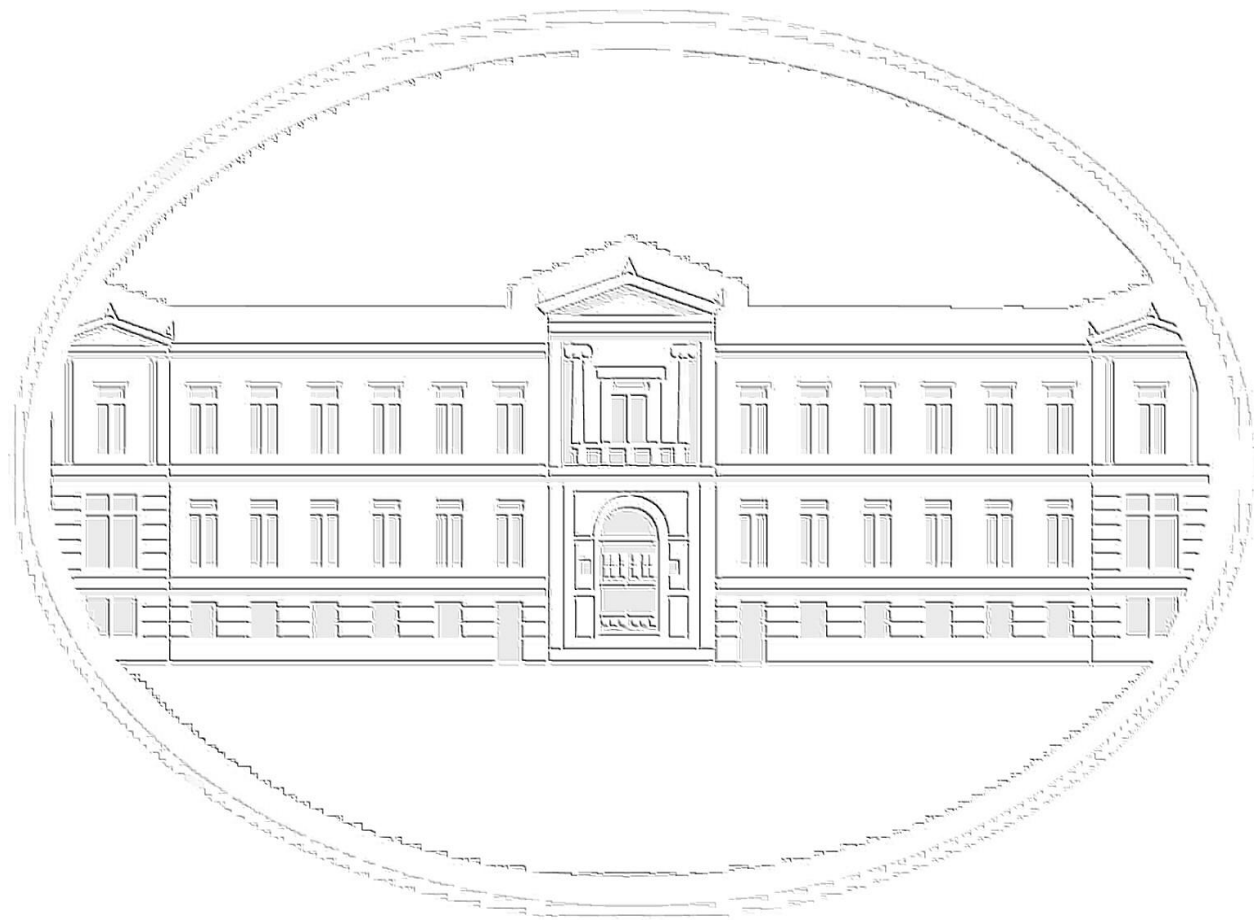

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.

**Όμιλος και Τράπεζα
Ετήσια Οικονομική Έκθεση
χρήσεως από 1 Ιανουαρίου έως 31 Δεκεμβρίου 2008**

Μάρτιος 2009

Πίνακας Περιεχομένων

Δηλώσεις μελών του Διοικητικού Συμβουλίου	4	2.23 Ασφαλιστικές δραστηριότητες	38
Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου	5	2.24 Μισθώσεις.....	39
Έκθεση Ελέγχου Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή.....	19	2.25 Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα	39
Κατάσταση Αποτελεσμάτων.....	20	2.26 Προβλέψεις	40
Ισολογισμός.....	21	2.27 Συμβόλαια χρηματοοικονομικής εγγύησης.....	40
Κατάσταση Μεταβολών στα Ίδια Κεφάλαια	22	2.28 Παροχές προς εργαζομένους.....	40
Κατάσταση Ταμειακών Ροών	24	2.29 Φόροι	40
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 1: Γενικές πληροφορίες.....	25	2.30 Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους και μειωμένης εξασφάλισης στοιχεία παθητικού	41
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 2: Περιήληψη σημαντικών λογιστικών αρχών	26	2.31 Μετοχικό κεφάλαιο, ίδιες μετοχές και λουτοί εκδοθέντες μετοχικοί τίτλοι	41
2.1 Βάση παρουσίασης.....	26	2.32 Τομείς δραστηριότητας.....	41
2.2 Υιοθέτηση των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (Δ.Π.Χ.Π.)	26	2.33 Στοιχεία ενεργητικού και παθητικού προοριζόμενα προς πώληση και διακοπείσες δραστηριότητες	41
2.3 Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις	29	2.34 Κρατικές επιχορηγήσεις	42
2.4 Συναλλαγές σε ξένο νόμισμα.....	30	2.35 Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη	42
2.5 Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	31	2.36 Θεματοφυλακή και διαχείριση περιουσ. στοιχείων τρίτων ...	42
2.6 Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα και μέσα αντιστάθμισης ..	31	2.37 Κέρδη ανά Μετοχή	42
2.7 Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων	33	ΣΗΜΕΙΩΣΗ 3: Σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και παραδοχές στην εφαρμογή των λογιστικών αρχών.....	43
2.8 Αναταξινόμηση χρηματοοικονομικών στοιχείων	34	ΣΗΜΕΙΩΣΗ 4: Διαχείριση χρηματοοικονομικών κινδύνων	46
2.9 Αναγνώριση αναβαλλόμενου κέρδους ή ζημίας της ημέρας συναλλαγής	34	4.1 Διαχείριση κινδύνων	46
2.10 Απαιτήσεις κατά πελατών	34	4.2 Πιστωτικός κίνδυνος.....	47
2.11 Προβλέψεις για απομείωση της αξίας των απαιτήσεων κατά πελατών.....	34	4.3 Κίνδυνος Αγοράς	54
2.12 Επαναδιαπραγματευόμενα δάνεια	35	4.4 Κίνδυνος ρευστότητας.....	62
2.13 Παύση απεικόνισης.....	35	4.5 Ασφαλιστικός κίνδυνος	63
2.14 Συμβάσεις πώλησης και επαναγοράς χρεογράφων	36	4.6 Κεφαλαιακή επάρκεια και πιστοληπτική διαβάθμιση	67
2.15 Δανεισμός Χρεογράφων	36	4.7 Εύλογες αξίες χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και παθητικού	68
2.16 Αγορές και πωλήσεις κανονικής παράδοσης.....	36	ΣΗΜΕΙΩΣΗ 5: Τομείς δραστηριότητας.....	70
2.17 Συμψηφισμός	36	ΣΗΜΕΙΩΣΗ 6: Καθαρά έσοδα από τόκους	74
2.18 Τόκοι και εξομιούμενα έσοδα και έξοδα.....	36	ΣΗΜΕΙΩΣΗ 7: Καθαρά έσοδα από προμήθειες	75
2.19 Έσοδα προμηθειών και αμοιβών.....	37	ΣΗΜΕΙΩΣΗ 8: Καθαρά έσοδα από ασφαλιστικές δραστηριότητες.....	75
2.20 Ενσώματα πάγια στοιχεία	37	ΣΗΜΕΙΩΣΗ 9: Αποτελέσματα τίτλων εμπορικού και επενδυτικού χαρτοφυλακίου	76
2.21 Ακίνητα επενδύσεων	37		
2.22 Υπεραξία, λογισμικό και λουπά άυλα πάγια στοιχεία	37		

Πίνακας Περιεχομένων

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 10: Καθαρά Λοιπά Έσοδα	76	ΣΗΜΕΙΩΣΗ 36: Λοιπά στοιχεία παθητικού	102
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 11: Δαπάνες προσωπικού	76	ΣΗΜΕΙΩΣΗ 37: Ενδεχόμενες υποχρεώσεις και δεσμεύσεις	103
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 12: Υποχρεώσεις από παροχές στο προσωπικό	78	ΣΗΜΕΙΩΣΗ 38: Μετοχικό κεφάλαιο, διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο & ίδιες μετοχές.....	105
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 13: Έξοδα Διοίκησης και λοιπά λειτουργικά έξοδα	81	ΣΗΜΕΙΩΣΗ 39: Αποθεματικά και αποτελέσματα εις νέον.....	106
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 14: Ζημιές απομείωσης για την κάλυψη πιστωτικού κινδύνου	81	ΣΗΜΕΙΩΣΗ 40: Δικαιώματα Μειοψηφίας.....	106
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 15: Φόροι	82	ΣΗΜΕΙΩΣΗ 41: Προνομιούχοι Τίτλοι	107
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 16: Κέρδη ανά μετοχή	82	ΣΗΜΕΙΩΣΗ 42: Μέρισμα ανά μετοχή	107
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 17: Ταμείο και διαθέσιμα στη Κεντρική Τράπεζα	83	ΣΗΜΕΙΩΣΗ 43: Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα	108
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 18: Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων	83	ΣΗΜΕΙΩΣΗ 44: Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη	108
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 19: Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	84	ΣΗΜΕΙΩΣΗ 45: Εξαγορές, πωλήσεις και συγχωνεύσεις εταιρ. ...	109
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 20: Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα.....	84	ΣΗΜΕΙΩΣΗ 46: Ενοποιούμενες εταιρείες	110
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 21: Απαιτήσεις κατά πελατών (μετά από προβ.).....	86	ΣΗΜΕΙΩΣΗ 47: Γεγονότα μετά την ημ/νία του Ισολογισμού	111
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 22: Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων.....	88	ΣΗΜΕΙΩΣΗ 48: Συναλλαγματικές ισοτιμίες	112
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 23: Ακίνητα επενδύσεων	90	ΣΗΜΕΙΩΣΗ 49: Αναμορφώσεις	113
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 24: Συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις.....	91	Στοιχεία και πληροφορίες	114
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 25: Υπεραξία επιχειρήσεων, λογισμικό και λοιπά άυλα πάγια στοιχεία.....	92	Πληροφορίες του άρθρου 10 του Ν. 3401/2005.....	115
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 26: Ενσώματα πάγια στοιχεία- Όμιλος	94	Διαθεσιμότητα ετήσιας οικονομικής έκθεσης	117
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 26: Ενσώματα πάγια στοιχεία- Τράπεζα.....	95		
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 27: Απαιτήσεις & υποχρεώσεις από αναβαλλόμενους φόρους	96		
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 28: Απαιτήσεις από ασφαλιστικές δραστηριότητες ...	97		
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 29: Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	97		
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 30: Στοιχεία ενεργητικού και παθητικού προοριζόμενα προς πώληση.....	98		
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 31: Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	98		
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 32: Υποχρεώσεις προς πελάτες.....	99		
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 33: Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	99		
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 34: Λοιπές δανειακές υποχρεώσεις.....	100		
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 35: Ασφαλιστικά αποθέματα και υποχρεώσεις	101		

Δηλώσεις μελών του Διοικητικού Συμβουλίου

Δήλωση του Προέδρου και Διευθύνοντος Συμβούλου, του Αντιπροέδρου και Αναπληρωτή Διευθύνοντος Συμβούλου και Μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου σύμφωνα με το Άρθρο 4 του Ν. 3556/07

Εμείς τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος Α.Ε. και εξ' όσων γνωρίζουμε, δηλώνουμε ότι:

- (1) Οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις της περιόδου που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2008, καταρτίσθηκαν σύμφωνα με τα ισχύοντα λογιστικά πρότυπα και απεικονίζουν κατά τρόπο αληθή τα στοιχεία του ενεργητικού και παθητικού, την καθαρή θέση και τα αποτελέσματα χρήσεως της Τράπεζας και του Ομίλου, καθώς και των επιχειρήσεων που περιλαμβάνονται στην ενοποίηση εκλαμβανομένων ως σύνολο.
- (2) Η Ετήσια Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου απεικονίζει κατά τρόπο αληθή την εξέλιξη, τις επιδόσεις και τη θέση της Τράπεζας και του Ομίλου, καθώς και των επιχειρήσεων που περιλαμβάνονται στην ενοποίηση εκλαμβανομένων ως σύνολο, συμπεριλαμβανομένης της περιγραφής των κυριότερων κινδύνων και αβεβαιοτήτων που αντιμετωπίζουν.

Αθήνα, 30 Μαρτίου 2009

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Σ.
ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Σ. ΚΑΙ ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

ΤΟ ΜΕΛΟΣ Δ.Σ.

ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ – ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΑΘΑΝ. ΑΡΑΠΟΓΛΟΥ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΕΩΡ.
ΠΕΧΛΙΒΑΝΙΔΗΣ

ΣΤΕΦΑΝΟΣ
Γ. ΠΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

Έκθεση Διαχείρισης επί των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος χρήσεως 2008

Οικονομικό περιβάλλον

Το 2008, η διεθνής οικονομική δραστηριότητα επιβραδύνθηκε σημαντικά, σε 3,2% από 5,2% το 2007, μετά από μια περίοδο εξαιρετικής ανάπτυξης, λόγω της ταχύτατα επιδεινούμενης διεθνούς χρηματοοικονομικής κρίσης. Συγκεκριμένα, η κατάρρευση μεγάλων εταιρειών επενδυτικής τραπεζικής στις ΗΠΑ το Σεπτέμβριο του 2008, σε συνδυασμό με τις δυσκολίες ρευστότητας που αντιμετώπισε το διεθνές χρηματοπιστωτικό σύστημα, πυροδότησαν την απότομη καθίζηση της οικονομικής δραστηριότητας στο τελευταίο τρίμηνο του έτους. Ως εκ τούτου, η οικονομία των ΗΠΑ εισήλθε σε ύφεση το 2008, καθώς ο ρυθμός μεταβολής της οικονομικής δραστηριότητας επιβραδύνθηκε σε 1,1%, από 2,0% το 2007. Παρομοίως, ο ρυθμός ανάπτυξης της οικονομίας της ευρωζώνης επιβραδύνθηκε σε 0,7% το 2008, από 2,6% το 2007, ενώ της οικονομίας της Ιαπωνίας συρρικνώθηκε κατά 0,7% το 2008, από 2,4% το 2007. Οι αναδυόμενες οικονομίες επιβραδύνθηκαν σε χαμηλότερο βαθμό, σημειώνοντας ρυθμό ανάπτυξης της τάξεως του 6,3% από 8,3% το 2007, με την ανάπτυξη της οικονομίας της Κίνας να υποχωρεί σε 9,0% το 2008 από 13,0% το 2007.

Όπως ήταν αναμενόμενο, οι κεντρικές τράπεζες στράφηκαν σε σημαντικές, στις περισσότερες περιπτώσεις, μειώσεις επιτοκίων κατά το 2008 και εφάρμοσαν ποικίλες πρακτικές τόνωσης της ρευστότητας. Συγκεκριμένα, στις ΗΠΑ, η Ομοσπονδιακή Τράπεζα μείωσε το επιτόκιο παρέμβασης κατά 425 μονάδες βάσης («μ.β.»), στη διάρκεια του 2008, από 4,25% στο κατώτατο όριο του 0%. Αντίθετα, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα προέβηκε σε πιο συγκρατημένες μειώσεις και ενώ προηγήθηκε αύξηση επιτοκίων τον Ιούλιο του 2008, από 4,0%, στο 4,25%, μείωσε, τελικά κατά 175 μ.β., το επιτόκιο νομισματικής πολιτικής στο 2,5%, στο τέλος του 2008.

Η σημαντική επιβράδυνση της παγκόσμιας οικονομίας, ως απόρροια της διεθνούς χρηματοοικονομικής κρίσης, συνιστά τη μεγαλύτερη πρόκληση που καλείται να αντιμετωπίσει η Ελλάδα από την ένταξή της στην ΟΝΕ. Ο ρυθμός οικονομικής ανάπτυξης επιβραδύνθηκε στο 2,9% για το 2008, από 4,0% το 2007, επιδεικνύοντας ωστόσο μεγαλύτερη ανθεκτικότητα σε σχέση με τις περισσότερες χώρες της Ευρωζώνης. Η σχετικά ισχυρή ιδιωτική καταναλωτική δαπάνη (+2,3% σε ετήσια βάση) καθώς και η θετική συνεισφορά στο ΑΕΠ από τη μείωση των εισαγωγών αποτέλεσαν τις βασικές συνιστώσες ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας, αντισταθμίζοντας την αρνητική επίδραση από την κάμψη της επενδυτικής δαπάνης και την επιβράδυνση των εξαγωγών. Η εξασθένηση της ζήτησης (κυρίως από το εξωτερικό), η μείωση του βαθμού χρησιμοποίησης του εργοστασιακού δυναμικού και οι πιο περιοριστικές πιστωτικές συνθήκες, σε συνδυασμό με τις πιέσεις που ασκεί η επιβράδυνση της ζήτησης στα περιθώρια κέρδους των επιχειρήσεων, είχαν ως αποτέλεσμα την αναβολή των επενδυτικών σχεδίων των επιχειρήσεων, ενώ η κάμψη της κατασκευαστικής δραστηριότητας εξαιτίας του σημαντικού αποθέματος απούλητων κατοικιών συνεχίστηκε για δεύτερο συνεχές χρόνο.

Η ελληνική αγορά εργασίας, παρέμεινε ανθεκτική το 2008 με το ποσοστό ανεργίας να μειώνεται σε 7,8% από 8,3% για το 2007, καθώς η δημιουργία θέσεων απασχόλησης στον κλάδο του λιανικού εμπορίου και των προσωπικών και επιχειρηματικών υπηρεσιών αντιστάθμισε τη μείωση των θέσεων εργασίας στους κλάδους των κατασκευών και της μεταποίησης. Η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας αναμένεται να εξασθενήσει το 2009, ωστόσο ο σημαντικός ρόλος της πλήρους απασχόλησης στην ελληνική οικονομία, το υψηλό ποσοστό απασχόλησης στο δημόσιο τομέα (22%) και το υψηλό ποσοστό αυτοαπασχολούμενων (20,7%), αναμένεται να περιορίσουν την αύξηση του μέσου ποσοστού ανεργίας στο 8,7% για το 2009.

Η αποκλιμάκωση των διεθνών τιμών του πετρελαίου σε συνδυασμό με την εξασθένηση της εγχώριας ζήτησης και τη συνακόλουθη μείωση της τιμολογιακής ισχύος των ελληνικών επιχειρήσεων οδήγησαν σε μία ταχύτερη απ' ό,τι αρχικά αναμενόταν υποχώρηση των πληθωριστικών πιέσεων κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2008, από το υψηλό του Ιουλίου οπότε ανήλθε σε 4,9%. Η τάση αποκλιμάκωσης του πληθωρισμού αναμένεται να συνεχιστεί κατά το 2009 συνεπικουρούμενη από τις χαμηλές τιμές καυσίμων, τροφίμων και πρώτων υλών, οδηγώντας το μέσο ετήσιο πληθωρισμό στο 1,9% (χαμηλό τεσσαρακονταετίας) από 4,2% το 2008.

Το επιτοκιακό περιθώριο των δεκαετών ελληνικών ομολόγων (σε σύγκριση με τα αντίστοιχα γερμανικά) διευρύνθηκε σημαντικά από το Σεπτέμβριο του 2008, αντανακλώντας τη γενικευμένη επαναξιολόγηση του κινδύνου από πλευράς των επενδυτών και των οίκων αξιολόγησης διεθνώς, κυρίως για τις χώρες εκείνες με τις μεγαλύτερες δημοσιονομικές ανισορροπίες κι επιδεινούμενες προοπτικές οικονομικής ανάπτυξης. Το ιδιαίτερα υψηλό επίπεδο νέων εκδόσεων κρατικών ομολόγων που είναι προγραμματισμένο για το 2009 στην Ευρωζώνη (γύρω στα 1.000 δισ. ευρώ συνολικά σε σχέση με μόλις 50 δισ. ευρώ για την Ελλάδα), σε συνδυασμό με τις σημαντικές αποκλίσεις στη ρευστότητα μεταξύ των εθνικών αγορών δημοσίου χρέους, δεν διευκολύνει την επαναφορά των επιτοκιακών περιθωρίων σε χαμηλότερα επίπεδα.

Προβλεπόμενη πορεία (κίνδυνοι και αβεβαιότητες)

Η οικονομική δραστηριότητα στην Ελλάδα θα μειωθεί οριακά κατά το 2009 (σε αντίθεση με τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωζώνης όπου αναμένεται έντονη κάμψη στην οικονομική δραστηριότητα — περίπου -3%) καθώς οι θετικές επιδράσεις από την ιδιωτική κατανάλωση, την αυξανόμενη δημόσια επενδυτική δαπάνη και την κάμψη των εισαγωγών θα αντισταθμιστούν ολοκληρωτικά από την κάμψη των

επενδύσεων παγίου κεφαλαίου και τη μείωση των εισπράξεων από τις εξαγωγές. Αναμένεται ότι η θετική επίδραση στην αγοραστική δύναμη των νοικοκυριών από την αποκλιμάκωση των τιμών της ενέργειας και των πρώτων υλών διεθνώς σε συνδυασμό με τις σημαντικές μισθολογικές αυξήσεις (σε πραγματικούς όρους) στον ιδιωτικό τομέα (της τάξης του 3,3%) θα διατηρήσουν την ιδιωτική κατανάλωση σε θετικό έδαφος για το 2009, αμβλύνοντας τις αρνητικές συνέπειες από την επιδείνωση των προοπτικών στην αγορά εργασίας και το πάγωμα των μισθών στο δημόσιο τομέα. Η αναμενόμενη εξασθένιση της ζήτησης (εγχώριας κι εξωτερικής) και η συνεχιζόμενη διόρθωση της αγοράς κατοικίας θα εξακολουθήσουν να επηρεάζουν αρνητικά τις επενδύσεις παγίου κεφαλαίου με αποτέλεσμα ο λόγος των επενδύσεων προς το ΑΕΠ να υστερήσει σε σχέση με τον δεκαετή μέσο όρο του 25% (μειούμενος στο 21%). Οι καθαρές εξαγωγές θα εξακολουθήσουν να στηρίζουν την οικονομική δραστηριότητα καθώς η συνεχιζόμενη μείωση των πληρωμών για εισαγωγές (που είναι τριπλάσιες συγκριτικά με τις εξαγωγές) θα αντισταθμίσει πλήρως τη μείωση των εισπράξεων από τις εξαγωγές που απορρέει από τη χειροτέρευση των προοπτικών των δύο βασικών εξαγωγικών κλάδων της ελληνικής οικονομίας, του τουρισμού και της ναυτιλίας, που θα δεχθούν τις ισχυρότερες αρνητικές συνέπειες από την κρίση. Συνεπώς το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών αναμένεται να υποχωρήσει κατά περίπου 4 ποσοστιαίες μονάδες στο 10,8% του ΑΕΠ το 2009.

Παρά τη σημαντική επιδείνωση στο διεθνές μακροοικονομικό και χρηματοπιστωτικό περιβάλλον η θέση του ελληνικού τραπεζικού τομέα παραμένει ισχυρή, με την κερδοφορία και την κεφαλαιακή επάρκεια να διαμορφώνονται σε ικανοποιητικά επίπεδα. Ωστόσο, κατά το τελευταίο τρίμηνο του 2008, η ραγδαία μεταβολή των συνθηκών άντλησης ρευστότητας και κόστους χρήματος οδήγησε σε επιβράδυνση των υψηλών ρυθμών πιστωτικής επέκτασης των τελευταίων ετών. Από την άλλη πλευρά, τα μέτρα ενίσχυσης της ρευστότητας της ελληνικής οικονομίας που προβλέπονται με το Νόμο 3723/2008 θα συμβάλλουν στη διατήρηση της υγιούς πιστωτικής επέκτασης και την ενίσχυση της χρηματοδοτικής λειτουργίας των τραπεζών, για τη στήριξη των νοικοκυριών και του παραγωγικού μηχανισμού της χώρας.

Κατά το 2009, αναμένεται σοβαρή επιδείνωση των μακροοικονομικών δεδομένων των χωρών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης-5 («NAE-5») (Αλβανία, Βουλγαρία, FYROM, Ρουμανία και Σερβία) και της Τουρκίας λόγω της συγχρονισμένης ύφεσης και της εμβάθυνσης της χρηματοπιστωτικής κρίσης που πλήττουν τη διεθνή οικονομία. Ειδικότερα, προβλέπεται αρνητικός ρυθμός ανάπτυξης στις χώρες της NAE-5 και την Τουρκία (περίπου -2%) λόγω κάμψης της ζήτησης στις κύριες αγορές των εξαγωγών τους και επιβράδυνσης της εγχώριας ζήτησης καθώς και δυσκολιών στην πρόσβαση σε περιορισμένη και υψηλού κόστους χρηματοδότηση.

Η τρέχουσα οικονομική κρίση αναμένεται να έχει και μία θετική εξέλιξη. Το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών, “Αχίλλειος πτέρνα” της NAE-5 και της Τουρκίας τα προηγούμενα έτη, θα μειωθεί σημαντικά κατά το 2009 λόγω της κάμψης της εγχώριας ζήτησης, των χαμηλότερων διεθνών τιμών πετρελαίου και τροφίμων και του περιορισμού της χρηματοδότησης κρατών, τραπεζών και εταιρειών (κατά 40-50% περίπου). Ειδικότερα, αναμένεται περιορισμός του ελλείμματος στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών στο μισό περίπου του αντίστοιχου επιπέδου του 2008 τόσο στις χώρες της NAE-5 όσο και στην Τουρκία (σε 8,3% του ΑΕΠ και 2,7%, αντίστοιχα).

Μεγάλο μέρος της εξωτερικής χρηματοδότησης θα προέρθει από διεθνείς χρηματοδοτικούς οργανισμούς. Η Ρουμανία και η Σερβία προχώρησαν, στα τέλη Μαρτίου, σε συμφωνία χρηματοδοτικής ενίσχυσης με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ), ενώ νέα συμφωνία αναμένεται να συνάψει, στο προσεχές διάστημα, και η Τουρκία. Τα προγράμματα με την υποστήριξη του ΔΝΤ αναμένεται να ενισχύσουν την εμπιστοσύνη των επενδυτών και να προωθήσουν την μακροοικονομική σταθερότητα.

Αξίζει να σημειωθεί ότι οι ανωτέρω χώρες είναι σε θέση να ικανοποιήσουν τις απαιτήσεις του Ταμείου λόγω της ισχυρής πολιτικής ομοψυχίας ως προς την ανάγκη άντλησης χρηματοδότησης και την απουσία εκλογών στο επόμενο διάστημα.

Ο Όμιλος της Εθνικής Τράπεζας, με ισχυρή κεφαλαιακή βάση και επαρκή αποθέματα ρευστότητας που ξεπερνούν τα €12 δισ., είναι σε θέση να αντιμετωπίσει τις επιπτώσεις από τους κλυδωνισμούς των διεθνών αγορών. Η υψηλή κερδοφορία του 2008 επέτρεψε την περαιτέρω θωράκισή του απέναντι στη χρηματοπιστωτική κρίση. Στον πυρήνα της προσπάθειας αυτής βρίσκονται: η διατήρηση της κερδοφορίας, της υψηλής ρευστότητας και των κεφαλαίων καθώς και η συνετή διαχείριση των κινδύνων.

Κατά τη διάρκεια των επόμενων μηνών θα ενταθούν οι προσπάθειες για την περαιτέρω ενδυνάμωση της ισχυρής κεφαλαιακής βάσης, τη διατήρηση επαρκούς ρευστότητας αλλά και την τήρηση συνετών πιστωτικών κριτηρίων που θα εξασφαλίσουν την προστασία της ποιότητας του χαρτοφυλακίου του Ομίλου σε περίπτωση περαιτέρω επιδείνωσης των διεθνών συνθηκών.

Ταυτόχρονα συνεχίζεται η ομαλή ροή χρηματοδότησης της υγιούς επιχειρηματικότητας και των νοικοκυριών, λαμβάνοντας παράλληλα νέες πρωτοβουλίες για την υποστήριξη κλάδων της οικονομίας και ευάλωτων κοινωνικών ομάδων που πλήττονται ιδιαίτερα από την εξελισσόμενη κρίση.

Οικονομικά αποτελέσματα

Σε €1.546 εκατ. διαμορφώθηκαν τα καθαρά κέρδη του Ομίλου της ΕΤΕ το 2008, μειωμένα κατά 5% σε σχέση με το 2007.

Οι επιδόσεις αυτές του Ομίλου είναι αποτέλεσμα της ορθολογικής ανάπτυξης των τραπεζικών εργασιών τόσο στην Ελλάδα όσο και στις αγορές της Τουρκίας και της Νοτιοανατολικής Ευρώπης παρά τη δυσμενή διεθνή συγκυρία. Τα αποτελέσματα αυτά επιτεύχθηκαν μέσα σε ένα ιδιαίτερα αρνητικό περιβάλλον, ιδίως κατά το τελευταίο τρίμηνο του έτους, το οποίο οδήγησε τον Όμιλο να αυξήσει τα επίπεδα των τριμηνιαίων προβλέψεων διπλασιάζοντάς τα με αντίστοιχη επιβάρυνση της κερδοφορίας του 4ου τριμήνου. Συγκεκριμένα, ο Όμιλος ενόψει της επιδεινούμενης διεθνούς συγκυρίας, αύξησε τις προβλέψεις έναντι πιστωτικού κινδύνου κατά 60% σε €513,3 εκατ. για το έτος και €221,3 εκατ. για το τελευταίο τρίμηνο.

Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου

Παρά τη ραγδαία επιδείνωση των μακροοικονομικών προσδοκιών στις οικονομίες της περιοχής και παρά την πιστωτική επέκταση που παρουσίασε ο Όμιλος κατά το 2008, η ποιότητα του χαρτοφυλακίου χορηγήσεων παραμένει σε υψηλό επίπεδο, ενώ η συντηρητική και συνεπής πολιτική προβλέψεων του Ομίλου σε όλη τη διάρκεια του ανοδικού κύκλου είχε σαν αποτέλεσμα ο Όμιλος να έχει επαρκές ύψος προβλέψεων, πριν συνυπολογιστεί η αξία των κάθε είδους εξασφαλίσεων.

Περαιτέρω, η συστηματική διαχείριση κινδύνου του Ομίλου είχε ως αποτέλεσμα η συγκέντρωση του δανειακού χαρτοφυλακίου του Ομίλου να εντοπίζεται σε κλάδους χαμηλού κινδύνου όπως τα στεγαστικά δάνεια και η χρηματοδότηση μεγάλων επιχειρήσεων και του ευρύτερου δημόσιου τομέα. Επίσης, η επιλογή της Τράπεζας να δραστηριοποιηθεί ισόρροπα σε όλους τους κλάδους της οικονομίας έχει ως αποτέλεσμα το επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο του Ομίλου να παρουσιάζει διασπορά αποφεύγοντας τη συγκέντρωση σε κλάδους που ενδέχεται να επηρεαστούν από τη διεθνή οικονομική κρίση όπως η ναυτιλία όπου η έκθεση του Ομίλου περιορίζεται σε €1,7 δισ.

Το επίπεδο της προ προβλέψεων και φόρων κερδοφορίας του Ομίλου η οποία διαμορφώθηκε το 2008 σε €2,5 δισ., επιτρέπει στην Τράπεζα να απορροφήσει σημαντικού ύψους προβλέψεις, εάν αυτό απαιτηθεί από την περαιτέρω επιδείνωση των μακροοικονομικών συνθηκών, καθώς η κρίση αρχίζει να πλήττει την πραγματική οικονομία.

Συνεχίζονται με σταθερό ρυθμό οι χρηματοδοτήσεις στην Ελλάδα και την ευρύτερη περιοχή

Αύξηση κατά 18% περίπου κατέγραψε το συνολικό ύψος χορηγήσεων του Ομίλου οι οποίες στο τέλος του 2008 ανήλθαν σε €66,1 δισ. έναντι €56,3 δισ. στο τέλος του 2007, επιβεβαιώνοντας την υποστήριξη του Ομίλου στην αναπτυξιακή προοπτική της Ελλάδας και των χωρών της περιοχής, παρά τις δυσμενείς επιπτώσεις της πιστωτικής κρίσης και τις υφεσιακές πιέσεις στις περισσότερες χώρες της ευρύτερης περιοχής. Στα ποσά αυτά, όπως και σε αυτά που αναλύονται κατωτέρω, δεν περιλαμβάνεται το χαρτοφυλάκιο χρηματοπιστωτικών μέσων ύψους €8,6 δισ. που αποκτήθηκε ή αναταξινομήθηκε στο 2008, μετά την τροποποίηση του ΔΛΠ 39 της 13 Οκτωβρίου 2008.

Σημειώνεται ότι ακόμα και στη διάρκεια του 4ου τριμήνου ο Όμιλος κατάφερε να επιτύχει περαιτέρω πιστωτική επέκταση έναντι του 3ου τριμήνου κατά 4% στην Ελλάδα, 3% στην Τουρκία και 2% στη ΝΑ Ευρώπη.

Ελλάδα: Αύξηση των χρηματοδοτήσεων στην Ελληνική οικονομία

Παρά τη διεθνή συγκυρία, η Τράπεζα, αξιοποιώντας το πλεονέκτημα ρευστότητας, αύξησε τους ρυθμούς χρηματοδότησης των Ελληνικών επιχειρήσεων και νοικοκυριών. Οι συνολικές χορηγήσεις στην Ελλάδα στο τέλος του 2008 ανήλθαν σε €46 δισ., ποσό που αντιστοιχεί σε ετήσιο ρυθμό αύξησης της τάξης του 19% (+€7,2 δισ. έναντι του 2007 εκ των οποίων ποσό €1,8 δισ. αφορά στο τελευταίο τρίμηνο του έτους).

Η επίδοση αυτή θεωρείται ιδιαίτερα θετική υπό το πρίσμα των συνθηκών υπογραμμίζοντας την προσήλωση της ΕΤΕ στην απρόσκοπτη χρηματοδότηση της εθνικής οικονομίας, παρά τη ραγδαία επιδείνωση της χρηματοπιστωτικής κρίσης από τις αρχές Σεπτεμβρίου. Στις επιδόσεις αυτές πρωταγωνιστικό ρόλο είχε ο επιχειρηματικός τομέας (+26%) υπερβαίνοντας για πρώτη φορά τους ρυθμούς ανάπτυξης της λιανικής τραπεζικής (+15%), επιβεβαιώνοντας τον ηγετικό ρόλο της Τράπεζας στη χρηματοδότηση των Ελληνικών επιχειρήσεων.

Η ανάπτυξη της λιανικής τραπεζικής συνεχίστηκε με θετικούς ρυθμούς και στην παρούσα συγκυρία. Το ύψος των χορηγήσεων λιανικής το 2008 ανήλθε σε €29,6 δισ., σημειώνοντας αύξηση κατά 15% σε σχέση με το 2007. Η αύξηση στα υπόλοιπα δανείων λιανικής ειδικά στο τελευταίο τρίμηνο του 2008 ήταν €967 εκατ., καταγράφοντας +3% πιστωτική επέκταση από το τρίτο τρίμηνο.

Συγκεκριμένα:

- Αύξηση κατά 14% καταγράφηκε στα στεγαστικά δάνεια έναντι του 2007 το ύψος των οποίων προσέγγισε τα €19 δισ. Οι εκταμιεύσεις νέων στεγαστικών δανείων το 2008 προσέγγισαν τα €3,5 δισ. διατηρώντας την υπεροχή της Εθνικής στον κρίσιμο αυτό κλάδο της εγχώριας αγοράς.
- Στο τελευταίο τρίμηνο του έτους τα νέα στεγαστικά δάνεια ανήλθαν σε €800 εκατ., ποσό που αντιστοιχεί στο 1/3 όλων των νέων στεγαστικών δανείων στην χώρα. Η εξέλιξη αυτή είναι ιδιαίτερα σημαντική δεδομένου ότι ιστορικά το αντίστοιχο μερίδιο της Τράπεζας κυμαίνονταν στο 1/4.
- Αύξηση 18% σημείωσαν τα υπόλοιπα των καταναλωτικών δανείων και καρτών τα οποία ανήλθαν σε €6,7 δισ. Το 2008 οι εκταμιεύσεις νέων καταναλωτικών δανείων υπερέβησαν το €1,9 δισ., αυξημένες κατά 10% σε σχέση με το 2007.
- Αύξηση κατά 13% σημείωσαν τα υπόλοιπα των χορηγήσεων σε επαγγελματίες και μικρομεσαίες επιχειρήσεις, υπερβαίνοντας τα €4 δισ. Ιδιαίτερα σημαντική άνοδος κατά 6% καταγράφηκε το τελευταίο τρίμηνο.

Η καθαρή αύξηση των υπολοίπων προς μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις σε σχέση με το 2007 ανήλθε σε €3,4 δισ. (+€0,8 δισ. στο 4ο τρίμηνο), ποσό που αντιπροσωπεύει πιστωτική επέκταση του επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου κατά 26% μέσα σε ένα έτος.

Η ομαλή χρηματοδότηση της Ελληνικής Οικονομίας συνεχίζεται και στο 2009

Σύμφωνα με το στόχο της πιστωτικής επέκτασης εξελίσσεται η χρηματοδότηση των ελληνικών επιχειρήσεων και των νοικοκυριών κατά τους πρώτους μήνες του 2009. Συγκεκριμένα:

- Η καθαρή αύξηση των χορηγήσεων λιανικής στο δίμηνο ξεπέρασε τα €400 εκατ. Ανάλογη ήταν και η αύξηση των υπολοίπων επιχειρηματικών χορηγήσεων η οποία ανήλθε σε €380 εκατ.
- Παρά την αρνητική εποχικότητα των δύο πρώτων μηνών του έτους, η παραπάνω αύξηση αντιστοιχεί ήδη σε ετησιοποιημένο ρυθμό αύξησης της τάξης του 10%.

Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου

- Ανθεκτικότητα καταγράφεται και στις εκταμιεύσεις νέων στεγαστικών δανείων όπου οι νέες χορηγήσεις υπερβαίνουν τα €600 εκατ.
- Με ταχύτατους ρυθμούς εξελίσσεται η εκταμίευση δανείων προς τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις μέσω ΤΕΜΠΜΕ, οι οποίες έχουν ήδη υπερβεί τα €550 εκατ.

Η αύξηση καταθέσεων χρηματοδοτεί την επέκταση των χορηγήσεων

Αύξηση κατά 12% σημείωσαν οι καταθέσεις του Ομίλου οι οποίες στο τέλος του 2008 ανήλθαν σε €67,7 δισ. Ως αποτέλεσμα, το σύνολο των χορηγήσεων μετά από προβλέψεις του Ομίλου υπερκαλύπτεται από καταθέσεις, με τη σχέση χορηγήσεων προς καταθέσεις να ανέρχεται σε 95% στο τέλος Δεκεμβρίου 2008.

Η υψηλή ρευστότητα της Τράπεζας αλλά κυρίως η σταθερότητα της ρευστότητας αυτής αποτελούν ισχυρό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, ιδίως στην τρέχουσα συγκυρία που περιορίζει τις δυνατότητες άντλησης ρευστότητας από τις διεθνείς αγορές χρήματος και κεφαλαίων.

Αυξημένες κατά 14% έναντι του 2007 ήταν οι καταθέσεις πελατών στην Ελλάδα οι οποίες διαμορφώθηκαν στα €55,3 δισ. Είναι χαρακτηριστικό ότι η Τράπεζα προσέλκυσε €7,6 δισ. νέων καταθέσεων και αύξησε από το Δεκέμβριο του 2007 το μερίδιο αγοράς της στις καταθέσεις ταμειωτηρίου κατά δύο ποσοστιαίες μονάδες περίπου στο 34,1%, παρά τον ισχυρό ανταγωνισμό. Η επίδοση αυτή υπογραμμίζει την εμπιστοσύνη των ελληνικών νοικοκυριών προς την Εθνική Τράπεζα.

Η ισχυρή καταθετική βάση του Ομίλου σε συνδυασμό με τα αποθεματικά ρευστότητας ύψους €12 δισ. που διαθέτει η Τράπεζα και το μικρό ύψος αναχρηματοδότησης των υποχρεώσεων που λήγουν κατά το 2009 (€1,8 δισ.), επιτρέπουν στον Όμιλο να συνεχίσει απρόσκοπτα ομαλή ροή χρηματοδότησης κατά το 2009 με στόχο την υποστήριξη της υγιούς επιχειρηματικότητας, τη χρηματοδότηση των στεγαστικών και καταναλωτικών αναγκών των νοικοκυριών, ώστε να αντιπαρέλθουν τις δυσμενείς επιπτώσεις της διεθνούς οικονομικής κρίσης.

Η ορθολογική ανάπτυξη αμβλύνει τις επιπτώσεις της συρρίκνωσης των περιθωρίων

Το καθαρό επιτοκιακό αποτέλεσμα του Ομίλου διαμορφώθηκε σε €3,6 δισ. αυξημένο κατά 17% σε σχέση με το 2007 ακολουθώντας την αύξηση των χορηγήσεων. Το επιτοκιακό αποτέλεσμα του Ομίλου επηρεάστηκε σε ακραίες συνθήκες διεθνούς στενότητας ρευστότητας και αποδίδεται στην ορθολογική επέκταση των δανειακών χαρτοφυλακίων στην Ελλάδα και στο εξωτερικό σε συνδυασμό με την αποτελεσματική διαχείριση του κόστους άντλησης κεφαλαίων.

Παρά την άνοδο των διατραπεζικών επιτοκίων διεθνώς, ιδιαίτερα κατά το τελευταίο τρίμηνο του έτους, την όξυνση του ανταγωνισμού στην προσέλκυση καταθέσεων, τη συνεπακόλουθη αύξηση του περιθωρίου τιμολόγησης καταθέσεων και γενικότερα του κόστους χρήματος, η Τράπεζα επέλεξε τη συνετή τιμολόγηση του καταθετικού της προϊόντος με αποτέλεσμα το καθαρό επιτοκιακό περιθώριο του Ομίλου να παραμένει σταθερό σε 4,25%.

Συνεχίζεται η προσπάθεια περιστολής δαπανών

Παρά την ανάπτυξη του δικτύου καταστημάτων στη Νοτιοανατολική Ευρώπη και στην Τουρκία κατά τον προηγούμενο χρόνο (+137 καταστήματα ή +13%) και τις επενδύσεις για τη λειτουργική ενσωμάτωση των θυγατρικών εξωτερικού, η αύξηση των λειτουργικών δαπανών του Ομίλου περιορίστηκε σε +4%.

Η επίδοση αυτή είναι ιδιαίτερα θετική αν ληφθούν υπόψη οι πληθωριστικές πιέσεις στην ευρύτερη περιοχή κατά το 2008 και αποτελεί επιβράβευση της επίμονης προσπάθειας του Ομίλου για την περιστολή των εξόδων. Ως αποτέλεσμα, ο λόγος κόστους προς έσοδα βελτιώθηκε περαιτέρω στο 48,5% (έναντι 50,2% το 2007).

Ο Όμιλος, αναγνωρίζοντας την ιδιαίτερα δυσμενή συγκυρία στην οποία εισέρχεται ο τραπεζικός κλάδος, συνεχίζει από μηδενική βάση την προσπάθεια περαιτέρω περιστολής των δαπανών στοχεύοντας στη ριζική αναδιάρθρωση των κοστολογικών του δεδομένων.

Finansbank: Διατήρηση της κερδοφορίας παρά τις δυσμενείς οικονομικές συνθήκες

Τα κέρδη προ φόρων της Finansbank το 2008, ανήλθαν σε €530 εκατ. (TRY1 δισ.), παραμένοντας περίπου στα επίπεδα του 2007 (TRY980 εκατ.), παρά τις δυσμενείς οικονομικές συνθήκες.

Η επίδοση αυτή οφείλεται στην κατά 32% αύξηση των κερδών προ προβλέψεων έναντι του 2007. Συγκεκριμένα αύξηση κατά 25% καταγράφεται στο καθαρό επιτοκιακό αποτέλεσμα το οποίο ανήλθε σε €874 εκατ. (TRY1.656 εκατ.). Αύξηση 25% κατέγραψαν και τα έσοδα από προμήθειες που ανήλθαν σε €292 εκατ. (TRY553 εκατ.).

Στο τέλος του 2008 οι χορηγήσεις της Finansbank μετά από προβλέψεις ανήλθαν σε TRY22,3 δισ. (€10,4 δισ.) σημειώνοντας αύξηση κατά +27% σε ετήσια βάση.

Ο χαμηλότερος ρυθμός ανάπτυξης της Τουρκικής οικονομίας κατά το τελευταίο τρίμηνο του 2008 είχε σαν αποτέλεσμα την ανάσχεση της τάσης ανάπτυξης των χορηγήσεων της Finansbank (μόλις 3% κατά το τελευταίο τρίμηνο). Η αποκλιμάκωση αυτή κατά το τελευταίο τρίμηνο του 2008 αντανάκλασε τη γενικότερη αναπροσαρμογή της τιμολόγησης των πιστωτικών κινδύνων και των πιστοδοτικών κριτηρίων που εφαρμόζει ο Όμιλος στη χώρα.

Οι χορηγήσεις λιανικής τραπεζικής εξακολουθούν να αποτελούν την αιχμή της αναπτυξιακής προοπτικής της Finansbank και συνεχίζουν να αυξάνονται με εντυπωσιακούς ρυθμούς της τάξης του 41%. Το 2008 ανήλθαν σε TRY10,0 δισ. (€4,7 δισ.). Ιδιαίτερη δυναμική

Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου

παρουσιάζουν οι χορηγήσεις στεγαστικής και καταναλωτικής πίστης, οι οποίες αυξήθηκαν κατά 35% και 46% αντίστοιχα σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

Οι χορηγήσεις επιχειρηματικής πίστης ανήλθαν σε TRY12,8 δισ. (€5,9 δισ.) σημειώνοντας αύξηση 17% σε ετήσια βάση.

Οι δυσμενείς οικονομικές συνθήκες που επικράτησαν κατά το τελευταίο τρίμηνο επηρέασαν την ποιότητα του χαρτοφυλακίου η οποία όμως παραμένει υψηλότερη του μέσου όρου της Τουρκικής αγοράς.

Θετικές επιδόσεις επιτεύχθηκαν στα συνολικά υπόλοιπα καταθέσεων της Finansbank τα οποία εξακολουθούν να αυξάνονται (+23% έναντι του 2007) σαν αποτέλεσμα της στρατηγικής της Τράπεζας να διευρύνει την καταθετική της βάση, ιδίως όσον αφορά τις καταθέσεις σε τοπικό νόμισμα, οι οποίες στο τέλος του 2008 ανήλθαν σε TRY10,5 δισ. (€4,9 δισ.) έναντι TRY6,2 δισ. (€2,9 δισ.) το 2007, καταγράφοντας αύξηση 70%.

Η ανάπτυξη της καταθετικής βάσης της Finansbank σε τοπικό νόμισμα είχε σαν αποτέλεσμα η σχέση χορηγήσεων προς καταθέσεις να διαμορφωθεί σε 140%, εξέλιξη θετική αν ληφθεί υπόψη ότι το υπερβάλλον ύψος χορηγήσεων χρηματοδοτείται από μεσοπρόθεσμο δανεισμό από τις διεθνείς αγορές (εκτός Ομίλου) με λήξεις που εκτείνονται έως το 2013.

Ο συνδυασμός πελατειακών καταθέσεων και μεσοπρόθεσμου δανεισμού έχει καταστήσει τη Finansbank πρακτικά αυτοχρηματοδοτούμενη, με αποτέλεσμα ο διασυννοριακός δανεισμός της από τον Όμιλο να παραμείνει ουσιαστικά αμετάβλητος κατά τη διάρκεια του έτους. Είναι χαρακτηριστικό ότι μέσα στο τέταρτο τρίμηνο η Finansbank αναχρηματοδότησε στις διεθνείς αγορές κοινοπρακτικό δάνειο ύψους \$470 εκατ. προσελκύοντας τη συμμετοχή 20 διεθνών τραπεζών.

Η προγραμματισμένη επέκταση του δικτύου καταστημάτων της Finansbank ολοκληρώθηκε με την προσθήκη 48 νέων καταστημάτων τους τελευταίους 12 μήνες, με αποτέλεσμα στο τέλος του 2008 το δίκτυο της Finansbank να αριθμεί 458 καταστήματα.

NA Ευρώπη: Η πειθαρχημένη επέκταση στηρίζει την κερδοφορία σε περίοδο κρίσης

Αύξηση κατά 16% στα €220 εκατ., σε σχέση με το 2007 σημείωσαν τα κέρδη προ φόρων από τη Νοτιοανατολική Ευρώπη. Όλες οι χώρες της περιοχής εμφάνισαν ισχυρή κερδοφορία γεγονός που υπογραμμίζει την αποδοτικότητα της στρατηγικής της πειθαρχημένης οργανικής ανάπτυξης και του ελέγχου όλων των συντελεστών κόστους, με το δείκτη δαπανών προς έσοδα να προσεγγίζει το 50%.

Το συνολικό ύψος χορηγήσεων στη Νοτιοανατολική Ευρώπη διαμορφώθηκε σε €9,4 δισ. (συμπεριλαμβανομένων υπολοίπων χορηγήσεων ύψους €1 δισ. στην Κύπρο) σημειώνοντας αύξηση 38% έναντι του 2007 και 2% έναντι του τρίτου τριμήνου του 2008. Το ύψος των χορηγήσεων λιανικής αυξήθηκε κατά 33% ετησίως και ανήλθε σε €3,6 δισ. ενώ τα υπόλοιπα επιχειρηματικής πίστης αυξήθηκαν κατά 42% στα €5,7 δισ. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται και €700 εκατ. προς ελληνικές και δυτικοευρωπαϊκές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην περιοχή.

Η ποιότητα του χαρτοφυλακίου στη Νοτιοανατολική Ευρώπη παραμένει σε ιδιαίτερα ικανοποιητικά επίπεδα, ενώ το 80% των συνολικών χορηγήσεων στην περιοχή καλύπτονται από εξασφαλίσεις. Με την προσθήκη 89 νέων μονάδων μέσα στο 2008, ολοκληρώνεται η προγραμματισμένη επέκταση του δικτύου του Ομίλου στη NA Ευρώπη, το οποίο περιλαμβάνει πλέον 746 καταστήματα και 9.596 εργαζομένους (+12% έναντι του 2007).

Η Εθνική Τράπεζα στηρίζει τις Ελληνικές Επιχειρήσεις και Νοικοκυριά

Με πλήθος πρωτοβουλιών και ενεργειών της η Εθνική Τράπεζα αποδεικνύει έμπρακτα και αποτελεσματικά την αντίληψή της για την ευθύνη της απέναντι στην Κοινωνία. Τους τελευταίους μήνες, έχει ανακοινώσει και θέσει σε εφαρμογή ένα πλήρες πλαίσιο μέτρων με στόχο την ανακούφιση ευπαθών κοινωνικών ομάδων μέσω ειδικών ρυθμίσεων για τις υποχρεώσεις τους απέναντι στην Τράπεζα.

Συγκεκριμένα:

- Ανέστειλε για 6 μήνες τις ενέργειες πλειστηριασμού που αφορούν δάνεια πρώτης κατοικίας μέχρι €300.000.
- Για τους άνεργους, ανέστειλε τις καταβολές δόσεων στεγαστικών δανείων για 12 μήνες και έδωσε τη δυνατότητα άτοκης ρύθμισης οφειλών τους από πιστωτικές κάρτες σε 24 μήνες.
- Για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, έχει προχωρήσει σε αυξήσεις πιστωτικών ορίων έως 25% που αφορούν 20.000 επιχειρήσεις-πελάτες της, έχει διαμορφώσει ειδικό πρόγραμμα χρηματοδότησης νέων επιχειρήσεων ύψους €100 εκ. και έχει προβεί σε 3 διαδοχικές μειώσεις επιτοκίων εντός του 2009.
- Ειδικά για το πρόγραμμα χρηματοδότησης μέσω του ΤΕΜΠΜΕ, η Εθνική Τράπεζα έχει εγκρίνει και προωθήσει στο ΤΕΜΠΜΕ σχεδόν 6.000 αιτήματα συνολικού ύψους €765 εκ. συμμετέχοντας στη δράση αυτή με μερίδιο 35% (λίγο πριν το τέλος του α' τριμήνου 2009).
- Για να ενισχύσει ακόμα περισσότερο τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, η Τράπεζα θα διαθέσει προϊόν ανοικτής πίστωσης για κεφάλαιο κίνησης με υποχρεωτική καταβολή μόνο τόκων και ελεύθερη καταβολή κεφαλαίου, βάσει των συγκεκριμένων προβλέψεων του προϊόντος αυτού.
- Υιοθετεί πρόγραμμα απασχόλησης για νέους που είναι άνεργοι, έως 30 ετών, πτυχιούχοι ανωτάτων σχολών, σε ολόκληρη τη χώρα. Το πρόγραμμα αποτελείται από κύκλους διάρκειας 6 μηνών ο καθένας και προβλέπει την πλήρη αμειβόμενη απασχόληση 300 νέων ανέργων σε υπηρεσίες της Τράπεζας, για κάθε τέτοιο κύκλο. Πρόθεση της Τράπεζας είναι να διατηρήσει το πρόγραμμα σε ισχύ κατ' αρχήν για ένα χρόνο και για όσο διάστημα διαρκεί η τρέχουσα οικονομική κρίση.

Σημαντικά γεγονότα χρήσης 2008

1. Με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των μετόχων της Τράπεζας την 15 Μαΐου 2008, εγκρίθηκε η καταβολή μερίσματος €0,40 ανά μετοχή και η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας κατά €95,3 εκατ. με την έκδοση 19.067.838 νέων μετοχών ονομαστικής αξίας €5 ανά μετοχή υπέρ των υφιστάμενων μετόχων, αντί προσθέτου μερίσματος €1 ανά μετοχή για τη χρήση 2007, με αναλογία 4 νέων μετοχών άνευ πληρωμής για κάθε 100 μετοχές της Τράπεζας.
2. Με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των μετόχων της Τράπεζας την 15 Μαΐου 2008, εγκρίθηκε η έκδοση προνομιούχων μετοχών μέχρι του ποσού των €1,5 δισ. Σε συνέχεια της παραπάνω απόφασης, την 6 Ιουνίου 2008, το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας εξέδωσε 25.000.000 εξαγοράσιμες προνομιούχες μετοχές χωρίς δικαίωμα ψήφου και σωρευτικού μερίσματος. Οι μετοχές διατέθηκαν με την μορφή American Depository Receipts (ADRs) στις Η.Π.Α., στην τιμή των USD25 ανά μετοχή (€16,11). Το συνολικό ποσό της έκδοσης ανήλθε σε USD625 εκατ. ή €402,7 εκατ. Το ετήσιο μέρισμα προσδιορίστηκε σε USD2,25 ανά μετοχή. Τα ADRs αντιπροσωπεύουν American Depository Shares (ADSs) καθένα από τα οποία αντιστοιχεί σε μία προνομιούχο μετοχή και διαπραγματεύονται στο Χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης. Τα κεφάλαια αυτά χρησιμοποιήθηκαν αποκλειστικά για την ενίσχυση της κεφαλαιακής επάρκειας της Τράπεζας και του Ομίλου της.
3. Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας την 26 Ιουνίου 2008, αυξήθηκε το μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας κατά €1,9 εκατ. με την έκδοση 387.970 κοινών μετοχών προερχόμενες από την εξάσκηση μετοχικών δικαιωμάτων προαίρεσης σύμφωνα με το πρόγραμμα Β.
4. Στις 19 Αυγούστου 2008, η Τράπεζα αποδέχτηκε την πρόταση της FIBA Holdings AS («Πωλητές») να αποκτήσει τις υπόλοιπες μετοχές της Finansbank που είχαν στην κατοχή τους οι Πωλητές (9,68%), όπως προβλεπόταν στην συμφωνία μετόχων μεταξύ της Τράπεζας και των Πωλητών. Η αξία απόκτησης υπολογίστηκε βάσει της συμφωνίας και ήταν ύψους USD 697 εκατ. Στις 26 Σεπτεμβρίου 2008, η NBG Finance (Dollar) Plc απέκτησε τις προαναφερόμενες μετοχές από την FIBA Holdings AS.
5. Από τις 21 Απριλίου 2008 και έπειτα, η Τράπεζα αγόρασε 8.604.000 μετοχές του Ταχυδρομικού Ταμειυτηρίου (ΤΤ) μέσω του Χ.Α.Α. και σε συνδυασμό με τις 816.000 μετοχές που ήδη κατείχε, η συμμετοχή της Τράπεζας στο ΤΤ ανέρχεται στο 6,62%.
6. Στα πλαίσια της αναδιοργάνωσης των επιχειρηματικών της δραστηριοτήτων η Τράπεζα πώλησε τις συμμετοχές της στην ΣΗΜΕΝΣ ΕΤΑΙΡΙΚΕΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ Α.Ε. (όπου κατείχε ποσοστό 30%) και στην Ελληνικές Εξοχές Α.Ε. (όπου κατείχε ποσοστό 20,23%), ενώ προχώρησε στην σύσταση εταιρειών ειδικού σκοπού για χρηματοδοτικές και επενδυτικές δραστηριότητες.

Σημαντικά γεγονότα μετά τον ισολογισμό της 31^{ης} Δεκεμβρίου 2008

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας αποφάσισε και η έκτακτη Γενική Συνέλευση των Μετόχων της Τράπεζας ενέκρινε στις 22 Ιανουαρίου 2009, τη συμμετοχή της Τράπεζας στο πρόγραμμα ενίσχυσης της ρευστότητας της Ελληνικής οικονομίας. Η Τράπεζα θα προχωρήσει σε αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου κατά €350 εκατ. με την έκδοση 70 εκατ. εξαγοράσιμων προνομιούχων μετοχών ονομαστικής αξίας €5, τις οποίες θα αγοράσει το Ελληνικό Κράτος. Επίσης η Τράπεζα θα εκδώσει ομόλογα ύψους €500 εκατομμυρίων με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου. Τέλος, στις 27 Φεβρουαρίου 2009, ο κ. Αλέξανδρος Μακρίδης, οικονομολόγος, ορίστηκε στο Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας, ως εκπρόσωπος του Ελληνικού κράτους.

Διαχείριση κινδύνων

Ο Όμιλος της Εθνικής Τράπεζας, ως οργανισμός που δραστηριοποιείται σε ένα ταχύτατα αναπτυσσόμενο και μεταβαλλόμενο περιβάλλον, αναγνωρίζει την έκθεσή του σε τραπεζικούς κινδύνους και την ανάγκη αποτελεσματικής διαχείρισής τους. Η διαχείριση και ο έλεγχος των κινδύνων αυτών αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της δέσμευσης του Ομίλου να επιδιώκει σταθερά υψηλές αποδόσεις για τους μετόχους του.

Στο πλαίσιο αυτό ενισχύθηκε ήδη από το 2007 η λειτουργία διαχείρισης κινδύνων και ταυτόχρονα αναμορφώθηκε η διακυβέρνησή της σε επίπεδο Ομίλου. Με τον τρόπο αυτό, επιτυγχάνεται καλύτερη επικοινωνία και ενιαία αντιμετώπιση θεμάτων που άπτονται της διαχείρισης κινδύνων σε όλο το εύρος δραστηριοτήτων του Ομίλου.

Από την 1η Ιανουαρίου 2008, η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος ακολουθεί την Προσέγγιση Εσωτερικών Διαβαθμίσεων για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων έναντι πιστωτικού κινδύνου, για τα χαρτοφυλάκια επιχειρηματικών και στεγαστικών δανείων που αποτελούν το 71% του συνολικού δανειακού της χαρτοφυλακίου. Παράλληλα, συνεχίστηκε η υλοποίηση των έργων του Προγράμματος «Βασίλειο II» σε επίπεδο Ομίλου στοχεύοντας, αφενός στη σταδιακή εφαρμογή του νέου εποπτικού πλαισίου κεφαλαιακής επάρκειας, αφετέρου στην περαιτέρω ενίσχυση των δυνατοτήτων και της ποιότητας της διαχείρισης κινδύνων και κεφαλαίου. Σημειώνεται ότι το μεγαλύτερο μέρος των έργων του Προγράμματος που συνεχίζουν να υλοποιούνται αφορά στα θυγατρικά πιστωτικά ιδρύματα και εκτελείται χωρίς αξιοσημείωτες αποκλίσεις από το σχετικό χρονοπρογραμματισμό.

Πιστωτικός κίνδυνος

Ο Όμιλος της Εθνικής Τράπεζας δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα στη βέλτιστη διαχείριση και αντιμετώπιση του πιστωτικού κινδύνου που απορρέει από την πιθανή αδυναμία ενός ή περισσότερων πιστούχων (αντισυμβαλλομένων της) να εκπληρώσουν οποιαδήποτε υποχρέωσή τους έναντι της Τράπεζας ή / και θυγατρικών της. Ο Όμιλος χρησιμοποιεί για κάθε μορφή πιστοδότησης συστήματα αξιολόγησης και μέτρησης πιστωτικού κινδύνου τα οποία διαφοροποιούνται με βάση τα χαρτοφυλάκιά του (π.χ. το Υπόδειγμα Αξιολόγησης Επιχειρηματικών Πιστοδοτήσεων για το επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο, εγκριτικά και συμπεριφορικά υποδείγματα για τα χαρτοφυλάκια Λιανικής Τραπεζικής κ.λπ.). Η χρήση των συστημάτων αξιολόγησης πιστωτικού κινδύνου έχει ως σκοπό την αξιόπιστη κατάταξη των πιστούχων σε βαθμίδες πιστοληπτικής ικανότητας, την εκτίμηση των παραμέτρων της αναμενόμενης και μη αναμενόμενης ζημίας και εν τέλει, την προστασία της κερδοφορίας και της κεφαλαιακής βάσης του Ομίλου.

Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου

Η προστασία έναντι του πιστωτικού κινδύνου επιτυγχάνεται μέσω:

- Της εφαρμογής κατάλληλων ορίων πιστωτικού ανοίγματος έναντι μεμονωμένων πιστούχων, ομάδων πιστούχων, συγκέντρωσης σε κλάδους οικονομικής δραστηριότητας κ.α.
- Της χρήσης τεχνικών μείωσης πιστωτικού κινδύνου (εξασφαλίσεις, εγγυήσεις),
- Της προσαρμογής της τιμολόγησης των διαφόρων προϊόντων,
- Της συμμετοχής στη λήψη πιστοδοτικών αποφάσεων.

Κίνδυνος αγοράς

Για την αποτελεσματική μέτρηση του κινδύνου αγοράς, που προκύπτει εξαιτίας ενδεχόμενης μεταβολής σε στοιχεία της αγοράς όπως, για παράδειγμα, οι συναλλαγματικές ισοτιμίες, τα επιτόκια, οι τιμές των μετοχών και οι τιμές των παραγώγων προϊόντων, ο Όμιλος χρησιμοποιεί υποδείγματα Μέγιστης Δυνητικής Ζημιάς (ΜΔΖ) για τις θέσεις του Εμπορικού και του Διαθέσιμου προς Πώληση χαρτοφυλακίου του σε όλα τα νομίσματα. Για τον έλεγχο και τη διαχείριση των αναλαμβανόμενων κινδύνων αγοράς, έχει θεσπιστεί ένα πλέγμα ορίων ΜΔΖ, τα οποία καλύπτουν τόσο τους επιμέρους κινδύνους (επιτοκιακό, συναλλαγματικό, τιμών μετοχών), όσο και το συνολικό κίνδυνο αγοράς.

Για τη διασφάλιση της αξιοπιστίας του εσωτερικού υποδείγματος μέτρησης του κινδύνου αγοράς, εφαρμόζεται πρόγραμμα δοκιμαστικού εκ των υστέρων ελέγχου (back testing), ενώ για τη διασφάλιση της Τράπεζας έναντι ακραίων συνθηκών διενεργείται σε εβδομαδιαία και μηνιαία βάση πρόγραμμα προσομοίωσης καταστάσεων κρίσεως (stress testing).

Λειτουργικός κίνδυνος

Κατά το 2008, υλοποιήθηκε ο δεύτερος κύκλος εφαρμογής του πλαισίου διαχείρισης λειτουργικού κινδύνου στην Τράπεζα βάσει των θεσπισμένων πολιτικών και μεθοδολογιών και εντός του προγραμματισμένου χρονοδιαγράμματος. Παράλληλα, επεκτάθηκε το πλαίσιο σε πέντε θυγατρικά πιστωτικά ιδρύματα του εξωτερικού και σε τρεις θυγατρικές εταιρείες του εσωτερικού.

Η υλοποίηση του πλαισίου στον Όμιλο περιλαμβάνει τις ακόλουθες διαδικασίες:

- Εναρμόνιση της Στρατηγικής της Πολιτικής και των Μεθοδολογιών Διαχείρισης Λειτουργικού Κινδύνου
- Αυτοαξιολόγηση Κινδύνων και Περιβάλλοντος Ελέγχου, μέσω της οποίας εντοπίστηκαν και αξιολογήθηκαν από τους αρμοδίους των Μονάδων (risk owners) οι λειτουργικοί κίνδυνοι που ενυπάρχουν στις δραστηριότητές τους
- Προσδιορισμός Σχεδίων Δράσης Άμβλυωσης, για τους σημαντικότερους εντοπισμένους λειτουργικούς κινδύνους
- Συλλογή στοιχείων ζημιολόγων γεγονότων λειτουργικού κινδύνου από όλο το φάσμα επιχειρηματικών δραστηριοτήτων του Ομίλου και ενημέρωση της σχετικής βάσης δεδομένων.

Στόχο της επέκτασης του πλαισίου σε επίπεδο Ομίλου αποτελεί:

- Η ενιαία διαχείριση του λειτουργικού κινδύνου σε όλο το εύρος δραστηριοτήτων του Ομίλου
- Η σταδιακή υιοθέτηση της Τυποποιημένης Προσέγγισης σε επίπεδο Ομίλου, σύμφωνα με τις αντίστοιχες εποπτικές απαιτήσεις
- Ο καθορισμός βασικών δεικτών κινδύνων για τον έγκαιρο προσδιορισμό της έκθεσης σε λειτουργικό κίνδυνο
- Η κατάρτιση εσωτερικών αναφορών, με σκοπό την υποστήριξη της διαδικασίας λήψης αποφάσεων σχετικών με τη διαχείριση του λειτουργικού κινδύνου σε όλα τα ιεραρχικά επίπεδα του Ομίλου.

Κίνδυνος επιτοκίων στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο και κίνδυνος ρευστότητας

Ο Όμιλος διαχειρίζεται συστηματικά τον μεσο-μακροπρόθεσμο επιτοκιακό κίνδυνο που αφορά στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο καθώς και τον κίνδυνο ρευστότητας, μέσω:

- Αναλύσεων των ανοιγμάτων ρευστότητας και αναχρηματοδότησης,
- Μετρήσεων ευαισθησίας της αξίας των ιδίων κεφαλαίων και του καθαρού εσόδου από τόκους σε πιθανές και ακραίες μεταβολές των επιτοκίων,
- Διεύρυνσης και διαφοροποίησης των πηγών χρηματοδότησης του,
- Διατήρησης επαρκούς επιπέδου ρευστοποιήσιμων στοιχείων ενεργητικού και
- Εφαρμογής σχετικών ορίων.

Για την αύξηση της ρευστότητας, ο Όμιλος προέβη σε 2 τιτλοποιήσεις, κατά το 2008, εταιρικών ομολογιακών δανείων καθώς και πιστωτικών καρτών και ανοιχτών δανείων, συνολικού ύψους €3,6 δισ.

Επίσης κατάρτισε πρόγραμμα έκδοσης καλυμμένων ομολογιών ύψους €10 δισ. έναντι στεγαστικών δανείων και προέβη σε έκδοση τίτλων ύψους €2 δισ.

Χρήση χρηματοπιστωτικών μέσων

Ο Όμιλος αντισταθμίζει σημαντικό μέρος του επιτοκιακού κινδύνου που απορρέει από το χαρτοφυλάκιο των ομολόγων σταθερού επιτοκίου, εκδόσεως Ελληνικού Δημοσίου (ΟΕΔ), με συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης επί ομολόγων εκδόσεως Γερμανικού Δημοσίου βραχυπρόθεσμης καθώς και μέσο-μακροπρόθεσμης διάρκειας.

Επιπλέον, ο Όμιλος υπεισέρχεται σε συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων προκειμένου να αντισταθμίσει τον επιτοκιακό κίνδυνο που απορρέει από απαιτήσεις δανείων και προκαταβολών σταθερού επιτοκίου.

Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου

Κεφαλαιακή επάρκεια

Παρά την περαιτέρω πιστωτική επέκταση κατά το 4ο τρίμηνο και την υποτίμηση των νομισμάτων των χωρών της περιοχής όπου δραστηριοποιούμαστε, ο Βασικός Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας, εκτιμάται σε 10% και ο συνολικός σε 10,3%. Η διατήρηση των δεικτών των εποπτικών κεφαλαίων στα επίπεδα αυτά παρά την σημαντική αύξηση του σταθμισμένου ενεργητικού κατά 18%, οφείλεται στη διατήρηση κερδοφορίας του Ομίλου, αλλά και σε ενέργειες του Ομίλου, όπως η έκδοση προνομιούχων μετοχών συνολικού ύψους \$625 εκατ. τον Ιούνιο του 2008.

Αν συνυπολογιστούν και τα €350 εκατ. νέα κεφάλαια από τη συμμετοχή της Τράπεζας στο πρόγραμμα ενίσχυσης της ρευστότητας της Ελληνικής οικονομίας, ο Βασικός Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας εκτιμάται σε 10,6% και ο συνολικός σε 10,9%.

Ο συνδυασμός υψηλής ρευστότητας και ισχυρής κεφαλαιακής βάσης εξασφαλίζει τις κατάλληλες προϋποθέσεις για την ομαλή ανάπτυξη του Ομίλου στην Ελλάδα και στο εξωτερικό και εγγυάται τη σταθερότητα του Ομίλου απέναντι σε κάθε ενδεχόμενο επιδείνωσης της σημερινής διεθνούς συγκυρίας.

Ίδιες μετοχές

Η Τακτική Γενική Συνέλευση των μετόχων της Τράπεζας την 17 Απριλίου 2008, ενέκρινε πρόγραμμα αγοράς ιδίων μετοχών, μέχρι το 10% του συνόλου των μετοχών της, στο διάστημα από 25 Μαΐου 2008 έως 24 Μαΐου 2009, με κατώτατη τιμή αγοράς €5 και ανώτατη τιμή αγοράς €60 ανά μετοχή.

Κατά τη διάρκεια της χρήσης 2008, η Τράπεζα και οι θυγατρικές εταιρείες της απέκτησαν 11.756.276 μετοχές της Τράπεζας συνολικής αξίας €279,2 εκατ. και διέθεσαν 5.802.272 μετοχές της Τράπεζας συνολικής αξίας €155,6 εκατ. Την 31 Δεκεμβρίου 2008 η Τράπεζα κατείχε 6.456.504 μετοχές της αξίας κτήσης €145,3 εκατ. που αντιστοιχούν στο 1,3% του μετοχικού κεφαλαίου. Οι εταιρείες του Ομίλου δεν κατέχουν ίδιες μετοχές.

Μετά την απόφαση της Τράπεζας να συμμετάσχει στο πρόγραμμα ενίσχυσης της ρευστότητας της Ελληνικής οικονομίας και βάσει των διατάξεων του Ν. 3723/2008 και του άρθρου 28 του νόμου «Σύστημα Άυλων Τίτλων, διατάξεις για την Κεφαλαιαγορά, φορολογικά θέματα και λοιπές διατάξεις», η Τράπεζα δεν επιτρέπεται να προβεί σε αγορά ιδίων μετοχών, καθόλη την διάρκεια συμμετοχής της στο πρόγραμμα αυτό.

Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέλη

Σύμφωνα με το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο, στην ετήσια έκθεση του Δ.Σ. προς την Γενική Συνέλευση των μετόχων της Τράπεζας, πρέπει να αναφέρονται οι πάσης φύσεως συναλλαγές μεταξύ της Τράπεζας και του Ομίλου με τα συνδεδεμένα μέρη, όπως αυτά ορίζονται στο ΔΛΠ 24, που πραγματοποιήθηκαν κατά την διάρκεια της οικονομικής χρήσης και που επηρέασαν ουσιαστικά τη χρηματοοικονομική θέση ή τις επιδόσεις της Τράπεζας. Επίσης, απαιτείται από τα παραπάνω στοιχεία, να παρατίθενται διακριτά, οι συνολικές αμοιβές διευθυντικών στελεχών και μελών της διοίκησης, καθώς και οι απαιτήσεις και υποχρεώσεις τους.

Όλες οι συναλλαγές των συνδεδεμένων μερών με την Τράπεζα και τις εταιρείες του Ομίλου, γίνονται στα πλαίσια των συνήθων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, διενεργούνται με συνθήκες και όρους αγοράς και εγκρίνονται από τα αρμόδια όργανα της Τράπεζας.

Συναλλαγές του Ομίλου και της Τράπεζας με τα μέλη των Διοικητικού Συμβουλίου και της Διοίκησης για το 2008

(€ χιλ.)

	Όμιλος	Τράπεζα
Συνολικές απολαβές	33.077	14.680
Δάνεια	29.384	13.111
Καταθέσεις	138.547	52.415
Λοιπές Υποχρεώσεις	413	-
Εγγυητικές Επιστολές	18.922	-

Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου

Διεταιρικές Συναλλαγές την 31.12.2008 - Τράπεζα (ποσά σε € χιλ)

Συγγενείς και Λοιπές Συμμετοχές (>10%)	Απαιτήσεις	Υποχρεώσεις	Έσοδα	Έξοδα	Τάξως (καθαρό υπόλοιπο)
ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΛΩΔΙΩΝ Α.Ε.	7.033	1.006	767	7	-
Διατραπεζικά Συστήματα "ΔΙΑΣ"	-	3.560	740	1.056	-
Planet Α.Ε.	759	3	70	-	2.167
ΑΕΔΑΚ Ασφαλιστικών Οργανισμών	-	3.438	-	159	-
ΛΑΡΚΟ Α.Ε.	-	379	896	10	1.726
ΚΟΣΜΟ ΟΥΑΝ ΕΛΛΑΣ ΜΑΡΚΕΤ ΣΑΙΤ Α.Ε.	-	35	-	-	-
Βιομηχανία Φωσφορικών Λιπασμάτων Α.Ε.	26.804	2.513	3.123	56	1.517
ΕΒΙΟΠ ΤΕΜΠΟ ΑΕ	-	1.202	-	-	-
ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε.	26	1.879	46	1.532	-
Σύνολο Διεταιρικών με συγγενείς	34.622	14.015	5.642	2.820	5.410

Θυγατρικές	Απαιτήσεις	Υποχρεώσεις	Έσοδα	Έξοδα	Τάξως (καθαρό υπόλοιπο)
Εθνική Π&Κ Χρηματοπιστηριακή Α.Ε.Π.Ε.Υ.	190	109.863	4.604	1.235	31.351
Εθνική Κεφαλαίου Α.Ε.	0	341.230	198	17.458	42.979
Εθνική Asset Management Α.Ε.Δ.Α.Κ.	18.309	2.009	2.288	33.742	430
Εθνική Leasing Α.Ε.	758.759	13.332	34.384	81	542
Εθνική Συμβουλευτικής Υπηρεσίες Ακινήτων Α.Ε.	-	645	-	17	-
Προνομιούχος Α.Ε. Γενικών Αποθηκών Ελλάδος	860	15.406	1.211	1.473	-
NBG Greek Fund Ltd	-	4.302	-	163	-
NBG Bancassurance Α.Ε. Ασφαλιστικής Πρακτόρευσης	-	98	88	271	296
The South African Bank of Athens Ltd (S.A.B.A.)	15.893	1.607	228	-	-
Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος (Κύπρος) ΛΤΔ	346.753	326.044	7.708	12.706	373
Storanska Banka A.D.-Skopje	45.345	87	1.493	1	-
United Bulgarian Bank A.D. - Sofia (UBB)	1.247.149	586	57.728	-	-
NBG International Ltd	13	2.174	144	69	-
NBG Finance Plc	-	2.927.471	-	156.747	-
Interlease E.A.D., Sofia	596.189	1.024	25.722	-	-
ETEBA Romania S.A.	-	33	-	65	-
Καινοτόμες Επιχειρήσεις Α.Ε. (I-Ven)	-	1.995	-	63	-
NBG Funding Ltd	1	183	-	1	-
Banca Romaneasca S.A.	1.118.189	7.915	61.639	104	-
Ανώνυμος Ελληνική Εταιρεία Γενικών Ασφαλειών «Η Εθνική»	129	346.074	9.330	31.107	-
ΑΣΤΗΡ Παλάς Βουλαγμένης Α.Ξ.Ε.	13.709	9.490	5.497	95	2.853
Grand Hotel Summer Palace Α.Ε.	4.050	2.110	169	45	-
Εκπαιδευτικό Κέντρο Ε.Τ.Ε. Α.Ε.	1.046	740	196	104	-
Εθνodata Α.Ε.	170	5.744	218	6.347	390
ΚΑΔΜΟΣ Α.Ε.	-	2	-	-	-
ΔΙΟΝΥΣΟΣ Α.Ε.	-	63	-	-	-
Κτηματική Κατασκευαστική Α.Ε. «ΕΚΤΕΝΕΠΟΛ»	63	1.303	45	96	645
ΠΡΟΤΥΠΟΣ Κτηματική Τουριστική Α.Ε.	-	919	-	-	-
Ελληνικά Τουριστικά Έργα Α.Ε.	-	10	-	-	-
Εθνοplan Α.Ε.	1	1.959	21	2.797	74
Εθνική Κτηματικής Εκμετάλλευσης Α.Ε.	3.973	63	287	-	-
NBGI Private Equity Funds	79.083	8.217	223	75	-
NBG International Holdings B.V.	-	986	-	41	-
NBG Leasing IFN S.A.	279.945	423	13.008	-	-
Finansbank A.S.	1.597.608	1.042	42.042	69	-
Vojvodjanska Banka A.D. Novi Sad	47.845	711	3.370	5.374	-
NBG Leasing d.o.o. Belgrade	51.560	158	1.992	-	-
CPT Investments Ltd	-	19.352	-	5.221	-
NBG Finance (Dollar) Plc	-	136.863	-	4.751	-
NBG Finance (Sterling) Plc	-	419.227	-	26.101	-
Eterika Plc (Special Purpose Entity)	54.501	79.908	-	25.920	-
Revolver APC Limited (Special Purpose Entity)	37.122	-	119	-	-
Σύνολο Διεταιρικών με θυγατρικές	6.318.455	4.791.368	273.952	332.339	79.933

Σύνολο Διεταιρικών	6.353.077	4.805.383	279.594	335.159	85.343
---------------------------	------------------	------------------	----------------	----------------	---------------

Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου

Η Τράπεζα χρησιμοποιεί τις NBG Finance Plc, NBG Finance (Dollar) Plc και NBG Finance (Sterling) Plc ως χρηματοδοτικά οχήματα (€3,5 δισ.). Η Τράπεζα προσφέρει ρευστότητα στις θυγατρικές της στη Νοτιοανατολική Ευρώπη και την Τουρκία ύψους περίπου €5 δισ.

Εξωτερικοί ελεγκτές

Η Επιτροπή Ελέγχου του Διοικητικού Συμβουλίου εξετάζει το διορισμό των εξωτερικών ελεγκτών, καθώς επίσης και τη σχέση τους με τον Όμιλο, συμπεριλαμβανομένης της ανάθεσης μη ελεγκτικών εργασιών, καθώς και τη σχέση μεταξύ αμοιβών για ελεγκτικές και μη ελεγκτικές εργασίες.

Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη

Για την Εθνική Τράπεζα, η Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη («ΕΚΕ»), με την ευρύτερη κοινωνική της σημασία, αποτελούσε πάντα θεμελιώδη αξία και αδιαπραγμάτευτη αρχή, σε όλη τη διάρκεια της ιστορικής της διαδρομής. Με το πρόγραμμα Εταιρικής Κοινωνικής Δράσης «Ευθύνη», η Εθνική Τράπεζα έχει ενσωματώσει τις βασικές αρχές και αξίες της ΕΚΕ, τόσο στον επιχειρηματικό σχεδιασμό της όσο και στον καθημερινό τρόπο λειτουργίας της, υποστηρίζοντας, ταυτόχρονα, ένα ευρύτατο φάσμα πολιτιστικών, μορφωτικών, ανθρωπιστικών πρωτοβουλιών, καθώς και κοινωνικών δραστηριοτήτων.

Η δέσμευση της Εθνικής στην προστασία του περιβάλλοντος εκφράζεται με τη Διακήρυξη της Περιβαλλοντικής της Πολιτικής. Με σκοπό την υλοποίηση αυτής της πολιτικής έχει αναπτύξει και εφαρμόζει από το 2004 Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης, σύμφωνα με τις διεθνείς προδιαγραφές του προτύπου ISO 14001.

Ειδικά για την υποστήριξη των περιοχών που επλήγησαν από τις καταστροφικές πυρκαγιές το καλοκαίρι του 2007, η Τράπεζα διέθεσε το ποσό των €35 εκατ. περίπου τη διετία 2007 – 2008.

Εταιρική διακυβέρνηση

Η Εθνική Τράπεζα έχει υιοθετήσει το διεθνές και ελληνικό νομικό, θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο εταιρικής διακυβέρνησης σε επίπεδο Διοικητικού Συμβουλίου και έχει συστήσει και λειτουργούν οι Επιτροπές Ελέγχου, Ανθρώπινου Δυναμικού και Αμοιβών, Εταιρικής Διακυβέρνησης και Υποψηφιοτήτων, και Διαχείρισης Κινδύνων, βάσει κανονισμών που έχουν εγκριθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο. Στις αρχές του 2008 επιβεβαιώθηκε η συμμόρφωση του Ομίλου με το νόμο Sarbanes-Oxley για το έτος 2007 σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από τις αμερικανικές εποπτικές αρχές και στη συνέχεια έγιναν όλες οι απαιτούμενες διαδικασίες για τη συμμόρφωση και για τη χρήση 2008.

Μερισματική πολιτική

Τα καθαρά κέρδη της μητρικής Τράπεζας για το 2008 ανέρχονται σε €480,3 εκατ.

Η Τράπεζα, διένειμε ως προμέρισμα για τις 25.000.000 εξαγοράσιμες Προνομιούχες ονομαστικές μετοχές Άνευ δικαιώματος Ψήφου και άνευ σωρευτικού μερίσματος (ΠΑΨ), το ποσό των €32,7 εκατ., σύμφωνα με τους όρους έκδοσης των μετοχών και την απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου τον Νοέμβριο του 2008. Η Γενική Συνέλευση των Μετόχων της Τράπεζας θα κληθεί να εγκρίνει το προαναφερόμενο προμέρισμα και να αποφασίσει για τη χορήγηση μερίσματος ύψους \$2,25 ανά μετοχή κατά το τρέχον έτος για τις 25.000.000 ΠΑΨ.

Η Τράπεζα δε θα διανείμει μέρισμα σε μετρητά προς τους κοινούς μετόχους για τη χρήση 2008, μετά την ένταξή της στο Πρόγραμμα ενίσχυσης της ρευστότητας της Ελληνικής οικονομίας και τις διατάξεις του Ν. 3723/2008 και του άρθρου 28 του νόμου «Σύστημα Άυλων Τίτλων, διατάξεις για την Κεφαλαιαγορά, φορολογικά θέματα και λοιπές διατάξεις».

Ο Πρόεδρος & Διευθύνων Σύμβουλος
Τάκης Αράπογλου

Επεξηγηματική Έκθεση

Προς την Τακτική Γενική Συνέλευση των Μετόχων της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος σύμφωνα με το άρθρο 4 του Ν. 3556/2007

Σύμφωνα με τα άρθρο 4 του Ν. 3556/2007, οι εταιρείες των οποίων οι μετοχές είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο υποχρεούνται να υποβάλουν επεξηγηματική έκθεση προς την Τακτική Γενική Συνέλευση των Μετόχων τους με αναλυτικές πληροφορίες για συγκεκριμένα θέματα. Η παρούσα επεξηγηματική έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου προς την Τακτική Γενική Συνέλευση των μετόχων της Τράπεζας περιέχει αναλυτικές πληροφορίες αναφορικά με τα ζητήματα αυτά.

A) Διάρθρωση μετοχικού κεφαλαίου

Το μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας ανέρχεται σε €2.490.771.345, διαιρούμενο α) 496.654.269 κοινές ονομαστικές μετά ψήφου μετοχές, ονομαστικής αξίας €5,00 η κάθε μία β) σε 25.000.000 εξαγοράσιμες προνομιούχες ονομαστικές μετοχές άνευ δικαιώματος ψήφου και άνευ σωρευτικού μερίσματος, κατά τα αναφερόμενα στο εδάφιο μζ' της παρ. 2 του άρθρου 4 του Καταστατικού της Τράπεζας, ονομαστικής αξίας €0,30 η κάθε μία.

Η Τράπεζα σκοπεύει να αυξήσει το μετοχικό της κεφάλαιο με την έκδοση 70.000.000 εξαγοράσιμων προνομιούχων μετοχών σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3723/2008, ονομαστικής αξίας €5 η κάθε μία, κατόπιν της συμμετοχής της στο Πρόγραμμα στήριξης της ρευστότητας της Ελληνικής Οικονομίας.

Οι κοινές μετοχές της Τράπεζας είναι εισηγμένες προς διαπραγμάτευση στην Αγορά Αξιών του Χρηματιστηρίου Αθηνών.

Τα δικαιώματα των μετόχων της Τράπεζας που πηγάζουν από τη μετοχή της είναι ανάλογα με το ποσοστό του κεφαλαίου, στο οποίο αντιστοιχεί η καταβεβλημένη αξία της μετοχής. Κάθε μετοχή ενσωματώνει όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που προβλέπει ο Νόμος και το Καταστατικό της Τράπεζας, και ειδικότερα:

Όσον αφορά τις Κοινές μετοχές (που αποτελούν το 99,7% του συνολικού κεφαλαίου)

- Το δικαίωμα συμμετοχής και ψήφου στη Γενική Συνέλευση της Τράπεζας.
- Το δικαίωμα επί του μερίσματος από τα ετήσια ή τα κατά την εκκαθάριση κέρδη της Τράπεζας, το οποίο ανέρχεται σε ποσοστό 35% των καθαρών κερδών μετά από αφαίρεση του τακτικού αποθεματικού και των κερδών από την εκποίηση μετοχών οι οποίες κατέχονται τουλάχιστον από δεκαετίας και αντιπροσωπεύουν συμμετοχή ανώτερη του 20% επί του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου θυγατρικής της εταιρείας, εφόσον το εν λόγω διανεμητέο τμήμα κερδών είναι μεγαλύτερο από το προκύπτον από την εφαρμογή της διάταξης της περ. (β) της παρ. 2 του άρθρου 45 του Ν 2190/1920 όπως ισχύει. Πλέον των παραπάνω, το καθαρό κέρδος που απομένει από την αποτίμηση χρηματοπιστωτικών μέσων στην εύλογη αξία τους μετά την αφαίρεση των ζημιών από την ίδια αιτία δεν λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό του υποχρεωτικού μερίσματος που προβλέπεται από την υφιστάμενη νομοθεσία. Το εναπομείναν μέρος των καθαρών κερδών κάθε χρήσης διανέμεται στους μετόχους ως πρώτο μέρισμα, ενώ η χορήγηση πρόσθετου μερίσματος αποφασίζεται από τη Γενική Συνέλευση. Μέρισμα δικαιούται κάθε μέτοχος, ο οποίος αναφέρεται στο τηρούμενο από την Τράπεζα μητρώο μετόχων κατά την ημερομηνία προσδιορισμού δικαιούχων μερίσματος. Το μέρισμα κάθε μετοχής καταβάλλεται στο μέτοχο εντός δύο (2) μηνών από την ημερομηνία της Τακτικής Γενικής Συνέλευσης που ενέκρινε τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις. Ο τρόπος και ο τόπος καταβολής ανακοινώνεται μέσω του Τύπου. Το δικαίωμα είσπραξης του μερίσματος παραγράφεται και το αντίστοιχο ποσό περιέρχεται στο Δημόσιο μετά την παρέλευση πέντε (5) ετών από το τέλος του έτους, κατά το οποίο ενέκρινε τη διανομή του η Γενική Συνέλευση.
- Το δικαίωμα προτίμησης σε κάθε αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας με μετρητά και την ανάληψη νέων μετοχών.
- Το δικαίωμα λήψης αντιγράφου των οικονομικών καταστάσεων και των εκθέσεων των ορκωτών ελεγκτών και του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας.
- Η Γενική Συνέλευση των μετόχων της Τράπεζας διατηρεί όλα τα δικαιώματά της κατά τη διάρκεια της εκκαθάρισης (σύμφωνα με το άρθρο 38 του Καταστατικού της).
- Μετά την υπαγωγή της Τράπεζας στις διατάξεις του Ν. 3723/2008 και σύμφωνα με το άρθρο 28 του νόμου «Σύστημα Άυλων Τίτλων, διατάξεις για την Κεφαλαιαγορά, φορολογικά θέματα και λοιπές διατάξεις», για όσο διάστημα η Τράπεζα συμμετέχει στο Πρόγραμμα στήριξης της ρευστότητας της Ελληνικής οικονομίας η διανομή μερίσματος περιορίζεται αποκλειστικά στη διανομή μετοχών. Οι μετοχές αυτές δεν πρέπει να προέρχονται από επαναγορά. Στις ανωτέρω διατάξεις δεν περιλαμβάνεται η απόδοση των προνομιούχων μετοχών που έχουν εκδοθεί προς το εξωτερικό.

Όσον αφορά τις Προνομιούχες μετοχές (που αποτελούν το 0,30% του συνολικού κεφαλαίου)

- Τα προνόμια των Προνομιούχων Μετοχών συνίστανται (i) στην προνομιακή απόληψη, πριν από τις Κοινές Μετοχές και (εφόσον υφίσταται) άλλη κατηγορία προνομιούχων μετοχών της Τράπεζας, τα προνόμια των οποίων περί απολήψεως μερίσματος έπονται αυτών των Προνομιούχων Μετοχών, ποσού μερίσματος κατ' έτος εκπεφρασμένου σε Ευρώ (το οποίο δύναται να ορίζεται ότι ισούται με ποσό Δολαρίων ΗΠΑ), το οποίο ποσό μερίσματος δύναται να καταβάλλεται από την Τράπεζα σε Δολάρια ΗΠΑ («Μέρισμα ΠΑΨ»). Εξαιρετικά για την εταιρική χρήση 1.1.2008 έως 31.12.2008, το συνολικό ποσό του Μερίσματος ΠΑΨ δύναται να προσαυξάνεται μέχρι κατά τρία τέταρτα (3/4), (ii) στην προνομιακή απόληψη του Μερίσματος ΠΑΨ και εκ ποσών μερίσματος που διανέμονται σύμφωνα με το άρθρο 45 παρ. 2 (β) του Κ.Ν. 2190/1920 και μέχρι εξαντλήσεως των ποσών αυτών και (iii) στην προνομιακή απόληψη εκ του προϊόντος της εκκαθάρισης της Τραπέζης

(συμπεριλαμβανομένων των υπέρ το άρτιο αποθεματικών που σχηματίστηκαν από την έκδοση των Προνομιούχων Μετοχών) πριν από τις Κοινές Μετοχές και τις Απαιτήσεις που έπονται κατά Κατάταξη ποσού εκπεφρασμένου σε Ευρώ, που ισούται με την ονομαστική αξία και το υπέρ το άρτιο που έχουν καταβληθεί κατά την έκδοση των Προνομιούχων Μετοχών, το οποίο ποσό δύναται να υπολογίζεται επί τη βάση σταθερού ποσού Δολαρίων ΗΠΑ και το οποίο η Τράπεζα δύναται να καταβάλλει σε Δολάρια ΗΠΑ («Ποσό Εκκαθάρισης ΠΑΨ»).

- Οι Προνομιούχες Μετοχές δεν παρέχουν δικαίωμα σωρευτικού μερίσματος και δεν εκδίδονται ως μετατρέψιμες σε κοινές μετοχές. Οι Προνομιούχες Μετοχές εκδίδονται άνευ δικαιώματος ψήφου, πλην των περιπτώσεων που προβλέπονται υποχρεωτικά εκ του Νόμου.
- Η έγκριση της καταβολής μερίσματος ΠΑΨ προς τις Προνομιούχες Μετοχές πραγματοποιείται σε ετήσια βάση κατά την απόλυτη διακριτική ευχέρεια της τακτικής γενικής συνέλευσης των μετόχων της Τραπέζης από τα κεφάλαια που δύναται να διανεμηθούν κατά την έννοια του άρθρου 44 (α) παρ. 2 του Κ.Ν. 2190/1920 κατά την τρέχουσα χρήση στους μετόχους της Τραπέζης. Με την επιφύλαξη των οριζόμενων στα 8 και 9, του εδαφίου μζ της παραγράφου 2 του άρθρου 4 του Καταστατικού της Τραπέζης, δεν πραγματοποιείται καταβολή Μερίσματος ΠΑΨ στους Προνομιούχους Μετόχους, εφόσον είτε το άθροισμα των ήδη διανεμηθέντων ή των εγκεκριμένων προς διανομή ποσών (i) μερίσματος προς τους Προνομιούχους Μετόχους, και (ii) για Συντρέχουσες Απαιτήσεις Μερίσματος κατά το τρέχον οικονομικό έτος υπερβαίνει τα Διανεμητέα Κεφάλαια του 44α είτε η Τράπεζα της Ελλάδος έχει ζητήσει εγγράφως τη μη διανομή μερίσματος (συμπεριλαμβανομένων ποσών μερίσματος που διανέμονται σύμφωνα με το άρθρο 45 παρ. 2 (β) του ΚΝ 2190/1920) προς τους Κοινούς και Προνομιούχους Μετόχους της Τραπέζης.
- Οι Προνομιούχες Μετοχές εκδίδονται ως εξαγοράσιμες από την Τράπεζα σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 17β του Κ.Ν. 2190/1920. Η Τράπεζα δικαιούται να προβαίνει στην εξαγορά των Προνομιούχων Μετοχών κατά την Αρχική Ημερομηνία Εξαγοράς, καθώς και καθ' οιανδήποτε επόμενη ημερομηνία, απευθύνοντας σχετική πρόσκληση προς το σύνολο των Προνομιούχων Μετοχών. Η εξαγορά πραγματοποιείται με την καταβολή προς έκαστο Προνομιούχο Μέτοχο ποσού ίσου με το Ποσό Εξαγοράς. Η απόφαση για την εν λόγω εξαγορά προϋποθέτει την συναίνεση της Τραπέζης της Ελλάδος.

Οι προνομιούχες μετοχές της Τραπέζης διατέθηκαν με την μορφή American Deposits Receipts (ADRs) στις ΗΠΑ Τα ADRs αντιπροσωπεύουν American Deposit Shares (ADSs), καθένα από τα οποία αντιστοιχεί σε μια προνομιούχο μετοχή και διαπραγματεύονται στο Χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης.

Β) Περιορισμοί στη μεταβίβαση των μετοχών της Τραπέζης

Η μεταβίβαση των μετοχών της Τραπέζης γίνεται όπως ορίζει ο Νόμος και δεν υφίστανται εκ του καταστατικού της περιορισμοί στη μεταβίβασή τους.

Γ) Σημαντικές άμεσες ή έμμεσες συμμετοχές κατά την έννοια του Ν. 3556/2007

Δεν υπάρχουν σημαντικές άμεσες ή έμμεσες συμμετοχές κατά την έννοια του Ν.3556/2007 με ποσοστό μεγαλύτερο άμεσα ή έμμεσα από 5% του συνολικού αριθμού των μετοχών της Τραπέζης.

Δ) Μετοχές παρέχουσες ειδικά δικαιώματα ελέγχου

Δεν υφίστανται μετοχές της Τραπέζης που παρέχουν στους κατόχους τους ειδικά δικαιώματα ελέγχου.

Το 2009, μετά την συμμετοχή της Τραπέζης στο Πρόγραμμα στήριξης ρευστότητας της Ελληνικής οικονομίας, την προβλεπόμενη έκδοση μετοχών σύμφωνα με τον Ν. 3723/2008 και τον διορισμό εκπροσώπου του Ελληνικού κράτους στο Διοικητικό Συμβούλιο της Τραπέζης, το Ελληνικό κράτος διαμέσου του εκπροσώπου του θα μπορεί να θέτει δικαίωμα αρνησικυρίας στη λήψη οποιασδήποτε απόφασης σχετικής με τη διανομή μερισμάτων και την πολιτική παροχών προς τον Πρόεδρο, τον Διευθύνοντα Σύμβουλο και τα λοιπά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, καθώς και τους γενικούς διευθυντές ή αναπληρωτές τους.

Ε) Περιορισμοί στο δικαίωμα ψήφου

Δεν προβλέπονται στο καταστατικό της Τραπέζης περιορισμοί του δικαιώματος ψήφου που απορρέουν από τις κοινές μετοχές της.

Σύμφωνα με το καταστατικό της Τραπέζης, οι κάτοχοι Προνομιούχων Μετοχών δεν έχουν δικαίωμα ψήφου, πλην των περιπτώσεων που προβλέπονται υποχρεωτικά εκ του Νόμου.

ΣΤ) Συμφωνίες μετόχων της Τραπέζης

Δεν είναι γνωστή στην Τράπεζα η ύπαρξη συμφωνιών μεταξύ των μετόχων της, οι οποίες συνεπάγονται περιορισμούς στη μεταβίβαση των μετοχών της ή στην άσκηση των δικαιωμάτων ψήφου που απορρέουν από τις μετοχές της.

Ζ) Κανόνες διορισμού και αντικατάστασης μελών Δ.Σ. και τροποποίησης καταστατικού

Οι κανόνες που προβλέπει το καταστατικό της Τραπέζης για το διορισμό και την αντικατάσταση των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου της και την τροποποίηση των διατάξεών του δεν διαφοροποιούνται από τα προβλεπόμενα στον Κ.Ν. 2190/1920.

Μετά την συμμετοχή της Τράπεζας στο Πρόγραμμα στήριξης ρευστότητας της Ελληνικής οικονομίας και τις διατάξεις του Ν. 3723/2008, το Ελληνικό κράτος διορίζει έναν εκπρόσωπό του στο Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας, για όσο διάστημα η Τράπεζα συμμετέχει στο εν λόγω Πρόγραμμα.

Η) Αρμοδιότητα του Δ.Σ. για την έκδοση νέων ή για την αγορά ιδίων μετοχών

1) Σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1, άρθρου 13 Κ.Ν. 2190/1920, το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας έχει το δικαίωμα, κατόπιν σχετικής απόφασης της Γενικής Συνέλευσης που υπόκειται στις διατυπώσεις δημοσιότητας του άρθρου 7β του Κ.Ν. 2190/1920, να αυξάνει το μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας με την έκδοση νέων μετοχών, με απόφασή του που λαμβάνεται με πλειοψηφία τουλάχιστον των δύο τρίτων (2/3) του συνόλου των μελών του. Στην περίπτωση αυτή, και σύμφωνα με το άρθρο 5 του Καταστατικού της Τράπεζας, το μετοχικό κεφάλαιο μπορεί να αυξάνεται μέχρι το ποσό του κεφαλαίου που είναι καταβεβλημένο κατά την ημερομηνία που χορηγήθηκε στο Διοικητικό Συμβούλιο η εν λόγω εξουσία από τη Γενική Συνέλευση. Η ως άνω εξουσία του Διοικητικού Συμβουλίου μπορεί να ανανεώνεται από τη Γενική Συνέλευση για χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει την πενταετία για κάθε ανανέωση.

Στις 15 Μαΐου 2008, η Β' Επαναληπτική Γενική Συνέλευση εξουσιοδότησε το Διοικητικό Συμβούλιο να δύναται εντός χρονικού διαστήματος τριών ετών (έναντι μέχρι πέντε προβλεπομένων από το νόμο) από την ημερομηνία της παρούσας συνέλευσης, να αυξάνει το μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας μέχρι ποσού που αντιστοιχεί στο 50% του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας (που ανερχόταν τότε σε Ευρώ 2.385.992.305), έναντι 100% που προβλέπεται από το νόμο, με έκδοση κοινών μετοχών, αποφασίζοντας κατά την κρίση του τους όρους της αύξησης κεφαλαίου, κατ' εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 13 Κ.Ν. 2190/1920. Σε ολόκληρο το νέο μετοχικό κεφάλαιο θα υπάρχει δικαίωμα προτίμησης υπέρ των κοινών μετόχων κατά το χρόνο της έκδοσης, ανάλογα με τη συμμετοχή τους στο τότε υφιστάμενο μετοχικό κεφάλαιο κοινών μετόχων.

Επισημαίνεται ότι σε περίπτωση άσκησης της σχετικής εξουσιοδότησης, η απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου για αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου θα αναφέρει αναλυτικά τον τρόπο κάλυψής της, τον αριθμό και το είδος των μετοχών που θα εκδοθούν, την ονομαστική αξία, την τιμή διάθεσης αυτών και την προθεσμία κάλυψης, ενώ θα ληφθεί κατόπιν υποβολής της απαιτούμενης κατά τον Ν. 3016/2002 έκθεσης του Διοικητικού Συμβουλίου. Σε περίπτωση μερικής κάλυψης, το Διοικητικό Συμβούλιο θα προσαρμόσει με την απόφασή του για πιστοποίηση καταβολής το Καταστατικό της Τράπεζας, έτσι ώστε να προσδιορίζεται το ποσό του κεφαλαίου από την κάλυψη του ποσού της αύξησης αυτού.

2) Σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 13, άρθρου 13 Κ.Ν. 2190/1920, με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης μπορεί να θεσπισθεί πρόγραμμα διάθεσης μετοχών στα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και το προσωπικό, με τη μορφή δικαιώματος προαίρεσης αγοράς μετοχών κατά τους ειδικότερους όρους της απόφασης αυτής. Η απόφαση της Γενικής Συνέλευσης ορίζει, ιδίως, τον ανώτατο αριθμό μετοχών που μπορεί να εκδοθούν, ο οποίος βάσει του νόμου δεν μπορεί να υπερβαίνει το 1/10 των υφιστάμενων μετοχών, εάν οι δικαιούχοι ασκήσουν το δικαίωμα (ορτίον) αγοράς μετοχών, την τιμή και τους όρους διάθεσης των μετοχών στους δικαιούχους.

Το Διοικητικό Συμβούλιο, με απόφασή του, ρυθμίζει κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια, που δε ρυθμίζεται διαφορετικά από τη Γενική Συνέλευση, εκδίδει τα πιστοποιητικά δικαιώματος αγοράς μετοχών το μήνα Δεκέμβριο κάθε έτους και στη συνέχεια εκδίδει τις αντίστοιχες μετοχές στους δικαιούχους, που άσκησαν το δικαίωμά τους, αυξάνοντας αντίστοιχα το μετοχικό κεφάλαιο και πιστοποιώντας τη σχετική αύξηση αυτού.

Μετά την υπαγωγή της Τράπεζας στις διατάξεις του Ν. 3723/2008 και σύμφωνα με το άρθρο 28 του νόμου «Σύστημα Άυλων Τίτλων, διατάξεις για την Κεφαλαιαγορά, φορολογικά θέματα και λοιπές διατάξεις», για όσο διάστημα η Τράπεζα συμμετέχει στο Πρόγραμμα στήριξης της ρευστότητας της Ελληνικής οικονομίας δεν επιτρέπεται η αγορά ιδίων μετοχών.

Σε εφαρμογή των ως άνω διατάξεων, η Β' επαναληπτική Γενική Συνέλευση των Μετόχων της Τράπεζας την 22η Ιουνίου 2005 ενέκρινε πρόγραμμα δικαιωμάτων προαίρεσης επί μετοχών (το «πρόγραμμα Α») προς τα εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, τα στελέχη της διοίκησης και τους εργαζομένους του Ομίλου. Το πρόγραμμα Α έχει διάρκεια 5 ετών και λήγει το 2010. Η εφάπαξ ή τμηματική χορήγηση των ανωτέρω δικαιωμάτων προαίρεσης τελεί υπό τη διακριτική ευχέρεια των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας και δύναται να πραγματοποιηθεί σε οποιαδήποτε χρονική στιγμή. Ο μέγιστος αριθμός μετοχών που θα εκδοθεί βάσει αυτού του προγράμματος ανέρχεται σε 3,5 εκατ. Η τιμή εξάσκησης των δικαιωμάτων θα κυμαίνεται εντός του εύρους των €5 και ποσοστού 70% της μέσης χρηματιστηριακής τιμής της περιόδου από 1η Ιανουαρίου της χρήσης στην οποία διατέθηκαν τα δικαιώματα μέχρι και την πρώτη ημερομηνία εξάσκησης τους.

Την 1η Ιουνίου 2006, η δεύτερη επαναληπτική Γενική Συνέλευση των Μετόχων της Τράπεζας, ενέκρινε νέο πρόγραμμα δικαιωμάτων προαίρεσης επί μετοχών (το «πρόγραμμα Β») προς τα εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, τα στελέχη της διοίκησης και τους εργαζομένους του Ομίλου. Το πρόγραμμα Β, έχει διάρκεια 5 ετών και λήγει το 2011. Ο μέγιστος αριθμός μετοχών που θα εκδοθεί βάσει αυτού του προγράμματος ανέρχεται σε 3,5 εκατ. Η τιμή εξάσκησης των δικαιωμάτων θα κυμαίνεται εντός του εύρους των €5 και ποσοστού 70% της μέσης χρηματιστηριακής τιμής της περιόδου από την 1η Ιουνίου 2006 (ημερομηνία της Γενικής Συνέλευσης) μέχρι και την ημερομηνία της πρώτης εξάσκησης των δικαιωμάτων.

Την 28η Ιουνίου 2007, η δεύτερη επαναληπτική Γενική Συνέλευση των Μετόχων της Τράπεζας ενέκρινε τρίτο πρόγραμμα δικαιωμάτων προαίρεσης επί μετοχών (το «πρόγραμμα Γ») προς τα εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, τα στελέχη της διοίκησης και τους εργαζομένους του Ομίλου. Το πρόγραμμα Γ, έχει διάρκεια 8 ετών και λήγει το 2015. Ο μέγιστος αριθμός μετοχών που θα εκδοθεί ανέρχεται σε 12 εκατ. Η τιμή εξάσκησης των δικαιωμάτων θα κυμαίνεται εντός του εύρους των €5 και ποσοστού 85% της μέσης χρηματιστηριακής τιμής της περιόδου από 1η Ιανουαρίου μέχρι την 31 Οκτωβρίου της χρήσης στην οποία διατέθηκαν τα δικαιώματα.

Τα δικαιώματα θα πρέπει να χορηγηθούν μέχρι το 2010 και ο μέγιστος αριθμός που μπορεί να χορηγείται κατ' έτος στους δικαιούχους στο σύνολό τους, δεν πρέπει να υπερβαίνει το 1% των κοινών μετοχών της Τράπεζας.

Την 29η Νοεμβρίου 2006, το Διοικητικό Συμβούλιο ενέκρινε την έκδοση 2.992.620 δικαιωμάτων προαίρεσης επί μετοχών σύμφωνα με τους όρους του προγράμματος Α. Η τιμή άσκησης του δικαιώματος τέθηκε στα €23,80 ανά μετοχή. Οι προϋποθέσεις κατοχύρωσης των δικαιωμάτων είναι οι εξής: Το 15% του συνόλου των δικαιωμάτων κατοχυρώθηκε άμεσα, το 35% του συνόλου των δικαιωμάτων κατοχυρώθηκε το 2007 και το 50% του συνόλου των δικαιωμάτων κατοχυρώθηκε το 2008. Κατά την τρίτη περίοδο άσκησης (1 – 10 Δεκεμβρίου 2008) δεν ασκήθηκε κανένα δικαίωμα προαίρεσης.

Την 1η Νοεμβρίου 2007, το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας ενέκρινε την έκδοση 496.500 δικαιωμάτων προαίρεσης επί μετοχών σύμφωνα με τους όρους του προγράμματος Α με τις ίδιες προϋποθέσεις κατοχύρωσης και την ίδια τιμή εξάσκησης. Κατά τη δεύτερη περίοδο άσκησης (1 – 10 Δεκεμβρίου 2008) δεν ασκήθηκε κανένα δικαίωμα προαίρεσης.

Την 1η Νοεμβρίου 2007, το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας ενέκρινε τη χορήγηση 3.014.100 δικαιωμάτων προαίρεσης επί μετοχών βάσει του προγράμματος Β σε τιμή €23 ανά μετοχή. Οι προϋποθέσεις κατοχύρωσης των δικαιωμάτων είναι οι εξής: Το 15% των δικαιωμάτων κατοχυρώθηκε άμεσα, το επόμενο 15% των δικαιωμάτων κατοχυρώθηκε το 2008, το επόμενο 30% των δικαιωμάτων θα κατοχυρωθεί μετά από 1,5 χρόνο και υπό την αίρεση της εκπλήρωσης του κατώτατου στόχου του Δείκτη «Κέρδη ανά μετοχή» για το 2008 ή μετά από 2,5 χρόνια υπό την αίρεση της εκπλήρωσης του κατώτατου στόχου του Δείκτη «Κέρδη ανά μετοχή» για το 2009. Το υπόλοιπο 40% θα κατοχυρωθεί μετά από 2,5 χρόνια υπό την αίρεση της εκπλήρωσης του κατώτατου στόχου του Δείκτη «Κέρδη ανά μετοχή» για το 2009. Κατά την δεύτερη περίοδο άσκησης (1 – 10 Ιουνίου 2008) ασκήθηκαν 387.970 δικαιώματα προαίρεσης για τα οποία καταβλήθηκε το συνολικό ποσό των €8,6 εκατ.

Κατά την διάρκεια του 2008, 229.850 δικαιώματα προαίρεσης επί μετοχών ακυρώθηκαν.

3) Σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 5 έως 9 του άρθρου 16 του Κ.Ν. 2190/1920, οι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών εταιρείες μπορούν, με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των μετόχων τους, να αποκτούν ίδιες μετοχές μέσω του Χρηματιστηρίου Αθηνών μέχρι ποσοστού 10% του συνόλου των μετοχών τους. Η Τακτική Γενική Συνέλευση των μετόχων της Τράπεζας, κάνοντας χρήση της ως άνω δυνατότητας που παρέχει ο Νόμος, την 17η Απριλίου 2008, ενέκρινε πρόγραμμα αγοράς ιδίων μετοχών, μέχρι το 10% του συνόλου των μετοχών της, στο διάστημα από 25 Μαΐου 2008 έως 24 Μαΐου 2009, με κατώτατη τιμή αγοράς €5 και ανώτατη τιμή αγοράς €60 ανά μετοχή.

Κατά τη διάρκεια της χρήσης 2008, η Τράπεζα και οι θυγατρικές εταιρείες της απέκτησαν ως μέρος της επενδυτικής τους δραστηριότητας 11.756.276 μετοχές της Τράπεζας ονομαστικής αξίας €279,2 εκατ. που αντιστοιχούν στο 2,37% του εκδοθέντος μετοχικού κεφαλαίου και διέθεσαν 5.802.272 μετοχές της Τράπεζας ονομαστικής αξίας €155,6 εκατ. που αντιστοιχούν στο 1,17% του εκδοθέντος μετοχικού κεφαλαίου. Την 31η Δεκεμβρίου 2008 η Τράπεζα κατείχε 6.456.504 μετοχές της ονομαστικής αξίας €145,3 εκατ. που αντιστοιχούν στο 1,3% του μετοχικού κεφαλαίου. Καμία εταιρεία του Ομίλου δεν κατέχει μετοχές της Τράπεζας.

18

Θ) Σημαντικές συμφωνίες που τίθενται σε ισχύ, τροποποιούνται ή λήγουν σε περίπτωση αλλαγής ελέγχου κατόπιν δημόσιας πρότασης

Δεν υφίστανται συμφωνίες, οι οποίες τίθενται σε ισχύ, τροποποιούνται ή λήγουν σε περίπτωση αλλαγής στον έλεγχο της Τράπεζας κατόπιν δημόσιας πρότασης.

Ι) Συμφωνίες με μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ή ανώτερα διευθυντικά στελέχη της Τράπεζας

Η Τράπεζα διατηρεί το δικαίωμα καταγγελίας των συμβάσεων των εκτελεστικών μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και των ανωτέρων διευθυντικών στελεχών για λόγους που ελευθέρως κρίνει η Τράπεζα χωρίς όμως αυτοί να συνιστούν σπουδαίο λόγο, καταβάλλοντας ως αποζημίωση ποσό ίσο με τους μισθούς που θα ελάμβαναν για το εναπομένον διάστημα από την καταγγελία της σύμβασης και μέχρι τη λήξη της.

Ο Πρόεδρος & Διευθύνων Σύμβουλος
Τάκης Αράπογλου

Έκθεση Ελέγχου Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή
Προς τους Μετόχους της ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.

Έκθεση επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Ελέγξαμε τις συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις της «ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.» (η «Τράπεζα») και των θυγατρικών της (συνολικά ο «Όμιλος»), που αποτελούνται από τον εταιρικό και ενοποιημένο ισολογισμό της 31ης Δεκεμβρίου 2008, και τις καταστάσεις αποτελεσμάτων, μεταβολών ιδίων κεφαλαίων και ταμειακών ροών της χρήσεως που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και περίληψη των σημαντικών λογιστικών πολιτικών και λοιπές επεξηγηματικές σημειώσεις.

Ευθύνη Διοίκησης για τις Οικονομικές Καταστάσεις

Η Διοίκηση της Τράπεζας έχει την ευθύνη για την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση αυτών των Οικονομικών Καταστάσεων σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η ευθύνη αυτή περιλαμβάνει σχεδιασμό, εφαρμογή και διατήρηση συστήματος εσωτερικού ελέγχου σχετικά με την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση οικονομικών καταστάσεων, απαλλαγμένων από ουσιώδη ανακρίβεια, που οφείλεται σε απάτη ή λάθος. Η ευθύνη αυτή περιλαμβάνει επίσης την επιλογή και εφαρμογή κατάλληλων λογιστικών πολιτικών και τη διενέργεια λογιστικών εκτιμήσεων που είναι λογικές για τις περιστάσεις.

Ευθύνη Ελεγκτή

Η δική μας ευθύνη είναι η έκφραση γνώμης επί αυτών των Οικονομικών Καταστάσεων, με βάση τον έλεγχό μας. Διενεργήσαμε τον έλεγχο σύμφωνα με τα Ελληνικά Ελεγκτικά Πρότυπα, που είναι εναρμονισμένα με τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα. Τα Πρότυπα αυτά απαιτούν τη συμμόρφωσή μας με τους κανόνες δεοντολογίας και το σχεδιασμό και διενέργεια του ελέγχου μας με σκοπό την απόκτηση εύλογης διασφάλισης για το κατά πόσο οι οικονομικές καταστάσεις είναι απαλλαγμένες από ουσιώδη ανακρίβεια.

Ο έλεγχος περιλαμβάνει τη διενέργεια διαδικασιών για τη συγκέντρωση ελεγκτικών τεκμηρίων, σχετικά με τα ποσά και τις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στις Οικονομικές Καταστάσεις. Οι διαδικασίες επιλέγονται κατά την κρίση του ελεγκτή και περιλαμβάνουν την εκτίμηση του κινδύνου ουσιώδους ανακρίβειας των Οικονομικών Καταστάσεων, λόγω απάτης ή λάθους. Για την εκτίμηση του κινδύνου αυτού, ο ελεγκτής λαμβάνει υπόψη το σύστημα εσωτερικού ελέγχου σχετικά με την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση των Οικονομικών Καταστάσεων, με σκοπό το σχεδιασμό ελεγκτικών διαδικασιών για τις περιστάσεις και όχι για την έκφραση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας του συστήματος εσωτερικού ελέγχου του Ομίλου. Ο έλεγχος περιλαμβάνει επίσης την αξιολόγηση της καταλληλότητας των λογιστικών πολιτικών που εφαρμόστηκαν και του εύλογου των εκτιμήσεων που έγιναν από τη Διοίκηση, καθώς και την αξιολόγηση της συνολικής παρουσίας των οικονομικών καταστάσεων.

19

Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε συγκεντρώσει είναι επαρκή και κατάλληλα για τη θεμελίωση της γνώμης μας.

Γνώμη

Κατά τη γνώμη μας, οι συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα, από κάθε ουσιώδη άποψη, την οικονομική κατάσταση της Τράπεζας και του Ομίλου κατά την 31 Δεκεμβρίου 2008, τη χρηματοοικονομική τους επίδοση και τις Ταμειακές τους Ροές για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή, σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Αναφορά επί άλλων νομικών θεμάτων

Επαληθεύσαμε τη συμφωνία και την αντιστοιχία του περιεχομένου της Έκθεσης του Διοικητικού Συμβουλίου με τις συνημμένες Οικονομικές Καταστάσεις, στα πλαίσια των οριζόμενων από τα άρθρα 43α, 107 και 37 του Κ.Ν. 2190/1920.

Αθήνα, 30 Μαρτίου 2009
Ο ΟΡΚΩΤΟΣ ΕΛΕΓΚΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΗΣ

Νικόλαος Κ. Σοφιανός
Α.Μ. Σ.Ο.Ε.Λ.: 12231

Χατζηπαύλου Σοφιανός & Καμπάνης Α.Ε.
Ορκωτοί Ελεγκτές & Επιχειρηματικοί Σύμβουλοι
Λεωφ. Κηφισίας 250-254
152 31 Χαλάνδρι
Α.Μ. ΣΟΕΛ: Ε120

Κατάσταση Αποτελεσμάτων

Χιλιάδες €	ΣΗΜ	Όμιλος		Τράπεζα	
		Από 1 ^η Ιανουαρίου έως	31.12.2007	Από 1 ^η Ιανουαρίου έως	31.12.2007
Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα		6.941.418	5.736.887	4.065.836	3.440.294
Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα		(3.361.884)	(2.685.770)	(2.018.256)	(1.629.558)
Καθαρά έσοδα από τόκους	6	3.579.534	3.051.117	2.047.580	1.810.736
Εσοδα προμηθειών		841.252	859.255	307.689	341.326
Έξοδα προμηθειών		(69.183)	(86.730)	(28.402)	(23.408)
Καθαρά έσοδα από προμήθειες	7	772.069	772.525	279.287	317.918
Εσοδα από ασφαλιστικές δραστηριότητες		713.441	721.473	-	-
Έξοδα από ασφαλιστικές δραστηριότητες		(590.561)	(628.322)	-	-
Καθαρά έσοδα από ασφαλιστικές δραστηριότητες	8	122.880	93.151	-	-
Αποτελέσματα τίτλων εμπορικού και επενδυτικού χαρτοφυλακίου	9	409.517	479.901	(61.636)	309.401
Καθαρά λοιπά έσοδα	10	24.059	162.516	1.795	108.224
Συνολικά καθαρά έσοδα		4.908.059	4.559.210	2.267.026	2.546.279
Δαπάνες προσωπικού	11&12	(1.447.667)	(1.423.558)	(885.102)	(880.008)
Έξοδα διοίκησης και λοιπά λειτουργικά έξοδα	13	(771.742)	(718.511)	(338.656)	(299.756)
Αποσβέσεις και προβλέψεις απομείωσης αξίας παγίων στοιχείων		(163.499)	(147.253)	(75.957)	(63.755)
Αποσβέσεις άυλων στοιχείων αναγνωρισμένων σε συνενώσεις επιχειρήσεων		(27.406)	(29.027)	-	-
Χρηματοοικονομικό κόστος δικαιωμάτων προαίρεσης μετοχών μειοψηφίας		(11.940)	(24.945)	(11.940)	(24.945)
Ζημιές απομείωσης για την κάλυψη πιστωτικού κινδύνου	14	(519.859)	(330.197)	(322.197)	(245.960)
Έσοδα /(έξοδα) από συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις	24	(28.932)	17.210	-	-
Κέρδη προ φόρων		1.937.014	1.902.929	633.174	1.031.855
Φόροι	15	(352.071)	(258.808)	(152.868)	(117.263)
Καθαρά κέρδη		1.584.943	1.644.121	480.306	914.592
Αναλογούντα σε					
Μετόχους της μειοψηφίας	40	38.931	18.806	-	-
Μετόχους της Τράπεζας		1.546.012	1.625.315	480.306	914.592
Κέρδη ανά μετοχή -Βασικά	16	2,93	3,10	0,91	1,85
Κέρδη ανά μετοχή- Προσαρμοσμένα	16	2,93	3,10	0,91	1,85

Αθήνα, 30 Μαρτίου 2009

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Σ.
ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Σ. ΚΑΙ
ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ
ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ – ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΑΘΑΝ. ΑΡΑΠΟΓΛΟΥ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΕΩΡ.
ΠΕΧΛΙΒΑΝΙΔΗΣ

ΑΝΘΙΜΟΣ ΚΩΝ.
ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛ.
ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ισολογισμός

Χιλιάδες €	ΣΗΜ	Όμιλος		Τράπεζα	
		31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					
Ταμείο και διαθέσιμα στη Κεντρική Τράπεζα	17	4.145.395	6.109.648	1.959.249	4.135.632
Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (μετά από προβλέψεις)	18	2.490.064	3.689.849	5.202.048	4.318.696
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	19	2.190.604	12.211.840	1.717.902	11.048.630
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	20	1.590.320	394.904	1.303.708	331.206
Απαιτήσεις κατά πελατών (μετά από προβλέψεις)	21	73.076.469	54.693.204	55.798.270	39.568.570
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων	22	9.730.709	4.781.996	7.708.371	2.537.345
Ακίνητα επενδύσεων	23	148.073	153.628	-	-
Συμμετοχές σε θυγατρικές επιχειρήσεις	45	-	-	7.149.862	6.434.777
Συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις	24	55.683	73.586	6.921	21.492
Υπεραξία επιχειρήσεων, λογισμικό και λοιπά άυλα πάγια στοιχεία	25	2.473.994	2.933.103	111.285	80.200
Ενσώματα πάγια στοιχεία	26	1.982.768	1.936.815	986.405	955.732
Απαιτήσεις από αναβαλλόμενους φόρους	27	774.205	288.330	640.171	156.486
Απαιτήσεις από ασφαλιστικές δραστηριότητες	28	707.721	789.932	-	-
Απαιτήσεις από φόρο εισοδήματος		113.903	115.986	113.903	115.986
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	29	2.241.827	2.097.474	1.587.984	1.354.198
Στοιχεία ενεργητικού προοριζόμενα προς πώληση	30	116.893	115.279	-	-
Σύνολο ενεργητικού		101.838.628	90.385.574	84.286.079	71.058.950
ΠΑΘΗΤΙΚΟ					
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	31	14.840.030	10.373.844	13.801.415	8.935.585
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	20	1.567.815	1.071.806	1.426.951	580.062
Υποχρεώσεις προς πελάτες	32	67.656.948	60.530.411	56.291.053	49.259.670
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	33	1.813.678	2.289.735	-	-
Λοιπές δανειακές υποχρεώσεις	34	1.922.873	1.723.046	3.874.881	3.482.135
Ασφαλιστικά αποθέματα και υποχρεώσεις	35	2.266.256	2.167.621	-	-
Υποχρεώσεις από αναβαλλόμενους φόρους	27	619.829	247.473	466.224	133.731
Υποχρεώσεις από παροχές στο προσωπικό	12	230.747	239.382	108.057	110.540
Φόρος εισοδήματος		12.428	37.029	-	-
Λοιπά στοιχεία παθητικού	36	2.632.114	3.156.757	1.883.712	2.021.306
Στοιχεία παθητικού προοριζόμενα προς πώληση	30	8.856	6.535	-	-
Σύνολο παθητικού		93.571.574	81.843.639	77.852.293	64.523.029
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ					
Μετοχικό κεφάλαιο	38	2.490.771	2.385.992	2.490.771	2.385.992
Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	38	2.682.050	2.292.753	2.682.050	2.292.753
Μείον: Ίδιες μετοχές	38	(145.277)	(21.601)	(145.277)	(21.601)
Αποθεματικά & αποτελέσματα εις νέον	39	944.063	1.813.276	1.406.242	1.878.777
Ίδια κεφάλαια μετόχων Τράπεζας		5.971.607	6.470.420	6.433.786	6.535.921
Δικαιώματα μειοψηφίας	40	842.408	507.889	-	-
Προνομιούχοι Τίτλοι	41	1.453.039	1.563.626	-	-
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων και δικαιωμάτων μειοψηφίας		8.267.054	8.541.935	6.433.786	6.535.921
Σύνολο παθητικού και ιδίων κεφαλαίων		101.838.628	90.385.574	84.286.079	71.058.950

Αθήνα, 30 Μαρτίου 2009

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Σ.
ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Σ. ΚΑΙ
ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ
ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ – ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΑΘΑΝ. ΑΡΑΠΟΓΛΟΥ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΕΩΡ.
ΠΕΧΛΙΒΑΝΙΔΗΣ

ΑΝΘΙΜΟΣ ΚΩΝ.
ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛ.
ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Κατάσταση Μεταβολών στα Ίδια Κεφάλαια – Όμιλος

Αναλογούνται σε μετόχους της μητρικής εταιρείας

Χιλιάδες €	Μετοχικό Κεφάλαιο				Αποθεματικά Ίδιες & αποτ/ματα μετοχές εις νέον		Δικαιώματα μειοψηφίας και Προνομ/χοι Τίτλοι		Σύνολο
	Μετοχές		Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο		Σύνολο	Σύνολο	Σύνολο		
	Κοινές μετοχές	Προνο- μιούχες μετοχές	Κοινές μετοχές	Προνο- μιούχες μετοχές					
1 Ιανουαρίου 2007	2.376.436	-	2.263.725	-	(26.826)	1.983.890	6.597.225	2.235.679	8.832.904
Αποθεματικό αποτίμησης των διαθεσίμων προς πώληση χρεογράφων, μετά από φόρους	-	-	-	-	-	(46.677)	(46.677)	(7.730)	(54.407)
Συναλλαγματικές διαφορές	-	-	-	-	-	267.347	267.347	(56.104)	211.243
Αντιστάθμιση καθαρής επένδυσης, μετά από φόρους	-	-	-	-	-	(23.239)	(23.239)	-	(23.239)
Κέρδη/(ζημίες) που αναγνωρίστηκαν απευθείας στα ίδια κεφάλαια	-	-	-	-	-	197.431	197.431	(63.834)	133.597
Καθαρά κέρδη/(ζημίες) περιόδου	-	-	-	-	-	1.625.315	1.625.315	18.806	1.644.121
Σύνολο	-	-	-	-	-	1.822.746	1.822.746	(45.028)	1.777.718
Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου	1.750	-	-	-	-	(1.750)	-	-	-
Εξάσκηση μετοχικών δικαιωμάτων προαίρεσης	7.806	-	29.028	-	-	-	36.834	-	36.834
Μερίσματα προνομιούχων τίτλων	-	-	-	-	-	(91.655)	(91.655)	-	(91.655)
Μερίσματα κοινών μετόχων Τράπεζας	-	-	-	-	-	(474.608)	(474.608)	-	(474.608)
Παροχές που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών	-	-	-	-	-	33.793	33.793	-	33.793
Εξαγορές / πωλήσεις & συμμετοχές σε αυξήσεις κεφαλαίου θυγατρικών & συγγενών εταιρειών	-	-	-	-	(202)	(1.473.600)	(1.473.802)	(119.136)	(1.592.938)
(Αγορές) / πωλήσεις ιδίων μετοχών & προνομιούχων τίτλων	-	-	-	-	5.427	14.460	19.887	-	19.887
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2007 / 1 Ιανουαρίου 2008	2.385.992	-	2.292.753	-	(21.601)	1.813.276	6.470.420	2.071.515	8.541.935
Αποθεματικό αποτίμησης των διαθεσίμων προς πώληση χρεογράφων, μετά από φόρους	-	-	-	-	-	(814.608)	(814.608)	(38)	(814.646)
Συναλλαγματικές διαφορές	-	-	-	-	-	(988.807)	(988.807)	(126.684)	(1.115.491)
Αντιστάθμιση κινδύνου καθαρής επένδυσης, μετά από φόρους	-	-	-	-	-	(148.607)	(148.607)	-	(148.607)
Κέρδη/(ζημίες) που αναγνωρίστηκαν απευθείας στα ίδια κεφάλαια	-	-	-	-	-	(1.952.022)	(1.952.022)	(126.722)	(2.078.744)
Καθαρά κέρδη/(ζημίες) περιόδου	-	-	-	-	-	1.546.012	1.546.012	38.931	1.584.943
Σύνολο	-	-	-	-	-	(406.010)	(406.010)	(87.791)	(493.801)
Συγχωνεύσεις με θυγατρικές εταιρείες	-	-	41	-	-	(582)	(541)	-	(541)
Αύξηση κεφαλαίου	95.339	7.500	-	395.138	-	(95.339)	402.638	-	402.638
Εξοδα αυξήσεως κεφαλαίου, μετά από φόρους	-	-	(161)	(12.363)	-	-	(12.524)	-	(12.524)
Εξάσκηση μετοχικών δικαιωμάτων προαίρεσης	1.940	-	6.642	-	-	-	8.582	-	8.582
Μερίσματα προνομιούχων τίτλων	-	-	-	-	-	(66.824)	(66.824)	-	(66.824)
Μερίσματα κοινών και προνομιούχων μετόχων Τράπεζας	-	-	-	-	-	(223.336)	(223.336)	-	(223.336)
Παροχές που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών	-	-	-	-	-	10.503	10.503	-	10.503
Εξαγορές / πωλήσεις & συμμετοχές σε αυξήσεις κεφαλαίου θυγατρικών & συγγενών εταιρειών	-	-	-	-	-	(26.925)	(26.925)	311.723	284.798
(Αγορές) / πωλήσεις ιδίων μετοχών & προνομιούχων τίτλων	-	-	-	-	(123.676)	(60.700)	(184.376)	-	(184.376)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2008	2.483.271	7.500	2.299.275	382.775	(145.277)	944.063	5.971.607	2.295.447	8.267.054

Λεπτομερής ανάλυση των μεταβολών στα ίδια κεφάλαια περιλαμβάνεται στις Σημειώσεις 38 έως 41 των οικονομικών καταστάσεων

Κατάσταση Μεταβολών στα Ίδια Κεφάλαια – Τράπεζα

Χιλιάδες €	Μετοχικό Κεφάλαιο		Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο		Αποθεματικά Ίδιες & αποτ/ματα εις νέον		Σύνολο
	Κοινές μετοχές	Προνομιούχες μετοχές	Κοινές μετοχές	Προνομιούχες μετοχές			
1 Ιανουαρίου 2007	2.376.436	-	2.263.725	-	(4.490)	1.482.877	6.118.548
Αποθεματικό αποτίμησης των διαθεσίμων προς πώληση χρεογράφων, μετά από φόρους	-	-	-	-	-	(30.989)	(30.989)
Συναλλαγματικές διαφορές	-	-	-	-	-	551	551
Αντιστάθμιση κινδύνου ταμειακών ροών, μετά από φόρους	-	-	-	-	-	(3.383)	(3.383)
Κέρδη/(ζημίες) που αναγνωρίστηκαν απευθείας στα ίδια κεφάλαια	-	-	-	-	-	(33.821)	(33.821)
Καθαρά κέρδη/(ζημίες) περιόδου	-	-	-	-	-	914.592	914.592
Σύνολο	-	-	-	-	-	880.771	880.771
Συγχώνευση θυγατρικής / αποσχίσεις	-	-	-	-	(64)	(45.211)	(45.275)
Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου	1.750	-	-	-	-	(1.750)	-
Εξάσκηση μετοχικών δικαιωμάτων προαίρεσης	7.806	-	29.028	-	-	-	36.834
Μερίσματα κοινών μετόχων Τράπεζας	-	-	-	-	-	(475.287)	(475.287)
Παροχές που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών (Αγορές) / πωλήσεις ιδίων μετοχών	-	-	-	-	(17.047)	3.584	(13.463)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2007 / 1 Ιανουαρίου 2008	2.385.992	-	2.292.753	-	(21.601)	1.878.777	6.535.921
Αποθεματικό αποτίμησης των διαθεσίμων προς πώληση χρεογράφων, μετά από φόρους	-	-	-	-	-	(626.003)	(626.003)
Συναλλαγματικές διαφορές	-	-	-	-	-	(515)	(515)
Κέρδη/(ζημίες) που αναγνωρίστηκαν απευθείας στα ίδια κεφάλαια	-	-	-	-	-	(626.518)	(626.518)
Καθαρά κέρδη/(ζημίες) περιόδου	-	-	-	-	-	480.306	480.306
Σύνολο	-	-	-	-	-	(146.212)	(146.212)
Συγχώνευση θυγατρικής / αποσχίσεις	-	-	41	-	-	(18.124)	(18.083)
Αύξηση κεφαλαίου	95.339	7.500	-	395.138	-	(95.339)	402.638
Εξόδα αυξήσεως κεφαλαίου, μετά από φόρους	-	-	(161)	(12.363)	-	-	(12.524)
Εξάσκηση μετοχικών δικαιωμάτων προαίρεσης	1.940	-	6.642	-	-	-	8.582
Μερίσματα κοινών και προνομιούχων μετόχων Τράπεζας	-	-	-	-	-	(223.363)	(223.363)
Παροχές που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών (Αγορές) / πωλήσεις ιδίων μετοχών	-	-	-	-	-	10.503	10.503
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2008	2.483.271	7.500	2.299.275	382.775	(145.277)	1.406.242	6.433.786

23

Κατάσταση Ταμειακών Ροών

Χιλιάδες €	Όμιλος		Τράπεζα		
	ΣΗΜ	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007
Ταμειακές ροές λειτουργικών δραστηριοτήτων					
Καθαρό αποτέλεσμα περιόδου		1.584.943	1.644.121	480.306	914.592
Προσαρμογές για:					
Μη ταμειακά στοιχ. & λουπές προσαρμ. που περιλαμβ. στο καθ. αποτ. της περιόδου:		822.919	435.045	424.434	184.542
Αποσβέσεις / απομείωση αξίας παγίων στοιχείων & ακινήτων επενδύσεων		190.904	176.279	75.957	63.755
Παροχές που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών		10.503	33.793	9.141	33.793
Ζημίες / (ανακτήσεις) από απομείωση αξίας επενδύσεων		17.772	989	86.361	989
Αποσβέσεις διαφοράς υπέρ / υπό το άρτιο επενδ. χαρτ/κίου και απαιτήσεων πελατών		(43.138)	6.624	(18.719)	3.412
Προβλέψεις πιστωτικών και λουπών κινδύνων		557.425	365.427	330.597	248.678
Προβλέψεις για παροχές προσωπικού		37.160	55.779	6.278	11.422
Λουπές προβλέψεις		3.286	14.883	9.799	10.412
Αναλογία επί αποτελεσμάτων συγγενών εταιρειών		28.932	(17.210)	-	-
Χρηματοοικονομικό έξοδο επί δικαιωμάτων προαίρεσης πώλησης της μειοψηφίας		11.940	24.945	11.940	24.945
Αναβαλλόμενος φόρος εισοδήματος - έξοδο / (έσοδο)		179.897	52.529	61.224	41.145
Εσοδα από μερίσματα αξιόγραφων επενδύσεων		(16.319)	(9.062)	(82.683)	(65.383)
Καθαρό (κέρδος) / ζημιά από πώληση παγίων στοιχείων & ακινήτων επενδύσεων		(47.586)	(31.428)	(42.331)	(23.697)
Καθαρό (κέρδος) / ζημιά από πώληση επενδύσεων σε συγγενείς		(1.306)	(107.435)	(4.613)	(104.387)
Καθαρό (κέρδος) / ζημιά από πώληση αξιόγραφων επενδύσεων		(28.073)	(131.068)	59.961	(60.542)
Προσαρμογές χρημ. περιουσιακών στοιχείων μέσω αποτελεσμάτων σε εύλογη αξία		(78.478)	-	(78.478)	-
Καθαρή (αύξηση) / μείωση λειτουργικών απαιτήσεων:		(12.513.135)	(12.263.588)	(11.078.876)	(6.401.866)
Απαιτήσεις από κεντρικές τράπεζες		(514.779)	(256.444)	(271.727)	(81.035)
Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα		529.554	250.104	(188.533)	(194.209)
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις στην εύλογη αξία μέσω Α.Χ.		5.444.391	694.942	5.778.171	1.400.093
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα (πάνια)		(1.195.416)	(23.831)	(945.970)	(136.563)
Απαιτήσεις κατά πελατών		(16.691.669)	(12.412.790)	(15.219.034)	(7.196.342)
Λοιπά περιουσιακά στοιχεία		(85.216)	(515.569)	(231.783)	(193.810)
Καθαρή αύξηση / (μείωση) λειτουργικών υποχρεώσεων:		11.642.488	12.657.973	12.856.182	8.354.568
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα		4.465.950	4.139.405	4.865.830	3.170.688
Υποχρεώσεις προς πελάτες		7.126.537	7.270.261	7.019.785	4.776.292
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα (παθητικό)		297.866	636.252	846.889	235.375
Υποχρεώσεις από παροχές προς το προσωπικό		(43.557)	(34.508)	(8.761)	(10.933)
Ασφαλιστικά αποθέματα και υποχρεώσεις		98.636	214.003	-	-
Φόρος Εισοδήματος που καταβλήθηκε		(33.739)	(185.782)	(580)	(56.507)
Λοιπές υποχρεώσεις		(269.205)	618.342	133.019	239.653
Καθαρές ταμειακές εισροές από λειτουργικές δραστηριότητες		1.537.215	2.473.551	2.682.046	3.051.836
Ταμειακές ροές επενδυτικών δραστηριοτήτων					
Απόκτηση θυγατρικών εταιρειών (εκτός ταμειακών διαθεσίμων που αποκτήθηκαν)		(495.714)	(1.968.615)	(21.059)	(2.362.261)
Διάθεση θυγατρικών εταιρειών (εκτός ταμειακών διαθεσίμων που διατέθηκαν)		-	1.595	-	302.893
Απόκτηση συγγενών εταιρειών		(11.811)	(2.511)	(94)	-
Διάθεση συγγενών εταιρειών		15.493	320.139	14.926	321.632
Συμμετοχή στην αύξηση μετοχικού κεφαλαίου θυγατρικών εταιρειών		-	-	(1.220.856)	(86.141)
Εισπραχθέντα μερίσματα από χαρτοφυλάκιο και συγγενείς εταιρείες		18.208	12.500	82.683	65.383
Απόκτηση παγίων και αύλων στοιχείων		(344.039)	(311.097)	(163.615)	(116.458)
Διάθεση παγίων στοιχείων		114.302	90.176	66.408	72.962
Απόκτηση ακινήτων επενδύσεων		(49)	(66)	-	-
Διάθεση ακινήτων επενδύσεων		1.871	8.568	-	13
Απόκτηση χαρτοφυλακίου επενδύσεων		(17.495.817)	(15.443.510)	(5.212.804)	(1.403.633)
Εσοδα από πώληση και εξόφληση χαρτοφυλακίου επενδύσεων		13.396.513	15.196.288	1.453.076	1.507.793
Καθαρές ταμειακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες		(4.801.043)	(2.096.533)	(5.001.335)	(1.697.817)
Ταμειακές ροές χρηματοδοτικών δραστηριοτήτων					
Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου		394.520	36.834	394.520	36.834
Εκδοση πιστωτ. τίτλων, δανείων & μειωμένης εξασφ. στοιχείων παθητικού		1.020.169	4.486.213	497.693	1.631.708
Αποπληρωμή πιστωτ. τίτλων, δανείων και μειωμένης εξασφ. στοιχείων παθητικού		(1.336.706)	(3.508.663)	-	(750.000)
Πώληση ιδίων μετοχών		149.667	190.183	-	25.130
Αγορά ιδίων μετοχών		(279.249)	(169.497)	(123.676)	(38.593)
Μερίσματα πληρωθέντα σε κοινούς και προνομιούχους μετόχους		(212.145)	(474.608)	(212.172)	(475.287)
Μερίσματα προνομιούχων τίτλων		(59.268)	(91.655)	-	-
Δικαιώματα μειοψηφίας		310.097	379.469	-	-
Καθαρές ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες		(12.915)	848.276	556.365	429.792
Επίπτωση συναλλαγματικών διαφορών στο ταμείο και τα ταμειακά ισοδύναμα		(265.200)	(3.855)	(19.008)	75.523
Καθαρή αύξηση / (μείωση) ταμείου και ταμειακών ισοδύναμων		(3.541.943)	1.221.439	(1.781.932)	1.859.334
Ταμείο και ταμειακά διαθέσιμα έναρξης περιόδου		6.164.921	4.943.481	5.456.449	3.612.606
Προσαρμογές στο ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα στην αρχή της περιόδου λόγω συγχ/ωνεύσεων		-	-	347	(15.491)
Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα τέλους περιόδου	43	2.622.978	6.164.920	3.674.864	5.456.449

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 1: Γενικές πληροφορίες

Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε. (εφεξής η «Τράπεζα») ιδρύθηκε το 1841 και οι μετοχές της εισήχθησαν στο Χρηματιστήριο Αθηνών το 1880. Οι μετοχές της Τράπεζας (σε μορφή ADRs) έχουν επίσης εισαχθεί στο Χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης από το 1999. Η Τράπεζα έχει την έδρα της στην οδό Αιόλου 86, Αθήνα, (αριθμ. Μ.Α.Ε 6062/06/Β/86/01), τηλ.: 210 334 1000, www.nbg.gr. Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, η Τράπεζα μπορεί να ιδρύει υποκαταστήματα, πρακτορεία και γραφεία αντιπροσωπείας οπουδήποτε στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Η Τράπεζα κατά τη διάρκεια των 168 ετών λειτουργίας της, έχει επεκτείνει το φάσμα των τραπεζικών υπηρεσιών που

προσφέρει, και καλύπτει όλα τα σύγχρονα τραπεζικά προϊόντα. Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος μαζί με τις θυγατρικές της (εφεξής ο «Όμιλος») παρέχουν ένα ευρύ φάσμα χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, το οποίο περιλαμβάνει λιανική και επιχειρηματική τραπεζική, διαχείριση περιουσιακών στοιχείων, διαχείριση και εκμετάλλευση ακινήτων, χρηματιστηριακές, επενδυτικές και ασφαλιστικές υπηρεσίες διεθνώς. Ο Όμιλος δραστηριοποιείται κυρίως στην Ελλάδα καθώς και στο Ηνωμένο Βασίλειο, στη Νοτιανατολική Ευρώπη, στην Κύπρο, στην Αίγυπτο, στη Νότια Αφρική και στην Τουρκία.

Η σύνθεση του **Διοικητικού Συμβουλίου** είναι η εξής:

Εκτελεστικά Μέλη

Ευστράτιος (Τάκης) - Γεώργιος Α. Αράπογλου
Ιωάννης Γ. Πεχλιβανίδης

Πρόεδρος Δ.Σ. - Διευθύνων Σύμβουλος
Αντιπρόεδρος Δ. Σ. - Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος

Μη Εκτελεστικά Μέλη

Αχιλλέας Δ. Μυλωνόπουλος
Ιωάννης Π. Παναγόπουλος

Εκπρόσωπος εργαζομένων
Εκπρόσωπος εργαζομένων
Καθηγητής Νομικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών και Νομικός Σύμβουλος

Ιωάννης Κ. Γιαννίδης

Εφοπλιστής

Γεώργιος Ζ. Λαναράς

Σύμβουλος Επιχειρήσεων - τ. Ορκωτός Ελεγκτής

Στέφανος Γ. Παντζόπουλος

Ανεξάρτητα Μη Εκτελεστικά Μέλη

Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ιωαννίνων κ. Θεόκλητος

Στέφανος Χ. Βαβαλίδης

Μέλος Συμβουλίου Ευρωπαϊκής Τράπεζας Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (EBRD)

Δημήτριος Α. Δασκαλόπουλος

Πρόεδρος ΣΕΒ

Νικόλαος Δ. Ευθυμίου

Εφοπλιστής

Κωνσταντίνος Δ. Πυλαρινός

Οικονομολόγος

Δρακούλης Κ. Φουντουκάκος - Κυριακάκος

Επιχειρηματίας, Πρόεδρος Κ.Ε.Μ.Ε. ΕΒΕΑ

Παναγιώτης Κ. Δρόσος*

Οικονομολόγος

Θεόδωρος Ι. Αμπατζόγλου**

Διοικητής ΙΚΑ

Εκπρόσωπος Ελληνικού Κράτους

Αλέξανδρος Ν. Μακρίδης

Οικονομολόγος

* Ο κ. Πλούταρχος Κ. Σακελλάρης παραιτήθηκε την 1 Αυγούστου 2008 και στο Δ.Σ. της Τράπεζας την 28 Αυγούστου 2008 εξελέγη ως αντικαταστάτης του ο κ. Παναγιώτης Κ. Δρόσος.

** Ο κ. Θεόδωρος Αμπατζόγλου εξελέγη ως μέλος του Δ.Σ. της Τράπεζας την 26 Φεβρουαρίου 2009 μετά την παραίτηση του κ. Γεωργίου Ι. Μέργου.

Τα μέλη εκλέγονται από τη Γενική Συνέλευση των μετόχων (Γ.Σ.), για περίοδο τριών ετών με δυνατότητα επανεκλογής. Η θητεία των παραπάνω μελών λήγει το 2010 κατόπιν της εκλογής τους από την Γενική Συνέλευση των μετόχων της Τράπεζας, την 25 Μαΐου 2007.

Αλέξανδρο Μακρίδη ως εκπρόσωπό του στο Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας (Σημείωση 47).

Οι οικονομικές καταστάσεις υπόκεινται στην έγκριση της Ετήσιας Γενικής Συνέλευσης των μετόχων της Τράπεζας.

Μετά την απόφαση της Τράπεζας να συμμετέχει στο πρόγραμμα ενίσχυσης ρευστότητας, το Ελληνικό Κράτος τοποθέτησε τον κ.

Οι παρούσες οικονομικές καταστάσεις έχουν εγκριθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας την 30 Μαρτίου 2009.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 2: Περίληψη σημαντικών λογιστικών αρχών

2.1 Βάση παρουσίασης

Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου και της Τράπεζας της περιόδου που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2008 (οι «οικονομικές καταστάσεις»), έχουν συνταχθεί σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (εφεξής «Δ.Π.Χ.Π.») και τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (Δ.Λ.Π.) που έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Τα υιοθετημένα από την Ε.Ε. Δ.Π.Χ.Π. μπορεί να διαφέρουν από αυτά που έχουν εκδοθεί από το Συμβούλιο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB), αν οποτεδήποτε νέα ή τροποποιημένα Δ.Π.Χ.Π. δεν υιοθετηθούν από την Ε.Ε. Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2008 δεν υπήρχαν πρότυπα που δεν είχαν υιοθετηθεί και να είναι σε ισχύ για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2008 τα οποία να επηρέαζαν τις ενοποιημένες και ατομικές οικονομικές καταστάσεις. Επίσης δεν υπήρχαν διαφορές μεταξύ των υιοθετημένων από την Ε.Ε. Δ.Π.Χ.Π. και αυτών που έχουν εκδοθεί από το IASB και εφαρμόζονται από την Τράπεζα ή τον Όμιλο. Ως εκ τούτου, οι οικονομικές καταστάσεις της ΕΤΕ για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2008 έχουν συνταχθεί σύμφωνα με τα Δ.Π.Χ.Π. όπως αυτά έχουν εκδοθεί από το IASB. Τα ποσά απεικονίζονται σε χιλιάδες Ευρώ (εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά).

Η σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα Δ.Π.Χ.Π., προϋποθέτει τη διενέργεια εκτιμήσεων και παραδοχών, οι οποίες ενδέχεται να επηρεάσουν τόσο τα λογιστικά υπόλοιπα των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων, όσο και τις απαιτούμενες γνωστοποιήσεις για ενδεχόμενες απαιτήσεις και υποχρεώσεις κατά την ημερομηνία σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων, όπως επίσης και το ύψος των εσόδων και εξόδων που αναγνωρίστηκαν κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς. Η χρήση των διαθέσιμων πληροφοριών και η άσκηση εκτιμήσεων και παραδοχών στην εφαρμογή των λογιστικών αρχών, αποτελούν αναπόσπαστα στοιχεία για τη διενέργεια εκτιμήσεων στις ακόλουθες περιοχές: αποτίμηση μη διαπραγματεύσιμων σε οργανωμένη αγορά παραγώγων, χρεογράφων και μετοχών, υποχρεώσεις από παροχές στο προσωπικό μετά την έξοδο από την υπηρεσία, αποτίμηση και αναγνώριση των εξόδων που αφορούν σε δικαιώματα προαίρεσης μετοχών, ασφαλιστικά αποθέματα, απομείωση αξίας δανείων και λοιπών απαιτήσεων, ενδεχόμενες υποχρεώσεις από εκκρεμείς δικαστικές υποθέσεις και ανοιχτές φορολογικές χρήσεις. Τα πραγματικά μελλοντικά αποτελέσματα ενδέχεται να διαφέρουν από τα δημοσιευμένα.

Οι περιοχές που εμπεριέχουν υψηλότερο βαθμό εκτιμήσεων και παραδοχών ή πολυπλοκότητας, ή περιοχές όπου οι υποθέσεις και οι εκτιμήσεις έχουν σημαντική επίπτωση στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, παρουσιάζονται στη σημείωση 3.

2.2 Υιοθέτηση των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (Δ.Π.Χ.Π.)

Νέα Δ.Π.Χ.Π., διερμηνείες και τροποποιήσεις που τέθηκαν σε ισχύ το 2008

- **Δ.Λ.Π. 39 «Χρηματοοικονομικά Μέσα: Αναγνώριση και Επιμέτρηση» και Δ.Π.Χ.Π. 7 «Χρηματοοικονομικά Μέσα: Γνωστοποιήσεις»** (Τροποποιήσεις, Οκτώβριος και Νοέμβριος 2008). Οι τροποποιήσεις επιτρέπουν αναταξινόμηση χρηματοοικονομικών μέσων:

- από το εμπορικό χαρτοφυλάκιο ή το χαρτοφυλάκιο διαθέσιμων προς πώληση, στο χαρτοφυλάκιο δανείων και απαιτήσεων, εάν ικανοποιούν τα κριτήρια για ταξινόμηση σε αυτή την κατηγορία και υπάρχει η πρόθεση και δυνατότητα τα χρηματοοικονομικά μέσα να διακρατηθούν στο προσεχές μέλλον.
- από το εμπορικό χαρτοφυλάκιο, αλλά μόνο σε εξαιρετικές περιστάσεις και εφόσον δεν υπάρχει πρόθεση να πωληθούν άμεσα.

Αναταξινόμησης που έγιναν έως και την 31 Οκτωβρίου 2008 μπορούν να εφαρμοσθούν αναδρομικά από την 1 Ιουλίου 2008. Αναταξινόμησης που έγιναν την 1 Νοεμβρίου 2008 ή και μεταγενέστερα εφαρμόζονται από την ημερομηνία της αναταξινόμησης.

Μετά τις τροποποιήσεις αυτές, η λογιστική πολιτική του Ομίλου για τις αναταξινόμησης χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων ενεργητικού τροποποιήθηκε όπως περιγράφεται στην Σημείωση 2.8. Ο Όμιλος εφάρμοσε τις ανωτέρω τροποποιήσεις όπως περιγράφεται στην Σημείωση 49.

- **Διερμηνεία 11 «Δ.Π.Χ.Π. 2 – Συναλλαγές μεταξύ εταιρειών Ομίλου και συναλλαγές σε ίδιες μετοχές».** Η Διερμηνεία αυτή ορίζει ότι η λογιστικοποίηση των μετοχικών δικαιωμάτων προαίρεσης θα διενεργείται με αναφορά στην εύλογη αξία των παραχωρηθέντων συμμετοχικών τίτλων ακόμη και εάν η επιχείρηση επιλέξει ή απαιτείται να αγοράσει ίδιες μετοχές από αντισυμβαλλόμενο ή οι μέτοχοι της επιχείρησης παρέχουν τους συμμετοχικούς τίτλους.

Επίσης, η Διερμηνεία ορίζει τον τρόπο λογιστικοποίησης από τις θυγατρικές, στις ατομικές τους οικονομικές καταστάσεις, των μετοχικών δικαιωμάτων που παραχωρούνται από την μητρική στους εργαζόμενους των θυγατρικών. Συγκεκριμένα, η Διερμηνεία περιγράφει ότι, όταν η μητρική παραχωρεί δικαιώματα σε εργαζόμενους θυγατρικών, αυτά θα λογιστικοποιούνται με αναφορά στην εύλογη αξία των παραχωρηθέντων συμμετοχικών τίτλων, εφόσον και η μητρική λογιστικοποιεί με αυτό τον τρόπο τα δικαιώματα στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις. Όταν εργαζόμενος μεταφέρεται μεταξύ των εταιρειών του Ομίλου, κάθε επιχείρηση του Ομίλου θα αναγνωρίζει ως δαπάνη προσωπικού το μέρος των δικαιωμάτων που αναλογεί στην περίοδο κατοχύρωσης των δικαιωμάτων για την οποία εργάστηκε σε κάθε επιχείρηση, επιμετρημένη στην εύλογη αξία κατά την ημερομηνία χορήγησης.

Όταν η θυγατρική χορηγεί δικαιώματα της μητρικής στους εργαζόμενους της, θα λογιστικοποιούνται ως αφορούσα αμοιβή διακανονιζόμενη τοις μετρητοίς.

Από την 1 Ιανουαρίου 2008 και συνέπεια της εφαρμογής της Διερμηνείας 11, το έξοδο που αφορά σε δικαιώματα προαίρεσης επί μετοχών της Τράπεζας που παραχωρούνται σε εργαζόμενους θυγατρικών της, αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων της κάθε θυγατρικής, ενώ η Τράπεζα αναγνωρίζει ισόποση αύξηση στις συμμετοχές σε θυγατρικές επιχειρήσεις.

Η εφαρμογή της Διερμηνείας 11 δεν είχε καμία επίδραση στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου και της Τράπεζας.

- **Διερμηνεία 12 “Συμβάσεις Παροχής Υπηρεσιών”** (Service Concession Arrangements). Η εφαρμογή της Διερμηνείας αυτής

δεν είχε επίπτωση στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου και της Τράπεζας.

- **Διερμηνεία 14 «Δ.Λ.Π. 19 - Περιορισμοί στα περιουσιακά στοιχεία καθορισμένων παροχών, ελάχιστες απαιτήσεις χρηματοδότησης και αλληλεπίδραση αυτών».** Η Διερμηνεία αναφέρεται στα ακόλουθα τρία θέματα:

- πότε οι επιστροφές ή μειώσεις των μελλοντικών εισφορών πρέπει να εκλαμβάνονται ως «διαθέσιμες», υπό το πρίσμα της παραγράφου 58 του Δ.Λ.Π. 19,
- πώς οι ελάχιστες απαιτήσεις χρηματοδότησης ενδέχεται να επηρεάσουν τη διαθεσιμότητα των μειώσεων των μελλοντικών εισφορών και
- πότε οι ελάχιστες απαιτήσεις χρηματοδότησης ενδέχεται να οδηγήσουν σε σχηματισμό υποχρέωσης.

Η Διερμηνεία αυτή δεν είχε καμία επίδραση επί των οικονομικών καταστάσεων του Ομίλου και της Τράπεζας.

Νέα Δ.Π.Χ.Π., τροποποιήσεις και διερμηνείες επί υφιστάμενων Δ.Π.Χ.Π. που θα τεθούν σε ισχύ μετά το 2008

- **Δ.Λ.Π. 23 «Κόστος δανεισμού»** (Τροποποίηση) (σε ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2009). Απαιτείται από την οικονομική μονάδα να κεφαλαιοποιεί τα έξοδα δανεισμού τα οποία αφορούν στην απόκτηση, κατασκευή, ή παραγωγή ενός παγίου που πληρεί τις προϋποθέσεις (ένα παγιο για το οποίο απαιτείται σημαντικό χρονικό διάστημα προκειμένου να καταστεί έτοιμο προς χρήση ή πώληση) σαν μέρος της αξίας απόκτησης του παγίου. Η επιλογή να αναγνωρίζονται τα έξοδα δανεισμού απευθείας στα αποτελέσματα θα καταργηθεί. Ο Όμιλος θα εφαρμόσει το Δ.Λ.Π. 23 (τροποποίηση) από την 1 Ιανουαρίου 2009, ωστόσο δεν αναμένεται να έχει σημαντική επίπτωση στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου και της Τράπεζας.

- **Δ.Π.Χ.Π. 8 «Τομείς Δραστηριότητας»** (σε ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2009). Σύμφωνα με το Πρότυπο, ο τρόπος επιμέτρησης και παρουσίασης των πληροφοριών κατά τομέα δραστηριότητας αλλά και ο τρόπος προσδιορισμού των τομέων, θα βασίζεται στις εσωτερικές αναφορές που χρησιμοποιούνται από την εταιρεία στην λήψη αποφάσεων για τον καταμερισμό των πόρων ανά τομέα και την αξιολόγηση της απόδοσης των. Ο Όμιλος θα εφαρμόσει το Πρότυπο αυτό την 1η Ιανουαρίου 2009, ωστόσο δεν αναμένεται να έχει σημαντική επίπτωση στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου και της Τράπεζας.

- **Δ.Λ.Π. 1 «Παρουσίαση των Οικονομικών Καταστάσεων»** (Τροποποίηση) (σε ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2009). Απαιτεί οι πληροφορίες από τις Οικονομικές Καταστάσεις να συγκεντρώνονται σε κατηγορίες σύμφωνα με τη φύση ή τη λειτουργία τους και εισάγει κατάσταση συσσωρευμένων κερδών μέσω της καθαρής θέσης (comprehensive income statement). Ο Όμιλος θα εφαρμόσει την τροποποίηση την 1 Ιανουαρίου 2009.

- **Δ.Π.Χ.Π. 2 «Παροχές που εξαρτώνται από την Αξία των Μετοχών»** (Τροποποίηση) (σε ισχύ από την 1 Ιανουαρίου 2009). Η τροποποίηση πραγματεύεται δύο θέματα. Αποσαφηνίζει ότι οι συνθήκες κατοχύρωσης αφορούν τις προϋποθέσεις παρέλευσης καθορισμένου χρόνου παροχής υπηρεσιών και τις προϋποθέσεις επίτευξης συγκεκριμένης απόδοσης και μόνο. Άλλα χαρακτηριστικά παροχών που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών δε συνιστούν συνθήκες κατοχύρωσης. Επίσης καθορίζει ότι όλες οι ακυρώσεις είτε από την εταιρία είτε από άλλα μέρη θα πρέπει να αντιμετωπιστούν λογιστικά με τον ίδιο τρόπο. Ο Όμιλος

θα εφαρμόσει αυτή την τροποποίηση από τη χρήση που αρχίζει την 1 Ιανουαρίου 2009 και ήδη αξιολογεί την επίδραση της επί των ενοποιημένων και ατομικών οικονομικών καταστάσεων.

- **Δ.Λ.Π. 32 «Χρηματοοικονομικά Μέσα: Παρουσίαση» και Δ.Λ.Π. 1 «Παρουσίαση των Οικονομικών Καταστάσεων»** (Τροποποίηση) (σε ισχύ από την 1 Ιανουαρίου 2009). Η τροποποίηση απαιτεί από τις εταιρίες να κατατάσσουν τους ακόλουθους τύπους χρηματοοικονομικών μέσων ως στοιχεία της καθαρής θέσης, υπό τον όρο ότι αυτά έχουν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και πληρούν συγκεκριμένες προϋποθέσεις:

- χρηματοοικονομικά μέσα που παρέχουν το δικαίωμα στον κάτοχό τους να απαιτήσει την αποπληρωμή τους (παραδειγμα, ορισμένες μετοχές που εκδόθηκαν από συνεργαζόμενες εταιρίες)
- μέσα ή συστατικά των μέσων, που επιβάλλουν στην εταιρία μία υποχρέωση να παράσχει σε τρίτο μέρος αναλογία της καθαρής της θέσης μόνο σε περίπτωση που τεθεί σε εκκαθάριση (για παράδειγμα, μερικά συμμετοχικά δικαιώματα και μερικές μετοχές που έχουν εκδοθεί από εταιρίες περιορισμένης διάρκειας ζωής).

Ο Όμιλος θα εφαρμόσει αυτή την τροποποίηση από τη χρήση που αρχίζει την 1 Ιανουαρίου 2009, ωστόσο δεν αναμένεται να έχει σημαντική επίπτωση στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου και της Τράπεζας.

- **Διερμηνεία 13 «Προγράμματα επιβράβευσης πελατών»**, (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη από την 1 Ιουλίου 2008 και μετά). Η Διερμηνεία ορίζει τον λογιστικό χειρισμό των επιβραβεύσεων που χορηγεί μια επιχείρηση στους πελάτες της, στο πλαίσιο μιας συναλλαγής πώλησης. Ο Όμιλος θα εφαρμόσει την Διερμηνεία αυτή από την 1 Ιανουαρίου 2009, ωστόσο δεν αναμένεται να έχει σημαντική επίπτωση στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου και της Τράπεζας.

- **Διερμηνεία 15 «Συμβάσεις για την κατασκευή ακίνητης περιουσίας»**, (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη από την 1 Ιανουαρίου 2009 και μετά). Η Διερμηνεία παρέχει οδηγίες για τον προσδιορισμό εάν μία σύμβαση για την κατασκευή ακίνητης περιουσίας εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Δ.Λ.Π. 11 «Συμβάσεις Κατασκευής» ή Δ.Λ.Π. 18 «Έσοδα» και πότε πρέπει να αναγνωρίζεται έσοδο από την κατασκευή. Η Διερμηνεία 15 εφαρμόζεται στην αναγνώριση εσόδου και σχετιζόμενων εξόδων από επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην κατασκευή ακίνητης περιουσίας άμεσα ή μέσω υπερρολάβων.

Ο Όμιλος θα εφαρμόσει την Διερμηνεία αυτή από την 1 Ιανουαρίου 2009, ωστόσο δεν αναμένεται να έχει σημαντική επίπτωση στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου και της Τράπεζας.

- **Διερμηνεία 16 «Αντιστάθμιση καθαρής επένδυσης σε εκμετάλλευση στο εξωτερικό»**, (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη από την 1 Οκτωβρίου 2008 και μετά). Η Διερμηνεία διευκρινίζει ότι:

- το νόμισμα παρουσίασης δεν δημιουργεί έκθεση σε κίνδυνο, για τον οποίο μπορεί να εφαρμοσθεί λογιστική αντιστάθμισης. Συνεπώς, μία μητρική επιχείρηση μπορεί να προσδιορίσει ως αντισταθμισμένο κίνδυνο μόνο τις συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν από διαφορά μεταξύ του δικού της λειτουργικού νομίσματος και του λειτουργικού νομίσματος της εκμετάλλευσης στο εξωτερικό,

- το μέσο αντιστάθμισης μπορεί να κατέχεται από οποιαδήποτε οντότητα του ομίλου (εκτός από την εκμετάλλευση του εξωτερικού που αντισταθμίζεται),
- ενώ το Δ.Λ.Π. 39 «Χρηματοοικονομικά Μέσα: Αναγνώριση και Επιμέτρηση» πρέπει να εφαρμόζεται για τον προσδιορισμό του ποσού που μεταφέρεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων από το αποθεματικό συναλλαγματικών διαφορών σε σχέση με το μέσο αντιστάθμισης, το Δ.Λ.Π. 21 «Οι Επιδράσεις Μεταβολών στις Τιμές Συναλλάγματος» πρέπει να εφαρμόζεται για το αντισταθμισμένο στοιχείο.

Ο Όμιλος θα εφαρμόσει την Διερμηνεία αυτή από την 1 Ιανουαρίου 2009, ωστόσο δεν αναμένεται να έχει σημαντική επίπτωση στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου και της Τράπεζας.

- **Βελτιώσεις σε Δ.Π.Χ.Π.** (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη από την 1 Ιανουαρίου 2009 και μετά, εκτός από τις τροποποιήσεις που αφορούν στο Δ.Π.Χ.Π. 5 που τίθενται σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη από την 1 Ιουλίου 2009 και μετά). Οι βελτιώσεις αυτές περιλαμβάνουν αλλαγές που θεωρούνται αναγκαίες άλλα όχι επιτακτικές, και που δεν θα περιληφθούν σε κάποιο μεγαλύτερο έργο.

Ο Όμιλος θα εφαρμόσει αυτές τις τροποποιήσεις από τη χρήση που αρχίζει την 1 Ιανουαρίου 2009 (2010 για εκείνες που αφορούν στο Δ.Π.Χ.Π. 5), ωστόσο δεν αναμένεται να έχει σημαντική επίπτωση στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου και της Τράπεζας.

- **Δ.Π.Χ.Π. 3 «Συνενώσεις Επιχειρήσεων» και Δ.Λ.Π. 27 «Ενοποιημένες και Ατομικές Οικονομικές Καταστάσεις»** (Τροποποίηση) (σε ισχύ από την 1 Ιουλίου 2009). Οι τροποποιήσεις περιλαμβάνουν:

- Μερική εξαγορά. Δικαιώματα μειοψηφίας αποτιμώνται είτε με το ποσοστό συμμετοχής τους επί της καθαρής θέσης (σύμφωνα με το αρχικό Δ.Π.Χ.Π. 3) ή με την εύλογη αξία (σύμφωνα με τη νέα απαίτηση των «US GAAP»).
- Τμηματικές εξαγορές: Η απαίτηση να αποτιμώνται όλα τα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού στην εύλογη αξία τους σε κάθε τμήμα της εξαγοράς για σκοπούς υπολογισμού μέρους της υπεραξίας, έχει καταργηθεί. Ως εκ τούτου, η υπεραξία προσδιορίζεται κατά την ημερομηνία εξαγοράς ως η διαφορά μεταξύ της εύλογης αξίας της επένδυσης που προϋπήρχε στην εταιρία, το τίμημα που καταβλήθηκε και της καθαρής θέσης που εξαγοράστηκε.
- Έξοδα πρόσκτησης - Έξοδα πρόσκτησης συνήθως αναγνωρίζονται ως έξοδα στην κατάσταση αποτελεσμάτων (αντί να συμπεριληφθούν στην υπεραξία).
- Ενδεχόμενο κόστος εξαγοράς. Το ενδεχόμενο κόστος εξαγοράς πρέπει να αναγνωρίζεται και να αποτιμάται στην εύλογη αξία την ημέρα της εξαγοράς. Μεταγενέστερες μεταβολές στην εύλογη αξία αναγνωρίζονται σύμφωνα με άλλα Δ.Π.Χ.Π., συνήθως στην κατάσταση αποτελεσμάτων (αντί της αναπροσαρμογής της υπεραξίας).
- Συναλλαγές με δικαιώματα μειοψηφίας. Μεταβολές στη συμμετοχή της μητρικής σε θυγατρική που δεν έχει ως αποτέλεσμα την απώλεια του ελέγχου λογιστικοποιούνται ως μεταβολές στην καθαρή θέση.

Οι τροποποιήσεις αυτές θα έχουν επίδραση επί των ενοποιημένων και ατομικών οικονομικών καταστάσεων σε σχέση

με συνενώσεις επιχειρήσεων από την 1η Ιουλίου 2009 ή μεταγενέστερα.

- **Δ.Π.Χ.Π. 1 «Πρώτη Εφαρμογή των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης» και Δ.Λ.Π. 27 «Ενοποιημένες και Ατομικές Οικονομικές Καταστάσεις»** (Τροποποίηση) (σε ισχύ από την 1 Ιουλίου 2009). Οι τροποποιήσεις:

- Επιτρέπουν, κατά την πρώτη υιοθέτηση, την χρήση της εύλογης αξίας ή του λογιστικού υπολοίπου με τις προηγούμενες λογιστικές αρχές ως τεκμαιρόμενου κόστους κατά την αρχική επιμέτρηση του κόστους συμμετοχής σε θυγατρικές, κοινοπραξίες και συγγενείς επιχειρήσεις στις ατομικές οικονομικές καταστάσεις, και
- Αφαίρεση του ορισμού της μεθόδου του κόστους από το Δ.Λ.Π. 27 και αντικατάσταση αυτού με την απαίτηση να απεικονίζονται τα μερίσματα ως έσοδα στις ατομικές οικονομικές καταστάσεις.

Αναφορικά με την αρχική επιμέτρηση του κόστους στις ατομικές οικονομικές καταστάσεις μίας νέας μητρικής επιχείρησης που προέκυψε από αναδιοργάνωση, οι τροποποιήσεις του Δ.Λ.Π. 27 απαιτούν η νέα μητρική να επιμετρήσει το κόστος συμμετοχής στην προηγούμενη μητρική, στην λογιστική αξία του μεριδίου της στα ίδια κεφάλαια της προηγούμενης, κατά την ημερομηνία της αναδιοργάνωσης.

Ο Όμιλος θα εφαρμόσει αυτή την τροποποίηση από τη χρήση που αρχίζει την 1 Ιανουαρίου 2010 και δεν αναμένει να έχει επίδραση επί των οικονομικών καταστάσεων.

- **Δ.Λ.Π. 39 «Χρηματοοικονομικά Μέσα: Αναγνώριση και Επιμέτρηση»** (Τροποποίηση «κατάλληλα αντισταθμισμένα στοιχεία») (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη από την 1 Ιουλίου 2009 και μετά). Η τροποποίηση διευκρινίζει τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να εφαρμόζονται οι υφιστάμενες αρχές που διέπουν την λογιστική αντιστάθμισης κατά τον προσδιορισμό:

- (α) ενός μονομερούς κινδύνου σε ένα αντισταθμιζόμενο στοιχείο, και
- (β) του πληθωρισμού σε ένα χρηματοοικονομικό αντισταθμιζόμενο στοιχείο.

Ο Όμιλος θα εφαρμόσει αυτές τις τροποποιήσεις από τη χρήση που αρχίζει την 1 Ιανουαρίου 2010 και ήδη αξιολογεί την επίδρασή της επί των ενοποιημένων και ατομικών οικονομικών καταστάσεων.

- **Διερμηνεία 17 «Διανομές μη ταμειακών περιουσιακών στοιχείων στους ιδιοκτήτες»**, (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη από την 1 Ιουλίου 2009 και μετά). Η Διερμηνεία διευκρινίζει ότι:

- μέρισμα πληρωτέο πρέπει να αναγνωρίζεται όταν το μέρισμα έχει εγκριθεί από τα αρμόδια όργανα της οντότητας και η διανομή του δεν εναπόκειται πλέον στην διακριτική ευχέρεια της οντότητας,
- το μέρισμα πληρωτέο πρέπει να επιμετρείται στην εύλογη αξία των καθαρών στοιχείων ενεργητικού που διανέμονται,
- η διαφορά μεταξύ του μερίσματος που καταβάλλεται και της λογιστικής αξίας των καθαρών στοιχείων ενεργητικού που διανέμονται αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Επίσης, η Διερμηνεία απαιτεί να παρέχονται επιπρόσθετες γνωστοποιήσεις εάν τα καθαρά στοιχεία ενεργητικού που

κατέχονται προς διανομή στους μετόχους εμπύπτουν στον ορισμό της διακοπείσας δραστηριότητας.

Η Διερμηνεία 17 εφαρμόζεται στις κατ' αναλογία διανομές μη ταμειακών στοιχείων ενεργητικού, εκτός από συναλλαγές μεταξύ επιχειρήσεων που τελούν υπό κοινό έλεγχο.

Ο Όμιλος θα εφαρμόσει αυτή την τροποποίηση από τη χρήση που αρχίζει την 1 Ιανουαρίου 2010 και δεν αναμένει να έχει επίδραση επί των ενοποιημένων και ατομικών οικονομικών καταστάσεων.

- **Διερμηνεία 18 «Μεταφορές περιουσιακών στοιχείων από πελάτες»**, (σε ισχύ για μεταφορές που λαμβάνονται από την 1 Ιουλίου 2009 και μετά). Η Διερμηνεία διευκρινίζει τις απαιτήσεις των Δ.Π.Χ.Π. που αφορούν συμφωνίες με βάση τις οποίες η οντότητα λαμβάνει ένα πάγιο στοιχείο από πελάτη, το οποίο πρέπει στη συνέχεια να χρησιμοποιήσει είτε για να συνδέσει τον πελάτη σε ένα δίκτυο, είτε για να παρέχει στον πελάτη συνεχή πρόσβαση στην παροχή αγαθών και υπηρεσιών (όπως παροχή ηλεκτρικής ενέργειας, φυσικού αερίου ή νερού). Η Εταιρεία δεν αναμένει η Διερμηνεία αυτή να έχει επίδραση επί των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Δ.Λ.Π. 39 «Χρηματοοικονομικά Μέσα: Αναγνώριση και Επimέτρηση» και Διερμηνεία 9 «Επαναξιολόγηση Ενσωματωμένων Παραγώγων» (Τροποποίηση, Μάρτιος 2009) (σε ισχύ για χρήσεις που λήγουν την 30 Ιουνίου 2009 και μετά). Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν ότι κατά την μεταφορά χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων από την κατηγορία «σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων», όλα τα ενσωματωμένα παράγωγα πρέπει να αξιολογούνται και εφόσον κριθεί απαραίτητο να αντιμετωπίζονται λογιστικά ως ξεχωριστά χρηματοοικονομικά μέσα στις οικονομικές καταστάσεις. Ο Όμιλος θα εφαρμόσει την τροποποίηση στην χρήση που αρχίζει την 1 Ιανουαρίου 2009, ωστόσο δεν αναμένεται να έχει σημαντική επίπτωση στις ενοποιημένες και ατομικές οικονομικές καταστάσεις.

Δ.Π.Χ.Π. 7 “Χρηματοοικονομικά Μέσα: Γνωστοποιήσεις” (Τροποποίηση, Μάρτιος 2009) (σε ισχύ από την 1 Ιανουαρίου 2009). Οι τροποποιήσεις εισάγουν μία ιεραρχία τριών επιπέδων για την επιμέτρηση της εύλογης αξίας και απαιτούν την παροχή πρόσθετων γνωστοποιήσεων σχετικά με την συγκριτική αξιοπιστία της επιμέτρησης της εύλογης αξίας. Επιπρόσθετα, οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν και αυξάνουν τις απαιτήσεις γνωστοποιήσεων για τον κίνδυνο ρευστότητας. Ο Όμιλος θα εφαρμόσει αυτή την τροποποίηση από τη χρήση που αρχίζει την 1 Ιανουαρίου 2009.

2.3 Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις

Συνένωση Επιχειρήσεων: Όλες οι εξαγορές επιχειρήσεων καταχωρούνται με τη μέθοδο της αγοράς όπως αυτή ορίζεται από το Δ.Π.Χ.Π. 3, κατά την ημερομηνία που ο Όμιλος αποκτά ουσιαστικά τον έλεγχο της εκάστοτε εξαγοραζόμενης επιχείρησης. Ο Όμιλος έχει συμπεριλάβει στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων και έχει αναγνωρίσει στο Ισολογισμό του αντίστοιχα, το αποτέλεσμα και όλα τα περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις και ενδεχόμενες υποχρεώσεις των επιχειρήσεων που έχουν εξαγορασθεί, καθώς επίσης και την τυχόν υπεραξία που προέκυψε από την εξαγορά. Όλες οι εξαγορές επιχειρήσεων έχουν καταχωρηθεί στην αξία κτήσης τους, η οποία περιλαμβάνει τη συνολική εύλογη αξία κατά την ημέρα της συναλλαγής, των εισφερόμενων παγίων, των αναληφθέντων υποχρεώσεων και κεφαλαιακών τίτλων που εκδόθηκαν σε ανταλλαγή του ελέγχου

της αποκτηθείσας επιχείρησης συμπεριλαμβανομένων και οποιονδήποτε δαπανών που αφορούν αποκλειστικά τις συναλλαγές αυτές. Για τον επιμερισμό της αξίας κτήσης, όλα τα περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις αποτιμώνται στην εύλογη αξία τους κατά την ημερομηνία αγοράς και τυχόν προκύπτοντα δικαιώματα μειοψηφίας, υπολογίζονται με βάση το ποσοστό της μειοψηφίας επί της εύλογης αξίας των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων της εξαγορασθείσας επιχείρησης, σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Π. 3.

Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις περιλαμβάνουν τις οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας και όλων των θυγατρικών της, συμπεριλαμβανόμενες και τυχόν οντότητες ειδικού σκοπού όπου αυτό είναι απαραίτητο.

Συνένωση Επιχειρήσεων σε διαδοχικά στάδια: Όταν ο Όμιλος αποκτά τον έλεγχο μίας θυγατρικής με διαδοχικές αγορές μετοχών (δηλ. «τμηματική εξαγορά»), κάθε σημαντική συναλλαγή αντιμετωπίζεται ξεχωριστά και τα προσδιορίσιμα περιουσιακά στοιχεία, υποχρεώσεις και ενδεχόμενες υποχρεώσεις που αποκτώνται, απεικονίζονται στην εύλογη αξία τους κατά την ημερομηνία εξαγοράς, η οποία ορίζεται ως η ημερομηνία απόκτησης του ελέγχου.

Η υπεραξία υπολογίζεται ξεχωριστά για κάθε συναλλαγή, βάσει του κόστους κάθε μίας συναλλαγής και το κατάλληλο μερίδιο από τα καθαρά περιουσιακά στοιχεία της εξαγοραζόμενης επιχείρησης υπολογισμένο στις καθαρές εύλογες αξίες την χρονική στιγμή της κάθε συναλλαγής. Κάθε διόρθωση στις εύλογες αξίες σχετιζόμενη με συμμετοχή που ήδη κατέχεται (περιλαμβανομένου αλλά όχι περιορισμένου σε συμμετοχή οι οποίες είχαν λογιστικοποιηθεί στις συμμετοχές σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 28 «Επενδύσεις σε Συγγενείς Επιχειρήσεις») είναι επανεκτίμηση, που λογιστικοποιείται ως αναπροσαρμογή στην καθαρή θέση. Τέτοια επανεκτίμηση δεν υποδηλώνει πως έχει εφαρμοσθεί η πολιτική των επανεκτιμήσεων σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 16.

Όπως και στη περίπτωση της εξαγοράς με μία μεμονωμένη συναλλαγή, τα δικαιώματα μειοψηφίας υπολογίζονται με βάση το ποσοστό μειοψηφίας επί της καθαρής εύλογης αξίας των προσδιορίσιμων περιουσιακών στοιχείων, υποχρεώσεων και ενδεχόμενων υποχρεώσεων.

Μεταβολή στο ποσοστό συμμετοχής σε θυγατρική μετά την απόκτηση του ελέγχου της: Τυχόν μεταβολές στο ποσοστό συμμετοχής σε μια θυγατρική μετά τη απόκτηση του ελέγχου της, οι οποίες δεν οδηγούν σε απώλεια του ελέγχου της, καταχωρούνται ως συναλλαγές μεταξύ μετόχων. Το τυχόν κέρδος ή ζημιά που προκύπτει δεν μεταφέρεται στα αποτελέσματα χρήσης. Το υπόλοιπο του λογαριασμού «Δικαιώματα μειοψηφίας» αναπροσαρμόζεται, προκειμένου να απεικονιστεί η μεταβολή στο ποσοστό συμμετοχής της μητρικής εταιρείας επί του καθαρού ενεργητικού της θυγατρικής. Τυχόν διαφορά μεταξύ της προσαρμογής των δικαιωμάτων μειοψηφίας και της εύλογης αξίας του τιμήματος που καταβλήθηκε ή εισπράχθηκε, καταχωρείται απ' ευθείας στην καθαρή θέση που αναλογεί στους μετόχους της μητρικής. Συγχωνεύσεις μεταξύ εταιρειών που βρίσκονται σε κοινό έλεγχο, λογιστικοποιούνται με την παρούσα μέθοδο. Η ημερομηνία ισχύος αυτών των συναλλαγών θεωρείται η ημερομηνία συγχώνευσης.

Δικαιώματα πώλησης μετοχών μειοψηφίας: Σε ορισμένες περιπτώσεις συμβάσεων εξαγορών, ο Όμιλος δεσμεύεται να αγοράσει τις μετοχές των μετόχων της μειοψηφίας ή οι μέτοχοι

της μειοψηφίας δικαιούνται να πωλήσουν τις μετοχές τους στον Όμιλο.

Σε αυτές τις περιπτώσεις ο Όμιλος εφαρμόζει το Δ.Λ.Π. 32.23 που απαιτεί σε επίπεδο ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, τα δικαιώματα πώλησης να παρουσιάζονται ως υποχρέωση. Η αναγνώριση της υποχρέωσης έχει ως αποτέλεσμα τον υπολογισμό του δικαιώματος πώλησης σαν να έχει ήδη ασκηθεί. Κατά συνέπεια δεν αναγνωρίζονται δικαιώματα μειοψηφίας για σκοπούς παρουσίασης αναφορικά με μετοχές που υπόκεινται σε δικαιώματα πώλησης ή δεσμεύσεις. Η υποχρέωση επιμετρύεται στην εύλογη αξία, με τη χρήση μεθόδων αποτίμησης βάσει των καλύτερων δυνατών εκτιμήσεων που βρίσκονται στη διάθεση της διοίκησης. Η (τυχόν) διαφορά ανάμεσα στην εύλογη αξία της υποχρέωσης και στο νόμιμο μερίδιο των μετόχων μειοψηφίας επί των καθαρών περιουσιακών στοιχείων αναγνωρίζεται ως υπεραξία. Μεταγενέστερες μεταβολές στην αποτίμηση των δικαιωμάτων πώλησης καταχωρούνται ως μεταβολές της υποχρέωσης και της υπεραξίας, χωρίς καμία επίδραση στην ενοποιημένη κατάσταση αποτελεσμάτων.

Θυγατρικές εταιρείες: Θυγατρικές νοούνται οι εταιρείες στις οποίες η Τράπεζα είτε συμμετέχει άμεσα ή έμμεσα σε ποσοστό μεγαλύτερο από το ήμισυ των δικαιωμάτων ψήφου είτε ασκεί δεσπόζουσα επιρροή στη διαχείριση και οικονομική πολιτική τους. Ο Όμιλος υποχρεούται να ενοποιεί όλες τις θυγατρικές εταιρείες από την ημερομηνία απόκτησης ελέγχου επί αυτών, ενώ αντίστοιχα η υποχρέωση ενοποίησης παύει να υφίσταται από την ημερομηνία κατά την οποία ο έλεγχος αυτός εκλείπει. Όλες οι διεταιρικές συναλλαγές, τα λογιστικά υπόλοιπα καθώς και τα μη πραγματοποιηθέντα κέρδη από συναλλαγές μεταξύ των εταιρειών του Ομίλου απαλείφονται κατά την ενοποίηση. Μη πραγματοποιηθείσες ζημιές απαλείφονται επίσης, ωστόσο αποτελούν ένδειξη απομείωσης της αξίας του μεταβιβαζόμενου περιουσιακού στοιχείου. Όπου κρίθηκε αναγκαίο, οι λογιστικές αρχές των θυγατρικών έχουν αλλάξει ώστε να είναι συμβατές με τις πρακτικές που υιοθετεί ο Όμιλος.

Σε συγκεκριμένες περιπτώσεις ο Όμιλος χρηματοδοτεί τον σχηματισμό εταιριών ειδικού σκοπού («ΕΕΣ»), με πρωταρχικό σκοπό την μεταβίβαση συγκεκριμένων δικαιωμάτων επί περιουσιακών στοιχείων καθώς για την άντληση ρευστότητας για τον Όμιλο. Ο Όμιλος ενοποιεί εταιρίες ειδικού σκοπού στις οποίες ασκεί έλεγχο.

Συγγενείς εταιρείες: Συγγενείς νοούνται οι εταιρείες στις οποίες το ποσοστό συμμετοχής του Ομίλου κυμαίνεται μεταξύ 20% και 50% των δικαιωμάτων ψήφου, και επί των οποίων ο Όμιλος ασκεί ουσιαστική επιρροή αλλά δεν ελέγχει. Οι επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες ενσωματώνονται στις οικονομικές καταστάσεις με τη μέθοδο της καθαρής θέσης. Ζημιά απομείωσης αναγνωρίζεται όταν επέλθει μη προσωρινή μείωση της αξίας.

Σύμφωνα με τη μέθοδο της καθαρής θέσης, οι επενδύσεις (σε συγγενείς εταιρείες) καταχωρούνται αρχικά στην αξία κτήσης τους. Η υπεραξία που προκύπτει κατά την απόκτηση μιας συγγενούς εταιρείας συμπεριλαμβάνεται στην αξία κτήσης της επένδυσης (μετά από οποιεσδήποτε σωρευμένες ζημιές απομείωσης – εφόσον υφίστανται). Η αξία της επένδυσης αυξάνεται ή μειώνεται ανάλογα με το ποσοστό συμμετοχής του Ομίλου στα κέρδη ή ζημιές της συγγενούς εταιρείας μετά την εξαγορά (και αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων του Ομίλου) και από τις κινήσεις στα αποθεματικά (που

αναγνωρίζονται στα αποθεματικά). Το ποσό των μερισμάτων που εισπράχθηκαν από τη συγγενή εταιρεία κατά τη διάρκεια της χρήσης μειώνει τη λογιστική αξία της συγκεκριμένης επένδυσης. Οι επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες που πραγματοποιήθηκαν με αποκλειστικό σκοπό τη διάθεσή τους εντός ενός έτους από την ημερομηνία αγοράς τους, όταν δηλαδή η ουσιαστική επιρροή που ασκεί ο Όμιλος κρίνεται προσωρινή, καταχωρούνται στο λογαριασμό «στοιχεία ενεργητικού προοριζόμενα προς πώληση». Τα μη πραγματοποιηθέντα κέρδη από συναλλαγές μεταξύ του Ομίλου και των συγγενών εταιρειών, απαλείφονται σε ποσοστό που αφορά τη συμμετοχή του Ομίλου στις εταιρείες αυτές. Τυχόν τέτοιες ζημιές, που επίσης απαλείφονται, αποτελούν ένδειξη απομείωσης της αξίας του μεταβιβαζόμενου περιουσιακού στοιχείου. Όπου κρίθηκε απαραίτητο, τα οικονομικά στοιχεία των συγγενών επιχειρήσεων που χρησιμοποιήθηκαν κατά την εφαρμογή της μεθόδου της καθαρής θέσης τροποποιήθηκαν προκειμένου να διασφαλισθεί η συνέπειά τους με τις λογιστικές αρχές που έχει υιοθετήσει ο Όμιλος.

Κοινοπραξίες: Τα δικαιώματα του Ομίλου σε κοινοπραξίες λογιστικοποιούνται βάση της μεθόδου καθαρής θέσης (βλ. παραπάνω).

Έλεγχος απομείωσης της υπεραξίας επιχειρήσεων και των επενδύσεων σε θυγατρικές, συγγενείς, και κοινοπραξίες στις ατομικές οικονομικές καταστάσεις: Ο Όμιλος ελέγχει σε κάθε ημερομηνία αναφοράς εάν υπάρχει ένδειξη ότι μία επένδυση σε θυγατρική, συγγενή ή κοινοπραξία έχει υποστεί απομείωση. Εάν υπάρχει τέτοια ένδειξη, ο Όμιλος εκτιμά την ανακτήσιμη αξία της επένδυσης. Όταν η λογιστική αξία μίας επένδυσης υπερβαίνει την εκτιμώμενη ανακτήσιμη αξία, τότε η λογιστική αξία απομειώνεται στην ανακτήσιμη.

2.4 Συναλλαγές σε ξένο νόμισμα

Τα στοιχεία που περιέχουν οι οικονομικές καταστάσεις των εταιρειών του Ομίλου καταχωρούνται στο νόμισμα εκείνο που αποδίδει καλύτερα την οικονομική πραγματικότητα των υποκείμενων γεγονότων και συνθηκών που αφορούν την κάθε εταιρεία, ("λειτουργικό νόμισμα"). Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου παρουσιάζονται σε χιλιάδες Ευρώ (€), που είναι το συναλλακτικό νόμισμα της Τράπεζας.

Οι συναλλαγές σε ξένα νομίσματα μετατρέπονται στο λειτουργικό νόμισμα με βάση τις συναλλαγματικές ισοτιμίες που ίσχυαν την ημερομηνία διενέργειας της εκάστοτε συναλλαγής. Τα συναλλαγματικά κέρδη και ζημιές που προκύπτουν από την εκκαθάριση αυτών των συναλλαγών και από τη μετατροπή των νομισματικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα καταχωρούνται στα αποτελέσματα. Οι συναλλαγματικές διαφορές από τη μετατροπή των χρεογράφων και άλλων νομισματικών χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που αποτιμώνται σε εύλογες αξίες καταχωρούνται στο λογαριασμό «Αποτελέσματα εμπορικού χαρτοφυλακίου». Οι συναλλαγματικές διαφορές από τη μετατροπή των μη νομισματικών χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων αποτελούν συστατικό στοιχείο της μεταβολής της εύλογης αξίας τους. Οι συναλλαγματικές διαφορές, ανάλογα με τη κατηγορία στην οποία ανήκει ένα μη νομισματικό χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο, καταχωρούνται είτε στα αποτελέσματα (π.χ. μετοχές του εμπορικού χαρτοφυλακίου) είτε στα ίδια κεφάλαια σε περίπτωση μη νομισματικού χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου του χαρτοφυλακίου επενδύσεων.

Κατά την σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων, τα περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις των οικονομικών μονάδων της αλλοδαπής μετατρέπονται σε Ευρώ χρησιμοποιώντας τις συναλλαγματικές ισοτιμίες που ίσχυαν κατά την ημερομηνία του ισολογισμού, ενώ τα έσοδα και τα έξοδα μετατρέπονται με βάση τις μέσες συναλλαγματικές ισοτιμίες της περιόδου. Οι προκύπτουσες διαφορές από τη χρήση των συναλλαγματικών ισοτιμιών κατά την ημερομηνία ισολογισμού και των μέσων ισοτιμιών της περιόδου καθώς και από την επανεκτίμηση των εκ μεταφοράς ιδίων κεφαλαίων της οικονομικής οντότητας με την ισοτιμία της ημερομηνίας του ισολογισμού, καταχωρούνται απευθείας στα ίδια κεφάλαια στο λογαριασμό «συναλλαγματικές διαφορές».

Στην περίπτωση που ένα νομισματικό στοιχείο, αποτελεί μέρος της καθαρής επένδυσης της Τράπεζας στο εξωτερικό και είναι σε νόμισμα διαφορετικό από το λειτουργικό νόμισμα ή το νόμισμα της οντότητας στο εξωτερικό, οι προκύπτουσες συναλλαγματικές διαφορές στους ατομικούς ισολογισμούς, κατά την ενοποίηση θα αναγνωρίζονται στην καθαρή θέση. Κατά την πώληση μιας τέτοιας οικονομικής οντότητας εξωτερικού, οι εν λόγω συναλλαγματικές διαφορές καταχωρούνται στα αποτελέσματα ως μέρος του κέρδους ή της ζημίας από την πώληση.

Η τυχόν υπεραξία και οι αναπροσαρμογές σε εύλογες αξίες που προκύπτουν κατά την εξαγορά μιας οικονομικής οντότητας εξωτερικού αντιμετωπίζονται λογιστικά όπως όλα τα περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις της οντότητας εξωτερικού και μετατρέπονται με την συναλλαγματική ισοτιμία της ημερομηνίας ισολογισμού.

2.5 Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων

Η κατηγορία αυτή έχει δύο υποκατηγορίες:

α) Εμπορικό χαρτοφυλάκιο

Το εμπορικό χαρτοφυλάκιο περιλαμβάνει χρεόγραφα που αποκτώνται είτε για την δημιουργία κέρδους από την βραχυπρόθεσμη μεταβολή στην τιμή ή το περιθώριο του διαπραγματευτή ή είναι χρεόγραφα που ανήκουν σε ένα χαρτοφυλάκιο χρεογράφων για τα οποία υπάρχει ιστορικό βραχυπρόθεσμης δημιουργίας κέρδους. Τα παράγωγα ανήκουν επίσης στο εμπορικό χαρτοφυλάκιο εκτός και αν έχουν χαρακτηριστεί ως μέσα αντιστάθμισης.

Το εμπορικό χαρτοφυλάκιο μπορεί να περιλαμβάνει χρεόγραφα που υπόκεινται σε συμφωνία πώλησης και επαναγοράς (βλ. παρακάτω).

β) Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις προσδιορισμένα στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων

Κατά την αρχική αναγνώριση ο Όμιλος προσδιορίζει οποιοδήποτε χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο ή υποχρέωση, ως χρηματοοικονομικό μέσο αποτιμώμενο στην εύλογη αξία του μέσω των αποτελεσμάτων όταν:

- (i) Απαλείφει ή μειώνει σημαντικά μια ανακολουθία στην επιμέτρηση ή την αναγνώριση (ορισμένες φορές αναφερόμενη ως «λογιστική ασυμμετρία») που θα προέκυπτε εάν τα σχετιζόμενα παράγωγα χρηματοπιστωτικά προϊόντα αντιμετωπίζονταν λογιστικά ως χαρτοφυλάκιο συναλλαγών και τα υποκείμενα χρηματοοικονομικά μέσα αποτιμώνται στο αποσβέσιμο κόστος, όπως είναι απαιτήσεις κατά πελατών και

χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων ή υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους.

- (ii) Μια ομάδα χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, υποχρεώσεων ή και των δύο τυγχάνει διαχείρισης και η απόδοσή της αξιολογείται σε βάση εύλογης αξίας, σύμφωνα με την τεκμηριωμένη στρατηγική διαχείρισης κινδύνων ή επενδύσεων και η πληροφόρηση σχετικά με την ομάδα παρέχεται εσωτερικά σε αυτό το επίπεδο στη διοίκηση του Ομίλου.
- (iii) Τα χρηματοοικονομικά μέσα περιέχουν ένα ή περισσότερα ενσωματωμένα παράγωγα, η ύπαρξη των οποίων τροποποιεί ουσιαστικά τις ταμειακές ροές και για τον λόγο αυτό θα έπρεπε να απεικονίζονται σε διακεκριμένη βάση εάν δεν είχαν ταξινομηθεί σε αυτή την κατηγορία.

Ο προσδιορισμός κάποιου χρηματοοικονομικού στοιχείου ως αποτιμώμενο σε εύλογη αξία είναι αμετάκλητος.

Επιμέτρηση

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων (εμπορικό χαρτοφυλάκιο και προσδιορισμένο) αρχικά αναγνωρίζονται στην εύλογη αξία και μεταγενέστερα αποτιμώνται στην εύλογη αξία τους. Η εύλογη αξία αυτών προσδιορίζεται από τιμές που παρέχονται από χρηματιστηριακές αγορές, διαπραγματευτές χρεογράφων ή από μοντέλα αποτίμησης.

Τα πραγματοποιηθέντα κέρδη και ζημίες από τη διάθεση ή εξαγορά των ανωτέρω στοιχείων αλλά και τα μη πραγματοποιηθέντα κέρδη ή ζημίες που προκύπτουν από μεταβολές στη εύλογη αξία τους, καταχωρούνται στο λογαριασμό «αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων».

Τα έσοδα από μερίσματα αναγνωρίζονται όταν έχει κατοχυρωθεί το δικαίωμα είσπραξης των μερισμάτων και αυτή είναι η ημερομηνία έγκρισης των μερισμάτων από τη Γενική Συνέλευση. Απεικονίζονται ξεχωριστά στον λογαριασμό «Καθαρά λοιπά έσοδα».

Το ποσό της μεταβολής στην περίοδο και σωρευτικά, στις εύλογες αξίες των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων και δανείων και προκαταβολών τα οποία αποδίδονται σε αλλαγές στον πιστωτικό τους κίνδυνο υπολογίζονται ως το ποσό αλλαγής της εύλογης αξίας το οποίο δεν αποδίδεται σε αλλαγές στις συνθήκες αγοράς που προκαλούν αύξηση του κινδύνου αγοράς.

2.6 Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα και μέσα αντιστάθμισης

Τα παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα, τα οποία περιλαμβάνουν συμβόλαια επί συναλλαγματικών ισοτιμιών, προθεσμιακά συμβόλαια, συμβάσεις ανταλλαγής νομισμάτων και επιτοκίων, συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης, δικαιώματα προαίρεσης επί επιτοκίων και συναλλάγματος (πωληθέντα και αγορασθέντα) και άλλα παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα, καταχωρούνται στον ισολογισμό αρχικά στην εύλογη αξία τους και μεταγενέστερα αποτιμώνται στην εύλογη αξία τους. Τα παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα εμφανίζονται ως περιουσιακά στοιχεία όταν είναι προς όφελος του Ομίλου ή ως υποχρεώσεις όταν είναι προς όφελος των αντισυμβαλλόμενων. Οι εύλογες αξίες των παραγώγων χρηματοπιστωτικών μέσων, λαμβάνονται κατά περίπτωση από τιμές χρηματιστηριακών αγορών, από διαπραγματευτές παραγώγων, από μοντέλα προεξόφλησης ταμειακών ροών και από μοντέλα αποτίμησης δικαιωμάτων προαίρεσης. Τα πραγματοποιηθέντα καθώς και τα εξ'

αποτιμήσεως κέρδη και ζημίες των παραγώγων χρηματοπιστωτικών μέσων του χαρτοφυλακίου συναλλαγών καταχωρούνται στα αποτελέσματα χρήσης.

Ένα παράγωγο μπορεί να είναι ενσωματωμένο σε ένα άλλο χρηματοοικονομικό μέσο, το οποίο ονομάζεται «κύριο συμβόλαιο». Σε αυτές τις περιπτώσεις, το παράγωγο διαχωρίζεται από το κύριο συμβόλαιο και καταχωρείται ως μεμονωμένο παράγωγο, υπό την προϋπόθεση ότι τα οικονομικά χαρακτηριστικά και το χαρακτηριστικά κινδύνου του δεν συνδέονται άμεσα με τα αντίστοιχα οικονομικά χαρακτηριστικά του κυρίου συμβολαίου, ότι πληροί το ορισμό ενός παράγωγου και ότι το κύριο συμβόλαιο δεν επιμετρώνεται στην εύλογη αξία του με τα μη πραγματοποιηθέντα κέρδη ή ζημίες να παρουσιάζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Η διενέργεια συγκεκριμένων πράξεων σε παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα στοχεύει στην αποτελεσματική οικονομική αντιστάθμιση κινδύνων σύμφωνα με τις απόψεις της Διοίκησης του Ομίλου και δεν εμπίπτουν στην λογιστική αντιστάθμιση συμβατή με τους συγκεκριμένους κανόνες του Δ.Λ.Π. 39. Κατά συνέπεια οι συγκεκριμένες πράξεις αντιμετωπίζονται με τον ίδιο τρόπο όπως τα παράγωγα μέσα του εμπορικού χαρτοφυλακίου, δηλαδή τα κέρδη ή οι ζημίες εύλογης αξίας παρουσιάζονται στα αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων.

Ο Όμιλος επίσης χρησιμοποιεί παράγωγα μέσα σαν μέρος της διαχείρισης των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων με σκοπό την διαχείριση των κινδύνων που προκύπτουν από διακυμάνσεις επιτοκίων, συναλλαγματικών ισοτιμιών, πιστοληπτικής ικανότητας και προθεσμιακών συναλλαγών. Οι συναλλαγές καταχωρούνται κατά περίπτωση είτε ως συναλλαγές εύλογης αξίας είτε ως συναλλαγές αντιστάθμισης ταμειακών ροών, με την προϋπόθεση ότι οι συναλλαγές αυτές πληρούν τα συγκεκριμένα κριτήρια αναγνώρισης αντιστάθμισης. Τα κριτήρια που πρέπει να πληρούνται προκειμένου να καταχωρήσει ένα παράγωγο χρηματοπιστωτικό μέσο ως κατεχόμενο για σκοπούς αντιστάθμισης περιλαμβάνουν:

- Η ύπαρξη κατά τη σύναψη της συναλλαγής επίσημης τεκμηρίωσης α) του μέσου αντιστάθμισης, β) του αντισταθμιζόμενου στοιχείου, γ) του σκοπού και της στρατηγικής αντιστάθμισης και δ) της αντισταθμιστικής σχέσης μεταξύ μέσου αντιστάθμισης και αντισταθμιζόμενου στοιχείου,
- Η αντιστάθμιση τεκμηριώνεται εφόσον καταδεικνύεται ότι είναι άκρως αποτελεσματική ως προς το συμψηφισμό των κινδύνων που απορρέουν από το αντισταθμιζόμενο στοιχείο καθ' όλη τη διάρκεια της αντισταθμιστικής σχέσης. Μία αντιστάθμιση κρίνεται ως άκρως αποτελεσματική όταν επιτυγχάνεται ο συμψηφισμός των μεταβολών της εύλογης αξίας που απορρέουν από τον αντισταθμιζόμενο κίνδυνο σε ποσοστό μεταξύ 80% και 125% και
- Η αντιστάθμιση είναι αποτελεσματική σε συνεχή βάση.

2.6.1 Αντισταθμίσεις εύλογης αξίας

Για να αναγνωρισθούν συναλλαγές αντιστάθμισης εύλογης αξίας, η μεταβολή της εύλογης αξίας του μέσου αντιστάθμισης καταχωρείται στα αποτελέσματα μαζί με την αντίστοιχη μεταβολή της εύλογης αξίας του αντισταθμιζόμενου στοιχείου, η οποία αφορά τον αντισταθμιζόμενο κίνδυνο. Στην περίπτωση όπου, η σχέση αντιστάθμισης διακόπτεται για λόγους διαφορετικούς από εκείνους που επιβάλλουν τη διαγραφή ενός αντισταθμιζόμενου

στοιχείου ή ανακαλείται η αντισταθμιστική χρήση, η συνολική προσαρμογή της λογιστικής αξίας του αντισταθμιζόμενου στοιχείου για τα τοκοφόρα στοιχεία, αποσβένεται στα αποτελέσματα στην υπολειπόμενη διάρκεια της αρχικής συναλλαγής αντιστάθμισης. Αντίθετα, στη περίπτωση ενός άτοκου αντισταθμιζόμενου στοιχείου, η ανωτέρω διαφορά μεταφέρεται εξ' ολοκλήρου στα αποτελέσματα. Στη περίπτωση όπου το αντισταθμιζόμενο στοιχείο διαγράφεται λόγω πώλησης ή αποπληρωμής, το αναπόσβεστο ποσό της μεταβολής της εύλογης αξίας μεταφέρεται άμεσα στα αποτελέσματα.

2.6.2 Αντισταθμίσεις ταμειακών ροών

Τα κέρδη ή ζημίες που αφορούν το αποτελεσματικό μέρος μιας αντιστάθμισης ταμιακών ροών, καταχωρούνται αρχικά στα ίδια κεφάλαια. Όταν καταβληθούν οι ταμιακές ροές τις οποίες αντισταθμίζει το παράγωγο χρηματοπιστωτικό μέσο (στις οποίες περιλαμβάνονται και ταμιακές ροές από συναλλαγές που είχαν προβλεφθεί κατά το χρόνο δημιουργίας της αντισταθμιστικής σχέσης) και δημιουργούνται κέρδη ή ζημίες, τότε τα σχετιζόμενα κέρδη ή ζημίες στο παράγωγο αντιστάθμισης μεταφέρονται στα αποτελέσματα από τα ίδια κεφάλαια.

Όταν η σχέση αντιστάθμισης των ταμιακών ροών μιας συναλλαγής, η οποία θα πραγματοποιηθεί στο μέλλον, δεν θεωρείται πλέον αποτελεσματική ή διακόπτεται, τότε τα συσσωρευμένα κέρδη ή ζημίες που αφορούν το μέσο αντιστάθμισης παραμένουν στα ίδια κεφάλαια έως ότου η ανωτέρω συναλλαγή πραγματοποιηθεί οπότε και μεταφέρονται από τα ίδια κεφάλαια στα αποτελέσματα.

Ο συναλλαγματικός κίνδυνος μιας πολύ πιθανής διεταιρικής συναλλαγής μπορεί να αποτελεί αντισταθμιζόμενο στοιχείο στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, υπό τις εξής προϋποθέσεις: α) η συναλλαγή να είναι εκφρασμένη σε νόμισμα διαφορετικό από το νόμισμα λειτουργίας της εταιρείας που πραγματοποιεί την συναλλαγή και β) ο συναλλαγματικός κίνδυνος να επηρεάζει τα αποτελέσματα του Ομίλου.

Χωρίς να παραβλέπονται τα όσα αναφέρονται παραπάνω, οι συναλλαγές που διενεργήθηκαν προ της ημερομηνίας μετάπτωσης στα Δ.Π.Χ.Π. δεν είναι δυνατόν να αντιμετωπισθούν αναδρομικά ως συναλλαγές αντιστάθμισης.

2.6.3 Αντιστάθμιση καθαρής επένδυσης

Αντισταθμίσεις καθαρής επένδυσης στο εξωτερικό λογιστικοποιούνται όπως και οι αντισταθμίσεις ταμιακών ροών. Το κέρδος ή ζημία του αποτελεσματικού μέρους του αντισταθμιστικού μέσου αναγνωρίζεται στα ίδια κεφάλαια, ενώ το κέρδος ή ζημία του μη αποτελεσματικού μέρους απευθείας στα αποτελέσματα. Τα σωρευμένα κέρδη ή ζημίες στα ίδια κεφάλαια περιλαμβάνονται στα αποτελέσματα με την πώληση της επένδυσης στο εξωτερικό.

2.6.4 Έλεγχος αποτελεσματικότητας της αντιστάθμισης

Προκειμένου να πληρούνται τα κριτήρια λογιστικής αντιστάθμισης, ο Όμιλος απαιτεί ότι κατά την σύναψη της αντιστάθμισης και καθ' όλη τη διάρκειά της, κάθε αντιστάθμιση θα πρέπει να αναμένεται να είναι αποτελεσματική και να επιδεικνύει πραγματική αποτελεσματικότητα (αναδρομικός έλεγχος) σε συνεχή βάση.

Η τεκμηρίωση κάθε αντισταθμιστικής σχέσης καθορίζει πόσο αποτελεσματικά αξιολογείται η αντιστάθμιση. Η μέθοδος την

οποία υιοθετεί ο Όμιλος για να αξιολογήσει την αποτελεσματικότητα της αντιστάθμισης εξαρτάται από την στρατηγική διαχείριση κινδύνου.

Το ποσό αναποτελεσματικότητας μιας αντιστάθμισης καταχωρείται στα αποτελέσματα.

2.7 Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων

Το χαρτοφυλάκιο επενδύσεων αρχικά αναγνωρίζεται στην εύλογη αξία (συμπεριλαμβανομένων των δαπανών συναλλαγής) και περιλαμβάνει τίτλους που ταξινομούνται ως διαθέσιμοι προς πώληση, διακρατούμενοι μέχρι τη λήξη, ή δάνεια και απαιτήσεις βάσει των χαρακτηριστικών των τίτλων και της πρόθεσης της διοίκησης του Ομίλου κατά την ημερομηνία αγοράς των τίτλων. Οι αγορές και πωλήσεις των τίτλων αυτών καταχωρούνται στις οικονομικές καταστάσεις κατά την ημερομηνία συναλλαγής, η οποία αντιστοιχεί στην ημερομηνία κατά την οποία ο Όμιλος δεσμεύεται να αγοράσει ή να πωλήσει το περιουσιακό στοιχείο. Όλες οι υπόλοιπες αγορές ή πωλήσεις περιουσιακών στοιχείων οι οποίες δεν εντάσσονται στις πρακτικές της αγοράς, καταχωρούνται, μέχρι την ημερομηνία διακανονισμού τους, ως προθεσμιακές συναλλαγές παράγωγων χρηματοπιστωτικών μέσων.

Οι **διακρατούμενοι μέχρι τη λήξη** επενδυτικοί τίτλοι περιλαμβάνουν τίτλους που δεν είναι παράγωγα, διαπραγματεύονται σε οργανωμένες αγορές, με καθορισμένες ή προσδιοριστέες πληρωμές και έχουν καθορισμένη λήξη, και για τους οποίους υπάρχει, από τη διοίκηση του Ομίλου, πρόθεση και ικανότητα διαρκούς κατοχής τους μέχρι την ημερομηνία λήξης τους. Οι διακρατούμενοι μέχρι τη λήξη επενδυτικοί τίτλοι, καταχωρούνται στην αποσβέσιμη αξία τους εφαρμόζοντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου, μετά την αφαίρεση οποιασδήποτε σχηματισθείσας πρόβλεψης για απομείωση της αξίας τους. Επιπλέον, ο υπολογισμός της αποσβέσιμης αξίας ενός διακρατούμενου μέχρι τη λήξη τίτλου, περιλαμβάνει οποιαδήποτε υπέρ (premium) ή υπό (discount) το άρτιο διαφορά προέκυψε κατά την ημερομηνία απόκτησής του, πλέον των εξόδων συναλλαγής, προμηθειών και μ.β. πληρωθέντες ή εισπραχθέντες.

Οι **διαθέσιμοι προς πώληση** επενδυτικοί τίτλοι καταχωρούνται αρχικά στην εύλογη αξία τους, στην οποία περιλαμβάνονται και οι δαπάνες συναλλαγής. Μεταγενέστερα αποτιμώνται στην εύλογη αξία τους. Η εύλογη αξία των διαθέσιμων προς πώληση τίτλων, που διαπραγματεύονται σε οργανωμένες αγορές, προσδιορίζεται κατά περίπτωση από τιμές που παρέχονται από τις συγκεκριμένες αγορές, από διαπραγματευτές αξιόγραφων ή προεξόφληση μελλοντικών ταμιακών ροών. Αναφορικά με τους διαθέσιμους προς πώληση μετοχικούς τίτλους, οι οποίοι δεν διαπραγματεύονται σε οργανωμένες αγορές, η εύλογη αξία τους προσδιορίζεται με εφαρμογή αποδεκτών τεχνικών αποτίμησης, όπως οι δείκτες «αξία μετοχών προς κέρδη» και «αξία μετοχών προς καθαρές ταμειακές ροές», οι οποίοι προσαρμόζονται κατάλληλα προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι επιμέρους ιδιαιτερότητες των εκδοτών των ανωτέρω τίτλων. Στην περίπτωση όπου η εύλογη αξία των συγκεκριμένων τίτλων δεν δύναται να προσδιοριστεί κατά τρόπο αξιόπιστο και αντικειμενικό, τότε οι τίτλοι αυτοί απεικονίζονται στην αξία κτήσης τους. Τα μη πραγματοποιηθέντα κέρδη και ζημίες που προκύπτουν από μεταβολές της εύλογης αξίας των διαθέσιμων προς πώληση τίτλων καταχωρούνται στα ίδια κεφάλαια, μετά την αφαίρεση του φόρου που τους αναλογεί (όπου απαιτείται), έως ότου οι συγκεκριμένοι τίτλοι πωληθούν, εισπραχθούν ή διατεθούν με

οποιοδήποτε άλλο τρόπο ή έως ότου διαπιστωθεί ότι υπάρχει απομείωση της αξίας τους.

Οι **διαθέσιμοι προς πώληση** επενδυτικοί τίτλοι είναι δυνατόν να πωληθούν προκειμένου να καλυφθούν ανάγκες ρευστότητας ή να αντιμετωπισθούν μεταβολές στα επιτόκια, στις συναλλαγματικές ισοτιμίες και στις τιμές χρεογράφων. Στη περίπτωση όπου ένας διαθέσιμος προς πώληση τίτλος πωλείται ή υφίσταται απομείωση της αξίας του, τα σωρευμένα μη πραγματοποιηθέντα κέρδη ή ζημίες της περιόδου, που περιλαμβάνονται στα ίδια κεφάλαια, μεταφέρονται από τα ίδια κεφάλαια στη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων στο λογαριασμό «αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων και τίτλων επενδυτικού χαρτοφυλακίου». Τα κέρδη και ζημίες που προκύπτουν κατά τη πώληση των διαθέσιμων προς πώληση τίτλων προσδιορίζονται με τη μέθοδο του κυλιόμενου μέσου σταθμικού κόστους.

Απομείωση: Ο Όμιλος υπολογίζει σε κάθε ημερομηνία οικονομικών καταστάσεων εάν υπάρχει αντικειμενική απόδειξη ότι ένας επενδυτικός τίτλος ή ομάδα αυτών έχει υποστεί απομείωση της αξίας του.

Ειδικά για επενδυτικούς μετοχικούς τίτλους που έχουν χαρακτηριστεί ως διαθέσιμοι προς πώληση, η σημαντική ή παρατεταμένη μείωση της εύλογης αξίας ενός χρεογράφου χαμηλότερη της αξίας κτήσης χρησιμοποιείται, μεταξύ άλλων παραγόντων, ως κριτήριο αξιολόγησης εάν αν τα στοιχεία αυτά έχουν απομειωθεί.

Αν υπάρχουν κάποιες αντικειμενικές αποδείξεις απομείωσης για τα διαθέσιμα προς πώληση περιουσιακά στοιχεία, η σωρευμένη ζημία (που επιμετράται ως η διαφορά μεταξύ της τιμής κτήσης και της τρέχουσας εύλογης αξίας, μειούμενη από τυχόν ζημία απομείωσης στο στοιχείο αυτό, η οποία είχε αναγνωρισθεί στο παρελθόν στα αποτελέσματα) μεταφέρεται από τα ίδια κεφάλαια στα αποτελέσματα. Ζημία απομείωσης καταχωρημένη στα αποτελέσματα που αφορά σε μετοχικούς τίτλους δεν αντιλογίζεται στα αποτελέσματα. Αν σε μια μεταγενέστερη περίοδο, η εύλογη αξία ενός διαθέσιμου προς πώληση χρεογράφου αυξηθεί, και η αύξηση μπορεί αντικειμενικά να συσχετισθεί με ένα γεγονός που συνέβη μετά την καταχώρηση στα αποτελέσματα της ζημίας απομείωσης, η ζημία απομείωσης αντιλογίζεται στα αποτελέσματα.

Για χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στις κατηγορίες διακρατούμενα στη λήξη και δάνεια και απαιτήσεις, τα οποία αποτιμώνται στο αναπόσβεστο κόστος, το ποσό της ζημιάς από απομείωση της αξίας τους, υπολογίζεται ως η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας τους και της παρούσας αξίας των αναμενόμενων μελλοντικών ταμειακών ροών, προεξοφλημένων με το αρχικό πραγματικό επιτόκιο του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου.

Τα έσοδα από τόκους που αφορούν τίτλους χαρτοφυλακίου επενδύσεων καταχωρούνται στα έσοδα από τόκους.

Τα έσοδα από μερίσματα αναγνωρίζονται όταν έχει κατοχυρωθεί το δικαίωμα εισπράξης των μερισμάτων. Αυτή είναι η ημερομηνία κατοχύρωσης των μερισμάτων, τα οποία απεικονίζονται ξεχωριστά στον λογαριασμό «καθαρά λοιπά έσοδα»

2.8 Αναταξινόμηση χρηματοοικονομικών στοιχείων

Ο Όμιλος μεταφέρει μη παράγωγα χρεόγραφα από το εμπορικό χαρτοφυλάκιο ή το χαρτοφυλάκιο διαθέσιμων προς πώληση στο χαρτοφυλάκιο δανείων και απαιτήσεων, εφόσον τα χρεόγραφα ικανοποιούν τον ορισμό της κατηγορίας αυτής κατά την ημερομηνία της αναταξινόμησης και ο Όμιλος έχει την πρόθεση και δυνατότητα να κρατήσει τα χρεόγραφα για το προσεχές μέλλον ή μέχρι την λήξη τους.

Σε περίπτωση που σπανίζουσες περιστάσεις προκαλούν σημαντική επιδείνωση της συναλλακτικής δραστηριότητας ή επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό τις αγοραίες τιμές μη παραγώγων στοιχείων του εμπορικού χαρτοφυλακίου, ο Όμιλος μεταφέρει τα στοιχεία αυτά από το εμπορικό χαρτοφυλάκιο στο χαρτοφυλάκιο διακρατούμενων στη λήξη ή διαθέσιμων προς πώληση, εφόσον τα στοιχεία ικανοποιούν τον ορισμό της αντίστοιχης κατηγορίας κατά την ημερομηνία της μεταφοράς και ο Όμιλος δεν έχει την πρόθεση να τα πουλήσει σύντομα.

Εάν υπάρχει μεταβολή στην πρόθεση ή την δυνατότητα διακράτησης ενός χρεογράφου μέχρι την λήξη, ο Όμιλος μεταφέρει τα χρεόγραφα αυτά από την κατηγορία διαθέσιμα προς πώληση στην κατηγορία διακρατούμενα στη λήξη, εφόσον τα στοιχεία ικανοποιούν τον ορισμό της τελευταίας κατά την ημερομηνία της αναταξινόμησης.

Για τα χρηματοοικονομικά στοιχεία που μεταφέρονται ως ανωτέρω, η εύλογη αξία κατά την ημερομηνία μεταφοράς θεωρείται το νέο αποσβέσιμο κόστος κατά την ημερομηνία αυτή.

Όταν στοιχεία που μεταφέρονται από το εμπορικό χαρτοφυλάκιο περιέχουν ενσωματωμένα παράγωγα, ο Όμιλος επανεξετάζει κατά την ημερομηνία μεταφοράς εάν τα ενσωματωμένα παράγωγα χρειάζεται να διαχωριστούν από το κύριο συμβόλαιο βάσει των συνθηκών που ίσχυαν όταν ο Όμιλος απέκτησε το στοιχείο.

2.9 Αναγνώριση αναβαλλόμενου κέρδους ή ζημίας της ημέρας συναλλαγής

Υπάρχουν περιπτώσεις όπου η εύλογη αξία χρηματοοικονομικών προϊόντων προσδιορίζεται με τη χρήση μοντέλων αποτίμησης, τα οποία βασίζονται σε στοιχεία τιμών ή δεικτών τα οποία δεν είναι πάντοτε διαθέσιμα στην αγορά. Στις περιπτώσεις αυτές αρχικά, το χρηματοοικονομικό προϊόν αναγνωρίζεται από τον Όμιλο στη τιμή συναλλαγής, η οποία αποτελεί την ακριβέστερη ένδειξη της εύλογης αξίας του, παρά το γεγονός ότι ενδέχεται να διαφέρει από την αξία που παρέχει ένα ανάλογο μοντέλο αποτίμησης. Η διαφορά μεταξύ της τιμής συναλλαγής και της αξίας που προκύπτει από το μοντέλο αποτίμησης αναφέρεται ως αναβαλλόμενο κέρδος ή ζημία της ημέρας συναλλαγής. Η διαφορά αυτή δεν αναγνωρίζεται απ' ευθείας στα αποτελέσματα.

Το αναβαλλόμενο κέρδος ή ζημία της ημέρας συναλλαγής αναγνωρίζεται σταδιακά κατά τη διάρκεια της συναλλαγής. Μη αναγνωρισμένο κέρδος ή ζημία της ημέρας συναλλαγής μεταφέρεται άμεσα στα αποτελέσματα εφόσον η εύλογη αξία του συγκεκριμένου χρηματοοικονομικού μέσου δύναται να προσδιορισθεί, είτε μέσω της χρήσης στοιχείων τα οποία διατίθενται από την αγορά, είτε μέσω αναφοράς στη τιμή ενός διαθέσιμου στην αγορά χρηματοοικονομικού προϊόντος με συναφή χαρακτηριστικά ή κατά τον διακανονισμό.

Με την ολοκλήρωση της συναλλαγής, διενεργείται αποτίμηση του χρηματοοικονομικού προϊόντος στην εύλογη αξία του,

αναμορφωμένη ως προς το αναβαλλόμενο κέρδος ή ζημία της ημέρας συναλλαγής. Μεταγενέστερες μεταβολές της εύλογης αξίας αναγνωρίζονται άμεσα στη κατάσταση των αποτελεσμάτων χωρίς ωστόσο να αντλιογίζεται το άμεσο αναβαλλόμενο κέρδος και ζημία της ημέρας συναλλαγής.

2.10 Απαιτήσεις κατά πελατών

Οι απαιτήσεις κατά πελατών περιλαμβάνουν δάνεια χορηγηθέντα από τον Όμιλο απευθείας στο δανειολήπτη καθώς και χρεόγραφα επενδυτικού χαρτοφυλακίου εκτός παραγώγων σταθερών ή κυμαινόμενων καταβολών, τα οποία δεν διαπραγματεύονται σε οργανωμένη αγορά και ταξινομούνται ως απαιτήσεις κατά πελατών.

Οι απαιτήσεις κατά πελατών με σκοπό την πώλησή τους καταχωρούνται ως περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων ή ως διαθέσιμα προς πώληση χρεόγραφα.

Οι απαιτήσεις κατά πελατών καταχωρούνται στις οικονομικές καταστάσεις την ημερομηνία εκταμίευσης των κεφαλαίων προς τους δανειολήπτες στην εύλογη αξία που περιλαμβάνει τα έξοδα συναλλαγής. Μεταγενέστερα της αρχικής καταχώρησής τους, οι ανωτέρω απαιτήσεις αποτιμώνται στην αποσβέσιμη αξία με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου.

Τα έσοδα από τόκους δανείων καταχωρούνται στα έσοδα από τόκους και αναγνωρίζονται όταν καταστούν δεδουλευμένα. Όλες οι προμήθειες και δαπάνες οι οποίες είναι άμεσα συνδεδεμένες με την έγκριση, εκταμίευση, χρηματοδότηση ή διακανονισμό μίας απαίτησης κατά πελατών ή υποχρεώσεις από εγκεκριμένες δανειακές συμβάσεις, θεωρούνται ως κόστος συναλλαγής και καταχωρούνται ως έσοδα επομένων χρήσεων και μεταφέρονται σταδιακά κατά τη διάρκεια της απαίτησης στο λογαριασμό «τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα» με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου.

2.11 Προβλέψεις για απομείωση της αξίας των απαιτήσεων κατά πελατών

Πρόβλεψη για απομείωση της αξίας μιας απαίτησης, σχηματίζεται όταν υπάρχουν αντικειμενικές ενδείξεις ότι ο Όμιλος δεν πρόκειται να εισπράξει το σύνολο των κεφαλαίων που είναι απαιτητά στα πλαίσια της σύμβασης και σύμφωνα με τους αρχικούς όρους της. Ο όρος «απαίτηση» περιλαμβάνει δάνεια, ενέγγυες πιστώσεις, εγγυητικές επιστολές και εγκεκριμένα όρια πιστώσεων.

Αντικειμενικές αποδείξεις ότι μία απαίτηση έχει υποστεί απομείωση αξίας περιλαμβάνουν παρατηρήσιμες πληροφορίες που περιέχονται στη γνώση του Ομίλου σχετικά με τα ακόλουθα ζημιογόνα γεγονότα:

- (α) σημαντική οικονομική δυσχέρεια του εκδότη ή του υπόχρεου,
- (β) διάρρηξη του συμβολαίου, όπως αθέτηση ή πλημμέλεια στις καταβολές τόκου ή κεφαλαίου,
- (γ) παροχή έκπτωσης από τον Όμιλο προς τον οφειλέτη, για λόγους οικονομικούς ή νομικούς που αφορούν την οικονομική δυσχέρεια του οφειλέτη, την οποία ο Όμιλος δεν θα εξέταζε σε διαφορετική περίπτωση,
- (δ) η αύξηση του ενδεχομένου ότι ο οφειλέτης θα πτωχεύσει ή θα προβεί σε άλλη οικονομική αναδιοργάνωση,
- (ε) η εξαφάνιση μιας ενεργούς αγοράς για αυτό το χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο λόγω οικονομικών δυσχερειών ή

(στ) παρατηρήσιμα στοιχεία που υποδεικνύουν την ύπαρξη μετρήσιμης μείωσης των εκτιμώμενων μελλοντικών ταμιακών ροών από ομάδα χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων από την αρχική αναγνώριση των στοιχείων αυτών, αν και η μείωση δεν μπορεί ακόμα να εξατομικευθεί σε σχέση με τα μεμονωμένα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που συνθέτουν την ομάδα, στα οποία περιλαμβάνονται:

- (i) δυσμενείς μεταβολές στην κατάσταση πληρωμών των οφειλετών της ομάδας (ήτοι αυξημένος αριθμός καθυστερημένων πληρωμών) ή
- (ii) εθνικές ή τοπικές οικονομικές συνθήκες που συσχετίζονται με τις αθετήσεις επί των περιουσιακών στοιχείων της ομάδας.

Οι προβλέψεις απομείωσης της αξίας των απαιτήσεων απεικονίζονται στον ισολογισμό αφαιρετικά της λογιστικής αξίας των απαιτήσεων κατά πελατών. Η διενέργεια επιπρόσθετων προβλέψεων για απομείωση της αξίας των απαιτήσεων πραγματοποιείται μέσω του λογαριασμού αποτελεσμάτων «προβλέψεις απομείωσης αξίας απαιτήσεων».

Ο Όμιλος εξετάζει εάν υπάρχουν βάσιμες ενδείξεις για πιθανές ζημιές στο χαρτοφυλάκιο απαιτήσεων κατά πελατών σε ατομικό επίπεδο για σημαντικά δάνεια και ατομικά ή συλλογικά για δάνεια που δεν θεωρούνται σημαντικά.

Σε περιπτώσεις ύπαρξης βάσιμων ενδείξεων απομείωσης της αξίας των απαιτήσεων κατά πελατών που αποσβένονται στα αποτελέσματα, το ποσό της ζημίας υπολογίζεται ως η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας της απαίτησης και της παρούσας αξίας των εκτιμώμενων μελλοντικών ταμιακών ροών (εξαφαιρούμενων μελλοντικών ζημιών που δεν έχουν πραγματοποιηθεί) προεξοφλημένες με α) το αρχικό πραγματικό επιτόκιο της απαίτησης, εφόσον η απαίτηση είναι σταθερού επιτοκίου, ή β) το τρέχον πραγματικό επιτόκιο, για απαιτήσεις κυμαινόμενου επιτοκίου.

Ο υπολογισμός της παρούσας αξίας των εκτιμώμενων ταμιακών ροών απαίτησης με εξασφάλιση λαμβάνει υπόψη τις πιθανές ταμιακές ροές από την απόκτηση και πώληση της εξασφάλισης, ανεξάρτητα από την πιθανότητα πλειστηριασμού.

Για σκοπούς διενέργειας εκτίμησης της απομείωσης, σε συλλογικό επίπεδο, οι απαιτήσεις κατηγοριοποιούνται με βάση ομοειδή χαρακτηριστικά του πιστωτικού κινδύνου. Τα δάνεια σε επιχειρήσεις ομαδοποιούνται βάσει των ημερών καθυστέρησης, του τύπου του δανείου, του τομέα δραστηριότητας της επιχείρησης και του μεγέθους αυτής, του τύπου των εξασφαλίσεων και λοιπών σχετικών χαρακτηριστικών πιστωτικού κινδύνου. Στεγαστικά και καταναλωτικά δάνεια ομαδοποιούνται αντίστοιχα βάσει των ημερών καθυστέρησης και του τύπου του δανείου. Τα παραπάνω χαρακτηριστικά λαμβάνονται υπόψη για την εκτίμηση των μελλοντικών ταμιακών ροών σε κοινές ομάδες απαιτήσεων με την έννοια ότι είναι ενδεικτικά της δυνατότητας των πιστούχων να αποπληρώσουν τις οφειλές τους, και συνεκτιμώμενα με τα ιστορικά δεδομένα απομείωσης της αξίας απαιτήσεων των ομάδων με παρόμοια χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου και αποτελούν τη βάση για τον υπολογισμό της απομείωσης της αξίας τους. Τα ιστορικά δεδομένα απομείωσης της αξίας απαιτήσεων αναπροσαρμόζονται με τα τρέχοντα δεδομένα, προκειμένου να απεικονίσουν τις παρούσες συνθήκες οι οποίες δεν υφίσταντο και δεν είχαν επηρεάσει τα ιστορικά δεδομένα όπως αυτά διαμορφώθηκαν και να

εξαλείψουν τυχόν ιστορικές επιδράσεις που δεν παρατηρούνται στην παρούσα περίοδο.

Αναφορικά με απαιτήσεις κατά πελατών οι οποίοι δραστηριοποιούνται σε χώρες με αυξημένο κίνδυνο εξυπηρέτησης του εξωτερικού δανεισμού τους, ο Όμιλος διενεργεί εκτίμηση των οικονομικών και πολιτικών συνθηκών και όπου κρίνεται απαραίτητο διενεργεί πρόσθετη πρόβλεψη σε επίπεδο χώρας.

Ο Όμιλος επισκοπεί σε τακτά χρονικά διαστήματα τις απαιτήσεις που έχουν υποστεί απομείωση της αξίας τους και τουλάχιστον μία φορά το έτος, διενεργεί επανεξέταση των υφιστάμενων εκτιμήσεων. Οποιοσδήποτε μεταβολές επέλθουν στην αξία και στο χρόνο είσπραξης των αναμενόμενων ταμιακών ροών σε σχέση με τις προηγούμενες εκτιμήσεις, λαμβάνονται υπόψη για την αναπροσαρμογή του ύψους των υφιστάμενων προβλέψεων απομείωσης της αξίας των απαιτήσεων, η οποία πραγματοποιείται με χρέωση ή πίστωση του αντίστοιχου λογαριασμού «απομείωση αξίας απαιτήσεων». Ο Όμιλος επανεξετάζει σε τακτά χρονικά διαστήματα τη μεθοδολογία και τις παραδοχές που χρησιμοποιούνται στην εκτίμηση των μελλοντικών ταμιακών ροών με απώτερο σκοπό την απόλεια των αποκλίσεων μεταξύ των πραγματικών και των εκτιμώμενων ζημιών.

Όταν μία απαίτηση καταστεί μη-εισπράξιμη ή διακανονισθεί, τότε δύναται να διαγραφεί έναντι του ποσού της σχηματισθείσας πρόβλεψης για τη συγκεκριμένη απαίτηση εφόσον αυτό αναγνωρίζεται από την εκάστοτε φορολογική νομοθεσία. Μεταγενέστερα της διαγραφής της, οποιοσδήποτε εισπράξεις καταχωρούνται σε πίστωση του λογαριασμού αποτελεσμάτων «απομείωση αξίας απαιτήσεων».

Αν, σε μια μεταγενέστερη περίοδο, το ποσό της πρόβλεψης απομείωσης μειωθεί και η μείωση μπορεί αντικειμενικά να συχετισθεί με ένα γεγονός που συνέβη μετά την αναγνώριση της απομείωσης (όπως η βελτίωση της πιστοληπτικής ικανότητας ενός οφειλέτη), η προγενέστερα καταχωρημένη ζημία απομείωσης αντλιογίζεται αναμορφώνοντας το ποσό πρόβλεψης. Το αντλιογισθέν ποσό καταχωρείται στα αποτελέσματα, στον λογαριασμό «Απομείωση αξίας απαιτήσεων».

2.12 Επαναδιαπραγματευόμενα δάνεια

Σε περίπτωση που οι όροι ενός δανείου έχουν επαναδιαπραγματευθεί, και έχει καταβληθεί ο ελάχιστος αριθμός πληρωμών και έχουν τηρηθεί όλοι οι όροι της νέας ρύθμισης, το δάνειο δεν θεωρείται πλέον ληξιπρόθεσμο. Ο Όμιλος παρακολουθεί συστηματικά τα επαναδιαπραγματευόμενα δάνεια ώστε να διασφαλίσει ότι οι τηρούνται οι όροι και ότι οι μελλοντικές πληρωμές θα πραγματοποιηθούν. Τα δάνεια συνεχίζουν να υπόκεινται σε ατομική ή συλλογική αξιολόγηση για απομείωση, με βάση το αρχικό πραγματικό επιτόκιο του δανείου.

2.13 Παύση απεικόνισης

Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία

Ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο (ή αν ισχύει, μέρος χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου ή ομάδα παρόμοιων τέτοιων στοιχείων) παύει να απεικονίζεται όταν:

- εκπνεύσουν τα συμβατικά δικαιώματα επί των ταμιακών ροών του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου
- διατηρεί τα συμβατικά δικαιώματα επί των ταμιακών ροών του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου, αλλά

αναλαμβάνει συμβατική υποχρέωση να καταβάλλει χωρίς σημαντική καθυστέρηση τις ταμιακές ροές σε έναν ή περισσότερους παραλήπτες (pass-through διακανονισμός)

- ο Όμιλος έχει μεταβιβάσει τα δικαιώματά του να εισπράξει ταμιακές ροές από το περιουσιακό στοιχείο και είτε (α) έχει μεταβιβάσει πραγματικά όλους τους κινδύνους και τα οφέλη του περιουσιακού στοιχείου ή (β) δεν έχει ούτε μεταβιβάσει ούτε πραγματικά διατηρήσει όλους τους κινδύνους και τα οφέλη του περιουσιακού στοιχείου, αλλά έχει μεταβιβάσει τον έλεγχο του περιουσιακού στοιχείου.

Όταν ο Όμιλος έχει μεταβιβάσει τα δικαιώματά του να εισπράξει ταμιακές ροές από το περιουσιακό στοιχείο και δεν έχει ούτε μεταβιβάσει, ούτε πραγματικά διατηρήσει όλους τους κινδύνους και τα οφέλη του περιουσιακού στοιχείου, ούτε έχει μεταβιβάσει τον έλεγχο του περιουσιακού στοιχείου, το περιουσιακό στοιχείο αναγνωρίζεται στον βαθμό της συνεχιζόμενης ανάμειξης του Ομίλου στο περιουσιακό στοιχείο. Η συνεχής ανάμειξη με την μορφή της εγγύησης επί του μεταβιβαζόμενου περιουσιακού στοιχείου επιμετράται στο χαμηλότερο της λογιστικής αξίας του και του μέγιστου εκτιμώμενου ποσού που μπορεί ο Όμιλος να κληθεί να πληρώσει.

Ως μέρος των εργασιών της, η Τράπεζα μεταβιβάζει δικαιώματα περιουσιακών στοιχείων, κυρίως με την πώληση αυτών των περιουσιακών στοιχείων σε εταιρίες ειδικού σκοπού, οι οποίες εκδίδουν χρεόγραφα τα οποία είναι πλήρως εξασφαλισμένα από αυτά τα περιουσιακά στοιχεία.

Στην περίπτωση που η Τράπεζα πωλήσει τα χρεόγραφα αυτά σε συναλλασσόμενο τρίτο, τα μεταφερόμενα περιουσιακά στοιχεία μπορεί να πληρούν μερικώς ή πλήρως την προϋπόθεση παύσης απεικόνισης. Κέρδη ή ζημιές από μεταβίβαση δικαιωμάτων βασίζονται στην εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων που πληρούν την προϋπόθεση παύσης απεικόνισης και το μερίδιο που παραμένει στον όμιλο, βασισμένο στις σχετικές εύλογες αξίες κατά την ημερομηνία μεταφοράς.

Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις

Μια χρηματοοικονομική υποχρέωση παύει να αναγνωρίζεται όταν ακυρώνεται, εκπνέει ή δεν υφίσταται πλέον. Όταν μια υφιστάμενη χρηματοοικονομική υποχρέωση αντικαθίστανται από μια άλλη από τον ίδιο δανειστή με σημαντικά διαφορετικούς όρους, ή οι όροι της υφιστάμενης υποχρέωσης τροποποιούνται σημαντικά, αυτή η αλλαγή ή τροποποίηση θεωρείται ως παύση αναγνώρισης της αρχικής υποχρέωσης και αναγνώριση μιας νέας και η διαφορά στα αντίστοιχα λογιστικά υπόλοιπα αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα.

2.14 Συμβάσεις πώλησης και επαναγοράς χρεογράφων

Χρεόγραφα τα οποία πωλούνται στα πλαίσια μιας σύμβασης «πώλησης και επαναγοράς χρεογράφων» σε μια προσυμφωνημένη τιμή (Repos) εξακολουθούν να καταχωρούνται είτε στο χαρτοφυλάκιο συναλλαγών είτε στο χαρτοφυλάκιο επενδύσεων, ενώ η αντίστοιχη υποχρέωση απεικονίζεται κατά περίπτωση ως υποχρέωση προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, υποχρέωση προς πελάτες ή λοιπές καταθέσεις. Χρεόγραφα τα οποία αποκτώνται στα πλαίσια μιας σύμβασης «αγοράς και επαναπώλησης χρεογράφων» (“Reverse Repos”) καταχωρούνται κατά περίπτωση ως απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ή δάνεια και προκαταβολές προς πελάτες αντίστοιχα. Η διαφορά μεταξύ της τιμής πώλησης και της τιμής επαναγοράς καταχωρείται στο λογαριασμό «τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα»

και αναγνωρίζεται σταδιακά κατά τη διάρκεια της σύμβασης Repos (ή Reverse Repos), με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου.

2.15 Δανεισμός Χρεογράφων

Χρεόγραφα που δανείζονται από ή δανείζονται σε τρίτους καταχωρούνται στο ποσό της εξασφάλισης σε μετρητά που προκαταβλήθηκαν ή εισπράχθηκαν πλέον του δεδουλευμένου τόκου. Χρεόγραφα που δανείζονται από ή δανείζονται σε τρίτους ως εξασφάλιση για συναλλαγές δανεισμού χρεογράφων προς τρίτους δεν αναγνωρίζονται στις οικονομικές καταστάσεις μέχρις ότου ο έλεγχος των συμβατικών δικαιωμάτων των μεταβιβασθέντων χρεογράφων αποκτηθεί ή πωληθεί σε τρίτους. Σε αυτήν την περίπτωση, η αγορά και πώληση καταχωρούνται στα αποτελέσματα του εμπορικού χαρτοφυλακίου. Η υποχρέωση να επιστραφούν καταχωρείται στην εύλογη αξία ως υποχρέωση συναλλαγών.

Αντίστοιχα, χρεόγραφα που δανείζονται από ή δανείζονται σε τρίτους ως εξασφάλιση για συναλλαγές δανεισμού χρεογράφων από τρίτους δεν παύουν να απεικονίζονται στις οικονομικές καταστάσεις εκτός και αν ο έλεγχος των συμβατικών δικαιωμάτων των μεταβιβαζόμενων χρεογράφων παύει να ισχύει. Ο Όμιλος παρακολουθεί την αγοραία αξία των χρεογράφων που δανείζονται από ή δανείζονται σε τρίτους σε τακτική βάση και προσφέρει ή απαιτεί πρόσθετες εξασφαλίσεις σε αντιστοιχία με τις υποκείμενες συμφωνίες. Οι αμοιβές και οι τόκοι που λαμβάνονται ή πληρώνονται καταχωρούνται ως έσοδο ή έξοδο από τόκους αντίστοιχα, σταδιακά όταν καταστούν δεδουλευμένα.

2.16 Αγορές και πωλήσεις κανονικής παράδοσης

Ο Όμιλος καταχωρεί όλες τις συναλλαγές αγοράς και πώλησης «κανονικής παράδοσης» χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων την ημερομηνία διακανονισμού (“settlement date”) με εξαίρεση τις συναλλαγές που αφορούν τους τίτλους του χαρτοφυλακίου συναλλαγών, του χαρτοφυλακίου επενδύσεων καθώς και όλα τα παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα, τα οποία καταχωρούνται κατά την ημερομηνία συναλλαγής (“trade date”), η οποία αντιστοιχεί στην ημερομηνία κατά την οποία ο Όμιλος δεσμεύεται να αγοράσει ή να πωλήσει το χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο. Σε διαφορετική περίπτωση, οι ανωτέρω συναλλαγές αντιμετωπίζονται ως παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα έως την ημερομηνία διακανονισμού τους (“settlement date”).

2.17 Συμψηφισμός

Η απεικόνιση στις οικονομικές καταστάσεις του καθαρού ποσού που προκύπτει από συμψηφισμό χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων επιτρέπεται, μόνο εφόσον υφίσταται συμβατικό δικαίωμα που επιτρέπει το συμψηφισμό των ποσών που έχουν καταχωρηθεί και παράλληλα υπάρχει πρόθεση είτε για ταυτόχρονο διακανονισμό του συνολικού ποσού, τόσο του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου όσο και της υποχρέωσης αντίστοιχα, είτε για διακανονισμό του καθαρού ποσού που προκύπτει μετά το συμψηφισμό.

2.18 Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα και έξοδα

Τα έσοδα και έξοδα από τόκους που αφορούν όλα τα έντοκα χρηματοπιστωτικά μέσα καταχωρούνται στα αποτελέσματα. Ο υπολογισμός των ανωτέρω εσόδων και εξόδων διενεργείται με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου. Τα έσοδα από τόκους αφορούν τοκομερίδια τίτλων σταθερής απόδοσης που

περιλαμβάνονται τόσο στο χαρτοφυλάκιο επενδύσεων όσο και στο χαρτοφυλάκιο συναλλαγών καθώς και δεδουλευμένα έσοδα/έξοδα από κρατικά και άλλα χρεόγραφα.

Όταν ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο ή μια ομάδα παρόμοιων τέτοιων στοιχείων έχει υποστεί απομείωση, τα έσοδα από τόκους αναγνωρίζονται χρησιμοποιώντας το επιτόκιο που χρησιμοποιήθηκε για να προεξοφληθούν οι μελλοντικές ταμιακές ροές για τον σκοπό της επιμέτρησης της ζημίας απομείωσης.

2.19 Έσοδα προμηθειών και αμοιβών

Γενικά, οι προμήθειες και τα συναφή έσοδα καταχωρούνται κατά τη διάρκεια της περιόδου στην οποία παρασχέθηκαν οι σχετικές με αυτά υπηρεσίες. Οι προμήθειες και τα συναφή έσοδα που προκύπτουν από διαπραγματεύσεις, συναλλαγές ή συμμετοχή σε διαπραγματεύσεις για λογαριασμό τρίτων, όπως η αγορά απαιτήσεων από δάνεια, μετοχών ή άλλων αξιόγραφων και η αγορά ή πώληση οικονομικών μονάδων, καταχωρούνται κατά το χρόνο ολοκλήρωσης της υποκείμενης συναλλαγής.

2.20 Ενσώματα πάγια στοιχεία

Τα ενσώματα πάγια στοιχεία περιλαμβάνουν γήπεδα και ακίνητα, βελτιώσεις μισθωμένων ακινήτων, μεταφορικά μέσα και εξοπλισμό, τα οποία κατέχονται από τον Όμιλο με σκοπό τη λειτουργική χρησιμοποίησή τους αλλά και για διοικητικούς σκοπούς. Τα ενσώματα πάγια στοιχεία καταχωρούνται αρχικά στη αξία κτήσης τους, η οποία περιλαμβάνει όλες τις δαπάνες που απαιτούνται προκειμένου ένα πάγιο να τεθεί σε κατάσταση λειτουργίας.

Μεταγενέστερα της αρχικής καταχώρησής τους, τα ενσώματα πάγια στοιχεία αποτιμώνται στο κόστος κτήσης τους μείον τις σωρευμένες αποσβέσεις και τις όποιες σωρευμένες ζημίες απομείωσης της αξίας τους. Οι δαπάνες που πραγματοποιούνται μεταγενέστερα της απόκτησης ενός παγίου που περιλαμβάνεται στο λογαριασμό «ενσώματα πάγια στοιχεία», κεφαλαιοποιούνται μόνο στη περίπτωση όπου θεωρείται πιθανό ότι οι συγκεκριμένες δαπάνες θα αποφέρουν στο μέλλον πρόσθετα οικονομικά οφέλη για τον Όμιλο, πέρα από εκείνα τα οποία αναμένονταν αρχικά κατά την απόκτηση του παγίου. Σε διαφορετική περίπτωση, οι συγκεκριμένες δαπάνες μεταφέρονται απευθείας στα αποτελέσματα κατά το χρόνο πραγματοποίησής τους.

Η διενέργεια αποσβέσεων επί ενός ενσώματος παγίου στοιχείου αρχίζει με την έναρξη χρησιμοποίησής του και διακόπτεται μόνο με τη πώληση ή μεταβίβαση του παγίου στοιχείου. Κατά συνέπεια, η διενέργεια αποσβέσεων επί ενός παγίου στοιχείου το οποίο παύει να χρησιμοποιείται, δεν διακόπτεται εκτός εάν έχει πλήρως αποσβεσθεί. Τα ενσώματα πάγια στοιχεία αποσβένονται με τη μέθοδο του σταθερού ποσού κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής τους, με επανεκτίμηση της ωφέλιμης ζωής τους. Η εκτιμώμενη ωφέλιμη ζωή των ενσώματων παγίων στοιχείων ανά κατηγορία, έχει ως εξής:

Γήπεδα	Δεν αποσβένονται
Κτήρια (Ιδιο-χρησιμοποιούμενα)	έως 50 έτη
Κτήρια (Μη ίδιο-χρησιμοποιούμενα)	έως 50 έτη
Βελτιώσεις μισθωμένων ακινήτων	Κατά την υπολειπόμενη διάρκεια της μίσθωσης, μη υπερβαίνουσα ωστόσο τα 10 έτη
Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	έως 12 έτη
Μεταφορικά μέσα	έως 10 έτη

Ηλεκτρονικός και λοιπός εξοπλισμός έως 5 έτη

Ο Όμιλος εξετάζει σε κάθε ημερομηνία αναφοράς εάν υπάρχει ένδειξη ότι κάποιο ενσώματο πάγιο στοιχείο έχει υποστεί απομείωση της αξίας του. Αν υπάρχει μια τέτοια ένδειξη, ο Όμιλος υπολογίζει το ανακτήσιμο ποσό του παγίου στοιχείου. Όταν η λογιστική αξία ενός ενσώματος παγίου στοιχείου υπερβαίνει την ανακτήσιμη αξία του, ο Όμιλος σχηματίζει ανάλογη πρόβλεψη για ζημιά από απομείωση προκειμένου η λογιστική αξία του παγίου να απεικονίζει την ανακτήσιμη αξία του. Τα κέρδη και ζημίες από πώληση ενσώματων παγίων στοιχείων προσδιορίζονται βάσει της λογιστικής αξίας τους και λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό των λειτουργικών αποτελεσμάτων.

Τα περιουσιακά στοιχεία από πλειστηριασμούς, περιλαμβάνουν κυρίως ακίνητα τα οποία αποκτώνται από τον Όμιλο μέσω της διαδικασίας πλειστηριασμού προς πλήρη ή μερική ικανοποίηση των απαιτήσεων του. Τα συγκεκριμένα περιουσιακά στοιχεία, καταχωρούνται αρχικά στην αξία κτήσης τους, στην οποία περιλαμβάνονται οι δαπάνες συναλλαγής και περιλαμβάνονται στο λογαριασμό «λοιπά πάγια στοιχεία». Μεταγενέστερα της αρχικής καταχώρησής τους, τα συγκεκριμένα ακίνητα αποτιμώνται στη χαμηλότερη αξία μεταξύ της λογιστικής και της εύλογης αξίας τους, μετά την αφαίρεση των εκτιμώμενων δαπανών διάθεσής τους. Τα κέρδη και ζημίες που προκύπτουν από την πώληση περιουσιακών στοιχείων από πλειστηριασμούς, καταχωρούνται στο λογαριασμό «λοιπά έσοδα εκμετάλλευσης».

2.21 Ακίνητα επενδύσεων

Οι επενδύσεις σε ακίνητα περιλαμβάνουν ιδιότητα γήπεδα και κτήρια ή έχουν περιέλθει στη κατοχή του Ομίλου στα πλαίσια μίας σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης, τα οποία κατέχει ο Όμιλος με σκοπό την είσπραξη μισθωμάτων ή / και την αποκόμιση κεφαλαιακών κερδών. Οι επενδύσεις σε ακίνητα καταχωρούνται αρχικά στην αξία κτήσης τους, η οποία περιλαμβάνει και τις δαπάνες συναλλαγής. Ένα ενσώματο πάγιο στοιχείο το οποίο έχει περιέλθει στη κατοχή του Ομίλου στα πλαίσια μιας σύμβασης λειτουργικής μίσθωσης, δύναται να καταχωρηθεί στο λογαριασμό «ακίνητα επενδύσεων» εφόσον, α) το περιουσιακό στοιχείο πληροί τα κριτήρια ορισμού μιας επένδυσης σε ακίνητο, ή β) η σύμβαση λειτουργικής μίσθωσης καταχωρείται με τον ίδιο ακριβώς τρόπο που καταχωρείται μία σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης.

Μεταγενέστερα της αρχικής καταχώρησής τους, οι επενδύσεις σε ακίνητα αποτιμώνται στην αξία κτήσης τους μείον τις σωρευμένες αποσβέσεις και τις όποιες σωρευμένες ζημίες απομείωσης της αξίας τους.

Οι επενδύσεις σε ακίνητα αποσβένονται με τη μέθοδο του σταθερού ποσού κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής τους, η οποία δεν διαφέρει σημαντικά από την ωφέλιμη ζωή αντίστοιχων περιουσιακών στοιχείων που περιλαμβάνονται στο λογαριασμό «ενσώματα πάγια στοιχεία». Οι επενδύσεις σε ακίνητα εξετάζονται σε περιοδική βάση από εξωτερικούς κυρίως εκτιμητές, προκειμένου να διαπιστωθεί εάν υφίσταται πιθανή απομείωση της αξίας τους.

2.22 Υπεραξία, λογισμικό και λοιπά άυλα πάγια στοιχεία

Η **υπεραξία** επιχειρήσεων αντιπροσωπεύει το υπερβάλλον τίμημα εξαγοράς μίας επιχείρησης έναντι της εύλογης αξίας του μεριδίου της καθαρής θέσης της εξαγορασθείσας επιχείρησης που αποκτά

ο Όμιλος κατά την ημερομηνία εξαγοράς. Μεταγενέστερα της αρχικής αναγνώρισης της, η υπεραξία επιχειρήσεων αποτιμάται στην αξία κτήσης της μείον τις όποιες σωρευμένες ζημίες από απομείωση της αξίας της.

Εάν κατά την ημερομηνία εξαγοράς το ποσό που καταβάλλεται στον πωλητή υπολείπεται της εύλογης αξίας των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων που αποκτώνται, στο μέρος που αναλογεί στο ποσοστό του αγοραστή, αναγνωρίζεται από τον Όμιλο ως αρνητική υπεραξία επιχειρήσεων. Με τη διαπίστωση της ύπαρξης αρνητικής υπεραξίας, ο Όμιλος (α) επαναπροσδιορίζει και επιμετρά τα περιουσιακά στοιχεία, τις υποχρεώσεις και τις ενδεχόμενες υποχρεώσεις του πωλητή καθώς και το ποσό το οποίο κατέβαλλε στο πωλητή και (β) αναγνωρίζει άμεσα στη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων, τυχόν κέρδη ή ζημίες που προκύπτουν μετά τον επαναπροσδιορισμό.

Για σκοπούς ελέγχου απομείωσης, η υπεραξία κατανέμεται σε Μονάδες Δημιουργίας Ταμειακών Ροών («ΜΔΤ»). Η κατανομή γίνεται σε εκείνες τις ΜΔΤ, ή ομάδες ΜΔΤ, οι οποίες αναμένεται να επωφεληθούν από την επιχειρηματική συνένωση από την οποία προέκυψε η υπεραξία.

Ο Όμιλος αξιολογεί σε ετήσια βάση, ή νωρίτερα, τη λογιστική αξία της υπεραξίας των επιχειρήσεων, προκειμένου να διαπιστώσει εάν υφίσταται πιθανή απομείωση της αξίας της. Κατά την αξιολόγηση αυτή, συγκρίνεται η λογιστική αξία της ΜΔΤ στο οποίο έχει κατανεμηθεί η υπεραξία με το ανακτήσιμο ποσό της, το οποίο είναι το μεγαλύτερο μεταξύ της εύλογης αξίας μείον εξόδων πώλησης και της αξίας από τη χρήση. Η εύλογη αξία εκτιμάται βάσει της αγοραίας αξίας, εφόσον υπάρχει διαθέσιμη, ή προσδιορίζεται από ανεξάρτητο εκτιμητή ή προκύπτει από μοντέλο αποτίμησης. Κατά την εκτίμηση της εύλογης αξίας, η Διοίκηση διενεργεί εκτιμήσεις και παραδοχές, όπως περιγράφεται στην Σημείωση 25.

Η αξία κτήσης **λογισμικού** περιλαμβάνει δαπάνες οι οποίες συνδέονται άμεσα με συγκεκριμένα και διακριτά προϊόντα λογισμικού που ελέγχει ο Όμιλος και από τα οποία αναμένεται να προκύψουν μελλοντικά οφέλη για διάστημα μεγαλύτερο του ενός έτους και τα οποία θα υπερβαίνουν τα σχετικά με αυτά έξοδα κτήσης. Δαπάνες που βελτιώνουν ή επεκτείνουν τη λειτουργία των λογισμικών προγραμμάτων πέρα από τις αρχικές προδιαγραφές τους, κεφαλαιοποιούνται και προστίθενται στην αρχική αξία κτήσης τους. Οι δαπάνες που πραγματοποιούνται κατά την ανάπτυξη των λογισμικών προγραμμάτων, αναγνωρίζονται ως άυλα περιουσιακά στοιχεία και αποσβένονται με την σταθερή μέθοδο κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής τους, σε περίοδο όμως η οποία δεν δύναται να υπερβαίνει τα 12 έτη.

Τα **άυλα πάγια στοιχεία ενεργητικού τα οποία αποκτήθηκαν από επιχειρηματικές συνενώσεις** περιλαμβάνουν εμπορικά σήματα, τα οποία έχουν αορίστου διάρκειας ωφέλιμη ζωή καθώς επίσης προσέλευση καταθέσεων και σχέσεις με πελάτες οι οποίες αποσβένονται ισόποσα κάθε χρόνο κατά την διάρκεια της ωφέλιμης ζωής τους που κυμαίνεται από 6 έως 11 χρόνια.

Δαπάνες όπως οι δαπάνες ίδρυσης και πρώτης εγκατάστασης επιχειρησιακών μονάδων ή υποκαταστημάτων, δαπάνες εκπαίδευσης προσωπικού, δαπάνες διαφήμισης και προβολής και δαπάνες μετεγκατάστασης και αναδιοργάνωσης τμήματος ή όλου

του Ομίλου, αναγνωρίζονται ως έξοδα κατά το χρόνο πραγματοποιήσεως τους.

Σε κάθε ημερομηνία σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων, η διοίκηση του Ομίλου εξετάζει την αξία των άυλων περιουσιακών στοιχείων προκειμένου να διαπιστώσει εάν υφίσταται περίπτωση απομείωσης της αξίας τους. Εφόσον συντρέχει τέτοια περίπτωση, η διοίκηση του Ομίλου διενεργεί ανάλυση προκειμένου να διαπιστώσει εάν η λογιστική αξία των συγκεκριμένων περιουσιακών στοιχείων μπορεί πλήρως να ανακτηθεί. Όταν η λογιστική αξία ενός άυλου περιουσιακού στοιχείου υπερβαίνει την ανακτήσιμη αξία του, τότε διενεργείται ανάλογη πρόβλεψη για απομείωση.

Εσωτερικώς δημιουργούμενα άυλα στοιχεία ενεργητικού αναγνωρίζονται αρχικά σε αξία ίση με το άθροισμα των εξόδων που πραγματοποιήθηκαν από την ημερομηνία που το άυλο στοιχείο ενεργητικού ικανοποιεί τα κριτήρια αναγνώρισης. Όταν δεν μπορεί να αναγνωρισθεί άυλο στοιχείο ενεργητικού, τα έξοδα ανάπτυξης αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα την περίοδο που πραγματοποιήθηκαν.

2.23 Ασφαλιστικές δραστηριότητες

Σύμφωνα το Δ.Π.Χ.Π.4, ο Όμιλος χαρακτηρίζει τα συμβόλαια σε ασφαλιστικά και επενδυτικά.

α. Ασφαλιστικά συμβόλαια

Τα ασφαλιστικά συμβόλαια είναι τα συμβόλαια που εμπεριέχουν σημαντικό ασφαλιστικό κίνδυνο κατά την έναρξη του συμβολαίου. Ένα συμβόλαιο το οποίο εκθέτει την ασφαλιστική εταιρία σε χρηματοοικονομικό κίνδυνο, χωρίς σημαντικό ασφαλιστικό κίνδυνο, δεν χαρακτηρίζεται ως ασφαλιστικό συμβόλαιο.

Ο Όμιλος χαρακτηρίζει τις χρηματοοικονομικές εγγυήσεις που έχουν εκδοθεί από την ασφαλιστική εταιρία ως ασφαλιστικά συμβόλαια.

Τα ασφαλιστικά συμβόλαια κατηγοριοποιούνται σε δυο κατηγορίες σύμφωνα με τη φύση του ασφαλιστικού κινδύνου.

α1. Ασφαλιστήρια συμβόλαια Ζωής

Τα ασφαλιστήρια συμβόλαια ζωής ασφαλίζουν, στην πλειοψηφία τους, γεγονότα που αναμένεται να συμβούν μακροπρόθεσμα. Τα αναλογούντα ασφάλιστρα αναγνωρίζονται στην έκδοση ή στην ανανέωση των συμβολαίων.

α2. Ασφαλιστήρια συμβόλαια Γενικών Ζημιών

Τα ασφάλιστρα εγγράφονται με την έναρξη του συμβολαίου και αναγνωρίζονται ως έσοδα (Εγγεγραμμένα Ασφάλιστρα) σε αναλογική βάση κατά την διάρκεια του συμβολαίου. Τα αναβαλλόμενα έσοδα μεταφέρονται στο απόθεμα μη δεδουλευμένων ασφαλίσεων. Τα συμβόλαια αυτά δεν περιλαμβάνουν ενσωματωμένα παράγωγα.

β. Επενδυτικά συμβόλαια

Ομαδικά επενδυτικά συμβόλαια (DAF): Τα συμβόλαια αυτά προσφέρουν εγγυημένη επενδυτική απόδοση στις εισφορές των κατόχων καθώς επίσης και χαρακτηριστικά προαιρετικής συμμετοχής σε επιπρόσθετες παροχές. Υπάρχουν συμβόλαια που απευθύνονται σε υπαλλήλους εταιρειών και προσδιορίζουν τις μελλοντικές τους παροχές. Οι χαμηλότερες αποδόσεις από τις εγγυημένες καλύπτονται από την εταιρία που ανήκει το προσωπικό. Ο Όμιλος δεν έχει καμία υποχρέωση σε πιθανόν αναλογιστικό έλλειμμα.

γ. Αναβαλλόμενα έξοδα πρόσκτησης συμβολαίων (DAC)

Προμήθειες και άλλα έξοδα πρόσκτησης που πραγματοποιήθηκαν κατά την διάρκεια της οικονομικής περιόδου για την έκδοση νέων συμβολαίων ή την ανανέωση υφιστάμενων συμβολαίων και τα οποία αφορούν μεταγενέστερες οικονομικές χρήσεις, μεταφέρονται και αναγνωρίζονται στην περίοδο που αναγνωρίζεται το έσοδο.

δ. Ασφαλιστικές Υποχρεώσεις

Τα ασφαλιστικά αποθέματα αντικατοπτρίζουν τρέχουσες εκτιμήσεις μελλοντικών χρηματοοικονομικών ροών που θα προκύψουν από τα ασφαλιστήρια συμβόλαια (Ζωής και Γενικών ζημιών). Ο υπολογισμός των ασφαλιστικών αποθεμάτων διενεργείται κατά την σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων και περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

Μαθηματικά αποθέματα: Το μαθηματικό απόθεμα αντιπροσωπεύει την τρέχουσα αξία των μελλοντικών υποχρεώσεων, μειωμένο με την παρούσα αξία των ασφαλίσεων που θα εισπραχθούν, λαμβάνοντας υπόψη τις κατάλληλες αναλογιστικές παραδοχές και τους όρους των ασφαλιστηρίων συμβολαίων.

Απόθεμα εκκρεμών αποζημιώσεων: Το απόθεμα αυτό συμπεριλαμβάνει τις υποχρεώσεις που δεν έχουν εξοφληθεί, αναγγελθείσες και μη (IBNR) και αντιπροσωπεύει το εκτιμώμενο συνολικό κόστος των πληρωτέων απαιτήσεων. Το απόθεμα εκκρεμών αποζημιώσεων υπολογίζεται με την μέθοδο «φάκελο προς φάκελο» και οι μη αναγγελθείσες ζημιές υπολογίζονται με βάση την προηγούμενη εμπειρία. Το απόθεμα συμπεριλαμβάνει όλα τα έξοδα διεκπεραίωσης των ζημιών.

Εξέταση επάρκειας της ασφαλιστικής υποχρέωσης (LAT): Ο Όμιλος αξιολογεί την επάρκεια των αναγνωριζόμενων ασφαλιστικών προβλέψεων εφαρμόζοντας το έλεγχο επάρκειας των ασφαλιστικών υποχρεώσεων χρησιμοποιώντας τρέχουσες εκτιμήσεις των μελλοντικών ταμιακών ροών των ασφαλιστηρίων συμβολαίων. Στην περίπτωση που οι προκύπτουσες από τον έλεγχο επάρκειας των ασφαλιστικών αποθεμάτων υποχρεώσεις του Ομίλου υπερβαίνουν τα ασφαλιστικά αποθέματα που έχουν υπολογισθεί, η επιπρόσθετη πρόβλεψη αυξάνει τα αποθέματα των κλάδων τους οποίους αφορά και επιβαρύνει τα αποτελέσματα της χρήσης για την οποία διενεργείται ο έλεγχος.

ε. Αντασφάλιση

Ο Όμιλος έχει συνάψει αντασφαλιστικές συμβάσεις βάσει των οποίων μεταφέρεται σημαντικός ασφαλιστικός κίνδυνος. Οι υποχρεώσεις των αντασφαλιστικών συμβάσεων υπολογίζονται βάσει μικτού κόστους αντασφάλισης και αναγνωρίζονται διακριτά ως στοιχεία ενεργητικού «Απαιτήσεις από Αντασφαλιστές».

2.24 Μισθώσεις

Η αξιολόγηση του εάν μια σύμβαση είναι ή εμπεριέχει μίσθωση βασίζεται πάντοτε στην ουσία της εν λόγω σύμβασης. Κατά την αξιολόγηση θα πρέπει να εξετασθεί κατά πόσον: α) η εκπλήρωση μιας σύμβασης εξαρτάται από τη χρήση ενός συγκεκριμένου περιουσιακού στοιχείου ή στοιχείων και β) η σύμβαση εκχωρεί δικαίωμα χρήσης του περιουσιακού στοιχείου.

α. Ο Όμιλος ως μισθωτής

Χρηματοδοτικές μισθώσεις:

Οι συμβάσεις μίσθωσης παγίων στοιχείων από τις οποίες προκύπτει ότι ο Όμιλος διατηρεί όλους τους κινδύνους και οφέλη

που απορρέουν από την κυριότητα των παγίων στοιχείων, καταχωρούνται ως χρηματοδοτικές μισθώσεις. Οι χρηματοδοτικές μισθώσεις αναγνωρίζονται κατά την ημερομηνία σύναψης της σύμβασης, στη χαμηλότερη αξία μεταξύ της εύλογης αξίας των μισθωμένων παγίων στοιχείων και της παρούσας αξίας των ελάχιστα καταβαλλόμενων μισθωμάτων. Κάθε ένα από τα μισθώματα που καταβάλλεται, επιμερίζεται μεταξύ του ποσού που αφορά την αποπληρωμή του κεφαλαίου και του ποσού που αφορά την αποπληρωμή των εξόδων χρηματοδότησης, με τέτοιο τρόπο ώστε να επιτυγχάνεται ένας σταθερός συντελεστής αποπληρωμής του ανεξόφλητου υπολοίπου της χρηματοδότησης. Το ποσό που αφορά το ανεξόφλητο κεφάλαιο των υποχρεώσεων από μίσθωση παγίων στοιχείων, καταχωρείται στο λογαριασμό «λοιπά στοιχεία παθητικού». Το ποσό που αφορά την αποπληρωμή των εξόδων χρηματοδότησης, μεταφέρεται σταδιακά στη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων κατά τη διάρκεια της μίσθωσης. Όλα τα περιουσιακά στοιχεία τα οποία αποκτώνται στα πλαίσια μίας σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης, υπόκεινται σε αποσβέσεις. Η απόσβεση των συγκεκριμένων παγίων στοιχείων γίνεται στο μικρότερο διάστημα μεταξύ της ωφέλιμης ζωής τους και της διάρκειας της μίσθωσης.

Λειτουργικές μισθώσεις:

Οι συμβάσεις μίσθωσης παγίων στοιχείων από τις οποίες προκύπτει ότι ο εκμισθωτής διατηρεί ένα σημαντικό μέρος από τους κινδύνους και τα οφέλη που απορρέουν από τα εκμισθωμένα πάγια στοιχεία, καταχωρούνται ως λειτουργικές μισθώσεις. Το σύνολο των καταβαλλόμενων μισθωμάτων (στα οποία δεν περιλαμβάνεται η αξία τυχόν κινήτρων που παρέχονται από τον εκμισθωτή) μεταφέρεται με τη μέθοδο του σταθερού ποσού στη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων κατά τη διάρκεια της μίσθωσης. Στην περίπτωση όπου μια σύμβαση λειτουργικής μίσθωσης διακοπεί πριν από την ημερομηνία λήξης της, το ποσό που καταβάλλεται στον εκμισθωτή με τη μορφή αποζημίωσης, αναγνωρίζεται ως έξοδο κατά τη περίοδο στην οποία διακόπτεται η σύμβαση.

β. Ο Όμιλος ως εκμισθωτής

Χρηματοδοτικές μισθώσεις: Όταν τα πάγια περιουσιακά στοιχεία έχουν μισθωθεί με χρηματοδοτική μίσθωση, η παρούσα αξία των ελάχιστων μισθωμάτων που πρέπει να καταβληθούν απεικονίζεται ως απαιτήση. Τα έσοδα από χρηματοδοτικές μισθώσεις αναγνωρίζονται κατά τη διάρκεια της μίσθωσης με τη μέθοδο της καθαρής επένδυσης (προ φόρων), η οποία αντικατοπτρίζει ένα σταθερό συντελεστή απόδοσης. Οι απαιτήσεις από χρηματοδοτικές μισθώσεις περιλαμβάνονται στο λογαριασμό «απαιτήσεις κατά πελατών».

Λειτουργικές μισθώσεις: Τα περιουσιακά στοιχεία που εκμισθώνονται στα πλαίσια συμβάσεων λειτουργικής μίσθωσης, απεικονίζονται στον ισολογισμό ανάλογα με τη λειτουργική φύση τους. Τα εκμισθωμένα πάγια στοιχεία αποσβένονται συστηματικά κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής τους, η οποία θα πρέπει να συμπίπτει με την ωφέλιμη ζωή ομοειδών παγίων στοιχείων που χρησιμοποιούνται για τις λειτουργικές ανάγκες του Ομίλου. Τα έσοδα από μισθώματα (μείον την αξία τυχόν κινήτρων που παρέχονται από τον εκμισθωτή) αναγνωρίζονται με τη μέθοδο του σταθερού ποσού κατά τη διάρκεια της μίσθωσης.

2.25 Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα

Για τους σκοπούς σύνταξης της κατάστασης ταμιακών ροών, ως ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα νοούνται τα υπόλοιπα των λογαριασμών «ταμείο», «μη δεσμευμένα χρηματικά διαθέσιμα

στη Κεντρική Τράπεζα», «απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων» και τα υψηλής ρευστότητας χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία διάρκειας μικρότερη των τριών μηνών από την ημερομηνία απόκτησής τους όπως «έντοκα γραμμάτια και άλλα αξιόγραφα», «χαρτοφυλάκιο επενδύσεων» και «εμπορικό χαρτοφυλάκιο», των οποίων ο κίνδυνος μεταβολής της εύλογης αξίας τους είναι ασήμαντος και οι οποίες χρησιμοποιούνται από τον Όμιλο για την εξυπηρέτηση των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων του.

2.26 Προβλέψεις

Ο Όμιλος διενεργεί προβλέψεις για ενδεχόμενες υποχρεώσεις και κινδύνους όταν υπάρχει παρούσα νομική ή τεκμαιρομένη υποχρέωση ως αποτέλεσμα παρελθόντων γεγονότων, υπάρχει μεγάλη πιθανότητα εκροής πόρων που εμπεριέχουν οικονομικά οφέλη για το διακανονισμό της υποχρέωσης και είναι εφικτό να εκτιμηθεί αξιόπιστα το ποσό της υποχρέωσης.

2.27 Συμβόλαια χρηματοοικονομικής εγγύησης

Συμβόλαιο χρηματοοικονομικής εγγύησης είναι το συμβόλαιο βάσει του οποίου ο εκδότης δεσμεύεται να πραγματοποιήσει καθορισμένες πληρωμές προκειμένου να αποζημιώσει τον κάτοχο, για ζημιές λόγω εκπροθέσμων πληρωμών από τον οφειλέτη, βάσει των αρχικών ή των τροποποιημένων όρων ενός χρεωστικού τίτλου.

Τα συμβόλαια χρηματοοικονομικής εγγύησης, εκτός αυτών που έχουν χαρακτηριστεί ως ασφαλιστήρια συμβόλαια, αναγνωρίζονται αρχικά στην εύλογη αξία και μεταγενέστερα επιμετρούνται στην υψηλότερη από (α) την αξία του αναπόσβεστου υπολοίπου των εισπραχθέντων αμοιβών και των αμοιβών επομένων περιόδων και (β) την αξία της δαπάνης που απαιτείται για το διακανονισμό της αναληφθείσας δέσμευσης κατά την ημερομηνία του ισολογισμού.

2.28 Παροχές προς εργαζομένους

Οι εταιρείες του Ομίλου καταβάλλουν εισφορές σε προγράμματα παροχών σε εργαζομένους μετά την έξοδο από την υπηρεσία σύμφωνα με τις συνθήκες και τις πρακτικές που επικρατούν στην κάθε χώρα. Τα προγράμματα αυτά διαχωρίζονται σε συνταξιοδοτικά προγράμματα και σε προγράμματα παροχών μετά την έξοδο από την υπηρεσία.

2.28.1 Συνταξιοδοτικά προγράμματα

α. Προγράμματα καθορισμένων παροχών

Ως συνταξιοδοτικό πρόγραμμα καθορισμένων παροχών ορίζεται το πρόγραμμα στο οποίο οι παροχές καθορίζονται με βάση συγκεκριμένες παραμέτρους όπως η ηλικία, τα έτη προϋπηρεσίας ή ο μισθός. Στα προγράμματα καθορισμένων παροχών, η αξία της υποχρέωσης είναι ίση με την παρούσα αξία των καθορισμένων πληρωτέων παροχών κατά την ημερομηνία των οικονομικών καταστάσεων μειωμένης κατά την εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων του προγράμματος, μετά από προσαρμογή για μη αναγνωρισθέντα αναλογιστικά κέρδη ή ζημιές καθώς και του κόστους παρελθόντων υπηρεσιών. Ο Όμιλος εφαρμόζει τον «κανόνα περιθωρίου» του Δ.Λ.Π. 19 «Παροχές σε εργαζομένους» σύμφωνα με τον οποίο μέρος από τα κέρδη ή ζημιές που έχουν προκύψει από αναλογιστικές μελέτες δύναται να μην αναγνωριστούν και να αποσβεσθούν επί του μέσου χρόνου που απομένει ως τη συνταξιοδότηση των ασφαλισμένων.

Η υποχρέωση καθορισμένων παροχών εκτιμάται ετησίως από ανεξάρτητους αναλογιστές με τη χρήση της μεθόδου της προβεβλημένης πιστωτικής μονάδας. Η παρούσα αξία της

υποχρέωσης προσδιορίζεται από τις εκτιμώμενες μελλοντικές ταμειακές εκροές, προεξοφλημένες με το επιτόκιο κρατικών ομολόγων με διάρκεια ανάλογη της υποχρέωσης. Τα έξοδα της υποχρέωσης καταχωρούνται στα αποτελέσματα κατά τη διάρκεια της παροχής των υπηρεσιών των ασφαλισμένων.

β. Προγράμματα καθορισμένων εισφορών

Ως πρόγραμμα καθορισμένων εισφορών ορίζεται το πρόγραμμα σύμφωνα με το οποίο ο εργοδότης καταβάλλει συγκεκριμένες εισφορές σε κάποιο Ταμείο χωρίς καμία άλλη νομική ή συμβατική υποχρέωση για περαιτέρω εισφορές στην περίπτωση που το Ταμείο δεν έχει τα απαιτούμενα περιουσιακά στοιχεία ώστε να πληρώσει όλες τις παροχές των ασφαλισμένων στην τρέχουσα και παρελθούσες περιόδους. Οι εισφορές του Ομίλου στα προγράμματα καθορισμένων εισφορών καταχωρούνται στα αποτελέσματα κατά τη διάρκεια της περιόδου που αφορούν και περιλαμβάνονται στο λογαριασμό «Δαπάνες Προσωπικού».

2.28.2 Λοιπές παροχές σε εργαζομένους μετά την έξοδο από την υπηρεσία

Οι υπάλληλοι του Ομίλου συμμετέχουν σε διάφορα προγράμματα, τα οποία σχετίζονται με παροχές υγειονομικής περίθαλψης, συμπεριλαμβανομένων και των παροχών υγειονομικής περίθαλψης μετά την έξοδο από την υπηρεσία. Τα προγράμματα αυτά είναι όλα καθορισμένων εισφορών και οι εισφορές του Ομίλου καταχωρούνται στα αποτελέσματα κατά τη διάρκεια της περιόδου που αφορούν και περιλαμβάνονται στο λογαριασμό «Δαπάνες Προσωπικού».

2.28.3 Δικαιώματα προαίρεσης επί μετοχών

Η Τράπεζα εφαρμόζει πρόγραμμα μετοχικών δικαιωμάτων προαίρεσης για τα εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, τα διευθυντικά στελέχη και το προσωπικό του Ομίλου. Η εύλογη αξία των υπηρεσιών που παρέχονται από τους εργαζομένους ως αντάλλαγμα των μετοχικών δικαιωμάτων προαίρεσης που χορηγούνται επιμετρώνται με βάση την εύλογη αξία των δικαιωμάτων προαίρεσης κατά την ημερομηνία χορήγησης και αναγνωρίζεται ως έξοδο. Το συνολικό ποσό που πρέπει να επιβαρύνει τα αποτελέσματα κατά την περίοδο κατοχύρωσης, προσδιορίζεται με αναφορά στην εύλογη αξία των μετοχικών δικαιωμάτων προαίρεσης που χορηγήθηκαν. Η εύλογη αξία προσδιορίζεται με τη χρήση μοντέλου αποτίμησης, το οποίο λαμβάνει υπόψη την τρέχουσα τιμή της μετοχής την ημερομηνία της χορήγησης των δικαιωμάτων, την τιμή άσκησης των δικαιωμάτων, την εκτιμώμενη περίοδο των δικαιωμάτων, την εκτιμώμενη διακύμανση των μετοχών, το εκτιμώμενο ύψος των μερισμάτων των μετοχών και το εκτιμώμενο επιτόκιο (μηδενικού κινδύνου) για την διάρκεια των μετοχικών δικαιωμάτων προαίρεσης.

Όταν τα μετοχικά δικαιώματα προαίρεσης ασκηθούν και εκδοθούν νέες μετοχές, το ποσό που εισπράττεται (αφού αφαιρεθούν τυχόν έξοδα συναλλαγής) μεταφέρεται στο «Μετοχικό Κεφάλαιο» μέχρι την ονομαστική αξία των μετοχών που εκδίδονται. Τυχόν ποσό πέραν της ονομαστικής αξίας πιστώνεται στο λογαριασμό «Αποθεματικό υπέρ το άρτιο».

2.29 Φόροι

Η υποχρέωση της καταβολής φόρου εισοδήματος επί των κερδών, προσδιορίζεται με βάση την εκάστοτε φορολογική νομοθεσία και αναγνωρίζεται ως έξοδο στη χρήση στην οποία πραγματοποιούνται τα κέρδη.

Ο υπολογισμός του αναβαλλόμενου φόρου γίνεται με τη μέθοδο του ισολογισμού και προσδιορίζεται για όλες τις προσωρινές διαφορές, οι οποίες προκύπτουν μεταξύ της λογιστικής αξίας των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων που περιλαμβάνονται στις οικονομικές καταστάσεις και της φορολογικής αξίας που αποδίδεται σε αυτά σύμφωνα με τις εκάστοτε φορολογικές διατάξεις.

Οι σημαντικότερες προσωρινές διαφορές προκύπτουν από την αποτίμηση χρεογράφων και παραγώγων, από τα ασφαλιστικά αποθέματα, τις προβλέψεις για παροχές για έξοδο από την υπηρεσία και την αναπροσαρμογή της αξίας ορισμένων περιουσιακών στοιχείων. Τα φορολογικά οφέλη τα οποία δύνανται να προκύψουν από αχρησιμοποίητες φορολογικές ζημίες που μεταφέρονται σε επόμενες χρήσεις προς συμψηφισμό, αναγνωρίζονται ως περιουσιακά στοιχεία όταν θεωρείται πιθανή η πραγματοποίηση μελλοντικών φορολογητέων κερδών, τα οποία θα είναι επαρκή για το συμψηφισμό των σωρευμένων φορολογικών ζημιών.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις προσδιορίζονται με βάση τους φορολογικούς συντελεστές, οι οποίοι αναμένεται ότι θα ισχύουν την περίοδο κατά την οποία θα ρευστοποιηθεί το περιουσιακό στοιχείο ή θα διακανονισθεί η υποχρέωση. Ο προσδιορισμός των μελλοντικών φορολογικών συντελεστών βασίζεται σε νόμους που έχουν ψηφιστεί κατά την ημερομηνία σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων.

Υποχρέωση αναβαλλόμενου φόρου αναγνωρίζεται σε όλες τις προσωρινές διαφορές που προκύπτουν από επενδύσεις σε θυγατρικές και συγγενείς εταιρείες, εκτός από τις περιπτώσεις στις οποίες η χρονική στιγμή της αντιστροφής της προσωρινής διαφοράς μπορεί να ελεγχθεί από τον Όμιλο και υπάρχει σημαντική πιθανότητα ότι η διαφορά δεν θα αντιστραφεί στο προσεχές μέλλον.

Απαιτηση αναβαλλόμενου φόρου υπολογίζεται επί όλων των προσωρινών διαφορών που προκύπτουν από επενδύσεις σε θυγατρικές, υποκαταστήματα και συγγενείς επιχειρήσεις, καθώς και επενδύσεις σε κοινοπραξίες, στο βαθμό που υπάρχει σημαντική πιθανότητα ότι οι προσωρινές αυτές διαφορές θα αναστραφούν στο προσεχές μέλλον και ότι θα υπάρχουν επαρκή φορολογητέα κέρδη έναντι των οποίων θα γίνει ο συμψηφισμός.

Οι απαιτήσεις ή υποχρεώσεις από αναβαλλόμενους φόρους που αφορούν μεταβολές της εύλογης αξίας των διαθέσιμων προς πώληση επενδυτικών τίτλων και αντισταθμιστικών ταμειακών ροών, οι οποίες καταχωρούνται σε χρέωση ή πίστωση των ιδίων κεφαλαίων, καταχωρούνται επίσης σε χρέωση ή πίστωση των ιδίων κεφαλαίων και μεταφέρονται στα αποτελέσματα, όταν μεταφερθούν στα αποτελέσματα και τα σχετιζόμενα κέρδη/ζημίες.

2.30 Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους και μειωμένης εξασφάλισης στοιχεία παθητικού

Οι υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους και τα μειωμένης εξασφάλισης στοιχεία παθητικού καταχωρούνται αρχικά στην εύλογη αξία των κεφαλαίων που λαμβάνονται (τα έσοδα της έκδοσης), μετά την αφαίρεση των πραγματοποιηθέντων εξόδων που αφορούν την έκδοσή τους. Μεταγενέστερα της αρχικής καταχώρησης, επιμετρώνται στο αναπόσβεστο κόστος και η οποιαδήποτε διαφορά μεταξύ των καθαρών εσόδων από την έκδοση των πιστωτικών τίτλων και τίτλων μειωμένης εξασφάλισης

και του ποσού που απαιτείται για την αποπληρωμή τους, αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα σταδιακά κατά τη διάρκεια των τίτλων με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου.

2.31 Μετοχικό κεφάλαιο, ίδιες μετοχές και λοιποί εκδοθέντες μετοχικοί τίτλοι

Έξοδα εκδόσεως μετοχικού κεφαλαίου και λοιπών μετοχικών τίτλων: Τα έξοδα που πραγματοποιούνται για την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου, εκτός από τις περιπτώσεις συνένωσης επιχειρήσεων, απεικονίζονται αφαιρετικά των ιδίων κεφαλαίων μετά τον υπολογισμό της μείωσης του φόρου εισοδήματος που αναλογεί σε αυτά.

Μερίσματα επί κοινών μετοχών και προνομιούχων μετοχών και προνομιούχων τίτλων: Τα μερίσματα που αναλογούν στις κοινές μετοχές, αναγνωρίζονται ως υποχρέωση κατά την περίοδο στην οποία εγκρίνονται από την Ετήσια Γενική Συνέλευση των Μετόχων της Τράπεζας. Μερίσματα επί προνομιούχων μετοχών και προνομιούχων τίτλων καταχωρημένων στα Ίδια Κεφάλαια αναγνωρίζονται ως υποχρέωση κατά την περίοδο που ο Όμιλος δεσμεύεται να καταβάλλει το μέρισμα.

Ίδιες μετοχές: Οι μετοχές της Τράπεζας που κατέχονται από τον Όμιλο, καταχωρούνται στην αξία κτήσης τους, περιλαμβάνονται στο λογαριασμό «ίδιες μετοχές» και απεικονίζονται αφαιρετικά των ιδίων κεφαλαίων του Ομίλου έως ότου ακυρωθούν, επανεκδοθούν ή επαναπωληθούν. Η αξία κτήσης των ιδίων μετοχών περιλαμβάνει και δαπάνες συναλλαγών, μετά την αφαίρεση του φόρου εισοδήματος που αναλογεί σε αυτά. Ο αριθμός των ιδίων μετοχών που κατέχονται από τον Όμιλο δεν μειώνει τον αριθμό των μετοχών που βρίσκονται σε κυκλοφορία, ωστόσο επηρεάζει τον αριθμό των μετοχών που περιλαμβάνονται στον υπολογισμό των κερδών ανά μετοχή. Οι ίδιες μετοχές που κατέχονται από τη Τράπεζα δεν ενσωματώνουν δικαίωμα εισπραχής μερίσματος. Η διαφορά μεταξύ της αξίας κτήσης και του οριστικού τιμήματος από την επαναπώληση (ή επανέκδοση) των ιδίων μετοχών, καταχωρείται στα ίδια κεφάλαια και δεν περιλαμβάνεται στο προσδιορισμό του καθαρού αποτελέσματος της χρήσης.

2.32 Τομείς δραστηριότητας

Σε διεθνές επίπεδο, ο Όμιλος είναι οργανωμένος σε επιχειρησιακούς τομείς και παρέχει προϊόντα ή υπηρεσίες που υπόκεινται σε κινδύνους και αποδόσεις που διαφέρουν μεταξύ των επιχειρησιακών τομέων. Αυτή η οργανωτική δομή αποτελεί τη βάση πάνω στην οποία ο Όμιλος παρουσιάζει οικονομικές πληροφορίες ως προς τους επιχειρησιακούς τομείς της δραστηριότητας του.

Κάθε γεωγραφικός τομέας παρέχει προϊόντα ή υπηρεσίες μέσα σε οικονομικό περιβάλλον το οποίο υπόκειται σε κινδύνους και οφέλη που διαφέρουν από εκείνους που αντιμετωπίζονται σε διαφορετικό οικονομικό περιβάλλον.

Τα γενικά έξοδα αποδίδονται στους τομείς δραστηριότητας και στις μεταξύ τους συναλλαγές βάσει όρων αγοράς.

2.33 Στοιχεία ενεργητικού και παθητικού προοριζόμενα προς πώληση και διακοπήσεις δραστηριότητες

Περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις (ή ομάδες στοιχείων) των οποίων η λογιστική αξία πρόκειται να ανακτηθεί κατά το μεγαλύτερο μέρος της μέσω πώλησης, και όχι μέσω της λειτουργικής αξιοποίησης τους, καταχωρούνται ως στοιχεία

προοριζόμενα προς πώληση. Πριν από την καταχώρησή τους ως στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση, ο προσδιορισμός της αξίας των στοιχείων αυτών (το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων μίας ομάδας στοιχείων) γίνεται σύμφωνα με τα Δ.Π.Χ.Π. που ισχύουν. Κατά την αρχική καταχώρησή τους ως στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση, η αξία τους προσδιορίζεται ως η χαμηλότερη τιμή μεταξύ της λογιστικής και εύλογης αξίας αφαιρουμένων των εξόδων της πώλησης, και απεικονίζονται στον ισολογισμό ξεχωριστά από τα λοιπά περιουσιακά στοιχεία. Δεν επιτρέπεται ο συμψηφισμός των περιουσιακών στοιχείων με υποχρεώσεις.

Κατά την αρχική καταχώρηση των προοριζόμενων προς πώληση περιουσιακών στοιχείων, οποιαδήποτε απομείωση της αξίας τους περιλαμβάνεται στα αποτελέσματα, ακόμα και στην περίπτωση της επανεκτίμησης. Το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση κερδών ή ζημιών που προκύπτουν από μεταγενέστερες επαναμετρήσεις.

Μία διακοπείσα δραστηριότητα αποτελεί μέρος της δραστηριότητας του Ομίλου και αντιπροσωπεύει μία κύρια ξεχωριστή δραστηριότητα ή γεωγραφική περιοχή λειτουργίας, η οποία είτε έχει πωληθεί είτε έχει καταχωρηθεί ως στοιχείο προοριζόμενο προς πώληση, είτε αποτελεί μία θυγατρική η οποία αποκτήθηκε με σκοπό τη μεταπώλησή της. Ο χαρακτηρισμός μίας δραστηριότητας ως διακοπείσας γίνεται κατά τη πώληση ή όταν η εν λόγω δραστηριότητα πληροί τα κριτήρια των στοιχείων που προορίζονται προς πώληση. Οι διακοπείσες δραστηριότητες απεικονίζονται στη κατάσταση των αποτελεσμάτων.

2.34 Κρατικές επιχορηγήσεις

Οι κρατικές επιχορηγήσεις αναγνωρίζονται στην εύλογη αξία τους όταν αναμένεται με βεβαιότητα ότι η επιχορήγηση θα εισπραχθεί και ο Όμιλος θα συμμορφωθεί με όλους τους προβλεπόμενους όρους. Κρατικές επιχορηγήσεις που αφορούν έξοδα, μεταφέρονται και αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα έτσι ώστε να αντιστοιχίζονται με τα έξοδα που προορίζονται να αποζημιώσουν. Οι κρατικές επιχορηγήσεις που σχετίζονται με τα ενσώματα πάγια, περιλαμβάνονται στις λοιπές υποχρεώσεις και μεταφέρονται ως έσοδα στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων με την σταθερή μέθοδο κατά την αναμενόμενη ωφέλιμη ζωή των σχετικών περιουσιακών στοιχείων.

2.35 Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη

Στα συνδεδεμένα μέρη περιλαμβάνονται επιχειρήσεις, στις οποίες η Τράπεζα διατηρεί τον έλεγχο ή ασκεί ουσιώδη επιρροή στη

διαχείριση και οικονομική πολιτική τους. Επίσης, ως συνδεδεμένα μέρη θεωρούνται τα μέλη της διοίκησης του Ομίλου, στενά συγγενικά με αυτά πρόσωπα, εταιρείες που κατέχονται από αυτά ή στις οποίες τα τελευταία έχουν ουσιώδη επιρροή στη διαχείριση και οικονομική πολιτική τους. Όλες οι τραπεζικές συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη, πραγματοποιούνται ουσιαστικά με όρους ίδιους με εκείνους που ισχύουν για παρόμοιες συναλλαγές με μη συνδεδεμένα μέρη, συμπεριλαμβανομένων επιτοκίων και εξασφαλίσεων και δεν εμπεριέχουν κίνδυνο υψηλότερο του κανονικού.

2.36 Θεματοφυλακή και διαχείριση περιουσιακών στοιχείων τρίτων

Ο Όμιλος παρέχει υπηρεσίες θεματοφυλακής και διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων σε φυσικά και νομικά πρόσωπα, κατά τις οποίες κρατά, διαχειρίζεται και επενδύει τα κεφάλαια τρίτων σε διάφορα χρηματοοικονομικά προϊόντα κατόπιν υποδείξεων των κατόχων τους. Για τη παροχή των ανωτέρω υπηρεσιών, ο Όμιλος εισπράττει προμήθεια. Τα ανωτέρω περιουσιακά στοιχεία δεν αποτελούν ιδιοκτησία του Ομίλου και ως εκ τούτου δεν απεικονίζονται στις οικονομικές καταστάσεις. Ο Όμιλος δεν παρέχει καμία εγγύηση στους κατόχους των περιουσιακών στοιχείων για την απόδοση των τοποθετήσεων που πραγματοποιεί για λογαριασμό τους και συνεπώς δεν διατρέχει κανένα πιστωτικό κίνδυνο αναφορικά με τα περιουσιακά στοιχεία τα οποία διαχειρίζεται.

2.37 Κέρδη ανά Μετοχή

Ο δείκτης των βασικών κερδών ανά μετοχή (EPS) υπολογίζεται διαιρώντας το καθαρό κέρδος ή τη ζημία της περιόδου που αναλογεί στους κοινούς μετόχους με το μέσο σταθμισμένο αριθμό των κοινών μετοχών σε κυκλοφορία κατά τη διάρκεια της περιόδου.

Ο δείκτης των «προσαρμοσμένων» κερδών ανά μετοχή υπολογίζεται όπως ακριβώς και ο δείκτης των βασικών κερδών ανά μετοχή, ωστόσο τα κέρδη και ο αριθμός των μετοχών προσαρμόζονται ανάλογα προκειμένου να απεικονίσουν την ενδεχόμενη μείωση των κερδών ανά μετοχή που θα μπορούσε να επιφέρει η μετατροπή τυχόν μετατρέψιμων ομολογιών ή η άσκηση δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς μετοχών ή άλλων συναφών συμβολαίων επί των κοινών μετοχών.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 3: Σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και παραδοχές στην εφαρμογή των λογιστικών αρχών

Η σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (Δ.Π.Χ.Π.) προϋποθέτει τη διενέργεια εκτιμήσεων και παραδοχών από τη διοίκηση, οι οποίες επηρεάζουν τόσο τα λογιστικά υπόλοιπα των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων, όσο και τα έσοδα και έξοδα που αναγνωρίστηκαν στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου και της Τράπεζας. Η διοίκηση του Ομίλου πιστεύει ότι οι εκτιμήσεις και παραδοχές που έχουν διενεργηθεί για τη σύνταξη των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων είναι οι κατάλληλες δεδομένου των γεγονότων που ίσχυαν κατά την 31η Δεκεμβρίου 2008.

Οι πιο σημαντικές περιπτώσεις όπου ο Όμιλος διενεργεί εκτιμήσεις και παραδοχές, κατά την εφαρμογή των λογιστικών αρχών είναι οι ακόλουθες:

Εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων

Στην περίπτωση που τα χρηματοοικονομικά μέσα δεν διαπραγματεύονται σε οργανωμένες χρηματιστηριακές αγορές ή οι τιμές τους δεν είναι διαθέσιμες, η εύλογη αξία τους προσδιορίζεται με τη χρήση διαφόρων μεθόδων αποτίμησης. Αυτές περιλαμβάνουν μεθόδους παρούσας αξίας, καθώς και άλλα μοντέλα που βασίζονται σε προσδιορισμένες κατ' αντικειμενικό τρόπο εισαγόμενες παραμέτρους (observable parameters).

Τα μοντέλα αποτίμησης χρησιμοποιούνται κυρίως για την αποτίμηση παράγωγων χρηματοοικονομικών μέσων που διαπραγματεύονται εξωχρηματιστηριακά (ΟΤC). Όλα τα μοντέλα αποτίμησης πριν χρησιμοποιηθούν, ελέγχονται ως προς την εγκυρότητά τους ενώ μεταγενέστερα υπόκεινται σε περιοδική αξιολόγηση από εξειδικευμένο προσωπικό, που είναι ανεξάρτητο από το προσωπικό που δημιούργησε το μοντέλο. Όπου είναι εφικτό, γίνεται σύγκριση των αποτελεσμάτων που προκύπτουν από τα μοντέλα αποτίμησης τόσο με τις τιμές χρηματιστηριακών αγορών για παρόμοια χρηματοοικονομικά μέσα, όσο και με πραγματικές τιμές, με σκοπό το περαιτέρω έλεγχο για την εγκυρότητα και αξιοπιστία των μοντέλων. Μεταξύ των μεταβλητών που ενσωματώνονται στα μοντέλα που χρησιμοποιούνται στον Όμιλο, περιλαμβάνονται πραγματικές και προβλεπόμενες τιμές και δείκτες αγοράς, όπως δείκτες διακύμανσης και χρονικές αξίες, δείκτες βάθους αγοράς και ρευστότητας.

Τα μοντέλα αυτά εφαρμόζονται με συνέπεια από περίοδο σε περίοδο, εξασφαλίζοντας έτσι τη συγκρισιμότητα και τη συνέχεια της αποτίμησης διαχρονικά. Ωστόσο, ο προσδιορισμός της εύλογης αξίας εμπεριέχει σημαντικό βαθμό κρίσης. Για το λόγο αυτό, η διοίκηση επανεξετάζει τα αποτελέσματα που προκύπτουν από τα ανωτέρω μοντέλα, προκειμένου να καλύψει τους εγγενείς κινδύνους που συνδέονται με τα μοντέλα αποτίμησης (π.χ. παράμετροι, παραδοχές).

Παρόλο που σε ορισμένες περιπτώσεις ο προσδιορισμός των εύλογων αξιών προϋποθέτει σε αρκετά σημαντικό βαθμό τη διενέργεια κρίσης, η διοίκηση πιστεύει ότι οι εύλογες αξίες που έχουν καταχωρηθεί στον ισολογισμό καθώς και οι αλλαγές στις εύλογες αξίες που έχουν καταχωρηθεί στη κατάσταση των αποτελεσμάτων, έγιναν σύμφωνα με την αρχή της συντηρητικότητας και αντικατοπτρίζουν τις υφιστάμενες

οικονομικές συνθήκες, βάσει των μηχανισμών ελέγχου και των διαδικασιών διασφάλισης που εφαρμόζονται.

Αναγνώριση και επιμέτρηση άυλων περιουσιακών στοιχείων από επιχειρηματικές συνενώσεις

Όλες οι εξαγορές επιχειρήσεων καταχωρούνται με τη μέθοδο της αγοράς, η οποία απαιτεί την αναγνώριση των περιουσιακών στοιχείων που αποκτώνται και των υποχρεώσεων που αναλαμβάνονται κατά την ημερομηνία της συναλλαγής στην εύλογη αξία τους.

Ο προσδιορισμός της εύλογης αξίας των άυλων και ενσώματων περιουσιακών στοιχείων, καθώς και των υποχρεώσεων που αναλαμβάνονται κατά την ημερομηνία της συναλλαγής απαιτεί εκτιμήσεις και υποθέσεις. Επιπρόσθετα, πρέπει να προσδιοριστούν οι εύλογες ζωές των άυλων και ενσώματων περιουσιακών στοιχείων που αποκτώνται. Οι κρίσεις που διενεργούνται στο πλαίσιο της κατανομής του τιμήματος εξαγοράς δύναται να επηρεάσουν σημαντικά τα μελλοντικά αποτελέσματα του Ομίλου. Για το σκοπό αυτό, για σημαντικές εξαγορές, ο Όμιλος χρησιμοποιεί εξωτερικούς συμβούλους εξειδικευμένους σε θέματα αποτίμησης αντίστοιχων στοιχείων. Οι αποτιμήσεις γίνονται βάσει των πληροφοριών που ήταν διαθέσιμες κατά την ημερομηνία της συναλλαγής.

Οι σημαντικές κρίσεις και υποθέσεις που έγιναν σε σχέση με κατανομή του τιμήματος εξαγοράς για τις εξαγορές της Finansbank και της Vojnovdjanska, περιλαμβάνουν τις ακόλουθες:

Για την αποτίμηση των βασικών καταθέσεων χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος της εναλλακτικής πηγής κεφαλαίων. Η αξία των βασικών καταθέσεων (Core Deposits Intangible "CDI") επιμετρήθηκε ως η παρούσα αξία της διαφοράς ή περιθωρίου μεταξύ του συνεχιζόμενου κόστους του CDI και του κόστους αντικατάστασής του από εναλλακτική διαθέσιμη στην αγορά χρηματοδότηση. Γενικά, τα αποκτώμενα CDIs παρέχουν στον αγοραστή μία χαμηλού κόστους πηγή κεφαλαίων. Η σύντομη αντικατάσταση αυτών των υφιστάμενων καταθέσεων χαμηλού κόστους, η εναλλακτική ενός δυνητικού αγοραστή θα ήταν να χρησιμοποιήσει κεφάλαια υψηλότερου κόστους βάσει των επιτοκίων που ισχύουν στην αγορά. Τα αποτελέσματα της αποτίμησης υπόκεινται σε ανάλυση ευαισθησίας.

Για την αποτίμηση των πελατειακών σχέσεων χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος των επιπλέον κερδών πολλαπλών περιόδων (multi-period excess of earnings). Τα επιπλέον κέρδη μπορούν να ορισθούν ως η διαφορά μεταξύ των καθαρών λειτουργικών κερδών που αντιστοιχούν στους υφιστάμενους πελάτες την ημερομηνία της εξαγοράς και του απαιτούμενου κόστους επενδυμένου κεφαλαίου για όλα τα άλλα περιουσιακά στοιχεία (συνεισφέροντα περιουσιακά στοιχεία, όπως πάγια, CDIs, σήματα, ανθρώπινο δυναμικό, λογισμικό) που χρησιμοποιούνται για την παροχή του προϊόντος ή την διατήρηση της πελατειακής σχέσης. Η αξία εκτιμάται ως το άθροισμα των προεξοφλημένων επιπλέον κερδών που αντιστοιχούν στους υφιστάμενους πελάτες κατά την υπολειπόμενη διάρκεια της πελατειακής σχέσης. Τα αποτελέσματα της αποτίμησης υπόκεινται σε ανάλυση ευαισθησίας.

Για την αποτίμηση των σημάτων χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος της απαλλαγής δικαιώματος, η οποία βασίζεται σε υποθετικό έσοδο από δικαιώματα που αντιστοιχεί στο περιουσιακό στοιχείο. Συγκεκριμένα, εκτιμάται η αναμενόμενη εξοικονόμηση από το κόστος δικαιωμάτων εξαιτίας της κατοχής των σημάτων για τα οποία δεν χρειάζεται να καταβάλλονται δικαιώματα. Το άυλο περιουσιακό στοιχείο αναγνωρίζεται στην παρούσα αξία αυτής της εξοικονόμησης. Τα αποτελέσματα της αποτίμησης υπόκεινται σε ανάλυση ευαισθησίας. Τα αναγνωρίσιμα εμπορικά σήματα των Τραπεζών Finansbank και Vojvodjanska υπολογίζεται ότι έχουν οριστού διάρκειας ωφέλιμη ζωή σύμφωνα με τα ποιοτικά τους χαρακτηριστικά όπως ιστορικότητα, δυναμική και αναγνωρισιμότητα, καθώς επίσης και οι συνθήκες κάτω από τις οποίες εξαγοράστηκαν τα συγκεκριμένα εμπορικά σήματα.

Για την αποτίμηση του λογισμικού χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος του κόστους. Η μέθοδος κόστους βασίζεται στις οικονομικές αρχές της αντικατάστασης και της ισορροπίας των τιμών και στην παραδοχή ότι ένας συντηρητικός επενδυτής δεν θα πλήρωνε για ένα άυλο περιουσιακό στοιχείο παραπάνω από το κόστος να αποκτήσει ένα αντίστοιχο από την αγορά. Η μέθοδος του κόστους αναπαραγωγής βασίζεται στην παραδοχή ότι η αξία ενός άυλου περιουσιακού στοιχείου ισούται με το κόστος να κατασκευαστεί ή αγοραστεί ένα ακριβές αντίγραφο του συγκεκριμένου στοιχείου.

Έλεγχος απομείωσης της υπεραξίας επιχειρήσεων στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, και των επενδύσεων σε θυγατρικές, συγγενείς, και κοινοπραξίες στις ατομικές οικονομικές καταστάσεις

Ο Όμιλος ελέγχει για απομείωση την υπεραξία από επιχειρηματικές συνενώσεις όπως περιγράφεται στην Σημείωση 2.22 και τις επενδύσεις σε θυγατρικές, συγγενείς, και κοινοπραξίες στις ατομικές οικονομικές καταστάσεις περιγράφεται στην Σημείωση 2.3. Ο έλεγχος αυτός απαιτεί τη χρήση παραδοχών και εκτιμήσεων, για τις οποίες η Διοίκηση πιστεύει ότι αντικατοπτρίζουν τις επικρατούσες συνθήκες της αγοράς και επιπλέον, είναι ανάλογες των κινδύνων που απορρέουν από τα περιουσιακά στοιχεία που εξετάζονται. Ωστόσο, διαφορετικές εκτιμήσεις και παραδοχές θα οδηγούσαν σε διαφορετικά αποτελέσματα.

Προβλέψεις για ζημιές από απαιτήσεις κατά πελατών

Οι προβλέψεις ζημιών από απαιτήσεις κατά πελατών που σχηματίζονται είναι αποτέλεσμα συνεχούς αξιολόγησης του χαρτοφυλακίου των απαιτήσεων και των πιθανών ζημιών του. Η αξιολόγηση των απαιτήσεων διενεργείται από μέλη της Διοίκησης που είναι υπεύθυνα για τις διάφορες κατηγορίες πιστοδοτήσεων, με τη χρήση συγκεκριμένης μεθοδολογίας και οδηγιών που επανεξετάζονται και βελτιώνονται συνεχώς.

Η μεθοδολογία αυτή αποτελείται από δύο βασικά συστατικά μέρη: τις ατομικές προβλέψεις κατά πελατών και τις προβλέψεις σε συλλογικό επίπεδο όπως αυτά περιγράφονται στη Σημείωση 2.9.

Η εφαρμογή της μεθοδολογίας αυτής απαιτεί από τη Διοίκηση να προβεί σε εκτιμήσεις της παρούσας αξίας των αναμενόμενων ταμειακών εισροών. Για την εκτίμηση των ταμειακών ροών, η Διοίκηση διενεργεί εκτιμήσεις για την οικονομική κατάσταση του συγκεκριμένου πελάτη καθώς και για την καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία οποιουδήποτε προσημειωμένου περιουσιακού στοιχείου ή εγγύησης. Κάθε απαίτηση που έχει

υποστεί απομείωση της αξίας της αξιολογείται, με βάση τα ιδιαίτερα δεδομένα της, ενώ η ακολουθούμενη μεθοδολογία και οι εκτιμήσεις για τις ανακτήσιμες ταμειακές ροές της απαίτησης, επανεξετάζονται από ανεξάρτητα μέρη.

Για την αξιολόγηση της ανάγκης διενέργειας προβλέψεων ζημιών από απαιτήσεις κατά πελατών σε συλλογικό επίπεδο, η Διοίκηση λαμβάνει υπόψη της παράγοντες όπως πιστωτική ποιότητα, μέγεθος χαρτοφυλακίου, συγκέντρωση και άλλους οικονομικούς παράγοντες. Για την εκτίμηση της απαιτούμενης πρόβλεψης, διενεργούνται παραδοχές για το καθορισμό τόσο του τρόπου μεταβολής της ζημιάς, όσο και για το καθορισμό των απαιτούμενων παραμέτρων, με βάση την εμπειρία και τις υφιστάμενες οικονομικές συνθήκες. Η ακρίβεια των προβλέψεων που διενεργούνται εξαρτάται από το μοντέλο των παραδοχών και παραμέτρων που χρησιμοποιείται για το καθορισμό των προβλέψεων σε συλλογικό επίπεδο. Παρόλο που τα παραπάνω εμπειρέχουν κρίση, η Διοίκηση πιστεύει ότι οι διενεργηθείσες προβλέψεις είναι λογικές και δικαιολογούνται επαρκώς.

Στη περίπτωση των θυγατρικών της Τράπεζας στο εξωτερικό, ο υπολογισμός των προβλέψεων για πιθανές ζημιές από το χαρτοφυλάκιο απαιτήσεων γίνεται από τη κάθε μία θυγατρική με τη χρήση παρόμοιων κριτηρίων με αυτά που εφαρμόζει η Τράπεζα στην Ελλάδα. Καθώς η διαδικασία της αξιολόγησης της επάρκειας των προβλέψεων προϋποθέτει σύνθετη και κρίση της Διοίκησης σχετικά με την επίδραση παραγόντων που θεωρούνται αβέβαιοι, η μεταγενέστερη αξιολόγηση του χαρτοφυλακίου απαιτήσεων, λαμβάνοντας υπόψη τις εκάστοτε επικρατούσες συνθήκες, μπορεί να οδηγήσει σε αλλαγές στο ύψος των προβλέψεων.

Ασφαλιστικά αποθέματα

Ο υπολογισμός των ασφαλιστικών αποθεμάτων ζωής (μακροπρόθεσμα συμβόλαια) γίνεται με τη χρήση αναγνωρισμένων αναλογιστικών μεθόδων που βασίζονται μεταξύ άλλων σε παραδοχές για τη μελλοντική απόδοση των επενδύσεων, θνησιμότητα, διαχειριστικά έξοδα, επιλογές και εγγυήσεις, ατυχήματα και εξαγορές. Τα ασφαλιστικά αποθέματα του κλάδου ζημιών (βραχυπρόθεσμα συμβόλαια) προσδιορίζονται με τη χρήση ιστορικών στοιχείων για ζημιές. Οι παραδοχές που χρησιμοποιούνται αναθεωρούνται τακτικά, με τη βοήθεια πιστοποιημένων αναλογιστών ώστε να είναι συμβατές με τις τρέχουσες συνθήκες. Επιπλέον ζημιές που προέρχονται από την αναθεώρηση των παραδοχών βαρύνουν τα αποτελέσματα της περιόδου.

Παρακολουθούμε συνεχώς την πιθανότητα αλλαγών στις εκτιμήσεις ζημιών, ώστε τα αποθέματά μας σε κάθε περίοδο να βρίσκονται στο επιθυμητό επίπεδο βάσει των τρεχουσών συνθηκών.

Καθαρό κόστος προγραμμάτων περιοδικών παροχών

Το καθαρό κόστος προγραμμάτων περιοδικών παροχών εκτιμάται με αναλογιστικές μεθόδους με τη χρήση παραδοχών για το επιτόκιο προεξόφλησης, την αύξηση αποδοχών και συντάξεων και την αναμενόμενη απόδοση περιουσιακών στοιχείων των προγραμμάτων. Οι παραδοχές αυτές διαμορφώνονται ουσιαστικά βάσει της ετήσιας μισθολογικής πολιτικής του Ομίλου. Η αναμενόμενη μακροπρόθεσμη απόδοση των περιουσιακών στοιχείων των προγραμμάτων αντιπροσωπεύει τις εκτιμήσεις της Διοίκησης ως προς τη μέση απόδοση των επενδυμένων κεφαλαίων των προγραμμάτων. Για τον προσδιορισμό της

παραδοχής της μακροπρόθεσμης απόδοσης των περιουσιακών στοιχείων των προγραμμάτων, ο Όμιλος και οι σύμβουλοί του βασίζονται τόσο σε υποθέσεις για μελλοντικές συνθήκες, βάσει ιστορικών αποδόσεων και διακυμάνσεων για κάθε κατηγορία περιουσιακού στοιχείου όσο και σε συσχετίσεις μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών περιουσιακών στοιχείων. Η παραδοχή της μακροπρόθεσμης απόδοσης των περιουσιακών στοιχείων των προγραμμάτων προσαρμόζεται ετησίως βάσει αναθεωρημένων εκτιμήσεων για τη μελλοντική απόδοση των επενδύσεων των προγραμμάτων, την πορεία των κεφαλαιαγορών καθώς και τις αλλαγές των κανονιστικών πλαισίων στα οποία υπόκεινται τα διάφορα προγράμματα και είναι πιθανόν να επηρεάζουν την πολιτική επενδύσεων των προγραμμάτων αυτών.

Απομείωση αξίας χαρτοφυλακίου επενδύσεων

Ο Όμιλος εφαρμόζει το ΔΛΠ 39 για τον προσδιορισμό χρεογράφων του χαρτοφυλακίου επενδύσεων που έχουν υποστεί απομείωση. Ο προσδιορισμός αυτός απαιτεί την εφαρμογή κρίσης σε σημαντικό βαθμό. Κατά τη διαδικασία αυτή, ο Όμιλος αξιολογεί, μεταξύ άλλων παραγόντων, εάν έχει γίνει μια σημαντική ή παρατεταμένη μείωση της εύλογης αξίας της επένδυσης και υπολείπεται της λογιστικής της αξίας. Ο προσδιορισμός αυτός προϋποθέτει κρίση. Για να πραγματοποιήσει αυτή τη κρίση, η διοίκηση του Ομίλου εξετάζει, ανάμεσα σε άλλους παράγοντες, τη φυσιολογική διακύμανση της τιμής της μετοχής στην αγορά την οικονομική κατάσταση και τη βραχυπρόθεσμη προοπτική της επιχείρησης στην οποία γίνεται η επένδυση, λαμβάνοντας υπόψη παράγοντες όπως η απόδοση του κλάδου που αυτή ανήκει, αλλαγές στη τεχνολογία, λειτουργικές και χρηματοδοτικές ταμειακές ροές.

Δικαιώματα πώλησης μετοχών μειοψηφίας

Πωληθέντα δικαιώματα πώλησης μετοχών μειοψηφίας τα οποία αποτελούν μέρος των συνενώσεων επιχειρήσεων, παρουσιάζονται ως υποχρέωση (βλέπε Σημείωση 2.2). Η υποχρέωση επιμετράται στην εύλογη αξία, με τη χρήση μεθόδων αποτίμησης βάσει των καλύτερων δυνατών εκτιμήσεων που βρίσκονται στη διάθεση της Διοίκησης.

Ενοποίηση των ΕΕΣ

Κατά την εξέταση και καθορισμό του αν ο Όμιλος ασκεί έλεγχο σε εταιρίες ειδικού σκοπού, όπως αναφέρεται στη Σημείωση 2.3, γίνονται παραδοχές σε σχέση με την έκθεση του Ομίλου στους κινδύνους και τα οφέλη και την ικανότητα του να πάρει λειτουργικές αποφάσεις.

Φόροι εισοδήματος

Ο Όμιλος υπόκειται σε φόρο εισοδήματος σε διάφορες χώρες. Ο υπολογισμός της συνολικής πρόβλεψης φόρου εισοδήματος προϋποθέτει την άσκηση υποκειμενικής κρίσης. Στο πλαίσιο της συνήθους δραστηριότητας του Ομίλου, υπάρχουν πολλές συναλλαγές και υπολογισμοί για τους οποίους είναι αβέβαιος ο προσδιορισμός του φόρου. Ο Όμιλος αναγνωρίζει υποχρεώσεις για φόρο εισοδήματος από ενδεχόμενο φορολογικό έλεγχο βασιζόμενος σε εκτιμήσεις. Σε περίπτωση που το τελικό ύψος του φόρου εισοδήματος που θα προκύψει είναι διαφορετικό από τα ποσά που είχαν αρχικά προβλεφθεί, οι διαφορές αυτές θα επηρεάσουν τον φόρο εισοδήματος και τους αναβαλλόμενους φόρους της περιόδου στην οποία γίνεται ο προσδιορισμός του φόρου.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 4: Διαχείριση χρηματοοικονομικών κινδύνων

Ο Όμιλος θεωρεί την αποτελεσματική διαχείριση κινδύνων ως βασικό παράγοντα για την ικανότητά του να αποφέρει σημαντικές αποδόσεις σε βάθος χρόνου στους μετόχους του. Στο πλαίσιο αυτό, ο Όμιλος χρησιμοποιεί σημαντικό μέρος των πόρων του, προκειμένου να αναβαθμίσει τις πολιτικές του, τις μεθόδους του και τις υποδομές του για να διασφαλίζεται η συμμόρφωση με τις βέλτιστες διεθνείς πρακτικές, καθώς και τις επιταγές της Επιτροπής της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία.

4.1 Διαχείριση κινδύνων

Ο Όμιλος στοχεύει στην υιοθέτηση των βέλτιστων πρακτικών αναφορικά με την διαχείριση κινδύνων, λαμβάνοντας υπόψη όλες τις σχετικές οδηγίες και εποπτικές απαιτήσεις, όπως προσδιορίζονται από την Επιτροπή της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή Τραπεζικών Εποπτών, την Τράπεζα της Ελλάδος, την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς καθώς και αποφάσεις των αρμόδιων αρχών που εποπτεύουν τις εταιρείες του Ομίλου.

Το πλαίσιο διαχείρισης κινδύνου του Ομίλου αποτελείται από διάφορα συστατικά στοιχεία. Συγκεκριμένα, το Διοικητικό Συμβούλιο έχει ιδρύσει την Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων, η οποία εποπτεύει όλες τις λειτουργίες διαχείρισης κινδύνων στον Όμιλο. Όλες οι μονάδες διαχείρισης κινδύνων και οι πιστοδοτικές μονάδες του Ομίλου, περιλαμβανομένης της μονάδας Διαχείρισης Κινδύνων της Τράπεζας και του Ομίλου, αναφέρονται στο Γενικό Διευθυντή Διαχείρισης Κινδύνων. Μία ξεχωριστή μονάδα συμμόρφωσης έχει την ευθύνη για όλα τα θέματα εσωτερικής και εξωτερικής συμμόρφωσης, όπως πρότυπα, νομοθεσία και κανονισμοί. Η μονάδα εσωτερικού ελέγχου, η οποία αναφέρεται απευθείας στο Διοικητικό Συμβούλιο, μέσω της Επιτροπής Ελέγχου, συμπληρώνει το πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων, δρώντας ως ανεξάρτητο ελεγκτικό όργανο, επικεντρώνοντας στην αποτελεσματικότητα του πλαισίου διαχείρισης κινδύνων και του περιβάλλοντος ελέγχου.

Η οργανωτική δομή διαχείρισης κινδύνου του Ομίλου διασφαλίζει την ύπαρξη ξεκάθαρων τομέων ευθύνης, τον αποτελεσματικό διαχωρισμό αρμοδιοτήτων και την αποφυγή συγκρούσεων συμφερόντων σε όλα τα επίπεδα.

4.1.1 Πολιτικές Διαχείρισης Κινδύνων

Οι πολιτικές διαχείρισης των κινδύνων του Ομίλου εγκρίνονται από την Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων, η οποία αποτελείται από τον Διευθύνοντα Σύμβουλο, τον Αναπληρωτή Διευθύνοντα Σύμβουλο και ένα μη εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου. Η Επιτροπή λαμβάνει όλες τις στρατηγικές αποφάσεις σχετικά με τη διαχείριση κινδύνων, οι οποίες περιλαμβάνουν έγκριση και αναθεώρηση της στρατηγικής σε σχέση με τους κινδύνους, τις πολιτικές, την κεφαλαιακή επάρκεια και κατανομή, ενώ έχει υπό την εποπτεία της και τη Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων της Τράπεζας και του Ομίλου.

Η Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων της Τράπεζας και του Ομίλου είναι υπεύθυνη για την προστασία του Ομίλου έναντι απρόβλεπτων ζημιών και τη διατήρηση της σταθερότητας των κερδών μέσω αναγνώρισης και αξιολόγησης των επιμέρους κινδύνων, για την ανάπτυξη της οργανωτικής δομής του Ομίλου με βάση τις βέλτιστες τραπεζικές πρακτικές για τη διαχείριση των κινδύνων, για την ανάπτυξη διαφανούς, αντικειμενικού και

συνεπούς συστήματος πληροφόρησης για τη διαχείριση κινδύνων, με σκοπό την ασφαλή λήψη αποφάσεων και τον προσδιορισμό της αποδοτικότητας του Ομίλου υπό το πρίσμα διαφόρων κινδύνων και επιμερισμού των κεφαλαίων του Ομίλου για τη μεγιστοποίηση των προοπτικών αύξησης της κερδοφορίας. Επιπλέον, η Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων της Τράπεζας και του Ομίλου είναι υπεύθυνη για την ορθή πληροφόρηση της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων με ακριβή στοιχεία και αναλύσεις που απαιτούνται για τη μέτρηση, παρακολούθηση και διαχείριση των κινδύνων, καθώς και για την υποστήριξη της εφαρμογής των αποφάσεών της.

4.1.2 Διαχείριση Ενεργητικού – Παθητικού

Οι πολιτικές διαχείρισης του Ενεργητικού/Παθητικού και των κινδύνων του Ομίλου αποσκοπούν στη σύνθεση του ισολογισμού κατά τρόπο που αφενός να περιορίζεται ο κίνδυνος ρευστότητας και η έκθεση σε συναλλαγματικούς και επιτοκιακούς κινδύνους και αφετέρου να δίνεται στον Όμιλο η δυνατότητα να εκμεταλλεύεται τις δυνατότητες της αγοράς, οι οποίες θα μπορούσαν να συνεισφέρουν στην κερδοφορία του.

Επί του παρόντος, η πολιτική διαχείρισης Ενεργητικού/Παθητικού της Τράπεζας και των θυγατρικών της σχεδιάζεται και εφαρμόζεται από κάθε εταιρία του Ομίλου ξεχωριστά, παρόλο που το Συμβούλιο Διαχειριστικής Πολιτικής της Τράπεζας (εφεξής "ALCO") θέτει την πολιτική για τη διαχείριση του Ενεργητικού και Παθητικού. Η ALCO είναι υπεύθυνη για τον ευρύτερο καθορισμό καθώς και για την εφαρμογή της πολιτικής διαχείρισης Ενεργητικού και Παθητικού. Η ALCO συνεδριάζει τουλάχιστον μια φορά το μήνα και απαρτίζεται από το Διευθύνοντα Σύμβουλο, τον Αναπληρωτή Διευθύνοντα Σύμβουλο καθώς και τους Γενικούς Διευθυντές και Διευθυντές των διευθύνσεων εκείνων που εμπλέκονται στην κατανομή των περιουσιακών στοιχείων. Η παρακολούθηση σε καθημερινή βάση της διαχείρισης Ενεργητικού/Παθητικού έχει ανατεθεί στη Διεύθυνση Διαχείρισης Διαθεσίμων της Τράπεζας, η οποία απαρτίζεται από διάφορες μονάδες. Οι θυγατρικές της Τράπεζας ασκούν παρεμφερή πολιτική διαχείρισης Ενεργητικού/Παθητικού με αυτή της Τράπεζας.

4.1.3 Εσωτερικός Έλεγχος

Ο εσωτερικός έλεγχος, σε επίπεδο Ομίλου ΕΤΕ, είναι μία ανεξάρτητη, αντικειμενική και συμβουλευτική δραστηριότητα, σχεδιασμένη να προσθέτει αξία και να βελτιώνει λειτουργίες. Συμβάλλει στην επίτευξη των εταιρικών στόχων (α) εισάγοντας μία συστηματική και πειθαρχημένη προσέγγιση στην εκτίμηση της αποτελεσματικότητας της διαχείρισης κινδύνων, των εσωτερικών μηχανισμών ελέγχου και της εταιρικής διακυβέρνησης, (β) προτείνοντας κατάλληλα μέτρα για τη βελτίωση της αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας και (γ) επιβλέποντας την εφαρμογή των διορθωτικών ενεργειών.

4.1.4 Διαχείριση συγκεκριμένων κινδύνων

Οι διαδικασίες διαχείρισης κινδύνων του Ομίλου διαχωρίζουν τα ακόλουθα είδη κινδύνων που σχετίζονται με χρηματοοικονομικά στοιχεία: πιστωτικό κίνδυνο, κίνδυνο αγοράς, κίνδυνο ρευστότητας, ασφαλιστικό κίνδυνο.

4.2 Πιστωτικός κίνδυνος

Πιστωτικός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος ζημίας εξαιτίας αδυναμίας του αντισυμβαλλομένου να ανταποκριθεί στους όρους και στις υποχρεώσεις που απορρέουν από οποιαδήποτε σύμβασή του με τον Όμιλο. Προέρχεται από τις δανειοδοτικές δραστηριότητες καθώς και άλλες δραστηριότητες που δημιουργούν έκθεση σε κίνδυνο αθέτησης, όπως οι δραστηριότητες μας σε χρηματιστηριακές αγορές, αγορές κεφαλαίου και εκκαθαρίσεις συναλλαγών. Αυτός είναι ο σημαντικότερος κίνδυνος που αντιμετωπίζει ο Όμιλος. Η διαδικασία αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας των δανειοληπτών διενεργείται ξεχωριστά από την Τράπεζα και κάθε μία από τις θυγατρικές της. Κάθε μία από τις διαδικασίες αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας των δανειοληπτών που εφαρμόζεται από τις θυγατρικές εταιρίες του Ομίλου, συντονίζεται από τη Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων της Τράπεζας και του Ομίλου.

4.2.1 Διαδικασίες διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου

Οι **πιστοδοτικές λειτουργίες** του Ομίλου περιλαμβάνουν:

- Κριτήρια πιστοδοτήσεων, σαφώς προσδιορισμένα βάσει της συγκεκριμένης αγοράς που στοχοθετείται, των δανειοληπτών ή αντισυμβαλλομένων, καθώς και του σκοπού, του είδους της χρηματοδότησης, και της πηγής αποπληρωμής.
- Όρια πιστοδοτήσεων τα οποία επιτρέπουν την ομαδοποίηση και τη σύγκριση σε διάφορα επίπεδα διαφορετικών μορφών έκθεσης σε κίνδυνο
- Θεσμοθετημένες και σαφώς οριοθετημένες διαδικασίες έγκρισης νέων πιστοδοτήσεων καθώς και αναδιάρθρωσης, ανανέωσης και αναχρηματοδότησης των υφιστάμενων πιστοδοτήσεων.

Ο Όμιλος τηρεί διαδικασίες υποστήριξης, μέτρησης και παρακολούθησης των πιστοδοτήσεων σε συνεχή βάση, στις οποίες περιλαμβάνονται ειδικότερα:

- Τεκμηριωμένες πολιτικές διαχείρισης πιστωτικών κινδύνων.
- Εσωτερικά συστήματα διαβάθμισης κινδύνων.
- Συστήματα πληροφορικής και αναλυτικές τεχνικές που εξασφαλίζουν τη μέτρηση των εγγενών πιστωτικών κινδύνων για όλες τις σχετικές δραστηριότητες.

Οι **εσωτερικοί έλεγχοι** του Ομίλου για τις διαδικασίες που σχετίζονται με πιστωτικούς κινδύνους συμπεριλαμβάνουν:

- Κατάλληλη διαχείριση των λειτουργιών πιστοδοτήσεων.
- Τακτικές και έγκαιρες επανορθωτικές ενέργειες για τη διαχείριση των προβληματικών πιστοδοτήσεων.
- Ανεξάρτητη αξιολόγηση των διαδικασιών διαχείρισης πιστωτικών κινδύνων από τη Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου, ειδικότερα όσον αφορά τα συστήματα/ υποδείγματα διαχείρισης πιστωτικών κινδύνων που εφαρμόζονται στον Όμιλο.

Πιστοληπτική διαβάθμιση

Η διαδικασία αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας των δανειοληπτών αναλαμβάνεται κεντρικά από τη Διεύθυνση

Διαχείρισης Κινδύνων της Τράπεζας και του Ομίλου, η οποία συνεργάζεται στενά με τις πιστοδοτικές Διευθύνσεις που είναι υπεύθυνες για συγκεκριμένες κατηγορίες χορηγήσεων.

Η Τράπεζα χρησιμοποιεί συστήματα αξιολόγησης πιστωτικού κινδύνου τα οποία διαφοροποιούνται με βάση τα χαρτοφυλάκια της. Η χρήση των συστημάτων αξιολόγησης πιστωτικού κινδύνου έχει ως στόχο τη διαβάθμιση των πιστούχων. Επίσης, η χρήση των υποδειγμάτων μέτρησης πιστωτικού κινδύνου έχει ως απώτερο στόχο τη στατιστική εκτίμηση της Αναμενόμενης Ζημίας (Expected Loss) μέσω υπολογισμού των παραμέτρων κινδύνου, ήτοι της Πιθανότητας Αθέτησης (Probability of Default), της Ζημίας σε περίπτωση Αθέτησης (Loss Given Default) και την Έκθεση σε Κίνδυνο (Exposure At Default).

4.2.2 Εξασφαλίσεις

Η συνηθέστερη πρακτική που χρησιμοποιεί ο Όμιλος στη μείωση του πιστωτικού κινδύνου είναι η λήψη εξασφαλίσεων για τη χορήγηση των δανείων. Ο Όμιλος έχει θέσει σε εφαρμογή οδηγίες σχετικά με την αποδοχή συγκεκριμένων κατηγοριών εξασφαλίσεων. Οι βασικότερες κατηγορίες εξασφαλίσεων για δάνεια και προκαταβολές είναι:

- Προσημειώσεις υποθήκης επί κατοικιών
- Υποθήκευση και ενεχυρίαση περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης όπως εγκαταστάσεων, πλοίων, οχημάτων, αποθεμάτων και απαιτήσεων εισπρακτέων.
- Ενεχυρίαση επί χρηματοοικονομικών μέσων όπως χρεωστικών και συμμετοχικών τίτλων.
- Εξασφαλίσεις μετρητών
- Κρατικές, τραπεζικές ή προσωπικές εγγυήσεις.

Μακροπρόθεσμες χρηματοδοτήσεις και δάνεια σε επιχειρήσεις είναι γενικώς εξασφαλισμένα ενώ οι ανοιχτοί αλληλόχρεοι λογαριασμοί συνήθως δεν έχουν εξασφαλίσεις. Επιπρόσθετα, για να ελαχιστοποιηθεί η πιστωτική ζημία, ο Όμιλος ζητά πρόσθετες εξασφαλίσεις από τον αντισυμβαλλόμενο όταν υπάρχουν ενδείξεις απομείωσης για τα σχετικά δάνεια και προκαταβολές. Χρεωστικοί τίτλοι, έντοκα γραμμάτια και λοιπά αξιόγραφα γενικώς δεν έχουν εξασφαλίσεις.

4.2.3 Πολιτική προβλέψεων και απομείωσης

Η πολιτική προβλέψεων και απομείωσης που ακολουθεί ο Όμιλος περιγράφεται στη Σημείωση 2.11.

4.2.4 Μέγιστη έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο πριν τη λήψη εξασφαλίσεων

Ο ακόλουθος πίνακας απεικονίζει το χείριστο σενάριο έκθεσης του Ομίλου και της Τράπεζας σε πιστωτικό κίνδυνο κατά την 31 Δεκεμβρίου 2008 και 2007 αντίστοιχα, πριν ληφθούν υπόψη τυχόν ληφθείσες εξασφαλίσεις. Για να εκτιμηθεί η επίδραση του κινδύνου όπως παρατίθεται κατωτέρω, για τα εντός ισολογισμού περιουσιακά στοιχεία χρησιμοποιήθηκαν τα λογιστικά υπόλοιπα όπως αυτά εμφανίζονται στον ισολογισμό:

Σημειώσεις επί των Οικονομικών καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

Μέγιστη έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο προ εξασφαλίσεων και λοιπών πιστωτικών αναβαθμίσεων

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007
Στοιχεία ισολογισμού				
Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (μετά από προβλέψεις)	2.490.064	3.689.849	5.202.048	4.318.696
Εμπορικό Χαρτοφυλάκιο (Σημείωση 19)	2.064.942	6.212.056	1.715.786	5.335.649
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία προσδιορισμένα στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων (Σημείωση 19)	100.110	5.828.829	-	5.692.692
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	1.590.320	394.904	1.303.708	331.206
Απαιτήσεις κατά πελατών (μετά από προβλέψεις)	73.076.469	54.693.204	55.798.270	39.568.570
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων (Σημείωση 22)	8.877.912	4.028.648	7.241.462	1.946.419
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	1.568.706	1.193.169	951.410	562.599
Στοιχεία εκτός ισολογισμού (Σημείωση 37)*	25.474.238	26.639.436	18.553.504	18.794.434
Σύνολο	115.242.761	102.680.095	90.766.188	76.550.265

* Τα Στοιχεία εκτός Ισολογισμού την 31 Δεκεμβρίου 2008 περιλαμβάνουν ποσό €1.985 εκατ. για τον Όμιλο και €412 εκατ. για την Τράπεζα, τα οποία αφορούν Εγκεκριμένα Πιστωτικά Όρια και τα οποία δεν μπορούν να ακυρωθούν και συμπεριλαμβάνονται στον υπολογισμό των Σταθμισμένων για Κίνδυνο Στοιχείων Ενεργητικού με τη Μέθοδο Εσωτερικών Διαβαθμίσεων (βλέπε Σημείωση 4.6).

Σημειώσεις επί των Οικονομικών καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

4.2.5 Δάνεια και προκαταβολές

Απαιτήσεις κατά πελατών και πιστωτικών ιδρυμάτων- Όμιλος

31 Δεκεμβρίου 2008	Πιστωτικές κάρτες	Καταναλωτικά δάνεια	Σύνολο Καταν/κής Πίστης	Στεγαστικά δάνεια	Χορηγήσεις σε μικρές επιχειρήσεις	Χορηγήσεις σε Επιχειρήσεις και Δημόσιο	Σύνολο χορηγήσεων	Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων
Μη ληξιπρόθεσμα μη απομειωμένα	2.924.296	5.605.811	8.530.107	18.704.909	4.700.400	32.535.825	64.471.241	2.489.157
Ληξιπρόθεσμα μη απομειωμένα	522.214	1.257.911	1.780.125	3.038.986	1.174.104	1.169.505	7.162.720	-
Απομειωμένα – συλλογική αξιολόγηση	216.360	443.929	660.289	511.957	177.208	157.219	1.506.673	-
Απομειωμένα – ατομική αξιολόγηση	2.266	44.692	46.958	22.838	99.277	1.387.185	1.556.258	10.455
Σύνολο πριν από προβλέψεις	3.665.136	7.352.343	11.017.479	22.278.690	6.150.989	35.249.734	74.696.892	2.499.612
Προβλέψεις για απομείωση	(166.452)	(285.868)	(452.320)	(128.866)	(213.428)	(825.809)	(1.620.423)	(9.548)
Σύνολο μετά από προβλέψεις	3.498.684	7.066.475	10.565.159	22.149.824	5.937.561	34.423.925	73.076.469	2.490.064

31 Δεκεμβρίου 2007	Πιστωτικές κάρτες	Καταναλωτικά δάνεια	Σύνολο Καταν/κής Πίστης	Στεγαστικά δάνεια	Χορηγήσεις σε μικρές επιχειρήσεις	Χορηγήσεις σε Επιχειρήσεις και Δημόσιο	Σύνολο χορηγήσεων	Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων
Μη ληξιπρόθεσμα μη απομειωμένα	2.584.708	5.084.845	7.669.553	17.134.301	3.612.534	20.036.470	48.452.858	3.688.685
Ληξιπρόθεσμα μη απομειωμένα	518.584	801.191	1.319.775	1.758.503	834.577	1.554.199	5.467.054	-
Απομειωμένα – συλλογική αξιολόγηση	145.308	221.960	367.268	368.861	116.522	111.651	964.302	1.265
Απομειωμένα – ατομική αξιολόγηση	2.143	74.184	76.327	28.483	48.087	1.214.585	1.367.482	9.441
Σύνολο πριν από προβλέψεις	3.250.743	6.182.180	9.432.923	19.290.148	4.611.720	22.916.905	56.251.696	3.699.391
Προβλέψεις για απομείωση	(155.375)	(200.106)	(355.481)	(139.535)	(146.355)	(917.121)	(1.558.492)	(9.542)
Σύνολο μετά από προβλέψεις	3.095.368	5.982.074	9.077.442	19.150.613	4.465.365	21.999.784	54.693.204	3.689.849

Πιστωτική ποιότητα μη ληξιπρόθεσμων και μη απομειωμένων απαιτήσεων - Όμιλος

31 Δεκεμβρίου 2008	Πιστωτικές κάρτες	Καταναλωτικά δάνεια	Σύνολο Καταν/κής Πίστης	Στεγαστικά δάνεια	Χορηγήσεις σε μικρές επιχειρήσεις	Χορηγήσεις σε Επιχειρήσεις και Δημόσιο	Σύνολο χορηγήσεων	Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων
Αποδεκτού επιπέδου κινδύνου	2.924.296	5.605.811	8.530.107	18.704.909	4.547.897	30.739.653	62.522.566	2.489.157
Υπό παρακολούθηση ή αυξημένου επιπέδου κινδύνου	-	-	-	-	152.503	1.796.172	1.948.675	-
Σύνολο	2.924.296	5.605.811	8.530.107	18.704.909	4.700.400	32.535.825	64.471.241	2.489.157

31 Δεκεμβρίου 2007	Πιστωτικές κάρτες	Καταναλωτικά δάνεια	Σύνολο Καταν/κής Πίστης	Στεγαστικά δάνεια	Χορηγήσεις σε μικρές επιχειρήσεις	Χορηγήσεις σε Επιχειρήσεις και Δημόσιο	Σύνολο χορηγήσεων	Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων
Αποδεκτού επιπέδου κινδύνου	2.584.708	5.084.845	7.669.553	17.134.301	3.611.222	18.185.777	46.600.853	3.688.685
Υπό παρακολούθηση ή αυξημένου επιπέδου κινδύνου	-	-	-	-	1.312	1.850.693	1.852.005	-
Σύνολο	2.584.708	5.084.845	7.669.553	17.134.301	3.612.534	20.036.470	48.452.858	3.688.685

Σημειώσεις επί των Οικονομικών καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

Ενηλικίωση ληξιπρόθεσμων μη απομειωμένων απαιτήσεων - Όμιλος

31 Δεκεμβρίου 2008	Πιστωτικές κάρτες	Καταναλωτικά δάνεια	Σύνολο Καταν/κής Πίστης	Στεγαστικά δάνεια	Χορηγήσεις σε μικρές επιχειρήσεις	Χορηγήσεις σε Επιχειρήσεις και Δημόσιο	Σύνολο χορηγήσεων
Ληξιπρόθεσμα μέχρι 30 μέρες	307.302	807.785	1.115.087	1.788.151	740.572	840.960	4.484.770
Από 31-90 μέρες	214.912	450.126	665.038	870.071	293.694	236.478	2.065.281
Πάνω από 90 μέρες	-	-	-	380.764	139.838	92.067	612.669
Σύνολο	522.214	1.257.911	1.780.125	3.038.986	1.174.104	1.169.505	7.162.720

31 Δεκεμβρίου 2007	Πιστωτικές κάρτες	Καταναλωτικά δάνεια	Σύνολο Καταν/κής Πίστης	Στεγαστικά δάνεια	Χορηγήσεις σε μικρές επιχειρήσεις	Χορηγήσεις σε Επιχειρήσεις και Δημόσιο	Σύνολο χορηγήσεων
Ληξιπρόθεσμα μέχρι 30 μέρες	354.760	509.529	864.289	914.575	482.661	1.295.589	3.557.114
Από 31-90 μέρες	163.824	291.662	455.486	623.190	251.188	144.063	1.473.927
Πάνω από 90 μέρες	-	-	-	220.738	100.728	114.547	436.013
Σύνολο	518.584	801.191	1.319.775	1.758.503	834.577	1.554.199	5.467.054

Απαιτήσεις κατά πελατών και πιστωτικών ιδρυμάτων- Τράπεζα

31 Δεκεμβρίου 2008	Πιστωτικές κάρτες	Καταναλωτικά δάνεια	Σύνολο Καταν/κής Πίστης	Στεγαστικά δάνεια	Χορηγήσεις σε μικρές επιχειρήσεις	Χορηγήσεις σε Επιχειρήσεις και Δημόσιο	Σύνολο χορηγήσεων	Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων
Μη ληξιπρόθεσμα μη απομειωμένα	1.352.995	3.547.004	4.899.999	15.576.415	2.975.879	26.132.691	49.584.984	5.202.048
Ληξιπρόθεσμα μη απομειωμένα	255.768	1.025.199	1.280.967	2.798.305	854.990	490.638	5.424.900	-
Απομειωμένα – συλλογική αξιολόγηση	141.941	325.197	467.138	494.991	145.750	117.368	1.225.247	-
Απομειωμένα – ατομική αξιολόγηση	-	19.483	19.483	7.082	58.664	434.855	520.084	-
Σύνολο πριν από προβλέψεις	1.750.704	4.916.883	6.667.587	18.876.793	4.035.283	27.175.552	56.755.215	5.202.048
Προβλέψεις για απομείωση	(87.538)	(166.591)	(254.129)	(120.653)	(150.513)	(431.650)	(956.945)	-
Σύνολο μετά από προβλέψεις	1.663.166	4.750.292	6.413.458	18.756.140	3.884.770	26.743.902	55.798.270	5.202.048

31 Δεκεμβρίου 2007	Πιστωτικές κάρτες	Καταναλωτικά δάνεια	Σύνολο Καταν/κής Πίστης	Στεγαστικά δάνεια	Χορηγήσεις σε μικρές επιχειρήσεις	Χορηγήσεις σε Επιχειρήσεις και Δημόσιο	Σύνολο χορηγήσεων	Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων
Μη ληξιπρόθεσμα μη απομειωμένα	1.112.282	3.243.882	4.356.164	14.539.305	2.763.814	13.665.547	35.324.830	4.318.696
Ληξιπρόθεσμα μη απομειωμένα	361.369	633.420	994.789	1.594.030	704.029	472.157	3.765.005	-
Απομειωμένα – συλλογική αξιολόγηση	89.377	172.787	262.164	363.981	106.347	65.851	798.343	-
Απομειωμένα – ατομική αξιολόγηση	-	22.722	22.722	2.914	12.042	540.917	578.595	-
Σύνολο πριν από προβλέψεις	1.563.028	4.072.811	5.635.839	16.500.230	3.586.232	14.744.472	40.466.773	4.318.696
Προβλέψεις για απομείωση	(85.578)	(105.280)	(190.858)	(133.130)	(100.401)	(473.814)	(898.203)	-
Σύνολο μετά από προβλέψεις	1.477.450	3.967.531	5.444.981	16.367.100	3.485.831	14.270.658	39.568.570	4.318.696

Σημειώσεις επί των Οικονομικών καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

Πιστωτική ποιότητα μη ληξιπρόθεσμων και μη απομειωμένων απαιτήσεων - Τράπεζα

31 Δεκεμβρίου 2008	Πιστωτικές κάρτες	Καταναλωτικά δάνεια	Σύνολο Καταν/κής Πίστης	Στεγαστικά δάνεια	Χορηγήσεις σε μικρές επιχειρήσεις	Χορηγήσεις σε Επιχειρήσεις και Δημόσιο	Σύνολο χορηγήσεων	Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων
Αποδεκτού επιπέδου κινδύνου	1.352.995	3.547.004	4.899.999	15.576.415	2.827.632	25.428.442	48.732.488	5.202.048
Υπό παρακολούθηση ή αυξημένου επιπέδου κινδύνου	-	-	-	-	148.247	704.249	852.496	-
Σύνολο	1.352.995	3.547.004	4.899.999	15.576.415	2.975.879	26.132.691	49.584.984	5.202.048

31 Δεκεμβρίου 2007	Πιστωτικές κάρτες	Καταναλωτικά δάνεια	Σύνολο Καταν/κής Πίστης	Στεγαστικά δάνεια	Χορηγήσεις σε μικρές επιχειρήσεις	Χορηγήσεις σε Επιχειρήσεις και Δημόσιο	Σύνολο χορηγήσεων	Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων
Αποδεκτού επιπέδου κινδύνου	1.112.282	3.243.882	4.356.164	14.539.305	2.763.814	13.233.212	34.892.495	4.318.696
Υπό παρακολούθηση ή αυξημένου επιπέδου κινδύνου	-	-	-	-	-	432.335	432.335	-
Σύνολο	1.112.282	3.243.882	4.356.164	14.539.305	2.763.814	13.665.547	35.324.830	4.318.696

Ενηλικίωση ληξιπρόθεσμων μη απομειωμένων απαιτήσεων - Τράπεζα

31 Δεκεμβρίου 2008	Πιστωτικές κάρτες	Καταναλωτικά δάνεια	Σύνολο Καταν/κής Πίστης	Στεγαστικά δάνεια	Χορηγήσεις σε μικρές επιχειρήσεις	Χορηγήσεις σε Επιχειρήσεις και Δημόσιο	Σύνολο χορηγήσεων
Ληξιπρόθεσμα μέχρι 30 μέρες	161.690	676.412	838.102	1.653.740	526.799	378.286	3.396.927
Από 31-90 μέρες	94.078	348.787	442.865	772.556	206.238	37.875	1.459.534
Πάνω από 90 μέρες	-	-	-	372.009	121.953	74.477	568.439
Σύνολο	255.768	1.025.199	1.280.967	2.798.305	854.990	490.638	5.424.900

31 Δεκεμβρίου 2007	Πιστωτικές κάρτες	Καταναλωτικά δάνεια	Σύνολο Καταν/κής Πίστης	Στεγαστικά δάνεια	Χορηγήσεις σε μικρές επιχειρήσεις	Χορηγήσεις σε Επιχειρήσεις και Δημόσιο	Σύνολο χορηγήσεων
Ληξιπρόθεσμα μέχρι 30 μέρες	242.476	404.425	646.901	812.164	420.263	352.089	2.231.417
Από 31-90 μέρες	118.893	228.995	347.888	568.028	196.766	16.800	1.129.482
Πάνω από 90 μέρες	-	-	-	213.838	87.000	103.268	404.106
Σύνολο	361.369	633.420	994.789	1.594.030	704.029	472.157	3.765.005

Επαναδιαπραγματεύσιμα δάνεια και προκαταβολές

Όπως περιγράφεται στη Σημείωση 2.12, ο Όμιλος μπορεί να επαναδιαπραγματευτεί τους όρους συγκεκριμένων δανείων τα οποία είτε είναι ληξιπρόθεσμα είτε απομειωμένα. Γενικώς, τέτοια δάνεια κατατάσσονται ως ληξιπρόθεσμα ή απομειωμένα βασισζόμενα στους αρχικούς όρους της σύμβασης του δανείου. Τα επαναδιαπραγματευόμενα δάνεια τα οποία θα είχαν χαρακτηριστεί ως ληξιπρόθεσμα ή απομειωμένα, στις 31 Δεκεμβρίου 2008 ανέρχονται σε €114.364 (2007: €42.411). Τα αντίστοιχα ποσά για την Τράπεζα είναι €40.993 στις 31 Δεκεμβρίου 2008 (2007: €8.320).

Ανάκτηση εξασφαλίσεων

Κατά τη διάρκεια του 2008 ο Όμιλος απόκτησε περιουσιακά στοιχεία ανακτώντας την κυριότητα των εξασφαλίσεων που είχαν ληφθεί ποσού €25.620 (2007: €16.878). Τα αντίστοιχα ποσά για την Τράπεζα είναι €5.850 στις 31 Δεκεμβρίου 2008 (2007: €2.674).

Όλες σχεδόν οι ανακτηθείσες εξασφαλίσεις αφορούν σε ακίνητα. Τα ακίνητα που ανακτήθηκαν εκποιούνται το συντομότερο δυνατό. Τα ανωτέρω ακίνητα, στον ισολογισμό, εμφανίζονται στα Λοιπά στοιχεία ενεργητικού.

Σημειώσεις επί των Οικονομικών καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

4.2.6 Κατανομή πιστωτικού κινδύνου

Συγκέντρωση ανά γεωγραφική περιοχή του χαρτοφυλακίου των δανείων

Η γεωγραφική κατανομή του χαρτοφυλακίου των δανείων και των κεφαλαιακών δεσμεύσεων του Ομίλου και της Τράπεζας συνοψίζονται στους παρακάτω πίνακες:

Γεωγραφική κατανομή του χαρτοφυλακίου απαιτήσεων και των κεφαλαιακών δεσμεύσεων (μετά από προβλέψεις) - Όμιλος

	Χαρτοφυλάκιο απαιτήσεων				Κεφαλαιακές δεσμεύσεις			
	31.12.2008		31.12.2007		31.12.2008*		31.12.2007	
Ελλάδα	51.438.731	70%	35.794.050	66%	17.209.960	68%	18.138.184	69%
Τουρκία	10.648.608	15%	9.885.352	18%	5.596.732	22%	6.414.978	24%
N.A. Ευρώπη	9.263.287	13%	7.717.124	14%	1.382.637	5%	1.426.716	5%
Δυτική Ευρώπη	1.617.186	2%	1.184.953	2%	1.220.110	5%	641.931	2%
Αφρική	108.657	-	111.725	-	64.800	-	17.627	-
Σύνολο	73.076.469		54.693.204		25.474.239		26.639.436	

Γεωγραφική κατανομή του χαρτοφυλακίου απαιτήσεων και των κεφαλαιακών δεσμεύσεων (μετά από προβλέψεις) - Τράπεζα

	Χαρτοφυλάκιο απαιτήσεων				Κεφαλαιακές δεσμεύσεις			
	31.12.2008		31.12.2007		31.12.2008*		31.12.2007	
Ελλάδα	50.962.801	92%	36.683.942	93%	17.198.506	93%	18.115.390	97%
Τουρκία	724.637	1%	-	-	-	-	-	-
N.A. Ευρώπη	1.094.204	2%	1.768.145	4%	111.647	-	72.015	-
Δυτική Ευρώπη	2.985.170	5%	1.098.755	3%	1.198.845	7%	591.498	3%
Αφρική	31.458	-	17.728	-	44.506	-	15.531	-
Σύνολο	55.798.270		39.568.570		18.553.504		18.794.434	

* Οι κεφαλαιακές δεσμεύσεις την 31 Δεκεμβρίου 2008 περιλαμβάνουν ποσό €1.985 εκατ. για τον Όμιλο και €412 εκατ. για την Τράπεζα, τα οποία αφορούν εγκεκριμένα πιστωτικά όρια και τα οποία δεν μπορούν να ακυρωθούν και συμπεριλαμβάνονται στον υπολογισμό των Σταθμισμένων για Κίνδυνο Στοιχείων Ενεργητικού με τη Μέθοδο Εσωτερικών Διαβαθμίσεων (βλέπε Σημείωση 4.6).

Η κατανομή του χαρτοφυλακίου των δανείων ανά κλάδο δραστηριότητας του Ομίλου και της Τράπεζας συνοψίζεται στον παρακάτω πίνακα:

Κατανομή του χαρτοφυλακίου απαιτήσεων (μετά από προβλέψεις)

	Όμιλος				Τράπεζα			
	31.12.2008		31.12.2007		31.12.2008		31.12.2007	
Ιδιώτες	33.031.942	45%	28.372.524	53%	25.008.243	45%	21.808.104	54%
Εμπόριο και υπηρεσίες (εκτός τουρισμού)	8.856.019	12%	7.889.605	14%	8.966.012	15%	7.334.064	19%
Ελεύθεροι επαγγελματίες	1.609.411	2%	1.707.364	3%	442.101	1%	256.767	1%
Βιομηχανία και ορυχεία-μεταλλεία	4.753.228	7%	5.029.422	9%	3.375.553	6%	3.019.925	8%
Βιοτεχνία	2.909.927	4%	2.793.800	5%	1.434.932	3%	1.343.805	3%
Δημόσιο και δημόσιες επιχειρήσεις	10.285.403	14%	1.778.510	3%	9.466.904	16%	1.776.649	4%
Κατασκευές και διαχείριση ακίνητης περιουσίας	3.031.718	4%	2.282.680	4%	1.522.273	3%	1.073.080	3%
Ναυτιλία	1.734.504	2%	1.109.989	2%	1.716.601	3%	1.069.536	3%
Μεταφορές και τηλεπικοινωνίες (εκτός ναυτιλίας)	1.198.313	2%	1.101.967	2%	616.329	1%	636.094	2%
Χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	981.508	1%	-	0%	980.456	2%	-	0%
Ενέργεια	709.721	1%	403.283	1%	503.210	1%	268.656	1%
Τουρισμός	754.375	1%	673.465	1%	348.207	1%	281.963	1%
Πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων	433.208	1%	344.643	1%	316.866	1%	134.441	0%
Λουτά	2.787.192	4%	1.205.952	2%	1.100.583	2%	565.486	1%
Σύνολο	73.076.469		54.693.204		55.798.270		39.568.570	

Σημειώσεις επί των Οικονομικών καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

4.2.7 Χρεωστικοί τίτλοι

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν μία ανάλυση των χρεωστικών τίτλων, των εντόκων γραμματίων και άλλων αξιογράφων ανά συντελεστή διαβάθμισης των τίτλων στις 31

Δεκεμβρίου 2008 και 2007, βάσει αξιολογήσεων της Standard & Poor's ή άλλων αντιστοιχων:

Πιστοληπτική Διαβάθμιση χρεογράφων – Όμιλος

31 Δεκεμβρίου 2008	Χρεόγραφα για εμπορικούς σκοπούς	Χαρακτηρισμένα σε εύλογη αξία μέσω Αποτελεσμάτων	Χρεόγραφα διαθέσιμα προς πώληση	Χρεόγραφα διακρατηθέντα μέχρι την λήξη	Σύνολο
AAA	682.169	-	498.497	64.113	1.244.779
AA- έως AA+	21.612	-	148.128	-	169.740
A- έως A+	1.160.306	-	5.651.589	34.645	6.846.540
B- έως BBB+	198.954	100.110	2.402.349	37.271	2.738.684
Χωρίς διαβάθμιση	1.901	-	36.287	5.033	43.221
Σύνολο	2.064.942	100.110	8.736.850	141.062	11.042.964

Πιστοληπτική Διαβάθμιση χρεογράφων – Όμιλος

31 Δεκεμβρίου 2007	Χρεόγραφα για εμπορικούς σκοπούς	Χαρακτηρισμένα σε εύλογη αξία μέσω Αποτελεσμάτων	Χρεόγραφα διαθέσιμα προς πώληση	Χρεόγραφα διακρατηθέντα μέχρι την λήξη	Σύνολο
AAA	33.995	-	522.960	-	556.955
AA- έως AA+	20.713	-	96.503	-	117.216
A- έως A+	5.475.578	5.692.692	1.312.078	-	12.480.348
B- έως BBB+	569.774	-	1.972.055	-	2.541.829
Χωρίς διαβάθμιση	111.996	136.137	125.052	-	373.185
Σύνολο	6.212.056	5.828.829	4.028.648	-	16.069.533

Πιστοληπτική Διαβάθμιση χρεογράφων – Τράπεζα

31 Δεκεμβρίου 2008	Χρεόγραφα για εμπορικούς σκοπούς	Χαρακτηρισμένα σε εύλογη αξία μέσω Αποτελεσμάτων	Χρεόγραφα διαθέσιμα προς πώληση	Χρεόγραφα διακρατηθέντα μέχρι την λήξη	Σύνολο
AAA	22.409	-	422.276	-	444.685
AA- έως AA+	6.832	-	129.259	-	136.091
A- έως A+	1.073.151	-	5.363.586	-	6.436.737
B- έως BBB+	613.394	-	593.109	7.220	1.213.723
Χωρίς διαβάθμιση	-	-	3.314	722.698	726.012
Σύνολο	1.715.786	-	6.511.544	729.918	8.957.248

Πιστοληπτική Διαβάθμιση χρεογράφων – Τράπεζα

31 Δεκεμβρίου 2007	Χρεόγραφα για εμπορικούς σκοπούς	Χαρακτηρισμένα σε εύλογη αξία μέσω Αποτελεσμάτων	Χρεόγραφα διαθέσιμα προς πώληση	Χρεόγραφα διακρατηθέντα μέχρι την λήξη	Σύνολο
AAA	32.183	-	435.764	-	467.947
AA- έως AA+	19.448	-	96.503	-	115.951
A- έως A+	4.820.926	5.692.692	1.043.319	-	11.556.937
B- έως BBB+	458.023	-	125.829	232.957	816.809
Χωρίς διαβάθμιση	5.069	-	12.047	-	17.116
Σύνολο	5.335.649	5.692.692	1.713.462	232.957	12.974.760

4.3 Κίνδυνος Αγοράς

Ο κίνδυνος αγοράς προέρχεται από την αβεβαιότητα σε σχέση με τις μεταβολές των τιμών και των επιτοκίων (περιλαμβανομένων των τιμών ομολόγων, μετοχών και συναλλάγματος) και της μεταβλητότητάς τους. Τα τελευταία έτη, ο Όμιλος έχει διευρύνει τη συναλλακτική του δραστηριότητα σε ένα ευρύ φάσμα χρηματοοικονομικών προϊόντων με στόχο τη βελτίωση της κερδοφορίας και των υπηρεσιών που παρέχει στους πελάτες του. Η δραστηριότητα αυτή περιλαμβάνει την ανάληψη κινδύνου αγοράς, τον οποίο ο Όμιλος επιδιώκει να εντοπίζει, να εκτιμά, να παρακολουθεί και να διαχειρίζεται αποτελεσματικά βάσει ενός πλαισίου αρχών, διαδικασιών εκτίμησης και μίας επαρκούς δομής ρίσκων που εφαρμόζονται σε όλες τις συναλλαγές του Ομίλου. Τα σημαντικότερα είδη κινδύνου αγοράς για τον Όμιλο είναι ο επιτοκιακός κίνδυνος, ο μετοχικός κίνδυνος και ο συναλλαγματικός κίνδυνος.

Ο **επιτοκιακός κίνδυνος** είναι ο κίνδυνος που αφορά στην πιθανή ζημία στο χαρτοφυλάκιο του Ομίλου εξαιτίας δυσμενών μεταβολών των επιτοκίων. Μία βασική πηγή επιτοκιακού κινδύνου αποτελούν το εμπορικό και διαθέσιμο προς πώληση χαρτοφυλάκιο ομολόγων του Ομίλου και οι συναλλαγές ανταλλαγής επιτοκίου σε οργανωμένες και μη οργανωμένες αγορές.

Συγκεκριμένα, η Τράπεζα διατηρεί ένα σημαντικό χαρτοφυλάκιο ομολόγων εκδόσεως Ελληνικού Δημοσίου ενώ διατηρεί και θέσεις σε ελληνικές και διεθνείς εταιρικές εκδόσεις. Για την αντιστάθμιση του επιτοκιακού κινδύνου που απορρέει από τις θέσεις σε ομόλογα σταθερού επιτοκίου εκδόσεως Ελληνικού Δημοσίου, ο Όμιλος υπεισέρχεται σε συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης (ΣΜΕ) 2, 5 και 10 ετών επί ομολόγων εκδόσεως Γερμανικού Δημοσίου. Επίσης, ο Όμιλος δραστηριοποιείται στην αγορά συμβολαίων ανταλλαγής επιτοκίου, σε απλά καθώς και σε σύνθετα χρηματοοικονομικά προϊόντα, για σκοπούς αντιστάθμισης καθώς και για ίδια χρήση. Για σκοπούς αντιστάθμισης και προκειμένου να μειώσει την διακύμανση των κερδών, ο Όμιλος συνάπτει συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων προκειμένου να μετατρέψει τον κίνδυνο σταθερού επιτοκίου σε κίνδυνο κυμαινόμενου επιτοκίου.

Ο **μετοχικός κίνδυνος** αφορά στον κίνδυνο πιθανών ζημιών που μπορεί να προκύψουν εξαιτίας δυσμενών μεταβολών στις τιμές μετοχών και μετοχικών δεικτών. Ο Όμιλος κατέχει μετοχές, η πλειοψηφία των οποίων διαπραγματεύονται στο Χρηματιστήριο Αθηνών και παράγωγα επί μετοχών και δεικτών που διαπραγματεύονται στο Χρηματιστήριο Αθηνών και άλλα διεθνή χρηματιστήρια. Οι μετοχές ταξινομούνται στο εμπορικό ή στο διαθέσιμο προς πώληση χαρτοφυλάκιο. Τα παράγωγα επί μετοχών χρησιμοποιούνται κυρίως ως εργαλεία αντιστάθμισης του μετοχικού κινδύνου που προέρχεται από το χαρτοφυλάκιο του Ομίλου και από τα προϊόντα συνδεδεμένα με μετοχές που δίνονται σε πελάτες του. Σε μικρότερο βαθμό, ο Όμιλος συμμετέχει σε συναλλαγές εκτός οργανωμένων χρηματιστηριακών αγορών για εμπορικούς σκοπούς και για αντιστάθμιση κινδύνων.

Ο **συναλλαγματικός κίνδυνος** είναι ο κίνδυνος που αφορά στον κίνδυνο πιθανών ζημιών εξαιτίας δυσμενών μεταβολών στις τιμές συναλλάγματος. Ο συναλλαγματικός κίνδυνος προέρχεται από την ανοικτή συναλλαγματική θέση του Ομίλου, η οποία δημιουργείται κυρίως από τις συναλλαγές σε ξένο νόμισμα που διενεργεί η Διεύθυνση Διαχείρισης Διαθεσίμων. Η ανοικτή

συναλλαγματική θέση διαχωρίζεται στην εμπορική και την δομική. Η δομική θέση περιλαμβάνει όλα τα περιουσιακά στοιχεία και τις υποχρεώσεις σε ξένο νόμισμα (π.χ. δάνεια, καταθέσεις κ.α.), καθώς και τις συναλλαγές σε ξένο νόμισμα που διενεργεί η Διεύθυνση Διαχείρισης Διαθεσίμων.

Ο Όμιλος συναλλάσσεται σε όλα τα κύρια ξένα νομίσματα διατηρώντας κυρίως βραχυπρόθεσμες θέσεις για εμπορικούς σκοπούς και για την εξυπηρέτηση των θεσμικών, εταιρικών, εγχώριων και διεθνών πελατών της. Σύμφωνα με τη στρατηγική του Ομίλου η ανοικτή συναλλαγματική θέση στο τέλος της ημέρας πρέπει να συμμορφώνεται με τα όρια που έχουν θεσπιστεί από τη Διεύθυνση Διαχείρισης Διαθεσίμων και τη Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων.

4.3.1 Κίνδυνος Αγοράς για το εμπορικό χαρτοφυλάκιο και το χαρτοφυλάκιο διαθέσιμων προς πώληση

Η Τράπεζα, για την αποτελεσματική διαχείριση του κινδύνου αγοράς, υπολογίζει σε καθημερινή βάση τη Μέγιστη Δυνητική Ζημία (ΜΔΖ) για το σύνολο του εμπορικού και του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου της. Ο υπολογισμός αφορά σε χρονικό ορίζοντα μίας ημέρας και επίπεδο εμπιστοσύνης 99%. Συγκεκριμένα, η Τράπεζα εκτιμά σε καθημερινή βάση τη ΜΔΖ τόσο του συνολικού, όσο και των επιμέρους κινδύνων (επιτοκιακό, μετοχικό, συναλλαγματικό) του εμπορικού και του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου της, μέσω του συστήματος RiskWatch, της εταιρείας Algorithmics. Η Τράπεζα, κατόπιν ελέγχου του μοντέλου και των παραγομένων εξ' αυτού αποτελεσμάτων, έχει λάβει την έγκριση χρήσης του εσωτερικού υποδείγματος από την Τράπεζα της Ελλάδος, καθώς και από εσωτερικούς και εξωτερικούς ελεγκτικούς φορείς.

Για τον έλεγχο και τη διαχείριση των αναλαμβανόμενων κινδύνων, έχει καθοριστεί ένα πλαίσιο ορίων ΜΔΖ. Ακολουθώντας τις διεθνείς πρακτικές τα όρια αυτά αναφέρονται τόσο στους επιμέρους κινδύνους (επιτοκιακό, συναλλαγματικό και μετοχικό), όσο και στο σύνολο του κινδύνου αγοράς. Αφορούν δε, στο σύνολο του εμπορικού και του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου της Τράπεζας.

Οι παρακάτω πίνακες απεικονίζουν τη ΜΔΖ της Τράπεζας για το 2008 και 2007:

2008	Συνολική ΜΔΖ	ΜΔΖ Επιτοκίου	ΜΔΖ Τιμών μετοχών	ΜΔΖ Ισοτιμιών
31 Δεκεμβρίου	11.036	10.961	2.896	2.696
Μέσος όρος (ημερήσιες τιμές)	9.778	8.485	3.311	2.738
Μέγιστο (ημερήσιες τιμές)	19.652	15.303	7.734	15.201
Ελάχιστο (ημερήσιες τιμές)	4.435	3.986	1.332	332

2007	Συνολική ΜΔΖ	ΜΔΖ Επιτοκίου	ΜΔΖ Τιμών μετοχών	ΜΔΖ Ισοτιμιών
31 Δεκεμβρίου	5.922	4.898	2.541	1.081
Μέσος όρος (ημερήσιες τιμές)	3.328	2.745	1.939	555
Μέγιστο (ημερήσιες τιμές)	6.599	5.260	3.506	2.001
Ελάχιστο (ημερήσιες τιμές)	1.689	1.496	935	69

Προκειμένου να διασφαλιστεί η αξιοπιστία του εσωτερικού υποδείγματος μέτρησης του κινδύνου αγοράς, η Τράπεζα εφαρμόζει πρόγραμμα δοκιμαστικού εκ των υστέρων ελέγχου (backtesting), ο οποίος συνίσταται στη σύγκριση της ΜΔΖ, όπως αυτή υπολογίστηκε από το υπόδειγμα, με την αντίστοιχη μεταβολή στην αξία του χαρτοφυλακίου πάνω στο οποίο βασίστηκε ο υπολογισμός κατά την τεκμαιρόμενη περίοδο.

Η εκτίμηση της ΜΔΖ αναφέρεται σε “κανονικές” συνθήκες αγοράς. Ωστόσο, είναι απαραίτητη η συμπληρωματική ανάλυση για την εκτίμηση της ζημίας που ενδέχεται να υποστεί η Τράπεζα σε ακραίες καταστάσεις, οι οποίες ενδεχομένως προκαλέσουν ιδιαίτερα υψηλές ζημιές. Για το λόγο αυτό, διενεργείται σε εβδομαδιαία βάση πρόγραμμα προσομοίωσης καταστάσεων κρίσης (stress testing) που συνίσταται στον υπολογισμό κέρδους/ζημίας του εμπορικού και του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου της Τράπεζας σε περιπτώσεις ακραίων μεταβολών στις αγορές. Τα σενάρια που εφαρμόζονται βασίζονται σε υποδείξεις του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (IMF) και αφορούν στις τρεις βασικές κατηγορίες κινδύνου του χαρτοφυλακίου της Τράπεζας (επιτοκιακού, μετοχικού και συναλλαγματικού).

Με στόχο την παρακολούθηση του κινδύνου αγοράς σε επίπεδο Ομίλου, εγκαταστάθηκε από 1 Ιανουαρίου 2008 και στη θυγατρική Finansbank το σύστημα υπολογισμού ΜΔΖ RiskWatch της εταιρείας Algorithmics. Κατά το 2008 η συνολική ΜΔΖ (με χρονικό ορίζοντα 1 ημέρας και επίπεδο εμπιστοσύνης 99%) του εμπορικού και διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου της Finansbank κυμάνθηκε μεταξύ €2,3 εκατ. και €21,5 εκατ., ενώ ο μέσος όρος ανήλθε σε €9,2 εκατ. Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2008, η συνολική ΜΔΖ της Finansbank υπολογίστηκε σε €15,7 εκατ.

4.3.2 Περιορισμοί της μεθοδολογίας ΜΔΖ

Η μέθοδος της ΜΔΖ που εφαρμόζει ο Όμιλος βασίζεται σε θεωρητικές παραδοχές, οι οποίες υπό ακραίες συνθήκες αγοράς δύναται να μην αντικατοπτρίζουν την μέγιστη ζημιά που μπορεί να υποστεί η Τράπεζα. Οι περιορισμοί της μεθοδολογίας συνοψίζονται ως εξής:

- Η χρήση διακυμάνσεων και συνδιακυμάνσεων ως μέτρο για την συμπεριφορά παραγόντων κινδύνων στο μέλλον δύναται να αποδειχθεί ανεπαρκής σε περιόδους έντονης διακύμανσης στις χρηματοοικονομικές αγορές.
- Ο χρονικός ορίζοντας μίας ημέρας για τον υπολογισμό της ΜΔΖ (ή δέκα ημερών για εποπτικούς σκοπούς) συνεπάγεται ότι η Τράπεζα θα μπορεί να ρευστοποιήσει το σύνολο του χαρτοφυλακίου εντός της περιόδου αυτής. Εντούτοις, η παραδοχή αυτή μπορεί να υποεκτιμά τον κίνδυνο αγοράς σε περιόδους μη επαρκούς ρευστότητας στις χρηματοοικονομικές αγορές ή σε περιπτώσεις όπου κάποια περιουσιακά στοιχεία στο χαρτοφυλάκιο της Τράπεζας δεν μπορούν να ρευστοποιηθούν εύκολα.

- Η ΜΔΖ αναφέρεται σε εύλογες ζημιές στο χαρτοφυλάκιο της Τράπεζας για επίπεδο εμπιστοσύνης 99%, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη ζημιές πέρα από το επίπεδο αυτό.
- Όλοι οι υπολογισμοί βασίζονται στις θέσεις της Τράπεζας κατά τη λήξη της ημέρας, αγνοώντας τις διακυμάνσεις του κινδύνου κατά τη διάρκεια της ημέρας και τις πραγματοποιημένες ζημιές.
- Οι εκτιμήσεις της ΜΔΖ βασίζονται σε μικρές αλλαγές στις τιμές των παραγόντων κινδύνων. Για μεγαλύτερες μεταβολές η μεθοδολογία δεν θα λάμβανε υπόψη την επίδραση στις τιμές του χαρτοφυλακίου.
- Γίνεται η υπόθεση ότι, οι αποδόσεις επί των ξεχωριστών παραγόντων κινδύνου ακολουθούν κανονική κατανομή. Εάν αυτό δεν ισχύει, η πιθανότητα ακραίων μεταβολών στην αγορά θα μπορούσε να υποεκτιμηθεί.

Για την βελτίωση της προβλεψιμότητας του μοντέλου εκτίμησης της ΜΔΖ και την ελαχιστοποίηση της επίδρασης των ανωτέρω περιορισμών, διενεργούμε ελέγχους προσομοίωσης καταστάσεων κρίσης (stress testing) σε εβδομαδιαία βάση, όπως αναφέρεται παραπάνω.

4.3.3 Κίνδυνος επιτοκίου στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο

Επιτοκιακός κίνδυνος στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο είναι ο υφιστάμενος ή μελλοντικός κίνδυνος για τα κέρδη (καθαρά κέρδη από τόκους) και το κεφάλαιο που απορρέει από δυσμενείς μεταβολές των επιτοκίων τα οποία επηρεάζουν τα στοιχεία του τραπεζικού χαρτοφυλακίου. Ο Όμιλος διατηρεί επαρκείς διαδικασίες μέτρησης, παρακολούθησης και ελέγχου του επιτοκιακού κινδύνου του τραπεζικού χαρτοφυλακίου, στις οποίες περιλαμβάνονται:

- Συστήματα μέτρησης επιτοκιακού κινδύνου του τραπεζικού χαρτοφυλακίου. Τα συστήματα αυτά έχουν τη δυνατότητα κάλυψης όλων των βασικών πηγών επιτοκιακού κινδύνου και αξιολόγησης των επιπτώσεων των επιτοκιακών μεταβολών με τρόπο που να συνάδει με το πλαίσιο δραστηριοτήτων του Ομίλου.
- Μέτρηση του βαθμού ευαισθησίας των κερδών και της οικονομικής αξίας των ιδίων κεφαλαίων σε περιπτώσεις καταστάσεων κρίσης.
- Επαρκείς και αποτελεσματικές διαδικασίες και συστήματα πληροφορικής για τη μέτρηση, παρακολούθηση, έλεγχο και υποβολή αναφορών σχετικά με τα επίπεδα έκθεσης του τραπεζικού χαρτοφυλακίου σε επιτοκιακό κίνδυνο.
- Τεκμηριωμένη πολιτική διαχείρισης του επιτοκιακού κινδύνου στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο.

Ο κίνδυνος επιτοκίου βάσει της επόμενης ημερομηνίας αναθεώρησης επιτοκίου συνοψίζεται ως ακολούθως:

Σημειώσεις επί των Οικονομικών καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

Ημερομηνίες επαναπροσδιορισμού επιτοκίου - Όμιλος

31 Δεκεμβρίου 2008	Έως 1 μήνα	1 έως 3 μήνες	3 έως 12 μήνες	1 έως 5 έτη	Πάνω από 5 έτη	Μη τοκοφόρες	Σύνολο
Απαιτήσεις							
Ταμείο και διαθέσιμα στη Κεντρική Τράπεζα	2.801.741	8.901	10.804	-	-	1.323.959	4.145.405
Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων (μετά από προβλέψεις)	1.817.277	278.230	257.141	17.127	-	120.289	2.490.064
Χρηματ. περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	132.217	76.234	384.050	463.977	1.107.001	27.125	2.190.604
Απαιτήσεις κατά πελατών (μετά από προβλέψεις)	36.906.088	6.896.691	15.314.194	8.005.570	4.723.109	1.230.817	73.076.469
Αξιόγραφα επενδύσεων-διαθέσιμα προς πώληση	442.100	1.282.054	1.316.055	2.250.263	3.951.290	347.885	9.589.647
Αξιόγραφα επενδύσεων-διακρατούμενα μέχρι τη λήξη	1.982	35.289	39.644	-	64.113	34	141.062
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού & απαιτήσεις από ασφαλιστικές δραστηριότητες	-	7.228	23.858	2.567	-	617.961	651.614
Λοιπά	66.284	18.032	1.560	1.122	11.796	1.915.045	2.013.839
Σύνολο	42.167.689	8.602.659	17.347.306	10.740.626	9.857.309	5.583.115	94.298.704
Υποχρεώσεις							
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	12.765.863	1.151.677	835.932	30.936	-	55.622	14.840.030
Υποχρεώσεις προς πελάτες	46.042.307	9.739.674	10.014.699	334.679	46.856	1.478.733	67.656.948
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους & λοιπές δανειακές υποχρεώσεις	637.383	2.128.515	327.767	348.605	292.373	1.908	3.736.551
Ασφαλιστικά αποθέματα και υποχρεώσεις	-	6.152	12.626	244	-	2.247.234	2.266.256
Λοιπές υποχρεώσεις	8.783	475	247.139	96.978	-	2.182.157	2.535.532
Σύνολο	59.454.336	13.026.493	11.438.163	811.442	339.229	5.965.654	91.035.317
Διαφορά επαναπροσδιορισμού επιτοκίων απαιτήσεων και υποχρεώσεων	(17.286.647)	(4.423.834)	5.909.143	9.929.184	9.518.080	(382.539)	3.263.387

56

Ημερομηνίες επαναπροσδιορισμού επιτοκίου - Όμιλος

31 Δεκεμβρίου 2007	Έως 1 μήνα	1 έως 3 μήνες	3 έως 12 μήνες	1 έως 5 έτη	Πάνω από 5 έτη	Μη τοκοφόρες	Σύνολο
Απαιτήσεις							
Ταμείο και διαθέσιμα στη Κεντρική Τράπεζα	4.401.614	10.484	8.859	-	-	1.688.705	6.109.662
Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων (μετά από προβλέψεις)	1.967.153	643.149	624.673	321.835	-	133.039	3.689.849
Χρηματ. περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	372.528	543.089	6.868.675	1.666.344	2.595.450	165.754	12.211.840
Απαιτήσεις κατά πελατών (μετά από προβλέψεις)	30.502.289	5.947.508	8.439.301	5.649.010	3.235.915	919.181	54.693.204
Αξιόγραφα επενδύσεων-διαθέσιμα προς πώληση	1.095.454	1.201.673	675.868	809.921	595.486	403.594	4.781.996
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού & απαιτήσεις από ασφαλιστικές δραστηριότητες	4	9.062	2.425	10.561	-	767.880	789.932
Λοιπά	82.874	695	3.419	5.262	-	1.101.410	1.193.660
Σύνολο	38.421.916	8.355.660	16.623.220	8.462.933	6.426.851	5.179.563	83.470.143
Υποχρεώσεις							
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	6.747.205	2.408.803	1.096.196	79.519	2.566	39.555	10.373.844
Υποχρεώσεις προς πελάτες	46.773.741	7.459.741	4.301.319	265.766	67.726	1.662.118	60.530.411
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους & λοιπές δανειακές υποχρεώσεις	1.378.432	245.183	1.310.737	929.480	147.256	1.693	4.012.781
Υποχρεώσεις και αποθέματα από ασφαλιστικές δραστηριότητες	2.330	7.302	-	10.561	-	2.147.428	2.167.621
Λοιπές υποχρεώσεις	4.092	-	-	163	-	4.032.437	4.036.692
Σύνολο	54.905.800	10.121.029	6.708.252	1.285.489	217.548	7.883.231	81.121.349
Διαφορά επαναπροσδιορισμού επιτοκίων απαιτήσεων και υποχρεώσεων	(16.483.884)	(1.765.369)	9.914.968	7.177.444	6.209.303	(2.703.668)	2.348.794

Το Ταμείο και διαθέσιμα στη Κεντρική Τράπεζα περιλαμβάνει υπόλοιπα €10 (2007: €14) τα οποία έχουν μεταφερθεί στα στοιχεία ενεργητικού διαθέσιμα προς πώληση (Σημείωση 30).

Σημειώσεις επί των Οικονομικών καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

Ημερομηνίες επαναπροσδιορισμού επιτοκίου - Τράπεζα

31 Δεκεμβρίου 2008	Έως 1 μήνα	1 έως 3 μήνες	3 έως 12 μήνες	1 έως 5 έτη	Πάνω από 5 έτη	Μη τοκοφόρες	Σύνολο
Απαιτήσεις							
Ταμείο και διαθέσιμα στη Κεντρική Τράπεζα	1.294.394	1.754	10.804	-	-	652.297	1.959.249
Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων (μετά από προβλέψεις)	3.549.101	1.160.070	381.883	102.625	-	8.369	5.202.048
Χρηματ. περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	286.425	301.846	379.052	337.519	410.943	2.117	1.717.902
Απαιτήσεις κατά πελατών (μετά από προβλέψεις)	27.751.628	4.535.283	12.927.204	5.607.865	3.871.432	1.104.858	55.798.270
Αξιόγραφα επενδύσεων-διαθέσιμα προς πώληση	103.841	371.891	963.835	1.703.763	3.012.153	822.970	6.978.453
Αξιόγραφα επενδύσεων-διακρατούμενα μέχρι τη λήξη	126.982	120.238	482.055	643	-	-	729.918
Λουπτά	37.985	10	20	-	-	1.449.237	1.487.252
Σύνολο	33.150.356	6.491.092	15.144.853	7.752.415	7.294.528	4.039.848	73.873.092
Υποχρεώσεις							
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	11.790.002	1.078.863	888.301	7.082	-	37.167	13.801.415
Υποχρεώσεις προς πελάτες	39.080.220	7.579.415	8.909.743	104.152	41.888	575.635	56.291.053
Λουπές δανειακές υποχρεώσεις	565.481	1.996.490	448.076	315.926	548.908	-	3.874.881
Λουπές υποχρεώσεις	-	-	199.748	-	-	1.676.853	1.876.601
Σύνολο	51.435.703	10.654.768	10.445.868	427.160	590.796	2.289.655	75.843.950
Διαφορά επαναπροσδιορισμού επιτοκίων απαιτήσεων και υποχρεώσεων	(18.285.347)	(4.163.676)	4.698.985	7.325.255	6.703.732	1.750.193	(1.970.858)

57

Ημερομηνίες επαναπροσδιορισμού επιτοκίου - Τράπεζα

31 Δεκεμβρίου 2007	Έως 1 μήνα	1 έως 3 μήνες	3 έως 12 μήνες	1 έως 5 έτη	Πάνω από 5 έτη	Μη τοκοφόρες	Σύνολο
Απαιτήσεις							
Ταμείο και διαθέσιμα στη Κεντρική Τράπεζα	3.508.822	1.365	-	-	-	625.445	4.135.632
Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων (μετά από προβλέψεις)	2.148.525	908.766	837.048	420.658	-	3.699	4.318.696
Χρηματ. περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	552.398	322.438	6.768.971	1.619.566	1.764.967	20.290	11.048.630
Απαιτήσεις κατά πελατών (μετά από προβλέψεις)	25.507.654	1.890.081	6.139.777	2.796.793	2.630.381	603.884	39.568.570
Αξιόγραφα επενδύσεων-διαθέσιμα προς πώληση	99.949	212.552	413.223	638.122	349.616	590.926	2.304.388
Αξιόγραφα επενδύσεων-διακρατούμενα στη λήξη	125.000	90.000	16.700	1.257	-	-	232.957
Λουπτά	77.631	1.269	73	-	-	814.832	893.805
Σύνολο	32.019.979	3.426.471	14.175.792	5.476.396	4.744.964	2.659.076	62.502.678
Υποχρεώσεις							
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	6.023.300	1.829.181	1.049.040	9.170	-	24.894	8.935.585
Υποχρεώσεις προς πελάτες	39.063.858	6.113.938	3.490.348	140.000	57.607	393.919	49.259.670
Λουπές δανειακές υποχρεώσεις	548.951	1.498.689	461.655	283.737	689.103	-	3.482.135
Λουπές υποχρεώσεις	-	-	181.064	-	-	2.379.086	2.560.150
Σύνολο	45.636.109	9.441.808	5.182.107	432.907	746.710	2.797.899	64.237.540
Διαφορά επαναπροσδιορισμού επιτοκίων απαιτήσεων και υποχρεώσεων	(13.616.130)	(6.015.337)	8.993.685	5.043.489	3.998.254	(138.823)	(1.734.862)

Σημειώσεις επί των Οικονομικών καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

4.3.4 Συναλλαγματικός κίνδυνος

Ο Όμιλος εφαρμόζει συγκεκριμένα ΜΔΖ όρια για τον συναλλαγματικό κίνδυνο. Σε αυτό το πλαίσιο, οι θέσεις ευρώ-ομολόγων σε ξένο νόμισμα χρηματοδοτούνται από καταθέσεις πελατών και καταθέσεις διατραπεζικής αγοράς στα αντίστοιχα νομίσματα. Η δομική ανοιχτή συναλλαγματική θέση του Ομίλου αποτελείται κυρίως από το συνεισφερθέν κεφάλαιο για τις δραστηριότητες εξωτερικού (καταστήματα και θυγατρικές) με τον ανάλογο συναλλαγματικό κίνδυνο. Επιπλέον, επειδή τα έσοδα σε ξένο νόμισμα σε μεγάλο βαθμό συμψηφίζονται με τα έσοδα σε ξένο νόμισμα, ο συναλλαγματικός κίνδυνος σε σχέση με τις δραστηριότητες εξωτερικού είναι σχετικά χαμηλός.

Σε επίπεδο Ομίλου, η παρακολούθηση του κινδύνου αγοράς εστιάζεται κυρίως στο εμπορικό και διαθέσιμο προς πώληση χαρτοφυλάκιο της θυγατρικής Finansbank. Ο σημαντικότερος εκ των επιμέρους κινδύνων, όπως αναλύθηκαν ανωτέρω, ο οποίος απορρέει από το χαρτοφυλάκιο της θυγατρικής είναι ο επιτοκιακός. Το γεγονός αυτό οφείλεται στη διακράτηση σημαντικού χαρτοφυλακίου χρεογράφων έκδοσης Τουρκικού Δημοσίου, κυρίως σε τοπικό νόμισμα. Επιπλέον, η θυγατρική Finansbank αντλεί ρευστότητα σε Δολάρια Αμερικής, τα οποία στη συνέχεια μετατρέπει σε Τούρκικες Λίρες μέσω Συμβάσεων

Ανταλλαγής Επιτοκίων σε Διαφορετικό Νόμισμα, προκειμένου να χρηματοδοτήσει τη χορήγηση δανείων στην εγχώρια αγορά. Επισημαίνεται δε ότι, οι ανωτέρω συμβάσεις λειτουργούν και ως μέσα αντιστάθμισης του επιτοκιακού κινδύνου των δανείων που χορηγεί η θυγατρική σε Τούρκικες Λίρες.

Επιπλέον, ο Όμιλος διαχειρίζεται την έκθεσή του στην Τουρκική Λίρα, που προκύπτει από την επένδυση στην Finansbank, προκειμένου να μειώσει την μεταβλητότητα των ιδίων κεφαλαίων του Ομίλου από τη μετατροπή των στοιχείων των ιδίων κεφαλαίων της Finansbank από τούρκικες λίρες σε Ευρώ.

Η Τράπεζα υποβάλλει τυποποιημένες αναλύσεις για τον συναλλαγματικό κίνδυνο σε συχνή βάση, κάτι το οποίο δίνει την δυνατότητα στην Κεντρική Τράπεζα να παρακολουθεί τον συναλλαγματικό της κίνδυνο. Τα όρια ΜΔΖ θεσπίζονται σύμφωνα με τις οδηγίες της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνου του Ομίλου και παρακολουθούνται από την Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου.

Η έκθεση του Ομίλου στον συναλλαγματικό κίνδυνο πριν ληφθεί υπόψη η επίδραση της αντιστάθμισης έχει ως εξής:

Συγκέντρωση συναλλαγματικού κινδύνου - Όμιλος

31 Δεκεμβρίου 2008	EURO	USD	GBP	JPY	CHF	TRY	Λουιά	Σύνολο
Στοιχεία Ενεργητικού								
Ταμείο και διαθέσιμα στη Κεντρική Τράπεζα	2.746.835	559.733	5.701	325	5.807	331.538	495.466	4.145.405
Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων (μετά από προβλέψεις)	1.781.002	363.894	192.510	20.547	35.839	14.891	81.381	2.490.064
Χρηματ. περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	1.904.474	103.761	-	-	-	120.728	61.641	2.190.604
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	1.169.221	142.770	9.895	38.457	3.193	210.970	15.814	1.590.320
Απαιτήσεις κατά πελατών (μετά από προβλέψεις)	57.966.791	4.400.504	209.996	127.671	1.126.974	6.520.768	2.723.765	73.076.469
Χαρτ/κιο επενδύσεων – διαθ. προς πώληση	6.821.787	432.037	9.440	298.708	-	1.903.515	124.160	9.589.647
Χαρτ/κιο επενδύσεων – διακρατούμενα μέχρι τη λήξη	133.842	-	-	-	-	-	7.220	141.062
Ακίνητα επενδύσεων	144.740	-	-	-	-	-	3.333	148.073
Συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις	51.626	-	-	-	-	116	3.941	55.683
Υπεραξία, λογισμικό και άυλα πάγια στοιχεία	161.564	1.257	65.437	-	-	1.940.533	305.203	2.473.994
Ενσώματα πάγια στοιχεία	1.722.442	396	12.254	-	-	179.297	178.852	2.093.241
Απαιτήσεις από ασφαλιστικές δραστηριότητες	694.422	9.580	-	-	-	3.451	268	707.721
Λουιά στοιχεία ενεργητικού	2.319.450	165.595	142.467	47.545	(1.237)	343.814	118.711	3.136.345
Σύνολο Ενεργητικού	77.618.196	6.179.527	647.700	533.253	1.170.576	11.569.621	4.119.755	101.838.628
Στοιχεία Παθητικού								
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	12.546.440	1.602.528	166.037	21	93.695	198.404	232.905	14.840.030
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	1.026.284	235.474	13.919	116.486	40.659	114.206	20.787	1.567.815
Υποχρεώσεις προς πελάτες	51.886.611	6.779.853	429.065	553.086	43.343	4.903.546	3.061.444	67.656.948
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους & λουιές δανειακές υποχρεώσεις	2.178.408	1.094.205	-	155.266	-	198.077	110.595	3.736.551
Ασφαλιστικά αποθέματα και υποχρεώσεις	2.225.972	6.016	2	-	-	13.051	21.215	2.266.256
Λουιά στοιχεία παθητικού	2.196.280	275.039	94.560	46.285	9.534	571.832	79.697	3.273.227
Υποχρεώσεις από παροχές προς το προσωπικό	216.737	-	-	-	-	8.621	5.389	230.747
Σύνολο παθητικού	72.276.732	9.993.115	703.583	871.144	187.231	6.007.737	3.532.032	93.571.574
Καθαρή συναλλαγματική θέση	5.341.464	(3.813.588)	(55.883)	(337.891)	983.345	5.561.884	587.723	8.267.054

Σημειώσεις επί των Οικονομικών καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

Συγκέντρωση συναλλαγματικού κινδύνου - Όμιλος

31 Δεκεμβρίου 2007	EURO	USD	GBP	JPY	CHF	TRY	Λουιά	Σύνολο
Στοιχεία Ενεργητικού								
Ταμείο και διαθέσιμα στη Κεντρική Τράπεζα	5.018.707	537.413	16.680	166	2.988	160.941	372.767	6.109.662
Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων (μετά από προβλέψεις)	2.266.337	838.666	221.479	10.200	34.546	46.518	272.103	3.689.849
Χρηματ. περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	11.558.457	274.469	-	130.948	-	175.063	72.903	12.211.840
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	341.430	41.650	1.680	4.728	1.592	2.464	1.360	394.904
Απαιτήσεις κατά πελατών (μετά από προβλέψεις)	41.050.492	3.357.811	282.397	66.669	460.511	6.779.268	2.696.056	54.693.204
Χαρτ/κιο επενδύσεων – διαθ. προς πώληση	1.975.798	648.705	144.567	94.712	-	1.625.204	293.010	4.781.996
Χαρτ/κιο επενδύσεων – διακρατούμενα μέχρι τη λήξη	-	-	-	-	-	-	-	-
Ακίνητα επενδύσεων	149.464	160	-	-	-	-	4.004	153.628
Συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις	68.663	-	1.287	-	-	146	3.490	73.586
Υπεραξία, λογισμικό και άυλα πάγια στοιχεία	104.443	1.393	91.817	-	-	2.397.789	337.661	2.933.103
Ενσώματα πάγια στοιχεία	1.618.172	277	56.454	-	-	194.326	178.566	2.047.795
Απαιτήσεις από ασφαλιστικές δραστηριότητες	748.502	-	-	-	-	437	40.993	789.932
Λουιά στοιχεία ενεργητικού	1.672.919	113.992	248.066	32.829	14	349.535	88.720	2.506.075
Σύνολο Ενεργητικού	66.573.384	5.814.536	1.064.427	340.252	499.651	11.731.691	4.361.633	90.385.574
Στοιχεία Παθητικού								
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	8.375.303	743.687	249.902	17	17.789	541.288	445.858	10.373.844
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	510.161	32.500	2.312	35.699	1.587	478.760	10.787	1.071.806
Υποχρεώσεις προς πελάτες	45.108.601	7.163.546	515.066	458.725	53.947	3.692.781	3.537.745	60.530.411
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους & λοιπές δανειακές υποχρεώσεις	1.619.317	1.795.382	479	178.126	132	253.512	165.833	4.012.781
Ασφαλιστικά αποθέματα και υποχρεώσεις	2.115.128	-	-	-	-	381	52.112	2.167.621
Λουιά στοιχεία παθητικού	2.136.530	339.354	150.113	36.785	5.665	632.538	146.809	3.447.794
Υποχρεώσεις από παροχές προς το προσωπικό	205.008	-	-	-	-	9.365	25.009	239.382
Σύνολο παθητικού	60.070.048	10.074.469	917.872	709.352	79.120	5.608.625	4.384.153	81.843.639
Καθαρή συναλλαγματική θέση	6.503.336	(4.259.933)	146.555	(369.100)	420.531	6.123.066	(22.520)	8.541.935

Το Ταμείο και διαθέσιμα στη Κεντρική Τράπεζα, Ενσώματα πάγια στοιχεία και Λουιά στοιχεία ενεργητικού περιλαμβάνει €10, €110.473 και €6.410 αντίστοιχα (2007: €14, €110.980 και €4.285 αντίστοιχα) τα οποία έχουν μεταφερθεί στα Στοιχεία ενεργητικού προοριζόμενα προς πώληση (Σημείωση 30).

Σημειώσεις επί των Οικονομικών καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

Συγκέντρωση συναλλαγματικού κινδύνου - Τράπεζα

31 Δεκεμβρίου 2008	EURO	USD	GBP	JPY	CHF	TRY	Λουτά	Σύνολο
Στοιχεία Ενεργητικού								
Ταμείο και διαθέσιμα στη Κεντρική Τράπεζα	1.932.150	10.681	1.003	171	598	14	14.632	1.959.249
Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων (μετά από προβλέψεις)	3.766.781	702.364	127.485	28.059	301.879	99.003	176.477	5.202.048
Χρηματ. περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	1.482.061	226.503	-	-	-	-	9.338	1.717.902
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	1.144.143	98.914	9.895	38.457	4.463	219	7.617	1.303.708
Απαιτήσεις κατά πελατών (μετά από προβλέψεις)	52.237.716	2.585.804	208.564	46.200	686.544	-	33.442	55.798.270
Χαρτ/κιο επενδύσεων – διαθ. προς πώληση	6.346.364	284.245	9.439	298.708	-	-	39.697	6.978.453
Χαρτ/κιο επενδύσεων – διακρατούμενα στη λήξη	255.000	467.055	-	-	-	-	7.863	729.918
Συμμετοχές σε θυγατρικές	7.008.783	122.381	12.090	-	-	-	6.608	7.149.862
Συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις	6.921	-	-	-	-	-	-	6.921
Λογισμικό και λουτά άυλα πάγια στοιχεία	107.167	1.257	2.622	-	-	-	239	111.285
Ενσώματα πάγια στοιχεία	978.277	393	-	-	-	-	7.735	986.405
Λουτά στοιχεία ενεργητικού	1.997.394	166.272	103.779	47.541	(1.509)	321	28.260	2.342.058
Σύνολο Ενεργητικού	77.262.757	4.665.869	474.877	459.136	991.975	99.557	331.908	84.286.079
Στοιχεία Παθητικού								
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	12.415.752	1.043.013	228.888	999	96.462	-	16.301	13.801.415
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	1.026.682	213.137	13.919	116.486	40.659	10.563	5.505	1.426.951
Υποχρεώσεις προς πελάτες	49.349.317	5.048.404	337.421	555.051	28.096	78	972.686	56.291.053
Λοιπές δανειακές υποχρεώσεις	2.892.816	344.902	393.701	155.208	-	-	88.254	3.874.881
Λουτά στοιχεία παθητικού	1.952.431	263.370	15.119	44.220	5.362	50.716	18.718	2.349.936
Υποχρεώσεις από παροχές προς το προσωπικό	108.057	-	-	-	-	-	-	108.057
Σύνολο παθητικού	67.745.055	6.912.826	989.048	871.964	170.579	61.357	1.101.464	77.852.293
Καθαρή συναλλαγματική θέση	9.517.702	(2.246.957)	(514.171)	(412.828)	821.396	38.200	(769.556)	6.433.786

Σημειώσεις επί των Οικονομικών καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

Συγκέντρωση συναλλαγματικού κινδύνου - Τράπεζα

31 Δεκεμβρίου 2007	EURO	USD	GBP	JPY	CHF	TRY	Λουτά	Σύνολο
Στοιχεία Ενεργητικού								
Ταμείο και διαθέσιμα στη Κεντρική Τράπεζα	4.114.367	8.885	1.197	136	704	4	10.339	4.135.632
Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων (μετά από προβλέψεις)	3.184.163	574.204	185.883	14.246	142.487	1.326	216.387	4.318.696
Χρηματ. περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	10.709.187	187.088	-	130.948	-	-	21.407	11.048.630
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	275.778	41.320	1.680	4.728	1.592	-	6.108	331.206
Απαιτήσεις κατά πελατών (μετά από προβλέψεις)	37.172.463	1.653.320	333.634	53.530	305.770	-	49.853	39.568.570
Χαρτ/κιο επενδύσεων – διαθ. προς πώληση	1.912.493	129.968	114.356	94.712	-	-	52.859	2.304.388
Χαρτ/κιο επενδύσεων – διακρατούμενα στη λήξη	231.700	-	-	-	-	-	1.257	232.957
Συμμετοχές σε θυγατρικές	6.252.985	122.381	12.088	-	-	-	47.323	6.434.777
Συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις	21.492	-	-	-	-	-	-	21.492
Λογισμικό και λοιπά άυλα πάγια στοιχεία	74.778	1.393	3.857	-	-	-	172	80.200
Ενσώματα πάγια στοιχεία	949.988	432	-	-	-	-	5.312	955.732
Λουτά στοιχεία ενεργητικού	1.348.454	109.961	121.858	32.829	-	1	13.567	1.626.670
Σύνολο Ενεργητικού	66.247.848	2.828.952	774.553	331.129	450.553	1.331	424.584	71.058.950
Στοιχεία Παθητικού								
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	8.233.718	445.706	200.331	546	21.514	-	33.770	8.935.585
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	501.147	31.033	2.312	35.699	1.587	-	8.284	580.062
Υποχρεώσεις προς πελάτες	43.151.928	4.132.207	399.238	458.366	27.083	-	1.090.848	49.259.670
Λοιπές δανειακές υποχρεώσεις	2.368.567	326.065	511.353	177.750	-	-	98.400	3.482.135
Λοιπά στοιχεία παθητικού	1.748.001	318.287	43.789	35.714	4.530	1.366	3.350	2.155.037
Υποχρεώσεις από παροχές προς το προσωπικό	110.540	-	-	-	-	-	-	110.540
Σύνολο παθητικού	56.113.901	5.253.298	1.157.023	708.075	54.714	1.366	1.234.652	64.523.029
Καθαρή συναλλαγματική θέση	10.133.947	(2.424.346)	(382.470)	(376.946)	395.839	(35)	(810.068)	6.535.921

Σημειώσεις επί των Οικονομικών καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

4.4 Κίνδυνος ρευστότητας

Κίνδυνος ρευστότητας είναι ο υφιστάμενος ή μελλοντικός κίνδυνος για τα κέρδη και το κεφάλαιο που απορρέει από αδυναμία του οργανισμού να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του όταν αυτές καταστούν πληρωτέες χωρίς να υποστεί σημαντικές ζημιές.

Αντικοπντρίζει την πιθανότητα οι ταμειακές εκροές να μην καλύπτονται επαρκώς από ταμειακές εισροές, λαμβάνοντας υπόψη μη αναμενόμενες καθυστερήσεις σε αποπληρωμές (term liquidity risk), ή μη αναμενόμενες πληρωμές (withdrawal/call risk). Ο κίνδυνος ρευστότητας περιλαμβάνει τον κίνδυνο μη αναμενόμενων αυξήσεων στο κόστος χρηματοδότησης των περιουσιακών στοιχείων σε κατάλληλες διάρκειες και επιτόκια, και τον κίνδυνο να μην είναι δυνατή η ρευστοποίηση θέσεων σύντομα και με εύλογους όρους.

Η διαχείριση του κινδύνου ρευστότητας έχει ως στόχο να διασφαλίσει ότι ο κίνδυνος ρευστότητας του Ομίλου εκτιμάται σωστά, διατηρείται σε αποδεκτά επίπεδα και ακόμα και σε δυσμενείς συνθήκες, ο Όμιλος θα έχει πρόσβαση στα κεφάλαια που απαιτούνται για να καλύψει τις ανάγκες των πελατών της, τις υποχρεώσεις που καθίστανται πληρωτέες και τις κεφαλαιακές απαιτήσεις.

Η ALCO παρακολουθεί την ανοικτή θέση ανά χρονική περίοδο μεταξύ των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων, καθώς και των χρηματοδοτικών απαιτήσεων, βάσει διάφορων παραδοχών, περιλαμβανομένων συνθηκών που δύναται να έχουν δυσμενή επίδραση στην δυνατότητα της Τράπεζας να ρευστοποιήσει επενδύσεις και θέσεις του εμπορικού χαρτοφυλακίου και την δυνατότητα πρόσβασης στις αγορές κεφαλαίου.

Οι κύριες πηγές ρευστότητας του Ομίλου είναι οι καταθέσεις των πελατών και σε μικρότερο βαθμό ο διατραπεζικός και μακροπρόθεσμος δανεισμός. Οι καταθέσεις παρέχουν στον Όμιλο επαρκή ρευστότητα σε ευρώ και σε ξένο νόμισμα για την χρηματοδότηση της δραστηριότητάς του και τη διαχείριση των διαθεσίμων του. Επίσης, ο Όμιλος αντλεί ρευστότητα από την διατραπεζική αγορά, από μακροπρόθεσμο δανεισμό και άλλα δανειακά κεφάλαια, από την τραπεζική του δραστηριότητα και από πωλήσεις χρεογράφων και λοιπών στοιχείων ενεργητικού. Περισσότερες πληροφορίες για τον μακροπρόθεσμο δανεισμό και τα λοιπά δανειακά κεφάλαια του Ομίλου περιλαμβάνονται στις σημειώσεις 33 και 34.

Οι συμβατικές μη προεξοφλημένες ταμιακές εκροές παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα.

Ανάλυση συμβατικών λήξεων για χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις (μη προεξοφλημένες ταμιακές εκροές) - Όμιλος

31 Δεκεμβρίου 2008	Έως 1 μήνα	1 έως 3 μήνες	3 έως 12 μήνες	1 έως 5 έτη	Πάνω από 5 έτη	Σύνολο
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	15.477.111	1.733.977	523.540	61.834	-	17.796.462
Υποχρεώσεις προς πελάτες	47.276.119	9.930.153	10.512.437	318.260	161.577	68.198.546
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους & λοιπές δανειακές υποχρεώσεις	19.676	211.401	2.805.929	2.750.813	702.957	6.490.776
Λοιπές υποχρεώσεις από ασφαλιστικές δραστηριότητες	531.946	72.038	452.870	397.821	812.411	2.267.086
Λοιπές υποχρεώσεις	142.456	844.015	314.986	105.896	304.524	1.711.877
Σύνολο στοιχείων ισολογισμού	63.447.308	12.791.584	14.609.762	3.634.624	1.981.469	96.464.747
Στοιχεία εκτός ισολογισμού*	6.722.596	593.032	10.512.266	4.062.199	3.584.144	25.474.238

Ανάλυση συμβατικών λήξεων για χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις (μη προεξοφλημένες ταμιακές εκροές) - Όμιλος

31 Δεκεμβρίου 2007	Έως 1 μήνα	1 έως 3 μήνες	3 έως 12 μήνες	1 έως 5 έτη	Πάνω από 5 έτη	Σύνολο
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	7.075.421	2.363.362	933.487	273.370	2.488	10.648.128
Υποχρεώσεις προς πελάτες	48.461.642	7.549.819	4.511.956	323.591	82.631	60.929.639
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους & λοιπές δανειακές υποχρεώσεις	12.121	99.796	1.103.364	3.032.897	490.562	4.738.740
Λοιπές υποχρεώσεις από ασφαλιστικές δραστηριότητες	54.462	516.534	169.560	149.570	1.277.114	2.167.240
Λοιπές υποχρεώσεις	795.251	1.250.889	995.225	21.507	93.397	3.156.269
Σύνολο στοιχείων ισολογισμού	56.398.897	11.780.400	7.713.592	3.800.935	1.946.192	81.640.016
Στοιχεία εκτός ισολογισμού	6.099.967	144.943	11.366.434	5.530.019	3.498.073	26.639.436

Σημειώσεις επί των Οικονομικών καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

Ανάλυση συμβατικών λήξεων για χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις (μη προεξοφλημένες ταμειακές εκροές) - Τράπεζα

31 Δεκεμβρίου 2008	Έως 1 μήνα	1 έως 3 μήνες	3 έως 12 μήνες	1 έως 5 έτη	Πάνω από 5 έτη	Σύνολο
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	12.155.903	1.089.863	586.617	11.615	-	13.843.998
Υποχρεώσεις προς πελάτες	39.308.453	7.644.060	9.387.277	157.640	169.274	56.666.704
Λοιπές δανειακές υποχρεώσεις	8.941	36.516	1.840.318	948.852	3.422.702	6.257.329
Λοιπές υποχρεώσεις	24.117	795.568	283.258	102	273.765	1.376.810
Σύνολο στοιχείων ισολογισμού	51.497.414	9.566.007	12.097.470	1.118.209	3.865.741	78.144.841
Στοιχεία εκτός ισολογισμού *	14.018.215	301.754	858.364	784.543	2.590.628	18.553.504

Ανάλυση συμβατικών λήξεων για χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις (μη προεξοφλημένες ταμειακές εκροές) - Τράπεζα

31 Δεκεμβρίου 2007	Έως 1 μήνα	1 έως 3 μήνες	3 έως 12 μήνες	1 έως 5 έτη	Πάνω από 5 έτη	Σύνολο
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	6.271.034	1.853.064	872.985	27.977	-	9.025.060
Υποχρεώσεις προς πελάτες	39.390.937	6.197.953	3.627.792	173.976	99.401	49.490.059
Λοιπές δανειακές υποχρεώσεις	27.311	5.745	141.873	2.290.290	4.034.432	6.499.651
Λοιπές υποχρεώσεις	50.146	1.170.672	771.379	7.655	4.023	2.003.875
Σύνολο στοιχείων ισολογισμού	45.739.428	9.227.434	5.414.029	2.499.898	4.137.856	67.018.645
Στοιχεία εκτός ισολογισμού	14.842.174	19.002	473.228	1.199.987	2.260.044	18.794.434

* Τα στοιχεία εκτός Ισολογισμού την 31 Δεκεμβρίου 2008 περιλαμβάνουν ποσό €1.985 εκατ. για τον Όμιλο και €412 εκατ. για την Τράπεζα, τα οποία αφορούν Εγκεκριμένα Πιστωτικά Όρια τα οποία δεν μπορούν να ακυρωθούν και συμπεριλαμβάνονται στον υπολογισμό των Σταθμισμένων για Κίνδυνο Στοιχείων Ενεργητικού με τη Μέθοδο Εσωτερικών Διαβαθμίσεων (βλέπε Σημείωση 4.6).

Στα λοιπά στοιχεία παθητικού περιλαμβάνονται κυρίως προμήθειες και τόκοι πληρωτέοι, υποχρεώσεις προς πιστωτές και προμηθευτές, υποχρεώσεις προς το Δημόσιο και επιχειρήσεις του Δημοσίου, υποχρεώσεις από φόρους και τέλη (εκτός φόρου εισοδήματος), δεδουλευμένα έξοδα και υποχρεώσεις από δικαιώματα προαίρεσης πώλησης χρηματοοικονομικών μέσων που κατέχει η μειοψηφία. Ενδεχόμενες υποχρεώσεις και δεσμεύσεις περιλαμβάνουν κυρίως εγκεκριμένες δανειακές συμβάσεις και πιστωτικά όρια, ανοιχθείσες ενέγγυες πιστώσεις και εκδοθείσες εγγυητικές επιστολές.

4.5 Ασφαλιστικός κίνδυνος

Ο Όμιλος εκδίδει συμβόλαια μέσω των οποίων αναλαμβάνει ασφαλιστικό κίνδυνο. Ο κίνδυνος αφορά στην πιθανότητα επέλευσης του ασφαλισμένου γεγονότος και της επακόλουθης ζημιάς. Ο κίνδυνος βασίζεται σε συμπτώσεις και για το λόγο αυτό είναι απρόβλεπτος.

Οι πρωταρχικοί κίνδυνοι που αντιμετωπίζει ο Όμιλος από τα ασφαλιστήρια συμβόλαια που έχει εκδώσει είναι ο πραγματικός αριθμός των ζημιών, ο χρόνος επέλευσής τους και το ύψος της αποζημίωσης να αποκλίνουν από τις εκτιμήσεις. Αυτό θα μπορούσε να συμβεί γιατί η συχνότητα ή η σφοδρότητα των ζημιών είναι μεγαλύτερες από τις εκτιμηθείσες.

Η έκθεση στους παραπάνω κινδύνους μετριάζεται μέσω της διασποράς τους σε ένα πολυπληθές χαρτοφυλάκιο. Η διασπορά αυτή βελτιώνεται περαιτέρω μέσω της εφαρμογής επιλεκτικής πρακτικής αποδοχής των κινδύνων, κατάλληλης ανασφαλιστικής κάλυψης και εσωτερικών κανόνων λειτουργίας σε ένα

ολοκληρωμένο πλαίσιο πολιτικής διαχείρισης κινδύνου. Επιπλέον, η τιμολόγηση των προγραμμάτων βασίζεται στα εμπειρικά δεδομένα της εταιρίας, λαμβάνοντας υπόψη τις επικρατούσες τάσεις και τις τρέχουσες συνθήκες αγοράς.

Οι αντασφαλιστικές συμβάσεις διακρίνονται σε αναλογικές, προαιρετικές, μη αναλογικές και καταστροφικού τύπου (catastrophe coverage).

Ασφαλιστήρια Συμβόλαια Ζωής

Τα ασφαλιστήρια συμβόλαια Ζωής που παρέχονται από τον Όμιλο περιλαμβάνουν ισόβια, μικτή, πρόσκαιρη ασφάλιση, πρόσκαιρη ασφάλιση με παροχή επιβίωσης, συνταξιοδοτικά προγράμματα, προϊόντα συνδεδεμένα με επενδύσεις (Unit Linked) και συμπληρωματικές καλύψεις προσαρτημένες στα ασφαλιστήρια συμβόλαια ζωής.

Αυτά τα ασφαλιστήρια συμβόλαια ασφαλίζουν γεγονότα που σχετίζονται με την ανθρώπινη ζωή (π.χ. θάνατο ή επιβίωση) για μακρύ χρονικό διάστημα ενώ τα ασφαλιστήρια συμβόλαια Ζωής μικρής διάρκειας προστατεύουν τους πελάτες του Ομίλου έναντι συνεπειών γεγονότων όπως ο θάνατος ή ανικανότητα τα οποία θα επηρεάσουν την δυνατότητα του πελάτη ή των εξαρτημένων μελών του να διατηρήσουν το τρέχον επίπεδο εσόδων τους.

Οι παροχές οι οποίες καταβάλλονται στην επέλευση του συγκεκριμένου γεγονότος είναι είτε σταθερές είτε συναρτώμενες του ύψους της οικονομικής απώλειας που προκλήθηκε στον ασφαλισμένο.

Οι κύριοι κίνδυνοι στους οποίους εκτίθεται ο Όμιλος σχετικά με τα συμβόλαια Ζωής είναι οι ακόλουθοι:

Κίνδυνος Θνησιμότητας: ο κίνδυνος που προκύπτει λόγω διαφοροποίησης μεταξύ της εμπειρίας του αριθμού των θανάτων και του αναμενόμενου.

Κίνδυνος Νοσηρότητας: ο κίνδυνος που προκύπτει λόγω διαφοροποίησης της κατάστασης υγείας των ασφαλισμένων έναντι της εκτιμηθείσας.

Κίνδυνος επιβίωσης: ο κίνδυνος που προκύπτει λόγω μεγαλύτερης της εκτιμηθείσας, διάρκειας ζωής των ασφαλισμένων.

Κίνδυνος επενδυτικής απόδοσης: ο κίνδυνος που προκύπτει λόγω απόκλισης της πραγματικής απόδοσης έναντι της προσδοκώμενης.

Κίνδυνος εξόδων: ο κίνδυνος που προκύπτει λόγω, απόκλισης των πραγματικών εξόδων έναντι της σχετικής εκτίμησης.

Κίνδυνος επιλογής του ασφαλισμένου: ο κίνδυνος που προκύπτει λόγω ακύρωσης ή εξαγοράς των ασφαλιστηρίων συμβολαίων.

Βασικές Παράμετροι

Η αποσαφήνιση των κριτηρίων επάρκειας των αποθεμάτων και προβλέψεων και η επιλογή των βασικών παραμέτρων προϋποθέτουν βαθιά γνώση και αντικειμενική κρίση. Οι παράμετροι που χρησιμοποιούνται βασίζονται στην εμπειρία του παρελθόντος, τα τρέχοντα δεδομένα, την ανάλυση του ανταγωνισμού και της αγοράς, καθώς και άλλες δημοσιευμένες πληροφορίες.

Οι ασφαλιστικές προβλέψεις εκτιμώνται με βάση τις τιμές των παραμέτρων που ισχύουν κατά την έκδοσή τους (επικείμενοι θάνατοι, αποδόσεις επένδυσης και έξοδα). Τυχόν αποκλίσεις των εκτιμήσεων προβλέπονται με ένα περιθώριο ασφαλείας. Συνεπώς, νέες εκτιμήσεις παράγονται σε κάθε ημερομηνία σύνταξης Οικονομικών Καταστάσεων για να αποφασιστεί αν η επάρκεια είναι εξασφαλισμένη κάτω από το πρίσμα των τρεχουσών εκτιμήσεων. Αν οι υποχρεώσεις δεν είναι επαρκείς, οι παράμετροι τροποποιούνται, έτσι ώστε να αντικατοπτρίζουν τις τελευταίες εκτιμήσεις.

Οι θεμελιώδεις παραδοχές οι οποίες ιδιαίτερα επηρεάζουν τις ασφαλιστικές προβλέψεις είναι οι ακόλουθες:

Θνησιμότητα: Οι παραδοχές βασίζονται σε πίνακες θνησιμότητας, σύμφωνα με το είδος της υπογεγραμμένης σύμβασης και με βάση τα ιστορικά στοιχεία που διατηρεί ο Όμιλος. Οι παραδοχές διαφοροποιούνται ανά φύλο.

Νοσηρότητα: Η πιθανότητα ενεργοποίησης ασφαλιστικής κάλυψης για νοσηρότητα προκύπτει από εμπειρικές μελέτες στην αγορά, αναπροσαρμοσμένες όπου απαιτείται κατά την εμπειρία του Ομίλου.

Επενδυτική απόδοση: Οι αποδόσεις της επένδυσης επηρεάζουν το προσδοκώμενο επίπεδο μελλοντικών παροχών και την επιλογή του κατάλληλου ποσοστού προεξόφλησης. Αυτές οι μετρήσεις βασίζονται τόσο στις τρέχουσες αποδόσεις της αγοράς όσο και στις προβλέψεις μελλοντικών οικονομικών εξελίξεων.

Έξοδα: Οι εκτιμήσεις των λειτουργικών εξόδων περιλαμβάνουν την προβολή του κόστους διαχείρισης των εν ισχύ συμβολαίων και των σχετιζόμενων γενικών εξόδων. Το τρέχον επίπεδο εξόδων θεωρείται ως βάση για τις μελλοντικές προβολές και εκτιμήσεις.

Ποσοστά Ακυρώσεων και Εξαγορών: Οι ακυρώσεις αφορούν στον τερματισμό των συμβολαίων λόγω μη πληρωμής ασφαλιστρών. Οι εξαγορές αφορούν στον εθελούσιο τερματισμό των συμβολαίων. Τα ποσοστά των συμβολαίων που τερματίζονται εκτιμώνται με στατιστικές μετρήσεις που βασίζονται στην εμπειρία του Ομίλου και ποικίλλουν με τον τύπο του προϊόντος.

Ποσοστό προεξόφλησης: Η υποχρέωση για τις ασφαλίσεις ζωής ορίζεται ως η διαφορά της παρούσας αξίας των εκτιμώμενων παροχών και των μελλοντικών διαχειριστικών εξόδων και του εκτιμώμενου ασφαλιστρου που θα απαιτηθεί προκειμένου να ικανοποιηθούν οι μελλοντικές ταμειακές ροές.

Έλεγχος επάρκειας

Τα ασφαλιστικά προγράμματα που εμπίπτουν στην δραστηριότητα του Κλάδου Ζωής ταξινομήθηκαν ανάλογα με τη φύση των αντίστοιχων καλύψεων σε τέσσερις κύριες κατηγορίες:

i. Ατομικά παραδοσιακά προγράμματα (απλή ασφάλεια θανάτου, μικτή, συνταξιοδοτικό πρόγραμμα κ.α.):

Ο έλεγχος βασίστηκε στην ανάλυση της ευαισθησίας των υποχρεώσεων σε μεταβολές των βασικών παραμέτρων αποτίμησης, δηλαδή της θνησιμότητας, της ακυρωσιμότητας, του επιτοκίου και των εξόδων, για την προσδοκώμενη υπολειπόμενη διάρκεια των ασφαλιστηρίων συμβολαίων. Από την παραπάνω διαδικασία δεν προέκυψε η ανάγκη σχηματισμού επιπλέον αποθέματος.

ii. Ατομικά ασφαλιστήρια ζωής που συνδέονται με επενδύσεις (unit-linked):

Αναλύθηκαν τόσο οι κίνδυνοι που σχετίζονται με τις παραμέτρους (θνησιμότητα, ακυρωσιμότητα, έξοδα, επιτόκιο) όσο και αυτοί που σχετίζονται με την εγγυημένη παροχή στη λήξη των ασφαλιστηρίων συμβολαίων. Εξαιτίας της οικονομικής συγκυρίας (σημαντική πτώση των τιμών των μεριδίων των συνδεδεμένων κεφαλαίων) προέκυψε η ανάγκη σχηματισμού επιπλέον αποθέματος για την κάλυψη των εγγυήσεων προς τους ασφαλισμένους.

iii. Συνταξιοδότες που προέρχονται από ομαδικά συμβόλαια της μορφής DAF:

Από την εφαρμογή ανάλογης μεθοδολογίας με τα ατομικά ασφαλιστήρια με μόνη διαφοροποίηση που αφορά στον παράγοντα των εξόδων, ο οποίος δεν επηρεάζει τη συγκεκριμένη κατηγορία, προέκυψε η ανάγκη επιπλέον αποθέματος.

iv. Συμπληρωματικές καλύψεις εξόδων νοσοκομειακής περίθαλψης

Για τη διενέργεια του ελέγχου λήφθηκαν υπόψη εκτιμήσεις για τις μελλοντικές ακυρώσεις των συμβολαίων, την αύξηση των ασφαλιστρών, τον ιατρικό πληθωρισμό κ.λπ. Από την παραπάνω διαδικασία προέκυψε η ανάγκη σχηματισμού επιπλέον αποθέματος. Οι βασικές παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν ήταν οι εξής: ετήσια αναπροσαρμογή ασφαλιστρών 5,4% (2007: 5,4%), ιατρικός πληθωρισμός 5,6% (2007: 5,6%) και επιτόκιο προεξόφλησης από την καμπύλη επιτοκίων των ελληνικών κρατικών ομολόγων (2007: 4,5%).

Ανάλυση ευαισθησίας

Η παρακάτω ανάλυση διενεργείται για λογικό εύρος μεταβολών κείριων παραδοχών, με τις λουπές παραδοχές να παραμένουν σταθερές, και δείχνει την επίδρασή τους στις υποχρεώσεις. Οι μεταβολές των παραδοχών αυτών είναι μη γραμμικές και είναι δυνατόν να διαφέρουν ανάλογα με τις τρέχουσες παραδοχές για το οικονομικό περιβάλλον.

Σημειώσεις επί των Οικονομικών καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Ανάλυση ευαισθησίας

2008	Μεταβολή Παραμέτρων	Επίπτωση στις Υποχρεώσεις
Επιτόκιο Προεξόφλησης	+0.5%	(26.657)
	-0.5%	28.986
Ποσοστά Ακυρώσεων και Εξαγορών	Αύξηση κατά +10%	(3.843)
	Μείωση κατά -10%	4.076
Ποσοστά Νοσηρότητας	Αύξηση κατά +10%	9.608
	Μείωση κατά -10%	(9.603)

Ανάλυση ευαισθησίας

2007	Μεταβολή Παραμέτρων	Επίπτωση στις Υποχρεώσεις
Επιτόκιο Προεξόφλησης	+0,5%	(12.148)
	(0,5)%	13.775
Ποσοστά Ακυρώσεων και Εξαγορών	Αύξηση κατά +10%	(7.480)
	Μείωση κατά -10%	8.155
Ποσοστά Νοσηρότητας	Αύξηση κατά +10%	24.440
	Μείωση κατά -10%	(24.388)

Τα παραπάνω αποτελέσματα της ανάλυσης ευαισθησίας αφορούν στις υποχρεώσεις που συνδέονται με ένα κλειστό χαρτοφυλάκιο νοσοκομειακών καλύψεων που δεν παρέχονται πλέον σε νέους ασφαλισμένους, τις παροχές προς τους συνταξιούχους που προέρχονται από ομαδικά προγράμματα DAF, καθώς και το χαρτοφυλάκιο συμβολαίων Unit Linked.

Σημειώνεται ότι η επίπτωση στις υποχρεώσεις του έτους 2008 εξαιτίας της μεταβολής των επιτοκίων προεξόφλησης σχετίζεται κυρίως με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το χαρτοφυλάκιο συμβολαίων Unit-linked, ενώ κατά το προηγούμενο έτος, 2007, μια αντίστοιχη μεταβολή των παραμέτρων προεξόφλησης δεν επέφερε επίπτωση στο ύψος των σχηματισθέντων αποθεμάτων για το ίδιο χαρτοφυλάκιο.

Επιπλέον, οι δεσμεύσεις που σχετίζονται με το κλειστό χαρτοφυλάκιο των νοσοκομειακών καλύψεων που αναφέρεται παραπάνω, έχουν περιορισθεί σημαντικά κατά το έτος 2008 μετά την αποδοχή εκ μέρους μεγάλου πλήθους των συμβαλλομένων των προτεινόμενων από την Εταιρία αναπροσαρμοσμένων όρων.

Μια ανάλογη μεταβολή, σε ένα λογικό εύρος τιμών, των βασικών παραμέτρων (Θνησιμότητα, ανικανότητα, ακυρώσεις, εξαγορές, πληθωρισμός εξόδων) που χρησιμοποιούνται για τον έλεγχο της επάρκειας των αποθεμάτων για τις λοιπές κατηγορίες ασφαλιστηρίων συμβολαίων ζωής (παραδοσιακά, τραπεζοασφαλιστικά) δε φαίνεται να επιφέρει σημαντικές επιπτώσεις εξαιτίας του γεγονότος ότι τα ήδη σχηματισθέντα αποθέματα για τις κατηγορίες αυτές είναι αρκετά να καλύψουν τις αντίστοιχες υποχρεώσεις, σύμφωνα με τα αποτελέσματα των ελέγχων επάρκειας. Ειδικά για την περίπτωση της επίπτωσης του παράγοντα προεξόφλησης, σημειώνεται ότι μόνο μείωση των τιμών της καμπύλης επιτοκίων που χρησιμοποιείται για τον έλεγχο επάρκειας, κατά ποσοστό μέχρι 2,4% (2007: 1,2%) δεν θα δημιουργούσε την ανάγκη σχηματισμού επιπλέον αποθέματος.

Γενικές Ασφαλίσεις

Τα προσφερόμενα προϊόντα καλύπτουν όλο το εύρος των γενικών ασφαλίσεων για κάλυψη προσωπικών, εμπορικών και

βιομηχανικών κινδύνων που σχετίζονται με την απώλεια περιουσίας και την ευθύνη έναντι τρίτων.

Για την άμβλυνση της έκθεσης στον κίνδυνο αντιμετώπισης πλήθους ζημιών και καταβολών αποζημιώσεων πέραν των αναμενόμενων μεγεθών, εφαρμόζονται κατάλληλες πρακτικές πρόληψης σε όλα τα επίπεδα λειτουργίας του Ομίλου:

Διαδικασία ανάληψης κινδύνων ("underwriting")

Τα κριτήρια αποδοχής για όλους τους κλάδους ασφάλισης είναι τέτοια που εξασφαλίζουν τη γεωγραφική διασπορά των κινδύνων και την κατανομή τους σε διαφοροποιημένους τομείς δραστηριότητας. Επιπλέον, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο, επιβάλλονται ανώτατα όρια κάλυψης και κατώτατα όρια αποζημίωσης, που μειώνουν την ευθύνη του Ομίλου. Επίσης, σε πολλές περιπτώσεις οι ασφαλιστικές συμβάσεις περιλαμβάνουν εξαιρέσεις κάλυψης κινδύνων των οποίων, τόσο ο χρόνος επέλευσης, όσο και οι οικονομικές συνέπειες, είναι δύσκολο να εκτιμηθούν. Οι κίνδυνοι αυτοί είναι κυρίως αστικής ευθύνης ή περιβαλλοντικοί κίνδυνοι με δυσδιάκριτα αιτιογόνα γεγονότα και προσαγωγή ευθυνών.

Διαχείριση αποζημιώσεων

Η πολιτική διαχείρισης των ζημιών αποσκοπεί στην όσο το δυνατόν ταχύτερη καταβολή της αποζημίωσης και την αποφυγή φαινομένων εξαπάτησης του Ομίλου με ατυχήματα προκαλούμενα από δόλο. Αυτό επιτυγχάνεται με τη χρησιμοποίηση σύγχρονων πληροφοριακών συστημάτων, αξιόπιστων διαδικασιών πραγματογνωμοσύνης και την επάνδρωση των αρμοδίων τμημάτων με ανθρώπινο δυναμικό με τις τεχνικές δεξιότητες και την ηθική ακεραιότητα που απαιτούνται.

Προβλέψεις εκκρεμών αποζημιώσεων

Για τις περιπτώσεις ζημιών που για οποιοδήποτε λόγο δεν διακανονιστούν και παραμένουν σε εκκρεμότητα, εφαρμόζεται αυστηρή πολιτική για τον καθορισμό των προβλέψεων των αποζημιώσεων που πρόκειται να καταβληθούν μελλοντικά. Η πολιτική αυτή συνίσταται στο συνετό σχηματισμό αρχικών προβλέψεων ανάλογα με τη σοβαρότητα της εκάστοτε περίπτωσης και στην τακτική αναθεώρηση αυτών των προβλέψεων σύμφωνα με την πληροφορία που διατίθεται, ιδιαίτερα για τις δικαστικές υποθέσεις.

Πέραν από την κατά περίπτωση εκτίμηση των προβλεπόμενων ποσών αποζημίωσης, εφαρμόζονται και στατιστικές τεχνικές που αποσκοπούν σε μια ασφαλέστερη συνολική εκτίμηση των μελλοντικών υποχρεώσεων και το σχηματισμό κατάλληλων αποθεμάτων. Οι τεχνικές αυτές βασίζονται στη μελέτη των ιστορικών δεδομένων για τον προσδιορισμό του τελικού κόστους και σε υποθέσεις σχετικά με το μέσο κόστος αποζημίωσης, τον μελλοντικό πληθωρισμό και τις μεταβολές των κανόνων του νομικού πλαισίου που εφαρμόζονται. Στη διαδικασία αυτή εντάσσεται και ο υπολογισμός των προβλέψεων για ζημιές που δεν έχουν γνωστοποιηθεί στον Όμιλο μέχρι την ημερομηνία αποτίμησης.

Αντασφαλιστική πολιτική

Η επιλογή κατάλληλης αντασφαλιστικής κάλυψης ποικίλλει ανάλογα με τη φύση των αναλαμβανόμενων κινδύνων, την κεφαλαιακή επάρκεια του Ομίλου για κάλυψη δυσμενών γεγονότων, συνυπολογίζοντας και το αντίστοιχο απαιτούμενο κόστος. Η δομή του τελικά επιλεγόμενου προγράμματος είναι

Σημειώσεις επί των Οικονομικών καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

τέτοια που να εξασφαλίζει κάλυψη για ασυνήθιστα μεγάλο πλήθος ζημιών ή μεμονωμένων αποζημιώσεων που αποκλίνουν σημαντικά από τα προσδοκώμενα μέσα μεγέθη. Ιδιαίτερη ευαισθησία επιδεικνύεται στην κάλυψη καταστροφικών φυσικών φαινομένων, κυρίως σεισμού, επιλέγοντας πρόγραμμα κάλυψης γεγονότων με πολύ μικρή πιθανότητα να συμβούν.

Έλεγχος επάρκειας

Στον Κλάδο Αυτοκινήτων, επεξεργάστηκαν ιστορικά δεδομένα βάσει των αναλυτικών κινήσεων ανά περίπτωση ζημιάς. Οι ζημιές ταξινομήθηκαν σε τρεις ευρείες κατηγορίες: τις υλικές ζημιές αστικής ευθύνης, τις σωματικές βλάβες αστικής ευθύνης και τις λοιπές καλύψεις του Κλάδου χερσαίων οχημάτων πλην αστικής ευθύνης. Για τις κατηγορίες ζημιών που δημιουργήθηκαν, εφαρμόστηκαν οι κλασικές μέθοδοι προβολής των συσσωρευμένων πληρωμών, των επισυμβασών ζημιών καθώς και του μέσου κόστους ζημιών, για την εκτίμηση του τελικού κόστους για κάθε έτος ατυχήματος. Το αποτέλεσμα που προέκυψε αποτελεί συγκερασμό των παραπάνω μεθόδων μέσω της διαδικασίας Bornhuetter-Ferguson, χωρίς να έχει ληφθεί υπόψη η επίπτωση (μείωση) από την προεξόφληση των μελλοντικών πληρωμών.

Πίνακας εξέλιξης κόστους αποζημιώσεων

Στους παρακάτω πίνακες απεικονίζεται η εξέλιξη του συνολικού κόστους αποζημιώσεων για καθένα έτος ζημιάς από το 2005 (πρώτο έτος εφαρμογής των ΔΠΧΠ) έως το 2008. Επιπρόσθετα εμφανίζονται τα σωρευτικά ποσά πληρωμών, ούτως ώστε να είναι ευδιάκριτος ο επιμερισμός του εκάστοτε συνολικού κόστους σε πληρωμές που έχουν ήδη πραγματοποιηθεί και σε προβλέψεις μελλοντικών πληρωμών για τις ζημιές που βρίσκονται σε εκκρεμότητα. Για τα έτη πριν το 2005 απεικονίζεται, για λόγους συμφωνίας, το ποσό της τρέχουσας εκτίμησης για τα αποθέματα εκκρεμών ζημιών. Σημειώνεται ότι για την κάλυψη αστικής ευθύνης αυτοκινήτων το επιπλέον απόθεμα που σχηματίζεται, πέραν των κατά περίπτωση προβλέψεων, ως αποτέλεσμα του ελέγχου επάρκειας που πραγματοποιείται, συμπεριλαμβάνεται στις εκτιμήσεις που απεικονίζονται.

Για τις ασφαλίσεις πυρός (δευτέρος μεγαλύτερος κλάδος, μετά τον κλάδο αυτοκινήτων), όπου εξαιτίας του σταθερότερου προτύπου της ιστορικής εξέλιξης του κόστους ζημιών και του μικρότερου χρόνου διακανονισμού, δεν δημιουργείται η αναγκαιότητα σχηματισμού ενός τέτοιου επιπλέον αποθέματος, το συνολικό κόστος του έτους αποτελεί άθροισμα του σωρευτικού ποσού πληρωμών και του ποσού των κατά περίπτωση προβλέψεων.

Σημειώνεται ότι τα αποθέματα εκκρεμών ζημιών για τους δύο μεγαλύτερους κλάδους υπερβαίνουν το 80% του συνολικού αποθέματος εκκρεμών ζημιών για τις γενικές ασφαλίσεις.

Εξέλιξη ζημιών κλάδου αστικής ευθύνης αυτοκινήτου

Έτος ζημιάς	Όμιλος				Σύνολο
	2005	2006	2007	2008	
Έτος ζημιάς	102.430	100.498	106.398	112.686	
Μετά ένα έτος	109.067	103.718	113.424	-	
Μετά δύο έτη	109.139	100.128	-	-	
Μετά τρία έτη	109.944	-	-	-	
Τρέχουσα εκτίμηση σωρευμένων ζημιών	109.944	100.128	113.424	112.686	436.182
Έτος ζημιάς	(35.314)	(32.400)	(33.346)	(32.875)	
Μετά ένα έτος	(56.996)	(51.460)	(53.533)	-	
Μετά δύο έτη	(71.669)	(61.376)	-	-	
Μετά τρία έτη	(81.115)	-	-	-	
Σωρευμένες πληρωθείσες αποζημιώσεις	(81.115)	(61.376)	(53.533)	(32.875)	(228.899)
Ασφαλιστικές προβλέψεις μετά το 2005	28.829	38.752	59.891	79.811	207.283
Ασφαλιστικές προβλέψεις προ του 2005					81.771
Συνολικές ασφαλιστικές προβλέψεις					289.054

Εξέλιξη ζημιών κλάδου πυρός

Έτος ζημιάς	Όμιλος				Σύνολο
	2005	2006	2007	2008	
Έτος ζημιάς	14.112	32.151	22.397	26.480	
Μετά ένα έτος	13.541	32.338	21.397	-	
Μετά δύο έτη	13.205	32.137	-	-	
Μετά τρία έτη	13.048	-	-	-	
Τρέχουσα εκτίμηση σωρευμένων ζημιών	13.048	32.137	21.397	26.480	93.062
Έτος ζημιάς	(6.232)	(9.111)	(10.440)	(7.937)	
Μετά ένα έτος	(11.306)	(29.453)	(15.735)	-	
Μετά δύο έτη	(11.571)	(31.119)	-	-	
Μετά τρία έτη	(11.849)	-	-	-	
Σωρευμένες πληρωθείσες αποζημιώσεις	(11.849)	(31.119)	(15.735)	(7.937)	(66.640)
Ασφαλιστικές προβλέψεις μετά το 2005	1.199	1.018	5.662	18.543	26.422
Ασφαλιστικές προβλέψεις προ του 2005					7.045
Συνολικές ασφαλιστικές προβλέψεις					33.467

Σημειώσεις επί των Οικονομικών καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

4.6 Κεφαλαιακή επάρκεια και πιστοληπτική διαβάθμιση

Η κεφαλαιακή βάση του Ομίλου περιλαμβάνει όλες τις μορφές των εποπτικά αποδεκτών Ιδίων Κεφαλαίων όπως αυτά ορίζονται από την Τράπεζα της Ελλάδος (στην ΠΔΤΕ 2587/20.8.2007). Μεταξύ άλλων, τα εποπτικά Ίδια Κεφάλαια του Ομίλου περιλαμβάνουν το καταβλημένο μετοχικό κεφάλαιο, τη διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο, τα αποθεματικά και τα κέρδη εις νέον, υβριδικά κεφάλαια και τίτλους μειωμένης εξασφάλισης.

Ο Όμιλος διαχειρίζεται ενεργά την κεφαλαιακή του βάση αξιοποιώντας τις σύγχρονες μεθόδους άντλησης κεφαλαίων, με στόχο τόσο τη διατήρηση επιπέδων κεφαλαιακής επάρκειας σημαντικά υψηλότερων των ελάχιστων εποπτικών όσο και τη μείωση του μεσοσταθμικού κόστους κεφαλαίων προς όφελος των μετόχων του. Στο πλαίσιο αυτό, τόσο ο υπολογισμός των κεφαλαιακών απαιτήσεων όσο και η δυναμική διαμόρφωση της κεφαλαιακής βάσης, είναι ενσωματωμένα στη διαδικασία του επιχειρηματικού προγραμματισμού και του ετήσιου προϋπολογισμού, και βρίσκονται σε συμφωνία με τους στόχους κεφαλαιακής επάρκειας που έχουν τεθεί στη Στρατηγική Διαχείρισης Κινδύνων του Ομίλου.

Τα ποσοτικά κριτήρια που προβλέπονται από την εποπτεία για την εξασφάλιση επάρκειας των κεφαλαίων της Τράπεζας επιβάλλουν τη διατήρηση ελάχιστων ποσών κεφαλαίων και δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας σταθμισμένου κινδύνου ίσου με 8%, ο οποίος ορίζεται ως η σχέση των κεφαλαίων προς τα περιουσιακά στοιχεία, συγκεκριμένους λογαριασμούς τάξεως και του τεκμαρτού ποσού που προκύπτει από τις συνολικές κεφαλαιακές απαιτήσεις για κάλυψη του κινδύνου αγοράς. Τουλάχιστον το ήμισυ των απαιτούμενων κεφαλαίων θα πρέπει να αποτελείται από βασικά ίδια κεφάλαια ("Tier I"), και το υπόλοιπο από συμπληρωματικά ίδια κεφάλαια ("Tier II"). Το κανονιστικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία των ελληνικών τραπεζών στο συγκεκριμένο θέμα συνάδει με αυτό της Ευρωπαϊκής Ένωσης και συγκεκριμένα με τις Οδηγίες των Ιδίων Κεφαλαίων, της Φερεγγυότητας και της Κεφαλαιακής Επάρκειας. Σύμφωνα με τη σχετική ευρωπαϊκή νομοθεσία, οι εποπτικές αρχές κάθε κράτους μέλους δύναται να αποφανθούν αν κάποια χρηματοοικονομικά μέσα θα συμπεριληφθούν στα κεφάλαια και να ορίζουν τις σταθμίσεις, εντός συγκεκριμένων ορίων, στις διάφορες κατηγορίες περιουσιακών στοιχείων.

Κεφαλαιακή επάρκεια (σε εκατ. €)

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007
	Βασιλεία II	Βασιλεία I	Βασιλεία II	Βασιλεία I
Κεφάλαια:				
Κύρια βασικά κεφάλαια (Upper Tier I)	7.011	6.749	6.640	6.351
Πρόσθετα βασικά κεφάλαια (Lower Tier I)	1.736	1.190	390	-
Μειώσεις	(2.490)	(3.058)	(198)	(201)
Βασικά κεφάλαια (Tier I)	6.257	4.881	6.832	6.150
Κύρια συμπληρωματικά κεφάλαια (Upper Tier II)	68	335	1.394	1.470
Πρόσθετα συμπληρωματικά κεφάλαια (Lower Tier II)	310	340	155	178
Μειώσεις	(153)	(129)	(736)	(529)
Συνολικά Εποπτικά Κεφάλαια	6.481	5.427	7.645	7.269
Σύνολο σταθμισμένου έναντι κινδύνων ενεργητικού	62.696	52.961	47.168	42.535
Δείκτες:				
Βασικός δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας	10,0%	9,2%	14,5%	14,5%
Συνολικός βασικός δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας	10,3%	10,2%	16,2%	17,1%

Στοιχεία που αφορούν τη δημοσιοποίηση εποπτικής φύσεως πληροφοριών σχετικά με την κεφαλαιακή επάρκεια και την διαχείριση των κινδύνων (Βασιλεία II, Πυλώνας III - ΠΔΤΕ 2592/20.8.2007) είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα της Τράπεζας.

Πιστοληπτική διαβάθμιση

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται η πιστοληπτική διαβάθμιση της Τράπεζας έτσι όπως έχει αξιολογηθεί από τους διεθνείς οίκους των Moody's Investors Services Limited ("Moody's"), Standard and Poor's Rating Services ("Standard and Poor's"), Fitch Ratings Ltd ("Fitch"). Όλες οι πιστοληπτικές διαβαθμίσεις έχουν πρόσφατα επιβεβαιωθεί ή/και ενημερωθεί.

Διεθνής οίκος αξιολόγησης	Μακροπρό-θεσημη	Βραχυπρό-θεσημη	Χρηματοοικονομική Θέση	Προοπτική
Moody's	Aa3	P-1	C+	Αρνητική
Standard & Poor's	BBB+	A-2	-	Σταθερή
Fitch	A-	F2	B/C	Αρνητική

Σημειώσεις επί των Οικονομικών καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

4.7 Εύλογες αξίες χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και παθητικού

Οι ακόλουθες μέθοδοι και παραδοχές χρησιμοποιήθηκαν για την εκτίμηση των εύλογων αξιών των χρηματοοικονομικών μέσων εκτός εκείνων που εμφανίζονται στον ισολογισμό του Ομίλου στην εύλογη αξία ή για τις οποίες η εύλογη αξία δε διαφέρει σημαντικά από τη λογιστική αξία:

Εύλογες αξίες των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων -Όμιλος

	Λογιστικό υπόλοιπο	Εύλογη αξία	Λογιστικό υπόλοιπο	Εύλογη αξία
	31.12.2008	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2007
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού				
Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	2.490.064	2.507.013	3.689.849	3.676.719
Απαιτήσεις κατά πελατών (μετά από προβλέψεις)	73.076.469	72.305.725	54.693.204	55.181.488
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις				
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	14.840.030	14.840.577	10.373.844	10.356.611
Υποχρεώσεις προς πελάτες	67.656.948	67.779.735	60.530.411	60.484.743
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	1.813.678	1.775.567	2.289.735	2.299.794
Μειωμένης εξασφάλισης στοιχεία παθητικού	1.922.873	1.894.903	1.723.046	1.702.509

Εύλογες αξίες των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων --Τράπεζα

	Λογιστικό υπόλοιπο	Εύλογη αξία	Λογιστικό υπόλοιπο	Εύλογη αξία
	31.12.2008	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2007
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού				
Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	5.202.048	5.218.997	4.318.696	4.318.696
Απαιτήσεις κατά πελατών (μετά από προβλέψεις)	55.798.270	55.094.246	39.568.570	40.020.209
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις				
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	13.801.415	13.801.963	8.935.585	8.935.316
Υποχρεώσεις προς πελάτες	56.291.053	56.414.901	49.259.670	49.198.940
Μειωμένης εξασφάλισης στοιχεία παθητικού	3.874.881	3.457.583	3.482.135	3.448.691

Οι ακόλουθες μέθοδοι και παραδοχές χρησιμοποιήθηκαν για την εκτίμηση των εύλογων αξιών των χρηματοοικονομικών μέσων του Ομίλου στις 31 Δεκεμβρίου 2008 και 2007:

Ταμείο και διαθέσιμα στην κεντρική Τράπεζα: Τα λογιστικά υπόλοιπα του ταμείου και των λογαριασμών με τη κεντρική τράπεζα προσεγγίζουν την εύλογη αξία τους.

Απαιτήσεις κατά/ υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα : Η εύλογη αξία των καταθέσεων με τράπεζες και προς τράπεζες χωρίς προκαθορισμένη ληκτότητα υπολογίζεται ότι είναι το απαιτητό ποσό την ημερομηνία ισολογισμού. Η εύλογη αξία καταθέσεων σταθερής ληκτότητας υπολογίζεται χρησιμοποιώντας μοντέλα προεξόφλησης ταμειακών ρών βασιζόμενα σε επιτόκια για παρόμοιες υπολειπόμενες ληκτότητες.

Εμπορικό και Διαθέσιμο προς πώληση χαρτοφυλάκιο χρεογράφων: Οι εύλογες αξίες των χρεογράφων του εμπορικού και διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου, που εμφανίζονται στον ενοποιημένο ισολογισμό, βασίζονται σε τιμές που καθορίζονται από την αγορά για ίδια ή συγκρίσιμα χρηματοοικονομικά μέσα. Για χρεωστικούς τίτλους, για τους οποίους δεν υπάρχουν διαθέσιμες αγοραίες τιμές, η εύλογη αξία εκτιμήθηκε χρησιμοποιώντας τη μέθοδο προεξόφλησης

χρηματορών βάσει συμβατικών χρηματορών προεξοφλημένων με τα αντίστοιχα επιτόκια της αγοράς.

Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα: Όλα τα παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα αναγνωρίζονται στον ισολογισμό στην εύλογη αξία. Για συμβόλαια που διαπραγματεύονται σε οργανωμένη χρηματιστηριακή αγορά, η εύλογη αξία τους βασίζεται σε τιμές που καθορίζονται από την αγορά. Για συμβόλαια που διαπραγματεύονται εκτός οργανωμένης χρηματιστηριακής αγοράς οι εύλογες αξίες βασίζονται σε τιμές διαπραγματευτών, μοντέλα τιμολόγησης, μεθόδους προεξόφλησης χρηματορών ή σε τιμές αγοράς για χρηματοοικονομικά μέσα με παρόμοια χαρακτηριστικά.

Διακρατούμενα μέχρι την λήξη χρεογράφα: Η εύλογη αξία των Διακρατούμενων μέχρι την λήξη χρεογράφων, υπολογίζεται βάσει μεθόδων προεξόφλησης ταμιακών ρών. Τα επιτόκια προεξόφλησης βασίζονται στα τρέχοντα επιτόκια αγοράς για δάνεια που χορηγούνται σε δανειολήπτες με παρόμοια πιστοληπτική ικανότητα. Η λογιστική αξία των Διακρατούμενων μέχρι την λήξη χρεογράφων προσεγγίζει την εύλογη αξία τους.

Απαιτήσεις κατά πελατών: Η εύλογη αξία των δανείων εκτιμάται χρησιμοποιώντας μοντέλα προεξοφλημένων χρηματορών. Τα προεξοφλητικά επιτόκια βασίζονται στα

Σημειώσεις επί των Οικονομικών καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

τρέχοντα επιτόκια της αγοράς που προσφέρονται για μέσα με παρόμοιους όρους σε δανειολήπτες με παρόμοια ποιοτικά χαρακτηριστικά. Η εύλογη αξία των απομειωμένων δανείων εκτιμάται χρησιμοποιώντας μεθόδους προεξοφλημένων χρηματοροών ή τις αξίες των υποκείμενων εξασφαλίσεων, όπου είναι δυνατόν να εφαρμοστούν.

Υποχρεώσεις προς πελάτες: Η εύλογη αξία καταθέσεων άμεσης ζήτησης και χωρίς προσδιορισμένη ημερομηνία λήξης προσδιορίζεται ως το πληρωτέο ποσό κατά την ημερομηνία ισολογισμού. Η εύλογη αξία προθεσμιακών καταθέσεων υπολογίζεται με τη χρήση μοντέλων προεξόφλησης ταμειακών ροών βάσει επιτοκίων αγοράς για αντίστοιχα προϊόντα και παρόμοιες ημερομηνίες λήξης.

Μακροπρόθεσμα δάνεια αναληφθέντα: Η εύλογη αξία του μακροπρόθεσμου δανεισμού υπολογίζεται με τη χρήση μοντέλων προεξόφλησης ταμειακών ροών βάσει των οριακών επιτοκίων του υφιστάμενου κόστους δανεισμού του Ομίλου.

Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους: Η εύλογη αξία των υποχρεώσεων από πιστωτικούς τίτλους εκτιμάται βάσει τιμών αγοράς, ή σε περίπτωση που δεν υπάρχουν με τη χρήση μοντέλων προεξόφλησης ταμειακών ροών βάσει επιτοκίων αγοράς για πιστωτικούς τίτλους αντίστοιχης διάρκειας.

Δεδουλευμένοι τόκοι: η λογιστική αξία των δεδουλευμένων τόκων προσεγγίζει την εύλογη αξία τους.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 5: Τομείς δραστηριότητας

Ο Όμιλος έχει αναγνωρίσει τους ακόλουθους επιχειρηματικούς τομείς:

Λιανικής τραπεζικής

Η λιανική τραπεζική περιλαμβάνει όλους τους ιδιώτες καταναλωτές, τους επαγγελματίες, τις μικρομεσαίες και τις μικρές επιχειρήσεις (με ετήσιο τζίρο μέχρι €2,5 εκατ.). Ο Όμιλος, μέσω του εκτεταμένου δικτύου καταστημάτων που διαθέτει, προσφέρει στους πελάτες της λιανικής τραπεζικής μία μεγάλη ποικιλία καταθετικών και επενδυτικών προϊόντων, καθώς επίσης και ένα ευρύ φάσμα παραδοσιακών προϊόντων και υπηρεσιών.

Επιχειρηματικής και Επενδυτικής τραπεζικής

Ο τομέας της επιχειρηματικής και επενδυτικής τραπεζικής περιλαμβάνει τις πιστοδοτήσεις όλων των μεγάλων και μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεων, τη χρηματοδότηση της ναυτιλίας και την επενδυτική τραπεζική. Ο Όμιλος προσφέρει στους πελάτες επιχειρηματικής τραπεζικής ένα ευρύ φάσμα προϊόντων και υπηρεσιών, που περιλαμβάνουν την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών χρηματοοικονομικής και επενδυτικής φύσης, τη διαχείριση καταθέσεων, τη χορήγηση δανείων (σε ευρώ και σε ξένα νομίσματα), υπηρεσίες συναλλάγματος και την υποστήριξη εμπορικών δραστηριοτήτων.

Χρηματαγορών - Κεφαλαιαγορών και διαχείριση περιουσίας

Ο τομέας αυτός περιλαμβάνει τη διαχείριση διαθεσίμων του Ομίλου και χαρτοφυλακίου ιδιωτών, τη διαχείριση περιουσίας (αμοιβαία κεφάλαια και αμοιβαία κεφάλαια κλειστού τύπου), υπηρεσίες θεματοφυλακής, υπηρεσίες χρηματοοικονομικής μεσιτείας και επενδύσεις του Ομίλου.

Ασφαλιστικών δραστηριοτήτων

Ο Όμιλος προσφέρει ένα ευρύ φάσμα προϊόντων που σχεδιάζονται και προωθούνται μέσω της θυγατρικής εταιρείας Ανώνυμος Ελληνική Εταιρεία Γενικών Ασφαλειών «Η Εθνική» και των θυγατρικών της στην Ελλάδα, στη Νοτιοανατολική Ευρώπη και στη Τουρκία.

Διεθνών δραστηριοτήτων

Οι διεθνείς τραπεζικές δραστηριότητες του Ομίλου εκτός Τουρκίας, περιλαμβάνουν ένα ευρύ φάσμα παραδοσιακών τραπεζικών υπηρεσιών, όπως τη χορήγηση πιστώσεων στα νοικοκυριά, τη χρηματοδότηση εμπορίου και βιομηχανίας, τις υπηρεσίες συναλλάγματος και καταθέσεων. Επιπλέον, ο Όμιλος προσφέρει υπηρεσίες επενδυτικής τραπεζικής και υπηρεσίες χρηματοοικονομικής μεσιτείας, μέσω του εκτεταμένου δικτύου καταστημάτων και θυγατρικών που διαθέτει στο εξωτερικό.

Δραστηριότητες Τουρκίας

Μετά την εξαγορά της Finansbank, οι δραστηριότητες του Ομίλου στην Τουρκία περιλαμβάνουν ένα ευρύ φάσμα παραδοσιακών τραπεζικών υπηρεσιών, όπως την χρηματοδότηση ιδιωτών, τη χρηματοδότηση εμπορίου και βιομηχανίας, τις υπηρεσίες συναλλάγματος και καταθέσεων της Finansbank και των θυγατρικών της.

Λοιπών δραστηριοτήτων

Περιλαμβάνουν τη διαχείριση ακίνητης περιουσίας, τις ξενοδοχειακές και αποθηκευτικές δραστηριότητες καθώς επίσης και τα μη κατανεμημένα έσοδα και δαπάνες του Ομίλου (τόκοι δανείων μειωμένης εξασφάλισης, δάνεια προς το προσωπικό του Ομίλου κλπ).

Κατανομή κατά περιοχή - Τομέας Νοτιοανατολικής Ευρώπης

Ο τομέας της Νοτιοανατολικής Ευρώπης αποτελείται από τις εταιρείες με έδρα τη Βουλγαρία, τη Ρουμανία, τη Σερβία, τη F.Y.R.O.M. και την Κύπρο (βλέπε Σημείωση 46 Ενοποιούμενες εταιρείες).

Σημειώσεις επί των Οικονομικών καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Ανάλυση ανά τομέα

Από 01.01 έως 31.12.2008	Λιανικής τραπεζικής	Επιχειρημα- τικής & Επενδυτικής τραπεζικής	Χρηματαγορών- & Διαχείρισης περιουσίας	Ασφαλιστι- κών δραστηριοτή- των	Διεθνών δραστηριο- τήτων	Δραστηριο- τήτων Τουρκίας	Λουπών δραστηριο- τήτων	Όμιλος
Συνεχιζόμενες δραστηριότητες								
Καθαρά έσοδα από τόκους	1.718.379	324.967	200.908	46.097	491.677	872.623	(75.117)	3.579.534
Καθαρά έσοδα από προμήθειες	189.667	65.826	113.335	6.414	104.937	291.839	51	772.069
Λουπά αποτελέσματα εκμετάλλευσης	1.087	(62.487)	157.643	140.826	60.701	37.399	221.287	556.456
Καθαρά λειτουργικά έσοδα	1.909.133	328.306	471.886	193.337	657.315	1.201.861	146.221	4.908.059
Άμεσες δαπάνες	(630.072)	(46.005)	(83.807)	(172.360)	(320.925)	(564.677)	(215.157)	(2.033.003)
Κατανομή δαπανών & προβλέψεων	(565.018)	(86.039)	(17.528)	(561)	(95.233)	(114.750)	(29.981)	(909.110)
Έσοδα από συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις	-	-	(468)	595	440	-	(29.499)	(28.932)
Κέρδη προ φόρων	714.043	196.262	370.083	21.011	241.597	522.434	(128.416)	1.937.014
Φόροι								(352.071)
Κέρδη Περιόδου								1.584.943
Δικαιώματα μειοψηφίας								(38.931)
Αναλογούντα σε μετόχους της Τράπεζας								1.546.012
Ενεργητικό ανά τομέα	28.229.448	18.258.843	23.100.190	2.435.369	12.045.673	14.613.949	2.204.347	100.887.819
Απαιτήσεις από φόρους								950.809
Σύνολο ενεργητικού								101.838.628
Παθητικό ανά τομέα	49.096.157	2.632.283	18.783.921	2.424.739	6.830.601	10.738.498	2.429.027	92.935.226
Υποχρεώσεις από φόρους								636.348
Σύνολο παθητικού								93.571.574
Λουπά στοιχεία ανά τομέα								
Κεφαλαιακές δαπάνες	33.035	412	3.766	8.213	59.747	69.118	205.156	379.447
Αποσβέσεις και απομειώσεις	16.820	807	7.597	9.364	28.538	40.011	87.768	190.905
Πρόβλεψη απομείωσης αξίας απαιτήσεων	259.493	42.581	-	-	83.406	114.750	19.629	519.859

Σημειώσεις επί των Οικονομικών καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Ανάλυση ανά τομέα

Από 01.01 έως 31.12.2007	Λιανικής τραπεζικής	Επιχειρημα- τικής & Επενδυτικής τραπεζικής	Χρηματαγορών- & Διαχείρισης περιουσίας	Ασφαλιστι- κών δραστηριο- τήτων	Διεθνών δραστηριο- τήτων	Δραστηριο- τήτων Τουρκίας	Λοιπών δραστηριο- τήτων	Όμιλος
Συνεχιζόμενες δραστηριότητες								
Καθαρά έσοδα από τόκους	1.733.582	292.517	33.705	36.933	358.227	747.772	(151.619)	3.051.117
Καθαρά έσοδα από προμήθειες	203.198	64.130	158.447	224	100.446	249.473	(3.393)	772.525
Λοιπά αποτελέσματα εκμετάλλευσης	13.973	(61.564)	205.823	138.147	53.190	101.173	284.826	735.568
Καθαρά λειτουργικά έσοδα	1.950.753	295.083	397.975	175.304	511.863	1.098.418	129.814	4.559.210
Άμεσες δαπάνες	(612.561)	(51.057)	(87.648)	(183.169)	(276.058)	(505.381)	(286.232)	(2.002.106)
Κατανομή δαπανών & προβλέψεων	(457.838)	(83.320)	(17.191)	(382)	(49.427)	(41.319)	(21.908)	(671.385)
Έσοδα από συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις	-	-	(361)	423	157	-	16.991	17.210
Κέρδη προ φόρων	880.354	160.706	292.775	(7.824)	186.535	551.718	(161.335)	1.902.929
Φόροι								(258.808)
Κέρδη περιόδου								1.644.121
Δικαιώματα μειοψηφίας								(18.806)
Αναλογούντα σε μετόχους της Τράπεζας								1.625.315
Ενεργητικό ανά τομέα								
Ενεργητικό ανά τομέα	27.439.135	14.420.429	17.975.160	2.758.878	10.916.878	14.194.105	2.235.455	89.940.040
Απαιτήσεις από φόρους								445.534
Σύνολο ενεργητικού								90.385.574
Παθητικό ανά τομέα								
Παθητικό ανά τομέα	44.988.413	1.557.134	11.255.440	2.646.314	7.116.966	11.805.035	2.187.703	81.557.005
Υποχρεώσεις από φόρους								286.634
Σύνολο παθητικού								81.843.639
Λοιπά στοιχεία ανά τομέα								
Κεφαλαιακές δαπάνες	10.169	1.893	9.353	4.422	43.252	88.382	115.984	273.455
Αποσβέσεις και απομειώσεις	18.270	735	13.737	9.899	29.651	31.058	72.930	176.280
Πρόβλεψη απομείωσης αξίας απαιτήσεων	187.741	48.430	-	-	39.984	41.319	12.723	330.197

Τα κέρδη από διακοπείσες δραστηριότητες αφορούν τον τομέα των Διεθνών Δραστηριοτήτων.

Σημειώσεις επί των Οικονομικών καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Γεωγραφική κατανομή

Από 1.1 έως 31.12.2008

	Ελλάδα	N.A. Ευρώπη	Τουρκία	Άλλες χώρες	Όμιλος
Συνεχιζόμενες δραστηριότητες					
Καθαρά έσοδα από τόκους	2.214.412	451.810	873.445	39.867	3.579.534
Καθαρά έσοδα από προμήθειες	375.293	103.529	291.839	1.408	772.069
Λοιπά αποτελέσματα εκμετάλλευσης	445.316	60.283	50.440	417	556.456
Καθαρά λειτουργικά έσοδα	3.035.021	615.622	1.215.724	41.692	4.908.059
Άμεσες δαπάνες	(1.140.823)	(304.946)	(571.256)	(15.979)	(2.033.004)
Κατανομή δαπανών & προβλέψεων	(699.126)	(91.168)	(114.750)	(4.065)	(909.109)
Έσοδα από συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις	(29.372)	440	-	-	(28.932)
Κέρδη προ φόρων	1.165.700	219.948	529.718	21.648	1.937.014
Φόροι					(352.071)
Κέρδη περιόδου					1.584.943
Δικαιώματα μειοψηφίας					(38.931)
Αναλογούντα σε μετόχους της Τράπεζας					1.546.012
Στοιχεία ενεργητικού ανά γεωγραφική κατανομή	74.218.239	10.862.171	14.623.908	1.183.501	100.887.819
Απαιτήσεις από φόρους					950.809
Σύνολο ενεργητικού					101.838.628
Λοιπά στοιχεία ανά τομέα					
Κεφαλαιακές δαπάνες	250.582	58.630	69.118	1.117	379.447
Αποσβέσεις και απομειώσεις	121.951	27.593	40.416	945	190.905
Πρόβλεψη απομείωσης αξίας απαιτήσεων	321.703	83.388	114.750	18	519.859

Γεωγραφική κατανομή

Από 1.1 έως 31.12.2007

	Ελλάδα	N.A. Ευρώπη	Τουρκία	Άλλες χώρες	Όμιλος
Συνεχιζόμενες δραστηριότητες					
Καθαρά έσοδα από τόκους	1.945.004	311.602	747.887	46.624	3.051.117
Καθαρά έσοδα από προμήθειες	422.606	92.040	249.473	8.406	772.525
Λοιπά αποτελέσματα εκμετάλλευσης	580.773	51.630	101.603	1.562	735.568
Καθαρά λειτουργικά έσοδα	2.948.383	455.272	1.098.963	56.592	4.559.210
Άμεσες δαπάνες	(1.219.753)	(237.173)	(506.295)	(38.885)	(2.002.106)
Κατανομή δαπανών & προβλέψεων	(580.640)	(28.580)	(41.319)	(20.846)	(671.385)
Έσοδα από συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις	17.053	157	-	-	17.210
Κέρδη προ φόρων	1.165.043	189.676	551.349	(3.139)	1.902.929
Φόροι					(258.808)
Κέρδη περιόδου					1.644.121
Δικαιώματα μειοψηφίας					(18.806)
Αναλογούντα σε μετόχους της Τράπεζας					1.625.315
Στοιχεία ενεργητικού ανά γεωγραφική κατανομή	64.822.504	8.608.728	14.200.658	2.308.150	89.940.040
Απαιτήσεις από φόρους					445.534
Σύνολο ενεργητικού					90.385.574
Λοιπά στοιχεία ανά τομέα					
Κεφαλαιακές δαπάνες	141.821	43.080	88.382	172	273.455
Αποσβέσεις και απομειώσεις	115.484	27.993	31.145	1.658	176.280
Πρόβλεψη απομείωσης αξίας απαιτήσεων	248.895	23.612	41.319	16.371	330.197

Σημειώσεις επί των Οικονομικών καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 6: Καθαρά έσοδα από τόκους

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007
Έσοδα τόκων από:				
Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	449.165	493.511	435.300	417.566
Χρεόγραφα σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	481.838	775.382	438.195	519.019
Επενδυτικά χρεόγραφα	522.512	362.922	187.737	81.226
Απαιτήσεις κατά πελατών	5.475.829	4.095.606	2.995.095	2.414.476
Λοιπά τοκοφόρα περιουσιακά στοιχεία	12.074	9.466	9.509	8.007
Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα	6.941.418	5.736.887	4.065.836	3.440.294
Εξοδα τόκων από:				
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	(727.888)	(628.467)	(533.704)	(523.466)
Υποχρεώσεις προς πελάτες	(2.256.196)	(1.657.464)	(1.271.020)	(971.589)
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	(117.497)	(96.012)	-	-
Λοιπές δανειακές υποχρεώσεις	(250.619)	(298.991)	(205.136)	(130.229)
Λοιπές τοκοφόρες υποχρεώσεις	(9.684)	(4.836)	(8.396)	(4.274)
Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα	(3.361.884)	(2.685.770)	(2.018.256)	(1.629.558)
Καθαρά έσοδα από τόκους	3.579.534	3.051.117	2.047.580	1.810.736

Σημειώσεις επί των Οικονομικών καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 7: Καθαρά έσοδα από προμήθειες

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007
Θεματοφυλακής, χρηματιστηριακών υπηρεσιών & επενδυτικής τραπεζικής	99.722	129.107	23.614	22.956
Λιανικής τραπεζικής	266.867	245.255	81.734	82.971
Επιχειρηματικών χορηγήσεων	134.751	151.056	84.196	79.013
Τραπεζικών εργασιών διαμεσολάβησης και καταθέσεων	218.214	167.152	87.321	86.647
Διαχείρισης κεφαλαίων	52.515	79.955	2.422	46.331
Σύνολο	772.069	772.525	279.287	317.918

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 8: Καθαρά έσοδα από ασφαλιστικές δραστηριότητες

	Όμιλος	
	31.12.2008	31.12.2007
Εγγεγραμμένα ασφάλιστρα	919.029	834.546
Μείον: Αντασφάλιστρα	(111.459)	(109.440)
Εγγεγραμμένα ασφάλιστρα μείον αντασφάλιστρα	807.570	725.106
Μεταβολή αποθέματος μη δεδουλευμένων ασφαλίσεων	7.847	(19.488)
Μερίδιο αντασφαλιστών στη μεταβολή αποθέματος μη δεδουλευμένων ασφαλίσεων	(6.556)	3.770
Μεταβολή αποθέματος μη δεδουλευμένων ασφαλίσεων - Αναλογία Ομίλου	1.291	(15.718)
Καθαρά δεδουλευμένα ασφάλιστρα	808.861	709.388
Λοιπά (συμπερ. καθαρών κερδών / (ζημιών) επενδύσεων unit linked)	(95.420)	12.085
Δεδουλευμένα ασφάλιστρα μετά από αντασφάλιση	713.441	721.473
Αποζημιώσεις ασφαλισμένων	(475.653)	(386.819)
Μείον: Αναλογία αντασφαλιστών	35.474	14.122
Αποζημιώσεις ασφαλισμένων - Αναλογία Ομίλου	(440.179)	(372.697)
Μεταβολή μαθηματικού αποθέματος και λοιπών αποθεμάτων ζωής	(51.242)	(178.652)
Μείον: Μερίδιο αντασφαλιστών	12.179	8.208
Μεταβολή μαθηματικού αποθέματος και λοιπών αποθεμάτων ζημιών – Αναλογία Ομίλου	(39.063)	(170.444)
Εξοδα προμηθειών	(93.873)	(97.919)
Προμήθειες από αντασφαλιστές	5.597	15.859
Καθαρές προμήθειες	(88.276)	(82.060)
Λοιπά	(6.000)	(4.078)
Καθαρή απόδοση προς κατόχους συμβολαίων DAF	(17.043)	957
Εξοδα από ασφαλιστικές δραστηριότητες	(590.561)	(628.322)
Καθαρά έσοδα από ασφαλιστικές δραστηριότητες	122.880	93.151

Σημειώσεις επί των Οικονομικών καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 9: Αποτελέσματα τίτλων εμπορικού και επενδυτικού χαρτοφυλακίου

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007
Καθαρά κέρδη / (ζημιές) από χρηματοοικονομικά μέσα στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	397.911	241.795	80.073	145.461
Καθαρά κέρδη / (ζημιές) από πώληση διαθεσίμου προς πώληση χαρτοφυλακίου	28.072	131.068	(59.961)	60.542
Καθαρό κέρδος από πώληση συγγενών εταιριών	1.306	108.027	4.613	104.387
(Ζημία απομείωσης) / αντιλογισμός απομείωσης επενδύσεων	(17.772)	(989)	(86.361)	(989)
Σύνολο	409.517	479.901	(61.636)	309.401

Τα Καθαρά κέρδη / (ζημιές) από χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων για τη χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2008 περιλαμβάνουν €(270.749) (2007: 132.104) για τον Όμιλο και €(221.246) (2007: €191.868) για την Τράπεζα από χρηματοοικονομικά περιουσιακά μέσα προσδιορισμένα στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων.

Οι ζημιές απομείωσης επενδύσεων στην Τράπεζα περιλαμβάνουν ζημιές απομείωσης για την θυγατρική ΑΣΤΗΡ Παλάς Βουλιαγμένης Α.Ε.Ε. ύψους €40 εκατ., και €46 εκατ. σε συγκεκριμένες επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση. Η απομείωση για την ΑΣΤΗΡ Παλάς Βουλιαγμένης Α.Ε.Ε. βασίστηκε στην αποτίμηση που έγινε κατά της αύξησης μετοχικού κεφαλαίου το Νοέμβριο του 2008.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 10: Καθαρά Λοιπά Έσοδα

Στα καθαρά λοιπά έσοδα περιλαμβάνονται, μερίσματα για τον Όμιλο και την Τράπεζα ύψους €22.483 (2007: €11.262) και €83.451 (2007: €66.108) αντίστοιχα, συνεισφορές βάσει νομοθετικών πλαισίων για δάνεια και καταθέσεις καθώς και μη τραπεζικά έσοδα όπως έσοδα από ακίνητα επενδύσεων, κέρδη /

ζημιές από πωλήσεις ακινήτων, έσοδα των αποθηκευτικών και ξενοδοχειακών κλάδων, λοιπά έσοδα από διάφορες πηγές και έσοδα από τη δραστηριότητα καθώς και αποτελέσματα από τη ρευστοποίηση επενδύσεων του private equity.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 11: Δαπάνες προσωπικού

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007
Μισθοί και λοιπές παροχές προσωπικού	1.400.004	1.333.986	869.683	834.793
Έσοδα προγραμμάτων καθορισμένων παροχών (Σημείωση 12)	37.160	55.779	6.278	11.422
Παροχές που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών	10.503	33.793	9.141	33.793
Σύνολο	1.447.667	1.423.558	885.102	880.008

Ο μέσος αριθμός εργαζομένων του Ομίλου για την περίοδο από την 1 Ιανουαρίου μέχρι την 31 Δεκεμβρίου 2008 ανήλθε σε 35.860 άτομα (2007: 33.361) και για την Τράπεζα σε 13.787 άτομα (2007: 13.378).

Παροχές που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών

Την 22 Ιουνίου 2005, η επαναληπτική Γενική Συνέλευση των Μετόχων της Τράπεζας ενέκρινε πρόγραμμα δικαιωμάτων προαίρεσης επί μετοχών (το «πρόγραμμα Α») προς τα εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, τα στελέχη της διοίκησης και τους εργαζομένους του Ομίλου. Το πρόγραμμα Α έχει διάρκεια 5 ετών και λήγει το 2010. Η εφάπαξ ή τμηματική χορήγηση των ανωτέρω δικαιωμάτων προαίρεσης τελεί υπό τη διακριτική ευχέρεια των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας και δύναται να πραγματοποιηθεί σε οποιαδήποτε χρονική στιγμή. Ο μέγιστος αριθμός μετοχών που μπορεί να εκδοθεί βάσει αυτού του προγράμματος ανέρχεται σε 3,5 εκατ. Η τιμή εξάσκησης των δικαιωμάτων κυμαίνεται εντός του εύρους των €5 και ποσοστού 70% της μέσης χρηματιστηριακής τιμής της περιόδου από 1η Ιανουαρίου της χρήσης στην οποία διατέθηκαν τα δικαιώματα μέχρι και την πρώτη ημερομηνία εξάσκησης τους.

Την 1η Ιουνίου 2006, η δεύτερη επαναληπτική Γενική Συνέλευση των Μετόχων της Τράπεζας, ενέκρινε νέο πρόγραμμα δικαιωμάτων προαίρεσης επί μετοχών (το «πρόγραμμα Β») προς

τα εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, τα στελέχη της διοίκησης και τους εργαζομένους του Ομίλου. Το πρόγραμμα Β, έχει διάρκεια 5 ετών και λήγει το 2011. Ο μέγιστος αριθμός μετοχών που μπορεί να εκδοθεί βάσει αυτού του προγράμματος ανέρχεται σε 3,5 εκατ. Η τιμή εξάσκησης των δικαιωμάτων κυμαίνεται εντός του εύρους των €5 και ποσοστού 70% της μέσης χρηματιστηριακής τιμής της περιόδου από την 1η Ιουνίου 2006 (ημερομηνία της Γενικής Συνέλευσης) μέχρι και την ημερομηνία της πρώτης εξάσκησης των δικαιωμάτων.

Την 28η Ιουνίου 2007, η δεύτερη επαναληπτική Γενική Συνέλευση των Μετόχων της Τράπεζας ενέκρινε τρίτο πρόγραμμα δικαιωμάτων προαίρεσης επί μετοχών (το «πρόγραμμα Γ») προς τα εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, τα στελέχη της διοίκησης και τους εργαζομένους του Ομίλου. Το πρόγραμμα Γ έχει διάρκεια 8 ετών και λήγει το 2015. Ο μέγιστος αριθμός μετοχών που μπορεί να εκδοθεί ανέρχεται σε 12 εκατ. Η τιμή εξάσκησης των δικαιωμάτων θα κυμαίνεται εντός του εύρους των €5 και ποσοστού 85% της μέσης χρηματιστηριακής τιμής της περιόδου από 1η Ιανουαρίου μέχρι την 31 Οκτωβρίου της χρήσης στην οποία διατέθηκαν τα δικαιώματα. Τα δικαιώματα θα πρέπει να χορηγηθούν μέχρι το 2010 και ο μέγιστος αριθμός που μπορεί να χορηγείται κατ' έτος στους δικαιούχους στο σύνολό τους, δεν πρέπει να υπερβαίνει το 1% των κοινών μετοχών της Τράπεζας. Ως σήμερα δεν έχουν εκδοθεί σχετικά δικαιώματα.

Σημειώσεις επί των Οικονομικών καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Την 29 Νοεμβρίου 2006, το Διοικητικό Συμβούλιο ενέκρινε την έκδοση 2.992.620 δικαιωμάτων προαίρεσης επί μετοχών σύμφωνα με τους όρους του προγράμματος Α. Η τιμή άσκησης του δικαιώματος τέθηκε στα €23,80 ανά μετοχή. Οι προϋποθέσεις κατοχύρωσης των δικαιωμάτων είναι οι εξής: Το 15% του συνόλου των δικαιωμάτων κατοχυρώθηκε άμεσα, το 35% του συνόλου των δικαιωμάτων κατοχυρώνεται μετά από 1 έτος και το 50% του συνόλου των δικαιωμάτων κατοχυρώνεται μετά από 2 έτη. Τα δικαιώματα προαίρεσης που κατοχυρώνονται, ασκήθηκαν κατά το χρονικό διάστημα από 6 έως 15 Δεκεμβρίου 2006 και είναι δυνατόν να ασκηθούν από 1 έως 10 Δεκεμβρίου 2010 για τα επόμενα έτη έως το 2010. Μετά την 10 Δεκεμβρίου 2010 ακυρώνονται όλα τα δικαιώματα που δεν θα έχουν ασκηθεί.

Την 1 Νοεμβρίου 2007, το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας ενέκρινε την έκδοση 496.500 δικαιωμάτων προαίρεσης επί μετοχών σύμφωνα με τους όρους του προγράμματος Α με τις ίδιες προϋποθέσεις κατοχύρωσης και την ίδια τιμή εξάσκησης. Το σύνολο των μετοχών που εκδόθηκαν σύμφωνα με τους όρους του προγράμματος Α ανήλθε στις 3.489.120.

Την 1 Νοεμβρίου 2007, το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας ενέκρινε τη χορήγηση 3.014.100 δικαιωμάτων προαίρεσης επί μετοχών σύμφωνα με το πρόγραμμα Β σε τιμή €23,00 ανά μετοχή. Οι προϋποθέσεις κατοχύρωσης των δικαιωμάτων είναι οι εξής: Το 15% των δικαιωμάτων κατοχυρώθηκε άμεσα, το 15% των δικαιωμάτων κατοχυρώνεται μετά από 6 μήνες, το 30% των δικαιωμάτων κατοχυρώνεται μετά από 1,5 χρόνο και υπό την

αίρεση της εκπλήρωσης του κατώτατου στόχου του Δείκτη «Κέρδη ανά μετοχή» για το 2008 ή μετά από 2,5 χρόνια υπό την αίρεση της εκπλήρωσης του κατώτατου στόχου του Δείκτη «Κέρδη ανά μετοχή» για το 2009. Το υπόλοιπο 40% κατοχυρώνεται μετά από 2,5 χρόνια υπό την αίρεση της εκπλήρωσης του κατώτατου στόχου του Δείκτη «Κέρδη ανά μετοχή» για το 2009. Τα δικαιώματα προαίρεσης επί μετοχών του προγράμματος Β που κατοχυρώθηκαν άμεσα, ασκήθηκαν κατά το χρονικό διάστημα από 3 έως 10 Δεκεμβρίου 2007 και τα υπόλοιπα θα ασκηθούν από 1 έως 10 Ιουνίου κατά τα επόμενα έτη έως το 2011. Μετά την 10 Ιουνίου 2011 ακυρώνονται όλα τα δικαιώματα που δεν θα έχουν ασκηθεί.

Σε περίπτωση αποχώρησης του εργαζομένου από τον Όμιλο πριν από την κατοχύρωση των δικαιωμάτων που του αναλογούν από το πρόγραμμα Α ή από το πρόγραμμα Β, ο εργαζόμενος στερείται των δικαιωμάτων αυτών.

Κατά την διάρκεια του 2008, ασκήθηκαν 387.970 από τα συνολικά 2.134.020 κατοχυρωμένα δικαιώματα. Η διαφορά των 1.746.050 αφορά δικαιώματα προαίρεσης που δεν ασκήθηκαν ως την 31 Δεκεμβρίου 2008. Επίσης, το 2008 ακυρώθηκαν 229.850 δικαιώματα προαίρεσης επί μετοχών.

Οι λεπτομέρειες σχετικά με τα δικαιώματα προαίρεσης που υφίστανται κατά τη διάρκεια της χρήσης 2008 και 2007 έχουν ως εξής:

Δικαιώματα προαίρεσης επί μετοχών

	31.12.2008		31.12.2007	
	Αριθμός μετοχών	Μέση Τιμή	Αριθμός μετοχών	Μέση Τιμή
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου	4.613.215	23,35	2.682.577	23,80
Εγκριθέντα μέσα στη περίοδο	-	-	3.510.600	23,12
Δικαιώματα που ακυρώθηκαν μέσα στη περίοδο	(229.850)	-	(18.720)	23,80
Δικαιώματα που ασκήθηκαν μέσα στη περίοδο	(387.970)	22,12	(1.561.242)	23,59
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	3.995.395	22,49	4.613.215	23,35
Κατοχυρωμένα αλλά μη ασκηθέντα την 31 Δεκεμβρίου	1.746.050	22,85	140.907	23,55

Η μέση τιμή άσκησης για κάθε ένα δικαίωμα προαίρεσης ορίστηκε σε €22,12 (2007: €23,55) ενώ η εναπομένουσα περίοδος κατοχύρωσης ορίζεται στα 2 έτη για το Πρόγραμμα Α και 2,5 έτη για το Πρόγραμμα Β. Δεν εγκρίθηκαν δικαιώματα το 2008. Η μέση σταθμισμένη εύλογη αξία των δικαιωμάτων που χορηγήθηκαν το 2007, ήταν €17,66 ανά δικαίωμα. Ο υπολογισμός της εύλογης αξίας βασίστηκε στο μοντέλο αποτίμησης δικαιωμάτων προαίρεσης Black - Scholes καθώς και στα ακόλουθα δεδομένα:

Δεδομένα μοντέλου αποτίμησης

31.12.2007

Τιμή μετοχής	€41,00
Μέση σταθμισμένη τιμή άσκησης	€23,12
Περίοδος άσκησης (σε χρόνια)	2,02
Αναμενόμενη διακύμανση	24%
Επιτόκιο μηδενικού κινδύνου	4,4%
Αναμενόμενη μερισματική απόδοση	2,1%

Η αναμενόμενη σταθμισμένη διακύμανση προσδιορίστηκε συνυπολογίζοντας την πραγματική διακύμανση της μετοχής της Τράπεζας τους τελευταίους 18 μήνες καθώς και την αναμενόμενη μελλοντική διακύμανση. Το συνολικό έξοδο που αναγνωρίστηκε μέσα στη περίοδο ανήλθε σε €6.070 (2007: €29.457).

Δωρεάν μετοχές

Την 25 Μαΐου 2007, η Γενική Συνέλευση των μετόχων της Τράπεζας ενέκρινε την δωρεάν διανομή 350.000 μετοχών στο προσωπικό, οι οποίες θα προέλθουν από την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της με κεφαλαιοποίηση κερδών προηγούμενων χρήσεων ποσού €1.750. Το συνολικό έξοδο που αναγνωρίστηκε μέσα στη περίοδο ανήλθε σε €4.433 (2007: €4.336).

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 12: Υποχρεώσεις από παροχές στο προσωπικό

I. Προγράμματα καθορισμένης εισφοράς

Ταμείο Σύνταξης Προσωπικού της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος
Δυνάμει του Ν. 3655/2008 που τέθηκε σε ισχύ τον Απρίλιο του 2008, το ταμείο κύριας σύνταξης της Τράπεζας, το οποίο ήταν πρόγραμμα καθορισμένων εισφορών, εντάχθηκε στον κύριο κλάδο σύνταξης του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ από την 1 Αυγούστου 2008. Σύμφωνα με το Ν. 3655/2008, η Τράπεζα θα καταβάλει €25,5 εκατ. στο ΙΚΑ -ΕΤΑΜ, ετησίως για 15 έτη, με έναρξη το Δεκέμβριο του 2009.

Σύμφωνα με το Νόμο, οι εργοδοτικές εισφορές της Τράπεζας, θα μειώνονται ισόποσα κάθε 3 έτη, ξεκινώντας από το 2013, ώστε το ποσοστό εισφοράς να μειωθεί από το 26,5% στο 13,3% για τους εργαζόμενους που ανήκαν σε οποιοδήποτε ασφαλιστικό Ταμείο πριν την 1 Ιανουαρίου 1993. Οι εργοδοτικές εισφορές για τους εργαζομένους που εντάχθηκαν σε οποιοδήποτε ασφαλιστικό ταμείο μετά την 1 Ιανουαρίου 1993 θα παραμείνουν στο 13,3%.

Επικουρικό Ταμείο Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος

Το 2005 και το 2006, ψηφίστηκαν νόμοι που επιτρέπουν την υπαγωγή των επικουρικών ταμείων των τραπεζών στο Ενιαίο Ταμείο Ασφάλισης Τραπεζοϋπαλλήλων (ΕΤΑΤ). Η σχετική νομοθεσία προβλέπει ότι, προκειμένου τα εν λόγω επικουρικά ταμεία να υπαχθούν στο ΕΤΑΤ, θα πρέπει ο εργοδότης να καταβάλει ένα ποσό, που θα υπολογιστεί βάσει ανεξάρτητης οικονομικής μελέτης που θα ανατεθεί από το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών βάσει της νομοθεσίας αυτής. Τον Απρίλιο του 2006, η Τράπεζα υπέβαλε αίτηση σύμφωνα με το Ν.3371/2005, όπως τροποποιήθηκε, για την υπαγωγή του επικουρικού ταμείου συνταξιοδότησεως των εργαζομένων της στο ΕΤΑΤ. Κατά συνέπεια, ενδέχεται η Τράπεζα να κληθεί να καταβάλει σημαντικό ποσό στο ΕΤΑΤ για την υπαγωγή αυτή.

Το Επικουρικό Ταμείο της Τράπεζας προβλέπει καθορισμένες εργοδοτικές εισφορές ύψους 9% επί των τακτικών αποδοχών. Οι παροχές καθορίζονται βάσει των ετών υπηρεσίας στην Τράπεζα και του τελικού συντάξιμου μισθού των εργαζομένων. Βάσει του Ν. 3371/2005, οι εργαζόμενοι που προσλαμβάνονται μετά την 1 Ιανουαρίου 2005 ασφαλιζονται στο επικουρικό ταμείο ΙΚΑ – ΕΤΕΑΜ. Η Τράπεζα πληρώνει τις εισφορές της στο ΙΚΑ – ΕΤΕΑΜ από την 1 Μαΐου 2007.

Ταμείο Σύνταξης της Εθνικής Ανώνυμης Ελληνικής Εταιρείας Γενικών Ασφαλειών (“Εθνική Ασφαλιστική”)

Βάσει νομοθετικής ρύθμισης που εφαρμόστηκε τον Απρίλιο του 2008, το κύριο συνταξιοδοτικό και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης ταμείο της Εθνικής Ασφαλιστικής (το Ταμείο Ασφάλισης Προσωπικού της ανώνυμης εταιρείας “η Εθνική” (“Τ.Α.Π.Ε.”)) εντάχθηκε την 1 Αυγούστου 2008 στον βασικό κλάδο ασφάλισης του κρατικού ταμείου ΙΚΑ-ΕΤΑΜ. Οι εργοδοτικές εισφορές της Εθνικής Ασφαλιστικής, θα μειώνονται ισόποσα κάθε 3 έτη, ξεκινώντας από το 2013, ώστε το ποσοστό εισφοράς να μειωθεί στο 13,3% για τους εργαζόμενους που ανήκαν σε οποιοδήποτε ασφαλιστικό Ταμείο πριν την 1 Ιανουαρίου 1993. Οι εργοδοτικές εισφορές για τους εργαζομένους που εντάχθηκαν σε οποιοδήποτε ασφαλιστικό ταμείο μετά την 1 Ιανουαρίου 1993 θα παραμείνουν στο 13,3%.

Λοιπά συνταξιοδοτικά προγράμματα καθορισμένης εισφοράς

Το κατάστημα του Λονδίνου καθώς και άλλες εταιρείες του Ομίλου μεταξύ των οποίων και οι UBB, SABA, Εθνική Asset Management, NBGI και NBGI PE καταβάλλουν εργοδοτικές εισφορές σε προγράμματα καθορισμένης εισφοράς.

Προγράμματα υγείας καθορισμένης εισφοράς

Η Τράπεζα καταβάλλει καθορισμένες εισφορές προς το Ταμείο Υγείας Προσωπικού Εθνικής Τράπεζας (“Τ.Υ.Π.Ε.Τ.”), οι οποίες ανέρχονται σε 6,25% των αποδοχών των εργαζομένων. Οι εισφορές μελών εν ενεργεία ανέρχονται σε 2,5% των αποδοχών τους. Επιπλέον εισφορές καταβάλλονται για ασφαλιζόμενα μέλη της οικογένειας των ασφαλισμένων (όπως σύζυγος που δεν εργάζεται και παιδιά), ενώ αυξάνονται περισσότερο σε περίπτωση ασφάλισης συζύγου που εργάζεται και μελών της πατρικής οικογένειας. Οι εισφορές συνταξιούχων μελών ανέρχονται σε 4% των συντάξεών τους ενώ πρόσθετες εισφορές καταβάλλονται για άλλα ασφαλιζόμενα μέλη της οικογένειάς τους. Το Τ.Υ.Π.Ε.Τ. παρέχει κάλυψη για υγειονομική περίθαλψη στους εργαζόμενους πριν και μετά τη συνταξιοδότησή τους, και στα ασφαλισμένα σε αυτό μέλη της οικογένειάς τους.

Το συνολικό ποσό των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης σε κρατικά ταμεία και προγράμματα καθορισμένων εισφορών που καταβλήθηκαν για το 2008 και 2007 ανήλθε για τον Όμιλο σε €333,1 εκατ. και €330,7 εκατ. αντίστοιχα. Για την Τράπεζα τα αντίστοιχα ποσά ανήλθαν σε €243,9 εκατ. και €243,5 εκατ. Όπως προαναφέρθηκε, το Ταμείο Σύνταξης Προσωπικού της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος και το Ταμείο Ασφάλισης Προσωπικού της Εθνικής Ασφαλιστικής εντάχθηκαν την 1 Αυγούστου 2008 στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και επομένως σταμάτησαν να υφίστανται ως ξεχωριστά ταμεία καθορισμένων εισφορών.

II. Προγράμματα χωρίς συμμετοχή του Ομίλου

Ταμείο αυτασφάλειας προσωπικού της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος

Ο Όμιλος δεν καταβάλλει εισφορές στο παραπάνω ταμείο. Η Τράπεζα έχει χορηγήσει στο ταμείο δάνειο με λήξη το 2020, το οποίο φέρει επιτόκιο Euribor 3-μηνών, το υπόλοιπο του οποίου την 31 Δεκεμβρίου 2008 ανέρχεται σε €54,2 εκατ. (2007: €58,8 εκατ.)

III. Προγράμματα καθορισμένων παροχών

Η Τράπεζα και ορισμένες θυγατρικές εταιρείες της καταβάλλουν εισφορές σε προγράμματα καθορισμένων παροχών για τους υπαλλήλους τους. Τα προγράμματα διαφέρουν ως προς τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους, οι παροχές των περισσότερων όμως βασίζονται στις εισφορές εργοδότη και ασφαλισμένων, στις αποδοχές των υπαλλήλων και στα έτη υπηρεσίας. Η μέθοδος χρηματοδότησης δεν διαφέρει ιδιαίτερα ανά πρόγραμμα και κατά κανόνα αφορά σε καθορισμένες μηνιαίες εισφορές εργοδότη και ασφαλισμένων. Σε ορισμένες εταιρείες του Ομίλου προβλέπονται και αποζημιώσεις για εργαζόμενους μετά την έξοδο από την υπηρεσία.

Τα έξοδα των προγραμμάτων καθορισμένων παροχών που έχουν καταχωρηθεί στα αποτελέσματα αναλύονται ως ακολούθως:

Σημειώσεις επί των Οικονομικών καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

Εξοδα προγραμμάτων καθορισμένων παροχών

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007
Κόστος τρέχουσας υπηρεσίας	11.857	14.327	4.846	6.265
Κόστος επιτοκίου	19.066	17.688	12.282	9.946
Αναμενόμενη απόδοση περιουσιακών στοιχείων	(12.809)	(10.982)	(12.109)	(9.864)
Αναλογιστικά (κέρδη) / ζημίες που αναγνωρίστηκαν στην περίοδο	(1.854)	1.228	(2.621)	133
Κόστος προϋπηρεσίας που αναγνωρίστηκε στην περίοδο	81	70	-	-
Ζημίες από περικοπές / διακανονισμούς	20.819	33.448	3.880	4.942
Σύνολο	37.160	55.779	6.278	11.422

Οι ζημίες από περικοπές / διακανονισμούς για την 31 Δεκεμβρίου 2008 περιλαμβάνουν κυρίως το κόστος των προγραμμάτων εθελουσίας εξόδου της Εθνικής Ασφαλιστικής και της Vojvodjanska ποσού €15,0 εκατ. και €1,5 εκατ. αντίστοιχα. Τα συγκριτικά στοιχεία της 31 Δεκεμβρίου 2007 περιλαμβάνουν κυρίως το ποσό των €0,8 εκατ. για την εξαγορά μέρους του συμβολαίου ομαδικής ασφάλισης των εργαζομένων της Αστήρ

Παλλάς Βουλιαγμένης Α.Ε. λόγω εθελουσίας εξόδου υπαλλήλων της καθώς και το κόστος των προγραμμάτων εθελουσίας εξόδου του προσωπικού των εταιρειών: Ε.Α.Ε.Δ.Ο., Αστήρ Παλλάς Βουλιαγμένης και Εθνικής Ασφαλιστικής, ύψους €4,5 εκατ., 1,5 εκατ. και €25,7 εκατ. αντίστοιχα.

Καθαρή υποχρέωση στον ισολογισμό

	Όμιλος					
	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2006	31.12.2005	31.12.2004	01.01.2004
Παρούσα αξία χρηματοδοτούμενων υποχρεώσεων	393.407	333.475	327.105	315.889	328.049	296.610
Εύλογες αξίες επενδύσεων	(68.001)	(183.193)	(146.402)	(141.170)	(156.266)	(135.087)
	325.406	150.282	180.703	174.719	171.783	161.523
Παρούσα αξία μη χρηματοδοτούμενων υποχρεώσεων	88.663	79.967	65.001	56.220	72.088	51.464
Αναλογιστικές (ζημίες) / κέρδη μη αναγνωρισθείσες	(181.592)	9.441	(32.667)	(22.467)	(20.624)	-
Κόστος προϋπηρεσίας μη αναγνωρισθέν	(1.730)	(308)	(469)	(747)	(800)	-
Σύνολο	230.747	239.382	212.568	207.725	222.447	212.987

Καθαρή υποχρέωση στον ισολογισμό

	Τράπεζα					
	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2006	31.12.2005	31.12.2004	01.01.2004
Παρούσα αξία χρηματοδοτούμενων υποχρεώσεων	296.234	235.737	157.922	141.277	98.994	92.464
Εύλογες αξίες περιουσιακών στοιχείων	(57.906)	(169.100)	(106.095)	(101.678)	(64.597)	(51.720)
	238.328	66.637	51.827	39.599	34.397	40.744
Παρούσα αξία μη χρηματοδοτούμενων υποχρεώσεων	13.505	8.813	3.594	3.142	-	-
Αναλογιστικές (ζημίες) / κέρδη μη αναγνωρισθείσες	(143.776)	35.090	4.123	20.115	6.570	-
Σύνολο	108.057	110.540	59.544	62.856	40.967	40.744

Κίνηση καθαρής υποχρέωσης στον ισολογισμό

	Όμιλος		Τράπεζα	
	2008	2007	2008	2007
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	239.382	212.568	110.540	59.544
Απόκτηση / Συγχώνευση θυγατρικών	-	5.045	-	50.507
Εργοδοτικές εισφορές	(26.360)	(13.486)	(7.332)	(7.110)
Παροχές καταβληθείσες από τον Όμιλο / Τράπεζα	(17.197)	(21.022)	(1.429)	(3.823)
Εξοδα που αναγνωρίστηκαν στα αποτελέσματα της χρήσης	37.160	55.779	6.278	11.422
Συναλλαγματικές διαφορές	(2.238)	498	-	-
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	230.747	239.382	108.057	110.540

Οι εισφορές που αναμένεται να καταβληθούν από τον Όμιλο και την Τράπεζα σε προγράμματα καθορισμένων παροχών το 2009 υπολογίζονται σε €11,1 εκατ. και €8,1 εκατ. αντίστοιχα.

Σημειώσεις επί των Οικονομικών καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

Κίνηση υποχρέωσης προγραμμάτων καθορισμένων παροχών:

	Όμιλος		Τράπεζα	
	2008	2007	2008	2007
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	413.441	392.106	244.550	161.516
Απόκτηση / συγχώνευση θυγατρικών	-	5.045	-	89.187
Κόστος τρέχουσας υπηρεσίας	11.857	14.327	4.846	6.265
Κόστος επιτοκίου	19.066	17.688	12.282	9.946
Εισφορές εργαζομένων	7.093	7.366	5.573	5.776
Παροχές ταμείων	(53.624)	(25.824)	(29.344)	(20.087)
Παροχές καταβληθείσες από τον Όμιλο / Τράπεζα	(17.197)	(21.022)	(1.429)	(3.823)
Ζημιές/(κέρδη) από περικοπές/ διακανονισμούς	13.737	27.259	391	4.243
Λουπές προσαρμογές	3.518	135	3.490	-
Κόστος προϋπηρεσίας	1.563	35	-	-
Αναλογιστικές ζημιές/(κέρδη)	85.140	(4.109)	69.380	(8.473)
Συναλλαγματικές διαφορές	(2.524)	435	-	-
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	482.070	413.441	309.739	244.550

Συμφωνία περιουσιακών στοιχείων προγράμματος:

	Όμιλος		Τράπεζα	
	2008	2007	2008	2007
Εύλογη αξία περιουσιακών στοιχείων κατά την 1 Ιανουαρίου	183.193	146.402	169.100	106.095
Συγχώνευση θυγατρικών	-	-	-	29.184
Αναμενόμενη απόδοση περιουσιακών στοιχείων	12.809	10.982	12.109	9.864
Εργοδοτικές εισφορές	26.360	13.486	7.332	7.110
Εισφορές εργαζομένων	7.093	7.366	5.573	5.776
Παροχές ταμείων	(53.624)	(25.824)	(29.344)	(20.087)
Αναλογιστικές (ζημιές)/ κέρδη	(107.830)	30.781	(106.864)	31.158
Εύλογη αξία περιουσιακών στοιχείων κατά την 31 Δεκεμβρίου	68.001	183.193	57.906	169.100

Η πραγματική απόδοση των περιουσιακών στοιχείων των προγραμμάτων κατά τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2008 ανήλθε σε €(94,8) εκατ. (2007: €41,8 εκατ.) για τον Όμιλο και €(94,8) εκατ. (2007: €41,5 εκατ.) για την Τράπεζα.

Η μείωση της αξίας των περιουσιακών στοιχείων των προγραμμάτων κατά €115,2 εκατ. για τον Όμιλο και €111,2 εκατ. για την Τράπεζα οφείλονται κυρίως στη μείωση της αξίας των μετοχών της Τράπεζας κατά €99 εκατ., η τιμή της οποίας σημείωσε πτώση κατά 71,9% σε ετήσια βάση στα €13,20 κατά την 31.12.2008. Η κατανομή των περιουσιακών στοιχείων των χρηματοδοτούμενων προγραμμάτων παροχών αναλύεται

παρακάτω. Η μείωση της αξίας της μετοχής της Τράπεζας επιβάρυνε τις μη αναγνωρισθείσες αναλογιστικές ζημιές και θα αποσβεσθεί κατά τη διάρκεια του υπολειπόμενου μελλοντικού εργασιακού βίου των υπαλλήλων που συμμετέχουν στα σχετικά προγράμματα.

Οι μέσες σταθμισμένες αναλογιστικές παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν για τον προσδιορισμό των εξόδων προγραμμάτων καθορισμένων παροχών για τις χρήσεις 2008 και 2007 είναι:

Μέσες σταθμισμένες αναλογιστικές παραδοχές στο τέλος της περιόδου

	Όμιλος		Τράπεζα	
	2008	2007	2008	2007
Επιτόκιο προεξόφλησης	5,4%	5,4%	5,3%	5,3%
Αναμενόμενη απόδοση περιουσιακών στοιχείων	6,1%	7,2%	6,4%	8,0%
Ρυθμός αύξησης αποδοχών	5,3%	4,6%	5,3%	4,5%
Ρυθμός αύξησης συντάξεων	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%

Σημειώσεις επί των Οικονομικών καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Για τον καθορισμό της αναμενόμενης μακροχρόνιας απόδοσης περιουσιακών στοιχείων, ο Όμιλος, σε συνεργασία με τους συμβούλους του χρησιμοποιεί μελλοντικές υποθέσεις βασισμένες σε ιστορικές αποδόσεις και διακυμάνσεις για κάθε κατηγορία περιουσιακού στοιχείου, καθώς και συσχετίσεις μεταξύ κατηγοριών περιουσιακών στοιχείων. Η αναμενόμενη

μακροχρόνια απόδοση επαναπροσδιορίζεται ετησίως βάσει αναθεωρημένων εκτιμήσεων μελλοντικών αποδόσεων επενδύσεων σε κεφαλαιαγορές, καθώς και μεταβολών νόμων και κανονισμών που επηρεάζουν επενδυτικές στρατηγικές.

Κατανομή των περιουσιακών στοιχείων των χρηματοδοτούμενων προγραμμάτων παροχών

	Όμιλος				Τράπεζα			
	2008		2007		2008		2007	
	Ποσό	Αναλογία	Ποσό	Αναλογία	Ποσό	Αναλογία	Ποσό	Αναλογία
Μετοχές	40.259	59%	137.760	75%	40.259	70%	137.759	81%
Ακίνητα	4.500	7%	4.500	2%	4.500	8%	4.500	3%
Λοιπά	23.242	34%	40.933	23%	13.147	22%	26.841	16%
Σύνολο	68.001	100%	183.193	100%	57.906	100%	169.100	100%

Οι μετοχές αφορούν μετοχές της Τράπεζας, τα ακίνητα αφορούν σε γραφεία που χρησιμοποιούνται από την Τράπεζα και τα λοιπά αφορούν σε καταθέσεις και συμβόλαια Ομαδικών Προγραμμάτων Προσωπικού (DAF) που έχουν εκδοθεί από την Εθνική Ασφαλιστική.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 13: Έξοδα Διοίκησης και λοιπά λειτουργικά έξοδα

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007
Φόροι και τέλη	96.671	68.748	43.635	34.491
Ενοίκια και κοινόχρηστες δαπάνες	280.320	239.667	123.343	106.687
Έξοδα επισκευών και συντήρησης	28.947	18.908	8.198	5.501
Λοιπές δαπάνες διοίκησης και λοιπές προβλέψεις	365.804	391.188	163.480	153.077
Σύνολο	771.742	718.511	338.656	299.756

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 14: Ζημιές απομείωσης για την κάλυψη πιστωτικού κινδύνου

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007
Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (Σημείωση 18)	33	(228)	-	-
Απαιτήσεις κατά πελατών (Σημείωση 21)	513.335	320.012	315.706	235.547
Λοιπές απαιτήσεις	6.491	10.413	6.491	10.413
Σύνολο	519.859	330.197	322.197	245.960

Σημειώσεις επί των Οικονομικών καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 15: Φόροι

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007
Φόροι περιόδου	152.985	206.280	72.455	76.118
Τακτοποίηση φορολογικού ελέγχου	19.189	-	19.189	-
Αναβαλλόμενοι φόροι (Σημείωση 27)	179.897	52.528	61.224	41.145
Σύνολο	352.071	258.808	152.868	117.263
Κέρδη προ φόρων	1.937.014	1.902.929	633.174	1.031.855
Φόρος με βάση τον τρέχοντα φορολογικό συντελεστή 25% (2007: 25%)	484.253	475.732	158.294	257.964
Επίπτωση αλλαγών φορολογικών νόμων	(543)	-	(8.879)	-
Επίπτωση διαφορετικών φορολογικών ποσοστών σε άλλες χώρες	(72.891)	(49.172)	-	-
Επανεκτίμηση ενσώματων παγίων στοιχείων ενεργητικού βάσει νομοθεσίας	(19.596)	-	(11.847)	-
Έσοδα απαλλασσόμενα της φορολογίας	(231.074)	(222.540)	(125.001)	(146.378)
Μη φορολογικά εκπιπτόμενες δαπάνες	108.924	71.593	49.777	25.274
Χρησιμοποίηση μη αναγνωρισθέντων φορολογικών ζημιών προηγ. Χρήσεων	5.017	(2.473)	-	-
Μη συμψηφιζόμενοι φόροι με φόρο εισοδήματος τρέχουσας χρήσης	66.608	-	66.608	-
Τακτοποίηση φορολογικού ελέγχου	19.189	-	19.189	-
Λουπές διαφορές	(7.816)	(14.332)	4.727	(19.597)
Φόρος εισοδήματος	352.071	258.808	152.868	117.263
Πραγματικός φορολογικός συντελεστής περιόδου	18,2%	13,6%	24,1%	11,4%

Ο συντελεστής φορολογίας εισοδήματος για την Τράπεζα το 2008 και το 2007 είναι 25%.

Την 25 Σεπτεμβρίου 2008, ένας νέος φορολογικός νόμος (Ν. 3697/2008) τέθηκε σε ισχύ, σύμφωνα με τον οποίο ο εταιρικός φορολογικός συντελεστής θα μειωθεί από 25% σε 20% το 2014 με ρυθμό μείωσης 1% ετησίως ξεκινώντας από το 2010. Βάσει των νέων φορολογικών συντελεστών, ο Όμιλος εκτίμησε την χρονική στιγμή του αντιλογισμού των προσωρινών διαφορών και αναπροσάρμοσε ανάλογα τις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις.

Οι θυγατρικές και τα καταστήματα του εξωτερικού εφάρμοσαν τους φορολογικούς συντελεστές των χωρών στις οποίες δραστηριοποιούνται.

Κατά το έτος 2008 η Τράπεζα έκλεισε τις ανοιχτές φορολογικές χρήσεις 2005 έως 2007 με επιβάρυνση των αποτελεσμάτων ύψους €18,5 εκατ., ενώ καλύφθηκε από προβλέψεις παρελθουσών χρήσεων ποσό €36,9 εκατ.

Επιπλέον, η Τράπεζα κατέβαλε ποσό ύψους €685 χιλ. για τον έλεγχο των χρήσεων 2003 έως 2005 της τέως ΕΘΝΑΚ η οποία απορροφήθηκε το 2005.

Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2008, οι προβλέψεις που αναγνωρίστηκαν από τον Όμιλο και την Τράπεζα, σχετικά με ανοιχτές φορολογικές χρήσεις ανήλθαν σε €28,9 εκατ. και €4,6 εκατ. αντίστοιχα. Οι ανοιχτές φορολογικές χρήσεις των συγγενών και θυγατρικών εταιρειών του Ομίλου παρατίθενται στις Σημειώσεις 24 και 46 αντίστοιχα.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 16: Κέρδη ανά μετοχή

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007
Κέρδη αναλογούντα στους μετόχους της Τράπεζας	1.546.012	1.625.315	480.306	914.592
Μείον: Μερισμάτα προνομιούχων τίτλων	(99.509)	(91.655)	(32.685)	-
Κέρδη αναλογούντα στους κοινούς μετόχους της Τράπεζας	1.446.503	1.533.660	447.621	914.592
Μέσος σταθμισμένος αριθμός κοινών μετοχών	494.021.899	474.892.963	494.176.843	475.405.971
Αναπροσαρμογές λόγω μερισμάτων (Σημείωση 42)	-	19.067.838	-	19.067.838
Μέσος σταθμισμένος αριθμός κοινών μετοχών για βασικά κέρδη ανά μετοχή	494.021.899	493.960.801	494.176.843	494.473.809
Αριθμός δυνητικών (υπό έκδοση) κοινών μετοχών από μετοχικά δικαιώματα προαίρεσης	425.220	1.238.939	425.220	1.238.939
Μέσος σταθμισμένος αριθμός κοινών μετοχών για προσαρμοσμένα κέρδη ανά μετοχή	494.447.119	495.199.740	494.602.063	495.712.748
Κέρδη ανά μετοχή: Βασικά	€ 2,93	€ 3,10	€ 0,91	€ 1,85
Κέρδη ανά μετοχή: Προσαρμοσμένα	€ 2,93	€ 3,10	€ 0,91	€ 1,85

Σημειώσεις επί των Οικονομικών καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

Οι δυνητικές κοινές μετοχές προκύπτουν από το πρόγραμμα μετοχικών δικαιωμάτων προαίρεσης της Τράπεζας. Για τον υπολογισμό του προσαρμοσμένου δείκτη των κερδών ανά μετοχή, ο μέσος σταθμισμένος αριθμός των κοινών μετοχών προσαυξήθηκε κατά 425.220 δυνητικές μετοχές.

Ο μέσος σταθμισμένος αριθμός των κοινών μετοχών, βασικών και προσαρμοσμένων κερδών ανά μετοχή έχει προσαρμοστεί έτσι ώστε να περιλαμβάνει τις μετοχές που δόθηκαν ως μέρισμα, όπως περιγράφεται στην Σημείωση 38, ως εάν είχαν εκδοθεί από την αρχή της παλαιότερης συγκριτικής περιόδου.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 17: Ταμείο και διαθέσιμα στη Κεντρική Τράπεζα

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007
Ταμείο	997.208	890.692	656.521	609.728
Υποχρεωτικές καταθέσεις στη Κεντρική Τράπεζα	2.893.056	2.378.263	1.209.313	937.586
Μη υποχρεωτικές καταθέσεις στη Κεντρική Τράπεζα	255.131	2.840.693	93.415	2.588.318
Σύνολο	4.145.395	6.109.648	1.959.249	4.135.632

Η Τράπεζα είναι υποχρεωμένη να διατηρεί τρεχούμενο λογαριασμό στην Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ), με σκοπό τη διευκόλυνση των ενδοτραπεζικών συναλλαγών με τη κεντρική τράπεζα, τις τράπεζες μέλη της, και τα άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα μέσω του συστήματος TARGET (Trans-European Automated Real-Time Gross Settlement Express Transfer system).

Η ΤτΕ είναι ο κύριος ρυθμιστής των πιστωτικών ιδρυμάτων και

απαιτεί από όλα τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που είναι εγκατεστημένα στην Ελλάδα να διατηρούν καταθέσεις στη ΤτΕ που αντιστοιχούν στο 2% των συνολικών καταθέσεων των πελατών τους, όπως προβλέπεται και από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ). Οι καταθέσεις αυτές τοκίζονται με το επιτόκιο αναχρηματοδότησης της ΕΚΤ (2,5% την 31 Δεκεμβρίου 2008). Ανάλογες διατάξεις ισχύουν και για τις θυγατρικές τράπεζες του Ομίλου.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 18: Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007
Καταθέσεις όψεως σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	402.914	553.700	78.422	75.827
Καταθέσεις προθεσμίας σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	792.735	1.418.888	3.882.149	2.482.805
Συμφωνίες αγοράς και επαναπώλησης χρεογράφων	657.070	1.415.251	631.964	1.466.241
Λουπές	646.893	311.552	609.513	293.823
	2.499.612	3.699.391	5.202.048	4.318.696
Μείον: Προβλέψεις απομείωσης απαιτήσεων κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	(9.548)	(9.542)	-	-
Σύνολο	2.490.064	3.689.849	5.202.048	4.318.696

Μεταβολή της πρόβλεψης απομείωσης απαιτήσεων κατά πιστωτικών ιδρυμάτων:

	Όμιλος		Τράπεζα	
	2008	2007	2008	2007
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	9.542	9.454	-	-
Απόκτηση θυγατρικών	-	426	-	-
Πρόβλεψη για απομείωση αξίας απαιτήσεων	33	(228)	-	-
Συναλλαγματικές διαφορές	(27)	(110)	-	-
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	9.548	9.542	-	-

Σημειώσεις επί των Οικονομικών καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 19: Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007
Χρηματ/κά περιουσιακά στοιχεία προσδιορισμένα στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	100.110	5.828.829	-	5.692.692
Εμπορικό χαρτοφυλάκιο				
Ομόλογα & λοιπές υποχρεώσεις Δημοσίου	1.680.343	5.585.176	945.753	4.702.827
Εντοκα Γραμμάτια	131.794	72.553	115.222	67.142
Λοιπές ομολογίες	252.805	554.327	654.811	565.680
Μετοχές	8.167	111.795	2.116	20.289
Μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων	17.385	59.160	-	-
Σύνολο	2.190.604	12.211.840	1.717.902	11.048.630

Η μεταβολή της εύλογης αξίας των απαιτήσεων του Ομίλου και της Τράπεζας, που έχουν προσδιοριστεί σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων, και οφείλεται σε μεταβολές του πιστωτικού κινδύνου ανέρχεται τόσο κατά την περίοδο όσο και σωρευτικά σε €0 για το 2008 (2007: €16.740 και €29.255 αντίστοιχα).

Η μείωση στα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων προκύπτει από την εξόφληση των στοιχείων στην κατηγορία αυτή. Η μείωση στο εμπορικό χαρτοφυλάκιο του Ομίλου και της Τράπεζας το 2008 οφείλεται κυρίως στις μεταφορές σύμφωνα με τις τροποποιήσεις του ΔΛΠ 39 (Οκτώβριος 2008), όπως παρουσιάζεται στην Σημείωση 49.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 20: Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα

	Όμιλος			Τράπεζα		
	31.12.2008			31.12.2008		
	Ονομαστική αξία	Εύλογη Αξία Απαιτήσεις	Εύλογη Αξία Υποχρεώσεις	Ονομαστική αξία	Εύλογη Αξία Απαιτήσεις	Εύλογη Αξία Υποχρεώσεις
Παράγωγα χαρτοφυλακίου συναλλαγών						
Εξωχρηματ. παράγωγα επί επιτοκίων	54.089.898	1.362.866	401.996	54.021.353	1.143.517	570.347
Εξωχρηματ. παράγωγα επί συναλλαγμ. ισοτιμιών	10.562.725	171.569	397.965	8.132.911	111.340	355.728
Λοιπές μορφές εξωχρηματιστηριακών παραγώγων	286.340	12.868	11.669	278.611	12.840	11.663
Χρηματιστηριακά παράγωγα επί επιτοκίων	4.486.398	2.349	34.397	4.486.398	2.349	34.397
Χρηματιστηριακά παράγωγα συναλλαγματικών ισοτιμιών	35.433	1.153	1.890	-	-	-
Λοιπά Χρηματιστηριακά παράγωγα	451	405	-	-	-	-
	69.461.245	1.551.210	847.917	66.919.273	1.270.046	972.135
Παράγωγα αντιστάθμισης						
Ανταλλαγής επιτοκίων	3.920.195	33.662	345.792	3.920.195	33.662	345.792
Ανταλλαγής επιτοκίων και νομισμάτων	1.573.213	5.448	374.106	254.638	-	109.024
Σύνολο	5.493.408	39.110	719.898	4.174.833	33.662	454.816
Σύνολο	74.954.653	1.590.320	1.567.815	71.094.106	1.303.708	1.426.951

Σημειώσεις επί των Οικονομικών καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	Όμιλος			Τράπεζα		
	31.12.2007			31.12.2007		
	Ονομαστική αξία	Εύλογη Αξία Απαιτήσεις	Εύλογη Αξία Υποχρεώσεις	Ονομαστική αξία	Εύλογη Αξία Απαιτήσεις	Εύλογη Αξία Υποχρεώσεις
Παράγωγα χαρτοφυλακίου συναλλαγών						
Εξωχρηματ. παράγωγα επί επιτοκίων	27.320.940	313.808	887.709	24.034.512	251.963	446.403
Εξωχρηματ. παράγωγα επί συναλλαγμ. ισοτιμιών	10.545.704	38.353	174.624	6.274.164	36.852	130.557
Λοιπές μορφές εξωχρηματιστηριακών παραγώγων	393.422	26.851	2.315	386.787	26.650	2.248
Χρηματιστηριακά παράγωγα επί επιτοκίων	4.601.112	15.741	854	4.601.112	15.741	854
Χρηματιστηριακά παράγωγα συναλλαγματικών. ισοτιμιών	22.997	92	737	-	-	-
Λοιπά Χρηματιστηριακά παράγωγα	34	59	-	-	-	-
	42.884.209	394.904	1.066.239	35.296.575	331.206	580.062
Παράγωγα αντιστάθμισης						
Εξωχρηματ. Προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος	224.811	-	5.567	-	-	-
Σύνολο	43.109.020	394.904	1.071.806	35.296.575	331.206	580.062

Πιστωτικός κίνδυνος

Με βάση την αξιολόγηση όλων των σχετικών παραγόντων συμπεριλαμβανομένων Κύριων Συμβάσεων Συμψηφισμού Κερδών και Οφειλών (Master Netting Arrangements) ή λοιπών συμβάσεων συμψηφισμού, εγγυήσεων και λοιπών μέσων εξασφάλισης πιστωτικού κινδύνου (όπως Πρόσθετες Πράξεις Συμβάσεων Εξασφάλισης Πιστωτικού Κινδύνου (CSA)), της δομής των συναλλαγών, των βασικών χαρακτηριστικών των μέσων και λοιπών ποιοτικών στοιχείων, η επίδραση του πιστωτικού κινδύνου στην αποτίμηση εξωχρηματιστηριακών παραγώγων δεν είναι σημαντική. Επομένως, η αποτίμηση εξωχρηματιστηριακών παραγώγων δεν περιλαμβάνει Προσαρμογή για Αποτίμηση Πιστωτικού Κινδύνου

Αντισταθμίσεις εύλογης αξίας

Τα παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα που χρησιμοποιεί ο Όμιλος και η Τράπεζα για αντισταθμίσεις εύλογης αξίας, αποτελούνται κυρίως από συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων, συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων και συναλλάγματος και συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης. Τα συγκεκριμένα παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα χρησιμοποιούνται ως αντιστάθμιση των μεταβολών της εύλογης αξίας μακροπρόθεσμων χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων σταθερού επιτοκίου που οφείλονται σε διακυμάνσεις των επιτοκίων της αγοράς.

Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2008, ο Όμιλος και η Τράπεζα αναγνώρισαν στα αποτελέσματα ποσό €(372,7) εκατ. και €(511,9) εκατ. αντίστοιχα, που αφορούν σε μεταβολές εύλογης αξίας παραγώγων που χρησιμοποιούνται ως μέσα αντιστάθμισης εύλογης αξίας. Το ποσό αυτό συμψηφίστηκε πλήρως με μεταβολές της εύλογης αξίας των αντισταθμιζόμενων στοιχείων

του Ομίλου και της Τράπεζας, οι οποίες ανήλθαν σε €400,8 εκατ. και €535,9 εκατ. αντίστοιχα. Κατά συνέπεια, το μη αποτελεσματικό μέρος της αντιστάθμισης που αναγνωρίστηκε στα αποτελέσματα του Ομίλου και της Τράπεζας ανήλθε σε €28,1 εκατ. και €24 εκατ. αντίστοιχα. Την 31 Δεκεμβρίου 2008, η εύλογη αξία των παραγώγων χρηματοπιστωτικών μέσων του Ομίλου και της Τράπεζας, που χρησιμοποιούνται ως μέσα αντιστάθμισης εύλογης αξίας ανέρχονταν σε €(680,8) εκατ. και €(421,1) εκατ. αντίστοιχα και απεικονίζονται στον ισολογισμό του Ομίλου και της Τράπεζας ως απαιτήσεις από παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα συνολικού ποσού €39,1 εκατ. και €33,7 εκατ. αντίστοιχα και υποχρεώσεις από παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα συνολικού ποσού €(719,9) εκατ. και €(454,8) εκατ. αντίστοιχα.

Αντιστάθμιση καθαρών επενδύσεων σε θυγατρικές εξωτερικού

Κατά τη διάρκεια της χρήσης 2008, ο Όμιλος προέβη σε σειρά προθεσμιακών συμβολαίων συναλλάγματος προκειμένου να αντισταθμίσει μέρος του συναλλαγματικού κινδύνου που προέρχεται από τις επενδύσεις σε θυγατρικές εξωτερικού. Το αποτελεσματικό μέρος της αποτίμησης των εν λόγω παραγώγων το οποίο αναγνωρίστηκε απευθείας στη καθαρή θέση ανήλθε σε €(148,6) εκατ. μετά από φόρους (2007: €(23,2) εκατ.) Το ποσό αυτό θα μεταφερθεί στα αποτελέσματα με τη πώληση της επένδυσης στο εξωτερικό.

Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2008, δεν υπήρχαν ανοικτές θέσεις σε προθεσμιακά συμβόλαια συναλλάγματος τα οποία χρησιμοποιούνται ως αντιστάθμιση επενδύσεων σε θυγατρικές εξωτερικού (2007: €(5,6) εκατ.). Επίσης, από την αντιστάθμιση αυτή δεν προέκυψε αναποτελεσματικότητα κατά το 2008 και το 2007.

Σημειώσεις επί των Οικονομικών καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 21: Απαιτήσεις κατά πελατών (μετά από προβλέψεις)

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007
Στεγαστικά δάνεια	22.278.690	19.290.148	18.876.793	16.500.230
Καταναλωτικά δάνεια	7.352.343	6.182.180	4.916.883	4.072.811
Πιστωτικές κάρτες	3.665.136	3.250.743	1.750.704	1.563.028
Χορηγήσεις σε μικρές επιχειρήσεις	6.150.989	4.611.720	4.035.283	3.586.232
Λιανική Τραπεζική	39.447.158	33.334.791	29.579.663	25.722.301
Χορηγήσεις σε Επιχειρήσεις και Δημόσιο	35.249.734	22.916.905	27.175.552	14.744.472
Σύνολο	74.696.892	56.251.696	56.755.215	40.466.773
Μείον: Πρόβλεψη απομείωσης αξίας απαιτήσεων κατά πελατών	(1.620.423)	(1.558.492)	(956.945)	(898.203)
Σύνολο	73.076.469	54.693.204	55.798.270	39.568.570

Στις απαιτήσεις κατά πελατών του Ομίλου περιλαμβάνονται στεγαστικά και επιχειρηματικά δάνεια που έχουν προσδιοριστεί στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων, συνολικού ποσού €1.225.513 (2007: €1.858.204). Η Τράπεζα δεν έχει δάνεια που έχουν προσδιοριστεί στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων.

Ένα μέρος της αύξησης στις χορηγήσεις στις επιχειρήσεις και στο Δημόσιο για τον Όμιλο και την Τράπεζα το 2008, αποδίδεται στις αναταξινομήσεις που έγιναν βάσει του ΔΛΠ 39- Τροποποίηση (Οκτώβριος 2008), όπως αναλύεται στη Σημείωση 49.

Μεταβολή πρόβλεψης απομείωσης αξίας απαιτήσεων:

	Όμιλος		Τράπεζα	
	2008	2007	2008	2007
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	1.558.492	1.492.307	898.203	947.733
Αύξηση / (μείωση) λόγω αγοράς / πώλησης θυγατρικών	-	50.409	-	(6.364)
Ζημιές απομείωσης για την κάλυψη πιστωτικού κινδύνου	513.335	320.012	315.706	235.547
Διαγραφές απαιτήσεων	(401.270)	(340.833)	(214.544)	(268.538)
Εισπράξεις / αποπληρωμές	44.057	45.642	14.891	13.130
Μεταβολή της παρούσας αξίας των ζημιών απομείωσης	(69.131)	(43.643)	(57.096)	(39.206)
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπά	(25.060)	34.598	(215)	15.901
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	1.620.423	1.558.492	956.945	898.203

Στις προβλέψεις για δάνεια και απαιτήσεις του Ομίλου περιλαμβάνονται για το 2008 και 2007 τα ποσά των €38.870 και €37.625 (Τράπεζα: €11.535 και €9.495) αντίστοιχα και αφορούν πιστωτικό κίνδυνο σε λογαριασμούς τάξεως.

Οι απαιτήσεις κατά πελατών περιλαμβάνουν τιτλοποιημένα δάνεια, ως ακολούθως:

Τιτλοποίηση δανείων:

	Όμιλος		Τράπεζα	
	2008	2007	2008	2007
Εταιρικά δάνεια (Eterika Plc - Ιούλιος 2008)	1.257.624	-	1.257.624	-
Καταναλωτικά δάνεια (Revolver 2008 – 1 Plc – Δεκέμβριος 2008)	1.153.518	-	1.153.518	-
Πιστωτικές Κάρτες (Revolver 2008 – 1 Plc – Δεκέμβριος 2008)	1.172.298	-	1.172.298	-
Σύνολο τιτλοποιημένων δανείων	3.583.440	-	3.583.440	-

Τιτλοποιήσεις δανείων

Την 31 Ιουλίου του 2008, ο Όμιλος εξέδωσε χρεόγραφα κυμαινόμενου επιτοκίου ύψους €1.340 εκατ. με λήξη τον Ιούνιο του 2035, με εξασφάλιση απαιτήσεις από επιχειρηματικές χορηγήσεις. Τα χρεόγραφα διαχωρίζονται σε κατηγορίας Α ύψους

€975 εκατ. με τριμηνιαία πληρωμή τόκων με επιτόκιο EURIBOR τριών μηνών πλέον περιθωρίου 30 μ.β. και σε κατηγορίας Β ύψους €365 εκατ. με τριμηνιαία πληρωμή τόκων με επιτόκιο EURIBOR τριών μηνών πλέον περιθωρίου 250 μ.β. Τα χρεόγραφα κατηγορίας Α έχουν λάβει αξιολόγηση Α1 από τον οίκο

Σημειώσεις επί των Οικονομικών καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

πιστοληπτικής διαβάθμισης Moody's. Τα χρεόγραφα κατηγορίας A και B, έχουν εισαχθεί για διαπραγμάτευση στο χρηματιστήριο του Λουξεμβούργου μέσω ιδιωτικής τοποθέτησης και επαναγοράστηκαν στην τιμή έκδοσης. Τα χρεόγραφα κατηγορίας A χρησιμοποιούνται ως εγγύηση για την λήψη ρευστότητας από την ΕΚΤ μέσω της Τράπεζας της Ελλάδος (βλέπε Σημείωση 37).

Την 12 Δεκεμβρίου 2008, ο Όμιλος εξέδωσε εξασφαλισμένα χρεόγραφα κυμαινόμενου επιτοκίου ύψους €1.768,9 εκατ. με λήξη τον Σεπτέμβριο του 2020, με εξασφάλιση απαιτήσεις που προέρχονται από ανοικτά καταναλωτικά δάνεια και πιστωτικές κάρτες. Τα χρεόγραφα διαχωρίζονται σε κατηγορίας A ύψους €1.500 εκατ. με μηνιαία πληρωμή τόκων με επιτόκιο EURIBOR ενός μηνός πλέον περιθωρίου 30 μ.β. και κατηγορίας B ύψους €268,9 εκατ. με μηνιαία πληρωμή τόκων με επιτόκιο EURIBOR ενός μηνός πλέον περιθωρίου 60 μ.β. Τα χρεόγραφα κατηγορίας A έχουν λάβει αξιολόγηση A από τον οίκο πιστοληπτικής διαβάθμισης Fitch, έχουν εισαχθεί για διαπραγμάτευση στο χρηματιστήριο του Λουξεμβούργου μέσω ιδιωτικής τοποθέτησης και επαναγοράστηκαν στην τιμή έκδοσης. Τα χρεόγραφα κατηγορίας A χρησιμοποιούνται ως εγγύηση για την λήψη ρευστότητας από την ΕΚΤ μέσω της Τράπεζας της Ελλάδος (βλέπε Σημείωση 37). Η Τράπεζα διατηρεί το δικαίωμα να ανακαλέσει τα χρεόγραφα σε οποιαδήποτε ημερομηνία πληρωμής τόκων και να επανεκδώσει καινούργια ή να τα πουλήσει ως έχουν σε επενδυτές.

Καλυμμένες ομολογίες

Την 28 Νοεμβρίου 2008, η Τράπεζα εξέδωσε δύο σειρές καλυμμένων ομολογιών ποσού €1 δισεκατ. η κάθε μία, διάρκειας 5 και 6 ετών αντίστοιχα (με δυνατότητα παράτασης ενός έτους) με κύρια εξασφάλιση (κάλυμμα) στεγαστικά δάνεια ιδιωτών και με τριμηνιαία πληρωμή τόκων με επιτόκιο ίσο με το επιτόκιο αναχρηματοδότησης της ΕΚΤ πλέον περιθωρίου 65 μ.β. και 70 μ.β., αντίστοιχα. Οι δύο σειρές καλυμμένων ομολογιών αξιολογήθηκαν από τους οίκους πιστοληπτικής διαβάθμισης Moody's και Fitch με την ανώτερη πιστοληπτική διαβάθμιση Aaa και AAA, αντίστοιχα. Οι εκδοθείσες καλυμμένες ομολογίες εισήχθησαν προς διαπραγμάτευση στο Χρηματιστήριο Αξιών του Λουξεμβούργου, διατέθηκαν με ιδιωτική τοποθέτηση και επανακτήθηκαν στην ίδια τιμή με σκοπό την επαναδιάθεση τους σε θεσμικούς επενδυτές ανάλογα με τις επικρατούσες συνθήκες στις διεθνείς αγορές. Μέχρι την εν λόγω επαναδιάθεση, η Τράπεζα σκοπεύει να τις χρησιμοποιήσει ως εξασφάλιση για την άμεση άντληση ρευστότητας από την ΕΚΤ μέσω της Τράπεζας της Ελλάδος (βλέπε Σημείωση 37). Η έκδοση έλαβε χώρα στο πλαίσιο προγράμματος έκδοσης καλυμμένων ομολογιών μέχρι ποσού €10 δισεκατ.

Τα ανωτέρω χρεόγραφα δεν απεικονίζονται στις "Λοιπές δανειακές υποχρεώσεις" καθώς κατέχονται στο σύνολό τους από την ίδια τη Τράπεζα και χρησιμοποιούνται ως εξασφάλιση για την άντληση ρευστότητας από την Τράπεζα της Ελλάδος και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Στο μέλλον αυτά τα χρεόγραφα θα μπορούσαν επίσης να διατεθούν σε επενδυτές.

Οι απαιτήσεις κατά πελατών περιλαμβάνουν απαιτήσεις από χρηματοδοτικές μισθώσεις:

	Όμιλος	
	2008	2007
Ληκτότητα		
Έως ένα (1) έτος	764.056	676.058
Από ένα (1) έτος έως και πέντε (5) έτη	1.450.896	1.228.963
Πέραν των πέντε (5) ετών	513.957	503.085
	2.728.909	2.408.106
Μη δεδουλευμένα έσοδα από χρηματοδοτικές μισθώσεις	(488.247)	(496.093)
Απαιτήσεις από χρηματοδοτικές μισθώσεις (καθαρό ποσό)	2.240.662	1.912.013

Το καθαρό ποσό των απαιτήσεων από χρηματοδοτικές μισθώσεις αναλύεται σε:

	Όμιλος	
	2008	2007
Ληκτότητα		
Έως ένα (1) έτος	631.729	542.302
Από ένα (1) έτος έως και πέντε (5) έτη	1.209.222	1.000.827
Πέραν των πέντε (5) ετών	399.711	368.884
Απαιτήσεις από χρηματοδοτικές μισθώσεις (καθαρό ποσό)	2.240.662	1.912.013

Σημειώσεις επί των Οικονομικών καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 22: Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων - διαθέσιμο προς πώληση:				
Ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου	5.295.788	1.245.997	5.108.260	1.002.977
Έντοκα Γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου και άλλα αξιόγραφα	101.529	155.448	8.614	-
Ομολογίες κυβερνήσεων και δημοσίων επιχειρήσεων άλλων κρατών	2.527.042	2.110.741	436.122	318.249
Ομόλογα εταιρειών με έδρα εντός Ελλάδος	141.304	95.948	121.814	70.760
Ομόλογα εταιρειών με έδρα εκτός Ελλάδος	66.360	66.169	25.578	66.169
Χρεόγραφα πιστωτικών ιδρυμάτων με έδρα εντός Ελλάδος	3.000	3.000	3.000	3.000
Χρεόγραφα πιστωτικών ιδρυμάτων με έδρα εκτός Ελλάδος	601.827	351.345	808.156	252.307
Χρεόγραφα	8.736.850	4.028.648	6.511.544	1.713.462
Μετοχές	358.044	402.672	183.015	495.124
Μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων	505.500	362.584	284.642	96.548
Πρόβλεψη απομείωσης αξίας διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου	(10.747)	(11.908)	(748)	(746)
Σύνολο χαρτοφυλακίου επενδύσεων – διαθέσιμο προς πώληση	9.589.647	4.781.996	6.978.453	2.304.388
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων – διακρατούμενο μέχρι τη λήξη (στο αποσβέσιμο κόστος):				
Ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου	34.645	-	-	-
Έντοκα Γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου και άλλα αξιόγραφα	7.220	-	7.220	-
Ομολογίες κυβερνήσεων και δημοσίων επιχειρήσεων άλλων κρατών	64.113	-	-	-
Ομόλογα εταιρειών με έδρα εκτός Ελλάδος	5.033	-	-	-
Χρεόγραφα πιστωτικών ιδρυμάτων με έδρα εκτός Ελλάδος	30.051	-	-	-
Χρεόγραφα εταιρειών του Ομίλου -σε αποσβεσμένο κόστος	-	-	722.698	232.957
Σύνολο χαρτοφυλακίου επενδύσεων – διακρατούμενο μέχρι τη λήξη	141.062	-	729.918	232.957
Σύνολο χαρτοφυλακίου επενδύσεων	9.730.709	4.781.996	7.708.371	2.537.345

Η αύξηση στα Ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου και τα χρεόγραφα πιστωτικών ιδρυμάτων με έδρα εκτός Ελλάδος του Ομίλου και της Τράπεζας το 2008 οφείλεται κυρίως στις μεταφορές που έγιναν

βάσει της τροποποίησης του ΔΛΠ 39 (Οκτώβριος 2008) όπως αναλύεται στη Σημείωση 49.

Σημειώσεις επί των Οικονομικών καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

Η μεταβολή του χαρτοφυλακίου επενδύσεων συνοψίζεται ως ακολούθως:

	Όμιλος		Τράπεζα	
	2008	2007	2008	2007
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων - διαθέσιμο προς πώληση				
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	4.781.996	4.373.618	2.304.388	2.436.665
Εξαγορές - νέες ενοποιούμενες θυγατρικές	-	2.342	-	-
Προσθήκες	17.459.617	15.539.519	4.732.130	1.352.127
Μειώσεις (πωλήσεις και αποπληρωμές)	(13.544.905)	(15.290.230)	(1.892.335)	(1.484.982)
Μεταφορές από το εμπορικό χαρτοφυλάκιο και μεταφορές προς το διακρατούμενο μέχρι τη λήξη χαρτοφυλάκιο και απαιτήσεις κατά πελατών	2.249.802	-	2.250.145	-
Κέρδη/(ζημιές) από μεταβολές της εύλογης αξίας	(1.376.820)	163.517	(435.738)	4.136
Απόσβεση διαφοράς υπέρ / υπό το άρτιο	19.957	(6.770)	19.863	(3.558)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	9.589.647	4.781.996	6.978.453	2.304.388

Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων – διακρατούμενο μέχρι τη λήξη

Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	-	-	232.957	105.680
Προσθήκες	79.667	-	499.275	130.000
Αποπληρωμές	(2.021)	-	(2.021)	(2.538)
Μεταφορές από / προς το εμπορικό χαρτοφυλάκιο και διαθέσιμο προς πώληση χαρτοφυλάκιο	64.245	-	-	-
Απόσβεση διαφοράς υπέρ / υπό το άρτιο	(829)	-	-	-
Συναλλαγματικές διαφορές	-	-	(293)	(185)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	141.062	-	729.918	232.957

Το αποτέλεσμα τίτλων επενδυτικού χαρτοφυλακίου αποτελείται από:

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007
Καθαρό κέρδος / (ζημία) από χρεωστικούς τίτλους	15.767	11.640	(2.474)	(178)
Καθαρό κέρδος / (ζημία) από μετοχικούς τίτλους	3.363	211.523	(56.418)	156.163
Καθαρό κέρδος / (ζημία) από μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων	10.248	15.932	3.543	8.944
Ζημία απομείωσης αξίας χαρτοφυλακίου επενδύσεων-διαθέσιμου προς πώληση	(17.772)	(989)	(86.361)	(989)
Σύνολο	11.606	238.106	(141.710)	163.940

Σημειώσεις επί των Οικονομικών καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 23: Ακίνητα επενδύσεων

	Όμιλος		
	Γήπεδα και οικόπεδα	Κτήρια	Σύνολο
Αξία κτήσης			
Υπόλοιπο έναρξης 1 Ιανουαρίου 2007	58.399	89.180	147.579
Συναλλαγματικές διαφορές	-	192	192
Μεταφορές	9.076	39.505	48.581
Προσθήκες	-	26	26
Πωλήσεις και διαγραφές	(2.142)	(913)	(3.055)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2007	65.333	127.990	193.323
Συσσωρευμ. αποσβέσεις & προβλέψεις απομείωσης			
Υπόλοιπο έναρξης 1 Ιανουαρίου 2007	(105)	(24.101)	(24.206)
Συναλλαγματικές διαφορές	-	(152)	(152)
Μεταφορές	-	(11.260)	(11.260)
Πωλήσεις και διαγραφές	7	240	247
Αποσβέσεις	-	(4.210)	(4.210)
Απομείωση αξίας ακινήτων επενδύσεων	-	(114)	(114)
Υπόλοιπο 31^{ης} Δεκεμβρίου 2007	(98)	(39.597)	(39.695)
Αναπόσβεστη αξία 31 Δεκεμβρίου 2007	65.235	88.393	153.628
Αξία κτήσης			
Υπόλοιπο έναρξης 1 Ιανουαρίου 2008	65.333	127.990	193.323
Συναλλαγματικές διαφορές	-	(353)	(353)
Μεταφορές	-	(251)	(251)
Προσθήκες	-	49	49
Πωλήσεις και διαγραφές	(399)	(528)	(927)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2008	64.934	126.907	191.841
Συσσωρευμ. αποσβέσεις & προβλέψεις απομείωσης			
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2008	(98)	(39.597)	(39.695)
Συναλλαγματικές διαφορές	-	179	179
Μεταφορές	-	96	96
Πωλήσεις και διαγραφές	86	57	143
Αποσβέσεις	-	(4.148)	(4.148)
Απομείωση αξίας ακινήτων επενδύσεων	(86)	(257)	(343)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2008	(98)	(43.670)	(43.768)
Αναπόσβεστη αξία 31 Δεκεμβρίου 2008	64.836	83.237	148.073

Η εύλογη αξία των ακινήτων επενδύσεων στις 31 Δεκεμβρίου 2008 είναι €215.147 (2007: €194.293). Τα έσοδα από ενοίκια για τη χρήση 2008 ανέρχονται σε €6.226 (2007: €5.920).

Σημειώσεις επί των Οικονομικών καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 24: Συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις

	Όμιλος		Τράπεζα	
	2008	2007	2008	2007
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	73.586	272.780	21.492	237.836
Προσθήκες	30.331	2.511	94	-
Πωλήσεις / Μεταφορές	(13.061)	(215.477)	(10.313)	(216.344)
Αναλογία επί των καθαρών αποτελεσμάτων (μετά φόρων)	(28.932)	17.210	-	-
Μερίσματα	(1.889)	(3.438)	-	-
Απομείωση αξίας συμμετοχών	(4.352)	-	(4.352)	-
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	55.683	73.586	6.921	21.492

Συγγενείς επιχειρήσεις του Ομίλου και της Τράπεζας	Έδρα	Ανέλεγκτες φορολογικά χρήσεις	Όμιλος %		Τράπεζα %	
			31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007
Α.Ε.Δ.Α.Κ. Ασφαλιστικών Οργανισμών	Ελλάδα	2007-2008	40,00%	40,00%	40,00%	40,00%
Βιομηχανία Φωσφορικών Λιπασμάτων Α.Ε.	Ελλάδα	2008	22,02%	24,23%	15,81%	-
ΛΑΡΚΟ Α.Ε.	Ελλάδα	2002-2008	36,43%	36,43%	36,43%	36,43%
ΣΗΜΕΝΣ ΕΤΑΙΡΙΚΕΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ Α.Ε.	Ελλάδα	-	-	30,00%	-	30,00%
ΕΒΙΟΠ ΤΕΜΠΟ Α.Ε.	Ελλάδα	2004-2008	21,21%	21,21%	21,21%	21,21%
ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε.	Ελλάδα	2003-2008	39,34%	39,34%	39,34%	39,34%
Ελληνικές Εξοχές Α.Ε.	Ελλάδα	-	-	20,23%	-	20,23%
Ελληνικά Κλωστήρια Πέλλης Α.Ε.	Ελλάδα	2003-2008	20,89%	20,89%	20,89%	20,89%
PLANET Α.Ε.	Ελλάδα	2007-2008	31,18%	31,18%	31,18%	31,18%
ΕΥΡΩΠΗ Α.Ε.Ε.Γ.Α.	Ελλάδα	2005-2008	25,00%	28,00%	-	-
UBB AIG Insurance & Reinsurance Company	Βουλγαρία	2006-2008	59,97%	59,97%	-	-
UBB AIG Life Insurance Company	Βουλγαρία	2006-2008	59,97%	59,97%	-	-
Drujestvo za Kasova Deinost A.D. (Cash Service Company)	Βουλγαρία	2007-2008	24,98%	24,98%	-	-

Οι συμμετοχές της Τράπεζας σε συγγενείς επιχειρήσεις αποτιμώνται στο κόστος κτήσης μείον τυχόν προβλέψεις απομείωσης.

Η λογιστική αξία της ΛΑΡΚΟ Α.Ε. ποσού €42.611 διαγράφηκε πλήρως λόγω ζημιών ποσού €(38.259) και απομείωσης της αξίας ποσού €4.352 διότι ο Όμιλος δεν αναμένει να ανακτήσει το λογιστικό υπόλοιπο της επένδυσης, δεδομένου ότι η εταιρεία αντιμετωπίζει σημαντικές οικονομικές δυσκολίες.

Η μόνη σημαντική συγγενής εταιρεία κατά την 31 Δεκεμβρίου 2008 είναι η Βιομηχανία Φωσφορικών Λιπασμάτων Α.Ε., της οποίας το ενεργητικό, το παθητικό, τα έσοδα και τα κέρδη την 31 Δεκεμβρίου 2008 και για την χρήση 2008 είναι €427 εκατ., €256 εκατ., €219 εκατ. και €38 εκατ. αντίστοιχα.

Παρόλο που ο Όμιλος διατηρεί την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των εταιρειών UBB AIG Insurance and Reinsurance Company και UBB AIG Life Insurance Company, το συμφωνητικό μεταξύ των μετόχων ορίζει ότι όλες οι σημαντικές αποφάσεις λαμβάνονται κοινή συναινέσει όλων των μελών της κοινοπραξίας. Για το λόγο αυτό, ο Όμιλος εφαρμόζει τη μέθοδο της καθαρής θέσης που προβλέπεται από την παράγραφο 38 του Δ.Λ.Π. 31.

Στις 16 Ιουλίου 2008, η Τράπεζα πώλησε την συμμετοχή της ποσοστού 30%, στην ΣΗΜΕΝΣ ΕΤΑΙΡΙΚΕΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ Α.Ε., έναντι συνολικού τιμήματος €11,4 εκατ.

Στις 23 Δεκεμβρίου 2008, η Τράπεζα πώλησε την συμμετοχή της ποσοστού 20,23%, στην Ελληνικές Εξοχές Α.Ε., έναντι συνολικού τιμήματος €3,5 εκατ.

Σημειώσεις επί των Οικονομικών καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 25: Υπεραξία επιχειρήσεων, λογισμικό και λοιπά άυλα πάγια στοιχεία

	Όμιλος					Τράπεζα			
	Υπεραξία	Λογισμικό	Άυλα πάγια ορισμένης διάρκειας ζωής	Άυλα πάγια αορίστου διάρκειας ζωής	Λοιπά άυλα πάγια	Σύνολο	Λογισμικό	Λοιπά άυλα πάγια	Σύνολο
Αξία κτήσης									
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2007	2.123.085	231.732	185.801	161.093	23.374	2.725.085	149.843	44.367	194.210
Συναλλαγματικές διαφορές	160.090	1.912	15.907	13.792	(675)	191.026	(58)	(644)	(702)
Εξαγορά θυγατρικών εταιρειών	225.688	109	31.898	14.671	-	272.366	2.580	-	2.580
Μεταφορές	-	(21.034)	-	-	21.522	488	(22.195)	23.041	846
Προσθήκες	-	46.538	-	-	22.766	69.304	24.015	21.240	45.255
Πωλήσεις και διαγραφές	(47.954)	(6.275)	-	-	(742)	(54.971)	(92)	(5.132)	(5.224)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2007	2.460.909	252.982	233.606	189.556	66.245	3.203.298	154.093	82.872	236.965
Συσσωρευμ. αποσβέσεις & προβλέψεις απομείωσης									
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2007	-	(195.642)	(9.145)	-	(5.041)	(209.828)	(136.730)	(8.218)	(144.948)
Συναλλαγματικές διαφορές	(160)	(1.819)	(866)	-	(734)	(3.579)	58	116	174
Μεταφορές	-	19.580	-	-	(20.030)	(450)	19.802	(20.644)	(842)
Πωλήσεις και διαγραφές	-	6.275	-	-	745	7.020	43	1.920	1.963
Αποσβέσεις άυλων και απομειώσεις υπεραξίας	(11.224)	(19.024)	(29.027)	-	(4.083)	(63.358)	(7.800)	(5.312)	(13.112)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2007	(11.384)	(190.630)	(39.038)	-	(29.143)	(270.195)	(124.627)	(32.138)	(156.765)
Αναπόσβεστη αξία 31 Δεκεμβρίου 2007	2.449.525	62.352	194.568	189.556	37.102	2.933.103	29.466	50.734	80.200
Αξία κτήσης									
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2008	2.460.909	252.982	233.606	189.556	66.245	3.203.298	154.093	82.872	236.965
Συναλλαγματικές διαφορές	(459.134)	(11.356)	(43.630)	(36.493)	(1.909)	(552.522)	(77)	(894)	(971)
Μεταφορές	-	5.355	-	-	(14.756)	(9.401)	605	(1.194)	(589)
Προσθήκες	75.719	58.821	-	-	32.360	166.900	34.327	20.770	55.097
Πωλήσεις και διαγραφές	(35.105)	(272)	-	-	(6)	(35.383)	(5)	-	(5)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2008	2.042.389	305.530	189.976	153.063	81.934	2.772.892	188.943	101.554	290.497
Συσσωρευμ. αποσβέσεις & προβλέψεις απομείωσης									
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2008	(11.384)	(190.630)	(39.038)	-	(29.143)	(270.195)	(124.627)	(32.138)	(156.765)
Συναλλαγματικές διαφορές	408	8.242	10.028	-	1.522	20.200	61	143	204
Μεταφορές	-	24	-	-	5.795	5.819	30	389	419
Πωλήσεις και διαγραφές	11.037	100	-	-	3	11.140	-	-	-
Αποσβέσεις άυλων και απομειώσεις υπεραξίας	(4.585)	(27.113)	(27.406)	-	(6.758)	(65.862)	(14.077)	(8.993)	(23.070)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2008	(4.524)	(209.377)	(56.416)	-	(28.581)	(298.898)	(138.613)	(40.599)	(179.212)
Αναπόσβεστη αξία 31 Δεκεμβρίου 2008	2.037.865	96.153	133.560	153.063	53.353	2.473.994	50.330	60.955	111.285

Οι προσθήκες στην υπεραξία ποσού €76 εκατ. περιλαμβάνουν ποσό €42 εκατ. που καταβλήθηκε στους μετόχους μειοψηφίας της Finansbank, μετά την άσκηση του δικαιώματος πώλησης που κατείχαν οι μέτοχοι της Fiba στις 26 Σεπτεμβρίου 2008 (Σημείωση 45), ενώ τα υπόλοιπα €34 εκατ. προσθήκες καθώς και τα (€35) εκατ. στις πωλήσεις και διαγραφές αφορούν άλλες επενδυτικές δραστηριότητες του Ομίλου (κυρίως δραστηριότητες του private equity).

Στα λοιπά άυλα περιουσιακά στοιχεία αορίστου διάρκειας ωφέλιμης ζωής, περιλαμβάνονται αναγνωρίσιμα εμπορικά σήματα των Τραπεζών Finansbank, Vojvodjanska Banka και Π&Κ, ύψους €140 εκατ., €11 εκατ. και €2 εκατ. αντίστοιχα (2007: €162 εκατ., €13 εκατ. και €2 εκατ. αντίστοιχα) καθώς και λοιπά περιουσιακά στοιχεία ωφέλιμης ζωής ορισμένης διάρκειας, όπως προσέλκυση καταθέσεων και σχέσεις με πελάτες, ύψους €110 εκατ. από την Finansbank (η εναπομείνουσα ωφέλιμη ζωή κυμαίνεται από 3,5 έως 5,5 χρόνια) και €21 εκατ. από την

Σημειώσεις επί των Οικονομικών καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Vojvodjanska Banka (η εναπομείνουσα ωφέλιμη ζωή κυμαίνεται από 8 έως 9 χρόνια) και €2 εκατ. από την P&K (η ωφέλιμη ζωή κυμαίνεται από 5 έως 6 χρόνια) (2007: €188 εκατ., €29 εκατ. και €2 εκατ. αντίστοιχα).

Οι ΜΔΤ, στις οποίες κατανέμεται σημαντική υπεραξία αφορούν στις δραστηριότητες του Ομίλου στην Τουρκία και την Σερβία και η υπεραξία αυτή αφορά τις εξαγορές της Finansbank και της Vojvodjanska Bank. Η υπεραξία σε σχέση με τις εξαγορές αυτές είναι €1.668 εκατ. (2007: €2.042 εκατ.) και €248 εκατ. (2007: €278 εκατ.) αντίστοιχα.

Ο Όμιλος διενήργησε τον έλεγχο των ΜΔΤ χρησιμοποιώντας την μεθοδολογία «Αξία λόγω Χρήσης» (value in use) με βάση τις πιο πρόσφατες προβλέψεις της Διοίκησης για την επόμενη 5-ετία, μακροπρόθεσμο ρυθμό ανάπτυξης βασισμένο στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν («ΑΕΠ») της κάθε χώρας αναπροσαρμοσμένο με τον πληθωρισμό και το προεξοφλητικό επιτόκιο κινδύνου βασισμένα σε μακροπρόθεσμες αποδόσεις κρατικών ομολόγων

και μέσο όρο «βήτα» (beta) αγοράς, αναπροσαρμοσμένο για ανάλογο περιθώριο ρίσκου βασισμένο σε ανεξάρτητη ανάλυση.

Η υπεραξία και τα εμπορικά σήματα που προέκυψαν από τις δύο ανωτέρω εξαγορές ελέγχθηκαν για απομείωση της αξίας και προέκυψε ότι δεν απαιτείται προσαρμογή στη λογιστική τους αξία.

Το ανωτέρω συμπέρασμα ισχύει ακόμα και με την εφαρμογή λογικών μεταβολών στις σημαντικές παραδοχές που έχουν χρησιμοποιηθεί.

Η απομείωση της υπεραξίας ποσού €4,5 εκατ. σχετίζεται με επενδύσεις του Ομίλου σε δραστηριότητες private equity στο Ηνωμένο Βασίλειο, λαμβάνοντας υπόψη τις οικονομικές συνθήκες και προοπτικές του κλάδου στον οποίο δραστηριοποιούνται.

Για τα υπόλοιπα άυλα στοιχεία δεν υπήρξε καμιά ένδειξη απομείωσης.

Σημειώσεις επί των Οικονομικών καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 26: Ενσώματα πάγια στοιχεία- Όμιλος

	Γήπεδα και οικόπεδα	Κτήρια	Μεταφορικά μέσα και εξοπλισμός	Βελτιώσεις σε μισθωμένα ακίνητα τρίτων	Ακινήτοποιήσεις υπό εκτέλεση	Σύνολο
Αξία κτήσης						
Υπόλοιπο 1 Ιαν. 2007	981.457	987.740	739.551	104.587	85.231	2.898.566
Συναλλαγματικές διαφορές	(90)	4.395	13.643	5.771	(13)	23.706
Εξαγορά θυγατρικής εταιρείας	-	-	26.938	507	-	27.445
Πώληση θυγατρικής εταιρείας	-	-	(27.655)	(19)	-	(27.674)
Μεταφορές	(66.163)	(63.202)	15.090	12.009	(69.891)	(172.157)
Προσθήκες	598	6.550	101.108	25.956	69.910	204.122
Πωλήσεις & διαγραφές	(38.299)	(26.173)	(23.663)	(680)	(244)	(89.059)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2007	877.503	909.310	845.012	148.131	84.993	2.864.949
Συσσωρευμ. αποσβέσεις & προβλέψεις απομείωσης						
Υπόλοιπο 1 Ιαν. 2007	-	(312.253)	(491.313)	(53.062)	-	(856.628)
Συναλλαγματικές διαφορές	-	(476)	(9.435)	(3.644)	-	(13.555)
Μεταφορές	-	25.145	3.382	(2.443)	-	26.084
Πωλήσεις & διαγραφές	-	13.793	10.186	572	-	24.551
Αποσβέσεις	-	(26.625)	(69.666)	(12.295)	-	(108.586)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2007	-	(300.416)	(556.846)	(70.872)	-	(928.134)
Αναπόσβ. αξία 31 Δεκεμβρίου 2007	877.503	608.894	288.166	77.259	84.993	1.936.815
Αξία κτήσης						
Υπόλοιπο 1 Ιαν. 2008	877.503	909.310	845.012	148.131	84.993	2.864.949
Συναλλαγματικές διαφορές	(23)	(23.155)	(52.779)	(20.804)	(3.837)	(100.598)
Μεταφορές	(726)	52.551	22.157	22.453	(87.033)	9.402
Προσθήκες	28.277	30.669	125.936	24.070	68.283	277.235
Πωλήσεις & διαγραφές	(15.317)	(17.294)	(53.028)	(1.408)	(709)	(87.756)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2008	889.714	952.081	887.298	172.442	61.697	2.963.232
Συσσωρευμ. Αποσβέσεις & προβλέψεις απομείωσης						
Υπόλοιπο 1 Ιαν. 2008	-	(300.416)	(556.846)	(70.872)	-	(928.134)
Συναλλαγματικές διαφορές	-	6.318	35.896	11.875	-	54.089
Μεταφορές	-	(159)	(43)	(5.617)	-	(5.819)
Πωλήσεις & διαγραφές	-	5.819	12.894	1.238	-	19.951
Αποσβέσεις	-	(27.336)	(76.969)	(16.246)	-	(120.551)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2008	-	(315.774)	(585.068)	(79.622)	-	(980.464)
Αναπόσβ. αξία 31 Δεκεμβρίου 2008	889.714	636.307	302.230	92.820	61.697	1.982.768

Οι μεταφορές για το έτος 2007 περιλαμβάνουν €111 εκατ. που αφορούν πάγια που μεταφέρθηκαν στα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού προοριζόμενα προς πώληση (Σημείωση 30), ενώ στην Τράπεζα τα ποσά αυτά περιλαμβάνονται στις Πωλήσεις και Διαγραφές.

Σημειώσεις επί των Οικονομικών καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 26: Ενσώματα πάγια στοιχεία- Τράπεζα

	Γήπεδα και οικόπεδα	Κτήρια	Μεταφορικά μέσα και εξοπλισμός	Βελτιώσεις σε μισθωμένα ακίνητα τρίτων	Ακινήτοποιήσεις υπό εκτέλεση	Σύνολο
Αξία κτήσης						
Υπόλοιπο 1 Ιαν. 2007	588.461	616.795	419.440	58.590	48.034	1.731.320
Συναλλαγματικές διαφορές	-	(117)	(108)	11	-	(214)
Συγχώνευση θυγατρικής εταιρείας	-	978	4.877	-	-	5.855
Μεταφορές	-	17.856	(24)	3.429	(20.477)	784
Προσθήκες	496	2.708	44.374	4.054	20.087	71.719
Πωλήσεις & διαγραφές	(101.688)	(69.780)	(7.963)	(138)	(313)	(179.882)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2007	487.269	568.440	460.596	65.946	47.331	1.629.582
Συσσωρευμ. αποσβέσεις & προβλέψεις απομείωσης						
Υπόλοιπο 1 Ιαν. 2007	-	(247.198)	(347.397)	(44.794)	-	(639.389)
Συναλλαγματικές διαφορές	-	12	216	(2)	-	226
Μεταφορές	-	1.807	5	(2.441)	-	(629)
Πωλήσεις & διαγραφές	-	12.239	4.195	138	-	16.572
Αποσβέσεις	-	(16.748)	(30.118)	(3.764)	-	(50.630)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2007	-	(249.888)	(373.099)	(50.863)	-	(673.850)
Αναπόσβ. αξία 31 Δεκεμβρίου 2007	487.269	318.552	87.497	15.083	47.331	955.732
Αξία κτήσης						
Υπόλοιπο 1 Ιαν. 2008	487.269	568.440	460.596	65.946	47.331	1.629.582
Συναλλαγματικές διαφορές	-	(125)	(128)	(21)	(1)	(275)
Μεταφορές	(727)	(4.806)	(1.954)	6.414	(15.274)	(16.347)
Προσθήκες	13.429	5.701	67.226	4.843	17.319	108.518
Πωλήσεις & διαγραφές	(14.757)	(13.803)	(8.090)	(20)	-	(36.670)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2008	485.214	555.407	517.650	77.162	49.375	1.684.808
Συσσωρευμ. Αποσβέσεις & προβλέψεις απομείωσης						
Υπόλοιπο 1 Ιαν. 2008	-	(249.888)	(373.099)	(50.863)	-	(673.850)
Συναλλαγματικές διαφορές	-	7	116	10	-	133
Μεταφορές	-	12.053	3.550	-	-	15.603
Πωλήσεις & διαγραφές	-	5.639	6.966	(7)	-	12.598
Αποσβέσεις	-	(16.962)	(31.680)	(4.245)	-	(52.887)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2008	-	(249.151)	(394.147)	(55.105)	-	(698.403)
Αναπόσβ. αξία 31 Δεκεμβρίου 2008	485.214	306.256	123.503	22.057	49.375	986.405

Σημειώσεις επί των Οικονομικών καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 27: Απαιτήσεις & υποχρεώσεις από αναβαλλόμενους φόρους

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007
Απαιτήσεις από αναβαλλόμενους φόρους:				
Αξιόγραφα	169.671	18.010	138.568	17.704
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	363.302	117.677	356.087	115.869
Ασώματες και ενσώματες ακινητοποιήσεις	23.246	10.780	12.866	8.513
Συνταξιοδοτικές και άλλες παροχές μετά την έξοδο από την υπηρεσία	19.354	24.321	11.156	14.391
Ασφαλιστικά αποθέματα	21.095	39.270	-	-
Απαιτήσεις κατά πελατών	43.070	22.976	26.262	-
Λοιπές προσωρινές διαφορές	134.467	55.296	95.232	9
Απαιτήσεις από αναβαλλόμενους φόρους	774.205	288.330	640.171	156.486

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007
Υποχρεώσεις από αναβαλλόμενους φόρους:				
Αξιόγραφα	3.976	20.623	2.154	12.615
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	391.881	93.304	391.881	93.304
Ασώματες και ενσώματες ακινητοποιήσεις	78.523	101.383	12.830	17.864
Απαιτήσεις κατά πελατών	97.579	14.546	38.300	5.482
Λοιπές προσωρινές διαφορές	47.870	17.617	21.059	4.466
Υποχρεώσεις από αναβαλλόμενους φόρους.	619.829	247.473	466.224	133.731

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007
Δαπάνες από αναβαλλόμενους φόρους:				
Αξιόγραφα	(73.619)	(31.467)	(76.943)	(33.657)
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	(58.607)	14.124	(58.359)	13.850
Ασώματες και ενσώματες ακινητοποιήσεις	21.447	(641)	9.383	(5.250)
Συνταξιοδοτικές και άλλες παροχές μετά την έξοδο από την υπηρεσία	(4.531)	2.357	(3.235)	(178)
Απαιτήσεις κατά πελατών	(45.966)	(30.642)	(6.180)	(14.035)
Λοιπές προσωρινές διαφορές	(18.621)	(6.259)	74.110	(1.875)
Δαπάνες από αναβαλλόμενους φόρους - συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(179.897)	(52.528)	(61.224)	(41.145)
Αναβαλλόμενοι φόροι μέσω ιδίων κεφαλαίων	293.416	(67.906)	212.416	13.849
Καθαρή μεταβολή αναβαλλόμενων φόρων	113.519	(120.434)	151.192	(27.296)

Σημειώσεις επί των Οικονομικών καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 28: Απαιτήσεις από ασφαλιστικές δραστηριότητες

	Όμιλος	
	31.12.2008	31.12.2007
Επενδύσεις για λογαριασμό ασφαλισμένων ζωής που φέρουν τον επενδυτικό κίνδυνο (unit linked)	337.073	420.873
Απαιτήσεις από ασφαλισμένους	227.078	212.243
Απαιτήσεις από ανασφαλιστές και ανασφαλιστικές δραστηριότητες	87.463	100.397
Προμήθειες και έξοδα παραγωγής επομένων χρήσεων (DAC)	56.107	56.419
Σύνολο	707.721	789.932

Επενδύσεις για λογαριασμό ασφαλισμένων ζωής που φέρουν τον επενδυτικό κίνδυνο (unit linked)

	Όμιλος	
	31.12.2008	31.12.2007
Ομόλογα	21.877	25.354
Μετοχές	1.412	1.913
Αμοιβαία κεφάλαια	262.636	364.645
Λοιπές επενδύσεις	51.148	28.961
Σύνολο	337.073	420.873

Οι επενδύσεις για λογαριασμό ασφαλισμένων ζωής που φέρουν τον επενδυτικό κίνδυνο (unit linked) αποτιμούνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων. Η μεταβολή στην εύλογη αξία των εν λόγω επενδύσεων αντισταθμίζεται στην Κατάσταση

Αποτελεσμάτων με τη μεταβολή των προβλέψεων ασφαλίσεων ζωής όπου οι ασφαλισμένοι φέρουν τον επενδυτικό κίνδυνο (unit linked).

97

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 29: Λοιπά στοιχεία ενεργητικού

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007
Δεδουλευμένοι τόκοι και προμήθειες	914.864	579.226	785.071	452.673
Προκαταβολές φόρων και λοιπές απαιτήσεις φόρων	62.131	40.721	12.564	24.163
Περιουσιακά στοιχεία επιχειρηματικών συμμετοχών	55.580	122.049	-	-
Απαιτήσεις από εμπορικές δραστηριότητες	63.227	122.446	7.513	21.211
Περιουσιακά στοιχεία από πλειστηριασμούς	127.542	123.848	73.934	67.615
Προπληρωθέντα έξοδα	69.711	69.050	39.787	33.921
Ταμείο Εγγυήσεως Καταθέσεων και Επενδύσεων	54.743	-	54.743	-
Συναλλαγές επιταγών και πιστωτικών καρτών υπό εκκαθάριση	145.213	236.650	104.265	137.047
Λοιπά	748.816	803.484	510.107	617.568
Σύνολο	2.241.827	2.097.474	1.587.984	1.354.198

Με το άρθρο 6 του Ν. 3714/7.11.2008 το ποσό των καταθέσεων, που καλύπτεται από το σύστημα εγγυήσεως καταθέσεων, αυξήθηκε από €20.000 σε €100.000 ανά καταθέτη. Συνεπώς αυξήθηκαν τα ποσοστά υπολογισμού της εισφοράς που καταβάλλουν οι τράπεζες στο Ταμείο Εγγυήσεως Καταθέσεων. Οι τράπεζες κατέβαλαν συμπληρωματικές εισφορές για το έτος 2008.

Στο νόμο 3746/16.2.2009 με θέμα «Ταμείο Εγγυήσεως Καταθέσεων και Επενδύσεων (ΤΕΚΕ)» προβλέπεται ότι, το ποσό της διαφοράς της ετήσιας τακτικής εισφοράς των Πιστωτικών Ιδρυμάτων, που προκύπτει από την εφαρμογή του άρθρου 6 του Ν.3714/2008, περιέρχεται σε ειδική ομάδα περιουσίας, της οποίας τα επιμέρους στοιχεία ανήκουν εξ αδιαιρέτου, κατά το ποσοστό συμμετοχής εκάστου, στα συμμετέχοντα Πιστωτικά Ιδρύματα.

Σημειώσεις επί των Οικονομικών καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 30: Στοιχεία ενεργητικού και παθητικού προοριζόμενα προς πώληση

Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται προς πώληση

	Όμιλος	
	31.12.2008	31.12.2007
Ταμείο και απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	10	14
Ενσώματα και άυλα περιουσιακά στοιχεία	110.473	110.980
Λουτά στοιχεία ενεργητικού	6.410	4.285
Σύνολο ενεργητικού	116.893	115.279
Λοιπές υποχρεώσεις	8.856	6.535
Καθαρό ενεργητικό	108.037	108.744

Την 15 Μαρτίου 2007, τα Διοικητικά Συμβούλια της Τράπεζας και της «ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε.», 100% θυγατρική της Τράπεζας, γνωστοποίησαν το σχέδιο όρων σύμβασης απόσχισης αποθηκευτικού κλάδου της πρώτης και απορρόφησης αυτού από την δεύτερη. Με βάση αυτό η Τράπεζα θα μεταβιβάσει το σύνολο της περιουσίας του ως άνω κλάδου της (ενεργητικό και παθητικό) με βάση τον ισολογισμό μετασηματισμού (Λογιστική Κατάσταση) της 13 Μαρτίου 2007. Το μετοχικό κεφάλαιο της επωφελούμενης εταιρείας αυξήθηκε κατά €109.492.401 με την έκδοση 37.369.420 νέων μετοχών, ονομαστικής αξίας €2,93 εκάστης. Η απόσχιση εγκρίθηκε από τη Γενική Συνέλευση των Μετόχων της Τράπεζας την 25 Μαΐου 2007.

Ο Όμιλος ταξινόμησε την συναλλαγή σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Π. 5 «Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται προς πώληση και Διακοπείσες Δραστηριότητες» από τη στιγμή που έλαβε την ανέκκλητη απόφαση να διαθέσει τον αποθηκευτικό κλάδο και έχει προβεί σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες προς εξεύρωση αγοραστή.

Η Διοίκηση του Ομίλου διατηρεί σταθερή τη στρατηγική της για την πώληση του κλάδου αποθηκών, αλλά σημειώνεται ότι η διαδικασία πώλησης μπορεί να παραταθεί λόγω της τρέχουσας σημαντικής οικονομικής κρίσης διεθνώς.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 31: Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007
Καταθέσεις όψεως πιστωτικών ιδρυμάτων	192.947	140.320	173.177	131.963
Καταθέσεις προθεσμίας πιστωτικών ιδρυμάτων	1.863.963	1.478.328	1.603.657	1.002.108
Καταθέσεις διατραπεζικής αγοράς	1.959.739	2.906.979	1.375.479	2.200.463
Υποχρεώσεις προς την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα	8.750.000	2.200.000	8.750.000	2.200.000
Υποχρεώσεις προς την Κεντρική Τράπεζα	70.279	6.319	2.755	5.403
Καταθέσεις πιστωτικών ιδρυμάτων υπό μορφή repos	1.654.267	3.436.668	1.570.238	3.380.623
Λοιπές	348.835	205.230	326.109	15.025
Σύνολο	14.840.030	10.373.844	13.801.415	8.935.585

Σημειώσεις επί των Οικονομικών καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 32: Υποχρεώσεις προς πελάτες

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007
Καταθέσεις:				
Ιδιωτών	54.227.637	46.534.844	46.390.351	39.370.563
Επιχειρήσεων και ελεύθερων επαγγελματιών	10.317.126	11.190.529	7.103.767	7.201.764
Δημοσίου και επιχειρήσεων του Δημοσίου	2.338.326	2.150.001	2.177.957	2.047.732
Σύνολο καταθέσεων	66.883.089	59.875.374	55.672.075	48.620.059
Καταθέσεις πελατών υπό μορφή γeros	149.032	72.856	150.542	131.789
Λοιπές υποχρεώσεις προς πελάτες	624.827	582.181	468.436	507.822
Σύνολο	67.656.948	60.530.411	56.291.053	49.259.670

Στις υποχρεώσεις προς πελάτες περιλαμβάνονται προϊόντα καταθέσεων με ενσωματωμένα ένα ή περισσότερα παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα. Ο Όμιλος έχει χαρακτηρίσει τις καταθέσεις αυτές ως χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις σε εύλογη

αξία μέσω αποτελεσμάτων. Τα ποσά αυτά ανέρχονται σε €2.808.892 (2007: €379.683) για τον Όμιλο και €2.830.303 (2007: €424.683) για την Τράπεζα.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 33: Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους

	Όμιλος		
	Interest rate	31.12.2008	31.12.2007
Εταιρικές ομολογίες – σταθερού επιτοκίου	6,4%	178.763	315.282
Εταιρικές ομολογίες – κυμαινόμενου επιτοκίου	-	-	1.022
Τίτλοι σταθερού επιτοκίου	7,0%	114.147	151.398
Τίτλοι κυμαινόμενου επιτοκίου	4,2%	1.520.768	1.822.033
Σύνολο		1.813.678	2.289.735

Την 23 Νοεμβρίου 2004, η Finansbank έλαβε δάνειο μέσω εταιρείας ειδικού σκοπού, η οποία εξέδωσε Τίτλους Σειράς 2004-B, ύψους USD 125 εκατ. με σταθερό επιτόκιο 6,1014% και με εξασφάλιση δικαιωμάτων εισπραχής (“Diversified Payment Rights” – DPRs) της Finansbank. Οι τίτλοι έχουν πενταετή λήξη με δύο έτη περίοδο χάριτος στην αποπληρωμή του κεφαλαίου και οι τόκοι καταβάλλονται ανά τρίμηνο.

Την 15 Μαρτίου 2005, η Finansbank έλαβε δάνειο μέσω εταιρείας ειδικού σκοπού, η οποία εξέδωσε Τίτλους Κυμαινόμενου Επιτοκίου Σειράς 2005-A ύψους USD 500 εκατ. με εξασφάλιση DPR’s της Finansbank. Οι τίτλοι έχουν επταετή διάρκεια με τρία έτη περίοδο χάριτος στην αποπληρωμή του κεφαλαίου και οι τόκοι καταβάλλονται ανά τρίμηνο. Το επιτόκιο των τίτλων της σειράς 2005-A έχει καθορισθεί σε LIBOR 3-μηνών πλέον 180 μονάδων βάσης.

Την 24 Μαρτίου 2006, η Finansbank έλαβε δάνειο μέσω εταιρείας ειδικού σκοπού, η οποία εξέδωσε ομόλογα ύψους USD 110 εκατ. με πενταετή διάρκεια και ομόλογα ύψους USD 110 εκατ. με επταετή διάρκεια. Οι τόκοι καταβάλλονται ανά εξάμηνο και το επιτόκιο έχει καθορισθεί σε 6,25% και 6,5% αντίστοιχα.

Την 22 Φεβρουαρίου 2007, η NBG Finance Plc, θυγατρική 100% της Τράπεζας, εξέδωσε Τίτλους Σταθερού Επιτοκίου ύψους Ρομάνικου Λει (RON) 355 εκατ. με την εγγύηση της Τράπεζας και

λήξης Φεβρουαρίου 2012. Το επιτόκιο έχει καθορισθεί σε 7,35% και οι τόκοι καταβάλλονται ανά εξάμηνο. Οι πρόσοδοι από τους τίτλους εδόθησαν υπό μορφή δανείου στην Τράπεζα και συμπεριλαμβάνονται στον λογαριασμό Λοιπές Δανειακές Υποχρεώσεις. Μέρος της έκδοσης αυτής ύψους €3,7 εκατ. (2007: €4,1 εκατ.) έχει επαναγορασθεί από την Τράπεζα.

Την 22 Μαΐου 2007, η NBG Finance Plc, εξέδωσε Τίτλους Κυμαινόμενου Επιτοκίου ύψους €1.500 εκατ. με την εγγύηση της Τράπεζας και λήξης Μαΐου 2009. Οι τίτλοι ενσωματώνουν κουπόνι ύψους Euribor 3-μηνών πλέον 8 μονάδων βάσης. Οι τόκοι καταβάλλονται ανά τρίμηνο. Τα αντληθέντα κεφάλαια χορηγήθηκαν στην Τράπεζα, η οποία τα εμφανίζει στο λογαριασμό “Λοιπές δανειακές υποχρεώσεις”. Μέρος της έκδοσης αυτής ύψους €299 εκατ. (2007: €80,6 εκατ.) έχει επαναγορασθεί από την Τράπεζα.

Την 9 Οκτωβρίου 2007, η NBG Finance plc εξέδωσε Τίτλους Κυμαινόμενου Επιτοκίου ύψους USD300 εκατ. με την εγγύηση της Τράπεζας και λήξης Οκτωβρίου 2009. Οι τίτλοι ενσωματώνουν κουπόνι ύψους USD LIBOR 3-μηνών πλέον 8 μονάδων βάσης. Οι τόκοι καταβάλλονται ανά τρίμηνο. Μέρος της έκδοσης αυτής ύψους €185,8 εκατ. (2007: €149,8 εκατ.) έχει επαναγορασθεί από την Τράπεζα. Τα αντληθέντα κεφάλαια χορηγήθηκαν στην Τράπεζα, η οποία τα εμφανίζει στο λογαριασμό “Λοιπές δανειακές υποχρεώσεις”.

Σημειώσεις επί των Οικονομικών καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 34: Λοιπές δανειακές υποχρεώσεις

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007
Τίτλοι μειωμένης εξασφάλισης σταθερού επιτοκίου	309.972	332.015	776.580	874.439
Τίτλοι μειωμένης εξασφάλισης κυμαινόμενου επιτοκίου	-	-	798.076	806.816
Δάνεια σταθερού επιτοκίου	759.154	344.668	88.254	98.400
Δάνεια κυμαινόμενου επιτοκίου	853.747	1.046.363	2.211.971	1.702.480
Σύνολο	1.922.873	1.723.046	3.874.881	3.482.135

Την 7 Οκτωβρίου 2004, η Finansbank έλαβε δάνειο μειωμένης εξασφάλισης μέσω εταιρείας ειδικού σκοπού, η οποία εξέδωσε τίτλους μειωμένης εξασφάλισης ύψους USD 200 εκατ., δεκαετούς διάρκειας. Οι τόκοι καταβάλλονται ετησίως και το επιτόκιο προσδιορίζεται σε 9% για τα πρώτα 5 έτη και κλιμακώνεται μέχρι το 11,79% εφεξής. Η Finansbank έχει δικαίωμα πρόωρης εξόφλησης του δανείου μετά την παρέλευση πέντε ετών από την ημερομηνία σύναψής του.

Την 28 Ιουνίου 2005, η NBG Finance plc, 100% θυγατρική του Ομίλου, εξέδωσε τίτλους σταθερού επιτοκίου ύψους JPY 30 δισεκατ. με εγγύηση μειωμένης εξασφάλισης της Τράπεζας. Οι τίτλοι λήγουν τον Ιούνιο του 2035 ενώ η Τράπεζα έχει δικαίωμα πρόωρης εξόφλησης από τον Ιούνιο 2015 και εφεξής. Οι τίτλοι φέρουν σταθερό επιτόκιο 2,755% και η καταβολή των τόκων πραγματοποιείται σε εξαμηνιαία βάση. Οι τίτλοι αυτοί έχουν χαρακτηριστεί ως χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων. Η λογιστική αξία και η αποσβέσιμη αξία τους την 31 Δεκεμβρίου 2008 ανέρχονταν σε €155.208 και €237.831 αντίστοιχα (2007: €177.750 και €181.811 αντίστοιχα). Η αλλαγή στην εύλογη αξία της περιόδου και σωρευτικά που αποδίδονται σε αλλαγές στον πιστωτικό κίνδυνο είναι €91.864 (2007: 0).

Την 31 Μαρτίου 2006, η Finansbank άντλησε TRY 300 εκατ. με τη σύναψη μη χρεολυτικού δανείου πενταετούς διάρκειας με σταθερό επιτόκιο 11,81%, και τριμηνιαία καταβολή των τόκων εξασφαλισμένου με υπόλοιπα πιστωτικών καρτών.

Την 1 Δεκεμβρίου 2006, η Finansbank άντλησε USD 700 εκατ. μέσω κοινοπρακτικού δανείου σε δύο τμήματα και συγκεκριμένα USD 479 εκατ. με διετή διάρκεια και επιτόκιο LIBOR + 42,5 μ.β. καταβαλλόμενο ανά μήνα και USD 221 εκατ. με τριετή διάρκεια και επιτόκιο LIBOR + 60 μ.β. καταβαλλόμενο ανά μήνα. Το πρώτο τμήμα ύψους USD 479 εκατ έληξε τον Δεκέμβριο του 2008.

Στους τίτλους μειωμένης εξασφάλισης σταθερού και κυμαινόμενου επιτοκίου της Τράπεζας περιλαμβάνονται ποσά με τα οποία χρηματοδοτήθηκε η Τράπεζα συνάπτοντας δάνεια με την NBG Finance. Τα εν λόγω κεφάλαια αφορούν στις προσόδους

των τίτλων που εκδόθηκαν από την NBG Funding και οι οποίοι περιγράφονται στη Σημείωση 41 "Προνομιούχοι τίτλοι". Τα δάνεια αυτά έχουν όρους ίδιους με αυτούς των τίτλων της Σημείωσης 41, αλλά με διάρκεια 30 έτη. Οι συνδεδεμένοι με CMS τίτλοι έχουν προσδιορισθεί ως χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων. Η λογιστική αξία και αποσβέσιμη αξία την 31 Δεκεμβρίου 2008 ανέρχονταν σε €675.749 και €709.339 αντίστοιχα (31 Δεκεμβρίου 2007: €642.153 και €702.274 αντίστοιχα).

Στα δάνεια κυμαινόμενου επιτοκίου της Τράπεζας, περιλαμβάνεται δάνειο που σύναψε η Τράπεζα με την NBG Finance και αφορά στις προσόδους των Τίτλων Κυμαινόμενου Επιτοκίου ύψους €1.500 εκατ. και USD 300 εκατ. που περιγράφονται στη Σημείωση 33 "Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους".

Την 4 Αυγούστου 2008 η ΕΤΕ σύναψε συμφωνία ομολογιακού δανείου (Schuldscheindarlehen) ύψους €500 εκατ. Η ΕΤΕ εξάσκησε το δικαίωμα να δανειστεί €500 εκατ. σύμφωνα με την ανωτέρω συμφωνία την ίδια ημέρα. Η συμφωνία λήγει την 4 Αυγούστου 2010 και οι πληρωμές των τόκων θα καταβάλλονται κάθε έξι μήνες κατά τη διάρκεια του δανείου. Οι πληρωτέοι τόκοι ισούνται με το EURIBOR πλέον περιθωρίου 36 μ.β.

Την 12 Δεκεμβρίου 2008, η Finansbank σύναψε κοινοπρακτικό δάνειο ποσού USD 470 εκατ. το οποίο εκδόθηκε σε δύο νομίματα, €226 εκατ. και USD 183 εκατ. με επιτόκιο EURIBOR και LIBOR πλέον 100 μ.β. αμφότερα. Το δάνειο λήγει την 11 Δεκεμβρίου 2009.

Στις Λοιπές δανειακές υποχρεώσεις της Τράπεζας περιλαμβάνονται τίτλοι οι οποίοι εμφανίζονται στον ισολογισμό στην εύλογη αξία καθώς έχουν ταξινομηθεί ως χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις σε εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων. Η εύλογη αξία και το αποσβέσιμο κόστος των τίτλων την 31 Δεκεμβρίου 2008 ήταν €830.957 και €947.170 αντίστοιχα (2007: σε €819.904 και €884.085 αντίστοιχα).

Σημειώσεις επί των Οικονομικών καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 35: Ασφαλιστικά αποθέματα και υποχρεώσεις

	Όμιλος	
	31.12.2008	31.12.2007
Ασφαλιστικά αποθέματα		
Ζωής		
Μαθηματικές προβλέψεις	1.060.532	925.711
Προβλέψεις για εκκρεμείς αποζημιώσεις	45.311	39.777
Λοιπές ασφαλιστικές προβλέψεις ασφαλίσεων ζωής	598	4.160
Σύνολο	1.106.441	969.648
Προβλέψεις ασφαλίσεων ζωής όπου οι ασφαλισμένοι φέρουν τον επενδυτικό κίνδυνο (Unit linked)	339.180	420.873
Σύνολο αποθεμάτων Ζωής	1.445.621	1.390.521
Ζημιών		
Προβλέψεις για μη δεδουλευμένα ασφάλιστρα	162.320	169.994
Προβλέψεις για εκκρεμείς αποζημιώσεις	403.519	358.286
Λοιπές ασφαλιστικές προβλέψεις ασφαλίσεων ζημιών	12.264	5.860
Σύνολο αποθεμάτων Ζημιών	578.103	534.140
Λοιπές υποχρεώσεις από ασφαλιστικές δραστηριότητες		
Υποχρεώσεις από ομαδικά επενδυτικά συμβόλαια (DAF)	167.963	156.555
Υποχρεώσεις προς ασφαλιστές, πράκτορες και συνεργάτες πωλήσεων	47.713	35.847
Υποχρεώσεις προς αντασφαλιστές	26.856	50.558
Σύνολο	2.266.256	2.167.621

Κίνηση ασφαλιστικών αποθεμάτων ζωής

	Όμιλος	
	2008	2007
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	1.390.521	1.207.883
Αύξηση αποθεμάτων	427.026	368.082
Πληρωθείσες αποζημιώσεις και λοιπές μεταβολές	(371.926)	(185.444)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	1.445.621	1.390.521

Κίνηση ασφαλιστικών αποθεμάτων ζημιών

	Όμιλος	
	2008	2007
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	534.140	420.846
Επισυμβείσες ζημιές	214.318	194.036
Πληρωθείσες αποζημιώσεις και λοιπές μεταβολές	(164.223)	(177.267)
Μεταβολή αποθέματος μη δεδουλευμένων ασφαλίσεων	(6.132)	6.886
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	578.103	444.501

Απόθεμα εκκρεμών ζημιών

	Όμιλος			Όμιλος		
	31.12.2008			31.12.2007		
	Σύνολο	Μερίδιο αντασφαλιστών	Μερίδιο Ομίλου	Σύνολο	Μερίδιο αντασφαλιστών	Μερίδιο Ομίλου
Εκκρεμείς ζημιές	392.491	63.062	329.429	346.864	49.467	297.397
IBNR	11.028	2.105	8.923	11.422	2.722	8.700
Σύνολο	403.519	65.167	338.352	358.286	52.189	306.097

Σημειώσεις επί των Οικονομικών καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 36: Λοιπά στοιχεία παθητικού

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007
Προμήθειες και τόκοι πληρωτέοι	598.389	372.104	604.193	375.355
Πιστωτές και προμηθευτές	318.218	360.336	249.954	247.480
Οφειλές προς το Δημόσιο και επιχειρήσεις του Δημοσίου	319.376	341.051	310.598	333.540
Κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών	117.562	98.045	-	-
Λοιπές προβλέψεις εκμετάλλευσης	101.150	226.777	7.122	41.802
Υποχρεώσεις από φόρους και τέλη (εκτός φόρου εισοδήματος)	113.534	104.593	44.148	31.672
Έξοδα πληρωτέα και έσοδα επομένων χρήσεων	96.663	74.218	61.943	37.319
Οφειλόμενες αμοιβές και έξοδα προσωπικού	48.661	75.131	22.264	30.341
Μερίσματα πληρωτέα	21.007	12.812	20.811	12.562
Δικαιώματα προαίρεσης πώλησης χρηματοοικονομικών μέσων που κατέχει η μειοψηφία	260.733	659.667	260.733	659.667
Μη διακανονισμένες συναλλαγές επί χρεωστικών τίτλων	11.793	70.811	11.793	70.811
Συναλλαγές επιταγών και πιστωτικών καρτών υπό εκκαθάριση	232.995	406.625	-	-
Λοιπά	392.033	354.587	290.153	180.757
Σύνολο	2.632.114	3.156.757	1.883.712	2.021.306

Η μεταβολή των λοιπών προβλέψεων έχει ως εξής:

	Όμιλος		Τράπεζα	
	2008	2007	2008	2007
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	226.777	194.235	41.802	19.989
Αγορά/ συγχώνευση θυγατρικών	-	(2.319)	-	1.870
Συναλλαγματικές διαφορές	(29.461)	14.700	54	(116)
Προβλέψεις-έξοδα / (Έσοδα από αχρησιμοποίητες προβλέψεις)	3.286	22.280	3.411	20.276
Προβλέψεις που χρησιμοποιήθηκαν στην τρέχουσα περίοδο	(99.452)	(2.119)	(38.145)	(217)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	101.150	226.777	7.122	41.802

Τα δικαιώματα προαίρεσης πώλησης χρηματοοικονομικών μέσων, που κατέχει η μειοψηφία, επιμετρούνται στην εύλογη αξία, με τη χρήση κατάλληλων μεθόδων αποτίμησης βάσει των καλύτερων δυνατών εκτιμήσεων που βρίσκονται στη διάθεση της διοίκησης.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 37: Ενδεχόμενες υποχρεώσεις και δεσμεύσεις

α. Νομικά θέματα

Υπάρχουν ορισμένες εκκρεμείς απαιτήσεις και δικαστικές αγωγές κατά του Ομίλου, στα πλαίσια της συνήθους επιχειρηματικής δραστηριότητας. Κατά τη γνώμη της διοίκησης και σύμφωνα με γνωμάτευση των νομικών υπηρεσιών, η οριστική διευθέτηση των ανωτέρω δεν αναμένεται να έχει σημαντική επίπτωση στην οικονομική θέση ή λειτουργία του Ομίλου. Παρόλα αυτά, το ποσό των προβλέψεων που έχουν σχηματισθεί από τον Όμιλο και την Τράπεζα κατά την 31.12.2008 για επίδικες απαιτήσεις ανέρχονται σε €45,5 εκατ. και €16,9 εκατ. αντίστοιχα.

β. Φορολογικά θέματα

Οι εταιρείες του Ομίλου δεν έχουν ελεγχθεί φορολογικά για ορισμένες χρήσεις και επομένως, οι φορολογικές υποχρεώσεις τους για τις χρήσεις αυτές δεν έχουν καταστεί οριστικές. Συνεπώς, ως αποτέλεσμα των ελέγχων αυτών, είναι πιθανόν να επιβληθούν επιπλέον πρόστιμα και φόροι, τα ποσά των οποίων δεν είναι δυνατόν να προσδιοριστούν με ακρίβεια επί του παρόντος. Ωστόσο, εκτιμάται ότι δεν θα έχουν σημαντική επίπτωση στην οικονομική κατάσταση του Ομίλου. Η Τράπεζα έχει ελεγχθεί φορολογικά μέχρι και τη χρήση του 2007.

γ. Κεφαλαιακές δεσμεύσεις

Ο Όμιλος, στο πλαίσιο των συνήθων χρηματοδοτικών δραστηριοτήτων του, υπεισέρχεται σε συμβατικές δεσμεύσεις εκ μέρους των πελατών του και συμμετέχει σε χρηματοπιστωτικά μέσα που ενέχουν εκτός ισολογισμού κινδύνους, ώστε να εξυπηρετήσει τις χρηματοδοτικές ανάγκες των πελατών του. Οι

συμβατικές δεσμεύσεις αφορούν σε υποχρεώσεις από εγκεκριμένες δανειακές συμβάσεις, ενέγγυες και ανοιχθείσες πιστώσεις προς εκτέλεση & εκδοθείσες εγγυητικές επιστολές. Οι υποχρεώσεις από εγκεκριμένες δανειακές συμβάσεις είναι συμφωνίες χορηγήσεων που προϋποθέτουν τη μη αθέτηση των αναγραφόμενων όρων της συμφωνίας. Οι ενέγγυες πιστώσεις προς εκτέλεση αφορούν τη χρηματοδότηση από την Τράπεζα της εμπορικής συμφωνίας μεταφοράς αγαθών στο εσωτερικό ή στο εξωτερικό, με απευθείας πληρωμή του συναλλασσόμενου τρίτου, με τον οποίο ο πελάτης της Τράπεζας έχει συνάψει τη συμφωνία. Οι ανοιχθείσες ενέγγυες πιστώσεις & εκδοθείσες εγγυητικές επιστολές αφορούν σε δεσμεύσεις υπό όρους, και εκδίδονται από τον Όμιλο προκειμένου να παρασχεθεί εγγύηση για την εκπλήρωση από τον πελάτη των όρων της συμφωνίας. Όλες οι προαναφερθείσες συμφωνίες σχετίζονται με τις συνήθεις χρηματοδοτικές δραστηριότητες του Ομίλου. Στην περίπτωση μη καλής εκτέλεσης από τον αντισυμβαλλόμενο του χρηματοπιστωτικού μέσου που αφορά σε εγκεκριμένες δανειακές συμβάσεις, ενέγγυες και ανοιχθείσες πιστώσεις προς εκτέλεση καθώς και εκδοθείσες εγγυητικές επιστολές, ο κίνδυνος έκθεσης σε ζημιές που αντιμετωπίζει ο Όμιλος αντιπροσωπεύεται από την ονομαστική αξία των χρηματοπιστωτικών μέσων. Σε αυτές τις περιπτώσεις, ο Όμιλος ακολουθεί τη ίδια πιστωτική πολιτική με αυτή που ακολουθεί για τους εντός ισολογισμού κινδύνους.

Κεφαλαιακές δεσμεύσεις

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007
Εγκεκριμένα πιστωτικά όρια *	18.536.580	19.230.956	14.627.496	14.884.889
Ανοιχθείσες ενέγγυες πιστώσεις & εκδοθείσες εγγυητικές επιστολές	6.282.662	6.550.513	3.832.402	3.779.326
Δικαιούχοι ενέγγυων πιστώσεων προς εκτέλεση	654.996	857.967	93.606	130.219
Σύνολο	25.474.238	26.639.436	18.553.504	18.794.434

δ. Δεσμευμένα στοιχεία ενεργητικού

Δεσμευμένα στοιχεία ενεργητικού	10.449.783	3.443.360	10.363.514	2.755.558
---------------------------------	-------------------	------------------	-------------------	------------------

ε. Δεσμεύσεις από λειτουργικές μισθώσεις

Έως ένα (1) έτος	80.207	61.119	26.855	20.449
Από ένα (1) έτος έως και πέντε (5) έτη	256.829	209.233	81.807	63.185
Πέραν των πέντε (5) ετών	157.430	161.248	80.526	62.172
Σύνολο	494.466	431.600	189.188	145.806

*Τα Εγκεκριμένα πιστωτικά όρια περιλαμβάνουν ποσό €1.985 εκατ. για τον Όμιλο και €412 εκατ. για την Τράπεζα, τα οποία αφορούν όρια τα οποία δεν μπορούν να ακυρωθούν και συμπεριλαμβάνονται στον υπολογισμό των Σταθμισμένων για Κίνδυνο Στοιχείων Ενεργητικού με τη Μέθοδο Εσωτερικών Διαβαθμίσεων (βλέπε Σημείωση 4.6).

Τα δεσμευμένα στοιχεία ενεργητικού περιλαμβάνουν αξιόγραφα εμπορικού και επενδυτικού χαρτοφυλακίου, καθώς δάνεια και απαιτήσεις τα οποία έχουν ενεχυριασθεί από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, από κεντρικές τράπεζες και οργανωμένα χρηματιστήρια. Στοιχεία του ενεργητικού έχουν ενεχυριασθεί από την Τράπεζα της Ελλάδος για την διευκόλυνση των συναλλαγών μέσω TARGET και με την Εταιρεία Εκκαθάρισης Συναλλαγών Επί Παραγώγων (ΕΤΕΣΕΠ). Η αύξηση των δεσμευμένων στοιχείων στη

χρήση του 2008 οφείλεται κυρίως σε ενεχυρίαση Ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου (ΟΕΔ) ποσού €5.426 εκατ., καλυμμένων ομολογιών καλυμμένων από στεγαστικά δάνεια ύψους €2 δισεκατ., ομολογιών εξασφαλισμένων με εταιρικά δάνεια ύψους €975 εκατ. και ομολογιών εξασφαλισμένων με λοιπές απαιτήσεις πελατών ύψους €1.159 εκατ. για τη χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.

στ. Πρόγραμμα εθελουσίας εξόδου

Την 25 Νοεμβρίου 2008, η 100% θυγατρική της Τράπεζας Εθνική ΑΕΕΓΑ ανακοίνωσε πρόγραμμα καταγγελιών (συμβάσεων εργασίας) με συναινετικές διαδικασίες βάσει του οποίου εργαζόμενοι στην εταιρεία οι οποίοι πληρούν ορισμένα κριτήρια έχουν τη δυνατότητα να αποχωρήσουν από την υπηρεσία λαμβάνοντας επιπλέον απολαβές από αυτές που προβλέπει ο νόμος ως την 31 Δεκεμβρίου 2010 με προϋπόθεση την έγκριση της Επιτροπής Εθελουσίας που περιλαμβάνει εκπροσώπους της εταιρείας και των εργαζομένων. Οι εργαζόμενοι των οποίων η αποχώρηση δεν έχει ακόμη εγκριθεί, έχουν τη δυνατότητα να αποσύρουν το ενδιαφέρον τους έως την ημερομηνία αποχώρησής τους.

Συνολικά το πρόγραμμα αφορά 239 εργαζόμενους, εκ των οποίων οι 73 είτε έχουν ήδη αποχωρήσει, είτε η αποχώρησή τους ως την 30 Ιουνίου 2009 έχει εγκριθεί, ενώ 14 έχουν αποσύρει την αίτησή τους. Ο Όμιλος της ΕΤΕ έχει αναγνωρίσει έξοδο €15 εκατ. για τους εργαζόμενους των οποίων η αίτηση έχει γίνει ήδη αποδεκτή (βλέπε Σημείωση 12: “Προγράμματα καθορισμένων παροχών”). Το μέγιστο πρόσθετο κόστος για τους εναπομείναντες εργαζόμενους που σχετίζονται με το πρόγραμμα υπολογίζεται στα €17 εκατομμύρια.

Σημειώσεις επί των Οικονομικών καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 38: Μετοχικό κεφάλαιο, διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο & ίδιες μετοχές

Μετοχικό Κεφάλαιο - Κοινές μετοχές

Το σύνολο των κοινών μετοχών την 31 Δεκεμβρίου 2008 και την 31 Δεκεμβρίου 2007 ήταν 496.654.269 και 477.198.461 αντίστοιχα και η ονομαστική αξία των μετοχών ανερχόταν σε €5 ανά μετοχή.

Με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των μετόχων της Τράπεζας την 15 Μαΐου 2008, εγκρίθηκε η έκδοση 19.067.838 νέων μετοχών με ονομαστική αξία €5 ανά μετοχή υπέρ των υφιστάμενων μετόχων, αντί προσθέτου μερίσματος €1 ανά μετοχή για τη χρήση 2007, με αναλογία 4 νέων μετοχών άνευ πληρωμής για κάθε 100 μετοχές της Τράπεζας.

Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας την 26 Ιουνίου 2008, αυξήθηκε το μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας κατά €1.940 με την έκδοση 387.970 κοινών μετοχών προερχόμενες από την εξάσκηση μετοχικών δικαιωμάτων προαίρεσης σύμφωνα με το πρόγραμμα Β.

Μετοχικό Κεφάλαιο – Προνομιούχες μετοχές

Την 6 Ιουνίου 2008, σε συνέχεια της απόφασης της Γενικής Συνέλευσης των μετόχων της Τράπεζας της 15 Μαΐου 2008, σύμφωνα με την οποία εγκρίθηκε η έκδοση προνομιούχων μετοχών μέχρι του ποσού των €1,5 δισ., το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας εξέδωσε 25.000.000 εξαγοράσιμες προνομιούχες μετοχές χωρίς δικαίωμα ψήφου και σωρευτικού μερίσματος. Οι μετοχές διατέθηκαν με την μορφή American Depositary Receipts (ADRs) στις Η.Π.Α., στην τιμή των USD 25 ανά μετοχή (€16,11). Το συνολικό ποσό της έκδοσης ανήλθε σε USD 625 εκατ. ή €402,7 εκατ. Το ετήσιο μέρισμα προσδιορίστηκε σε USD 2,25 ανά προνομιούχο μετοχή.

Τα ADRs αντιπροσωπεύουν American Depositary Shares (ADSs) καθένα από τα οποία αντιστοιχεί σε μία προνομιούχο μετοχή και διαπραγματεύονται στο Χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης.

Κατόπιν των ανωτέρω αυξήσεων, το μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας ανέρχεται σε €2.490.771 και διαιρείται σε α) σε 496.654.269 κοινές μετοχές ονομαστικής αξίας €5 ανά μετοχή και β) 25.000.000 εξαγοράσιμες προνομιούχες μετοχές χωρίς δικαίωμα ψήφου και σωρευτικού μερίσματος, ονομαστικής αξίας €0,30 ανά μετοχή.

Η κίνηση των κοινών και προνομιούχων μετοχών έχει ως εξής:

	Αριθμός Κοινών Μετοχών	Αριθμός Προνομιούχων Μετοχών	€'000s
Υπόλοιπο έναρξης 1 Ιανουαρίου 2007	475.287.219	-	2.376.436
Δωρεάν μετοχές μέσω κεφαλαιοποίησης κερδών (Σημείωση 11)	350.000	-	1.750
Άσκηση δικαιωμάτων προαίρεσης επί μετοχών (Σημείωση 11)	1.561.242	-	7.806
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2007	477.198.461	-	2.385.992
Μετοχές διανεμόμενες αντί μερίσματος	19.067.838	-	95.339
Άσκηση δικαιωμάτων προαίρεσης επί μετοχών (Σημείωση 11)	387.970	-	1.940
Έκδοση προνομιούχων μετοχών	-	25.000.000	7.500
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2008	496.654.269	25.000.000	2.490.771

Διαφορά έκδοσης μετοχών υπέρ το άρτιο

Κατόπιν της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου μέσα στο 2008, η διαφορά από την έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο ανέρχεται σε €2.682.050. Η μεταβολή παρατίθεται στον ακόλουθο πίνακα:

	2008	2007
Υπόλοιπο έναρξης 1 Ιανουαρίου	2.292.753	2.263.725
Άσκηση δικαιωμάτων προαίρεσης	6.642	29.028
Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου - ποσό υπέρ το άρτιο μέσω προνομιούχων μετοχών	395.138	-
Εξοδα αύξησης μετοχικού κεφαλαίου μετά από φόρους	(12.524)	-
Συγχώνευση με Π&Κ	41	-
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	2.682.050	2.292.753

Ίδιες Μετοχές

Την 31 Δεκεμβρίου 2008, η Τράπεζα κατείχε 6.456.504 ίδιες Μετοχές της Τράπεζας, αντιπροσωπεύοντας το 1,3% του εκδοθέντος μετοχικού κεφαλαίου (2007: 0,11% του εκδοθέντος μετοχικού κεφαλαίου).

	Όμιλος		Τράπεζα	
	Αριθμός μετοχών	Χιλιάδες €	Αριθμός μετοχών	Χιλιάδες €
Υπόλοιπο έναρξης 1 Ιανουαρίου 2007	882.560	26.826	135.000	4.490
Εξαγορά θυγατρικής	5.110	202	-	-
Αγορές μετοχών	3.993.215	169.497	950.610	38.593
Πωλήσεις μετοχών	(4.378.385)	(174.924)	(583.110)	(21.482)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2007	502.500	21.601	502.500	21.601
Εξαγορά θυγατρικής	-	-	-	-
Αγορές μετοχών	11.756.276	279.249	5.954.004	123.676
Πωλήσεις μετοχών	(5.802.272)	(155.573)	-	-
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2008	6.456.504	145.277	6.456.504	145.277

Την 17 Απριλίου 2008, η Γενική Συνέλευση των Μετόχων της Τράπεζας ενέκρινε πρόγραμμα αγοράς ιδίων μετοχών, σύμφωνα με το άρθρο 16 παρ. 5 του κ.ν.2190/1920, μέχρι το 10% του συνόλου των μετοχών της, στο διάστημα από 25 Μαΐου 2008 έως 24 Μαΐου 2009, με κατώτατη τιμή αγοράς €5 και ανώτατη τιμή αγοράς €60 ανά μετοχή.

Σύμφωνα με τη πρόσφατη νομοθεσία αναφορικά με το πρόγραμμα ενίσχυσης της ρευστότητας της Ελληνικής οικονομίας, η επαναγορά ιδίων μετοχών απαγορεύεται για όσο διάστημα το πιστωτικό ίδρυμα συμμετέχει στο πρόγραμμα ρευστότητας. Η Τράπεζα δεν έχει αγοράσει ίδιες μετοχές από την 1 Ιανουαρίου 2009 και μετά.

Σημειώσεις επί των Οικονομικών καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 39: Αποθεματικά και αποτελέσματα εις νέον

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007
Τακτικό αποθεματικό	369.254	358.694	279.093	278.709
Αποθεματικό αναπροσαρμογής τίτλων χαρτ/κίου διαθεσίμων προς πώληση	(839.109)	(24.501)	(663.797)	(37.794)
Αποθεματικό συναλλαγματικών διαφορών	(662.690)	264.529	(515)	133
Λουπά αποθεματικά και αποτελέσματα εις νέον	2.076.608	1.214.554	1.791.461	1.637.729
Σύνολο	944.063	1.813.276	1.406.242	1.878.777

Οι συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν από την μετατροπή των ιδίων κεφαλαίων των θυγατρικών εταιριών καθώς και το αποτελεσματικό μέρος της αντιστάθμισης κινδύνου επένδυσης σε αλλοδαπές θυγατρικές, αναγνωρίζονται στο αποθεματικό συναλλαγματικών διαφορών και μεταφέρονται στα

αποτελέσματα κατά την πώληση της επένδυσης. Η μεταβολή του αποθεματικού συναλλαγματικών διαφορών κατά τη διάρκεια της χρήσης οφείλεται κυρίως στην επίδραση των μεταβολών της ισοτιμίας των ιδίων κεφαλαίων σε τουρκικές λίρες της Finansbank.

Η κίνηση του αποθεματικού διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου συνοψίζεται παρακάτω:

	Όμιλος	
	2008	2007
Υπόλοιπο έναρξης 1 Ιανουαρίου	(24.501)	21.809
Καθ. κέρδη / (ζημία) από μεταβολές στην εύλογη αξία του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου	(799.358)	77.054
Καθ. (Κέρδη)/ζημία μεταφερόμενες στα αποτελέσματα μετά από πωλήσεις	(23.667)	(124.473)
Καθ. προσθήκες /διαγραφές από πωλήσεις θυγατρικών και συγγενών	-	367
Ζημία από απομείωση της αξίας του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου	8.417	742
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	(839.109)	(24.501)

Η κίνηση του αποθεματικού διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου συνοψίζεται παρακάτω:

	Τράπεζα	
	2008	2007
Υπόλοιπο έναρξης 1 Ιανουαρίου	(37.794)	(6.805)
Καθ. κέρδη / (ζημία) από μεταβολές στην εύλογη αξία του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου	(646.704)	48.025
Καθ. (Κέρδη)/ζημία μεταφερόμενες στα αποτελέσματα μετά από πωλήσεις	(4.264)	(79.756)
Ζημία από απομείωση της αξίας του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου	24.965	742
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	(663.797)	(37.794)

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 40: Δικαιώματα Μειοψηφίας

	Όμιλος	
	2008	2007
Υπόλοιπο έναρξης 1 Ιανουαρίου	507.889	610.554
(Εξαγορές) / πωλήσεις	311.723	(119.136)
Αναλογία στα αποτελέσματα θυγατρικών εταιριών	38.931	18.806
Μεταβολή αποθεματικού αποτίμησης των διαθεσίμων προς πώληση χρεογράφων	(38)	(7.730)
Συναλλαγματικές διαφορές	(16.097)	5.395
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	842.408	507.889

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 41: Προνομιούχοι Τίτλοι

	Όμιλος	
	31.12.2008	31.12.2007
Καινοτόμοι τίτλοι	743.700	861.352
Μη καινοτόμοι τίτλοι	709.339	702.274
Σύνολο	1.453.039	1.563.626

Η NBG Funding Ltd, 100% θυγατρική της Τράπεζας, εξέδωσε τους παρακάτω προνομιούχους τίτλους άνευ ψήφου και χωρίς δικαίωμα σωρευτικού μερίσματος με την εγγύηση μειωμένης εξασφάλισης της Τράπεζας:

Καινοτόμοι τίτλοι:

Την 11 Ιουλίου 2003, εξέδωσε τίτλους ύψους €350 εκατ. Α σειράς, κυμαινόμενου επιτοκίου. Οι τίτλοι είναι αορίστου διάρκειας και η εκδότρια διατηρεί το δικαίωμα πρόωρης εξόφλησης του συνόλου των τίτλων τον Ιούλιο του 2013 και εφεξής σε οποιαδήποτε ημερομηνία καταβολής μερίσματος και με τη συναίνεση της Τράπεζας της Ελλάδος. Το επιτόκιο των προνομιούχων τίτλων για την περίοδο μέχρι την 11 Ιουλίου 2013 καθορίστηκε σε EURIBOR 3-μηνών πλέον 175 μονάδων βάσης και εφεξής σε EURIBOR 3-μηνών πλέον 275 μονάδων βάσης. Η αποπληρωμή των μερισμάτων γίνεται τριμηνιαία.

Την 8 Νοεμβρίου 2006, εξέδωσε τίτλους ύψους £375 εκατ. Ε σειράς, σταθερού / κυμαινόμενου επιτοκίου. Οι τίτλοι είναι αορίστου διάρκειας και η εκδότρια διατηρεί το δικαίωμα πρόωρης εξόφλησης του συνόλου των τίτλων τον Νοέμβριο του 2016 και εφεξής σε οποιαδήποτε ημερομηνία καταβολής μερίσματος και με την συναίνεση της Τράπεζας της Ελλάδος. Το επιτόκιο των προνομιούχων τίτλων καθορίστηκε σε 6,2889% ετησίως έως την 8 Νοεμβρίου 2016 και εφεξής σε κυμαινόμενο LIBOR 3-μηνών πλέον 2,08%. Η καταβολή των μερισμάτων θα είναι ετήσια ως την 8 Νοεμβρίου 2016 και τριμηνιαία μετά την ημερομηνία αυτή.

Μη καινοτόμοι τίτλοι:

Την 3 Νοεμβρίου 2004, εξέδωσε τίτλους ύψους €350 εκατ. και USD 180 εκατ. Β και Γ σειράς αντίστοιχα, Constant Maturity Swap

Linked. Οι τίτλοι είναι αορίστου διάρκειας και η εκδότρια διατηρεί το δικαίωμα πρόωρης εξόφλησης του συνόλου των τίτλων στις 3 Νοεμβρίου του 2014 και εφεξής σε οποιαδήποτε ημερομηνία καταβολής μερίσματος και με τη συναίνεση της Τράπεζας της Ελλάδος. Το επιτόκιο των προνομιούχων τίτλων της Β σειράς έχει καθοριστεί σε 6,25% για τον πρώτο χρόνο και εφεξής προσδιορίζεται με βάση το 10-ετές επιτόκιο του EUR CMS mid swap πλέον 12,5 μονάδων βάσης, επαναπροσδιοριζόμενο εξαμηνιαίως και με ανώτατο όριο το 8%. Το επιτόκιο των προνομιούχων τίτλων της Γ σειράς έχει καθοριστεί σε 6,75% για τον πρώτο χρόνο και εφεξής προσδιορίζεται με βάση το 10-ετές επιτόκιο του USD CMS mid swap πλέον 12,5 μονάδων βάσης επαναπροσδιοριζόμενο εξαμηνιαίως και με ανώτατο όριο το 8,5%. Η αποπληρωμή των μερισμάτων των σειρών Β και Γ γίνεται εξαμηνιαία.

Την 16 Φεβρουαρίου 2005, εξέδωσε τίτλους ύψους €230 εκατ. Δ σειράς, Constant Maturity Swap Linked. Οι τίτλοι είναι αορίστου διάρκειας και η εκδότρια διατηρεί το δικαίωμα πρόωρης εξόφλησης του συνόλου των τίτλων την 16 Φεβρουαρίου του 2015 και εφεξής σε οποιαδήποτε ημερομηνία καταβολής μερίσματος και με την συναίνεση της Τράπεζας της Ελλάδος. Το επιτόκιο των προνομιούχων τίτλων της σειράς Δ έχει καθοριστεί σε 6% μέχρι τη 16 Φεβρουαρίου 2010 και εφεξής προσδιορίζεται ως το τετραπλάσιο της διαφοράς του 10-ετούς επιτοκίου του EUR CMS mid swap μείον το 2-ετές επιτόκιο του mid swap με ελάχιστο όριο το 3,25% και με ανώτατο όριο το 10%. Η αποπληρωμή των μερισμάτων της σειράς Δ είναι ετήσια.

Τα ποσά από τους ανωτέρω τίτλους που εκδόθηκαν από την NBG Funding Ltd χρησιμοποιήθηκαν για τη χρηματοδότηση της NBG Finance μέσω της έκδοσης ευρώ-ομολόγων. Στη συνέχεια, με τους τίτλους αυτούς χρηματοδοτήθηκε η Τράπεζα συνάπτοντας δάνεια με όρους ίδιους με αυτούς των ανωτέρων τίτλων, αλλά διάρκειας 30 ετών. Για τη Τράπεζα τα ως άνω δάνεια περιλαμβάνονται στο λογαριασμό "Λοιπές Δανειακές Υποχρεώσεις" (Σημείωση 34).

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 42: Μέρισμα ανά μετοχή

Την 17 Απριλίου 2008, η Γενική Συνέλευση των Μετόχων της Τράπεζας, ενέκρινε τη διανομή μερίσματος ύψους €1,4 ανά μετοχή για το οικονομικό έτος 2007. Στο μέρισμα είχαν δικαίωμα οι κάτοχοι μετοχών κατά το κλείσιμο της συνεδρίασης του ΧΑ της 15 Μαΐου 2008. Από την 16 Μαΐου 2008 η διαπραγμάτευση των μετοχών γίνεται χωρίς το δικαίωμα μερίσματος για τη χρήση 2007.

Σύμφωνα με την απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων της Τράπεζας της 15 Μαΐου 2008 η καταβολή του παραπάνω μερίσματος πραγματοποιήθηκε με μετρητά κατά €0,40 ενώ το υπόλοιπο €1 ανά μετοχή με την έκδοση 4 νέων μετοχών άνευ τιμήματος για κάθε 100 μετοχές της Τράπεζας.

Η Τράπεζα κατέβαλε προμέρισμα επί των προνομιούχων μετοχών ύψους €32,7 εκατ. ως προμέρισμα των 25.000.000 εξαγοράσιμων

ΠΑΨ. Η Γενική Συνέλευση των Μετόχων της Τράπεζας θα κληθεί να εγκρίνει το προαναφερόμενο προμέρισμα και να αποφασίσει για τη χορήγηση μερίσματος ύψους \$2,25 ανά μετοχή κατά το τρέχον έτος για τις 25.000.000 ΠΑΨ. Με βάση την πρόσφατη νομοθεσία αναφορικά με την ενίσχυση της ρευστότητας της Ελληνικής οικονομίας (Σημείωση 47), η διανομή μερίσματος περιορίζεται αποκλειστικά στην διανομή μετοχών που δεν προέρχονται από επαναγορά. Ο περιορισμός αυτός δεν αφορά τις προνομιούχες μετοχές.

Μέχρι την 24 Σεπτεμβρίου 2008, η διανομή κερδών στους μετόχους είτε από τα κέρδη της χρήσεως είτε από κέρδη προηγούμενων χρήσεων δεν υπόκειντο σε φορολογία. Σύμφωνα με τον ανωτέρω νόμο, από την 25 Σεπτεμβρίου 2008 και εφεξής τα διανεμόμενα στους μετόχους κέρδη υπόκεινται σε παρακράτηση φόρου 10%.

Σημειώσεις επί των Οικονομικών καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 43: Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007
Ταμείο και διαθέσιμα στη Κεντρική Τράπεζα	1.252.339	3.731.385	749.936	3.198.046
Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	1.310.253	2.238.983	2.867.171	2.189.770
Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου	16.919	9.958	57.757	408
Τίτλοι επενδυτικού χαρτοφυλακίου	43.467	184.594	-	68.225
Σύνολο	2.622.978	6.164.920	3.674.864	5.456.449

Για σκοπούς σύνταξης της κατάστασης ταμειακών ροών, ως ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα νοούνται τα παραπάνω υπόλοιπα, τα οποία έχουν λήξη μικρότερη των 3 μηνών από την ημερομηνία απόκτησής τους.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 44: Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη

Στη συνέχεια παρατίθεται η φύση των σημαντικών συναλλαγών τις οποίες πραγματοποίησε ο Όμιλος με συνδεδεμένα μέρη καθώς και τα σημαντικά ανοικτά υπόλοιπα που προέκυψαν από τις συναλλαγές αυτές, κατά την 31 Δεκεμβρίου 2008 και την 31 Δεκεμβρίου 2007. Οι προαναφερόμενες συναλλαγές με τα συνδεδεμένα μέρη έγιναν στα πλαίσια της συνήθους λειτουργίας της Τράπεζας και με όρους της αγοράς.

α. Συναλλαγές του Ομίλου με τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και της Διοίκησης

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, οι Γενικοί Διευθυντές, οι βοηθοί Γενικοί Διευθυντές της Τράπεζας, τα μέλη των Διοικητικών Συμβουλίων των θυγατρικών, τα μέλη της Διοίκησης των θυγατρικών εταιρειών καθώς και στενά συγγενικά μέλη ή εταιρείες που ελέγχονται ατομικά ή από κοινού με τα πρόσωπα αυτά πραγματοποίησαν στα πλαίσια της συνήθους λειτουργικής δραστηριότητας συναλλαγές με τον Όμιλο και την Τράπεζα. Κατάσταση με τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας παρατίθεται στη σημείωση 1 "Γενικές πληροφορίες".

Συγκεκριμένα το ύψος των δανείων, των καταθέσεων, των λουιτών υποχρεώσεων και των εγγυητικών επιστολών σε ισχύ ανήρχετο, σε επίπεδο Ομίλου, κατά την 31 Δεκεμβρίου 2008 σε €29 εκατ., €139 εκατ., €0,4 εκατ., και €19 εκατ. αντίστοιχα (2007: €43 εκατ.,

€326 εκατ., €2 εκατ. και €33 εκατ. αντίστοιχα), και σε επίπεδο Τράπεζας, σε €13 εκατ., €52 εκατ., €- εκατ. και €- εκατ. αντίστοιχα (2007: €13 εκατ., €138 εκατ., €- εκατ. και €- εκατ. αντίστοιχα).

Οι συνολικές απολαβές σε συνδεδεμένα μέρη όπως αμοιβές των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, των Γενικών Διευθυντών και των Βοηθών Γενικών Διευθυντών της Τράπεζας και των θυγατρικών, συμπεριλαμβανομένων των εργοδοτικών εισφορών, ανήλθαν σε €33,1 εκατ. (2007: €32 εκατ.) για τον Όμιλο, ενώ σε €14,7 εκατ. (2007: €12 εκατ.) για τη Τράπεζα. Στις συνολικές απολαβές συμπεριλαμβάνονται βραχυπρόθεσμες παροχές ποσού €32,2 εκατ., εισφορές σε προγράμματα παροχών μετά την έξοδο από την υπηρεσία ποσού €0,8 εκατ. και λουιτές μακροχρόνιες παροχές ποσού €- εκατ., αποζημιώσεις εξόδου από την υπηρεσία ποσού €0,1 εκατ. για τον Όμιλο και βραχυχρόνιες παροχές για την Τράπεζα ποσού €14,7 εκατ.

β. Λουιτές συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη

Οι συναλλαγές μεταξύ της Τράπεζας, των θυγατρικών και των συγγενών εταιρειών της παρατίθενται στο παρακάτω πίνακα. Σε επίπεδο Ομίλου περιλαμβάνονται μόνο οι συναλλαγές με τις συγγενείς επιχειρήσεις καθότι οι συναλλαγές με τις θυγατρικές έχουν απαλειφθεί κατά την ενοποίηση.

Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη

	Όμιλος		Τράπεζα	
	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007
Ενεργητικό				
Απαιτήσεις κατά πελατών	34.622	44.768	6.353.077	4.049.838
Παθητικό				
Υποχρεώσεις προς πελάτες	14.015	22.950	4.805.383	4.966.156
Εγγυητικές επιστολές, ενδεχόμενες υποχρεώσεις και λουιτοί λογαριασμοί τάξεως	5.410	49.804	85.343	154.537
Κατάσταση Αποτελεσμάτων				
Εσοδα από τόκους και προμήθειες	5.642	3.703	279.594	181.514
Εξοδα από τόκους και προμήθειες	2.820	2.697	335.159	260.017

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 45: Εξαγορές, πωλήσεις και συγχωνεύσεις εταιρειών

1. Εξαγορές και πωλήσεις

Την 3 Ιανουαρίου 2008, οι Γενικές Συνελεύσεις των Μετόχων της Vojvodjanska Banka και της NBG A.D. Beograd ενέκριναν τη συγχώνευση των δύο τραπεζών με απορρόφηση της δεύτερης από την πρώτη. Η συγχώνευση εγκρίθηκε από την Κεντρική Τράπεζα της Σερβίας στις 5 Φεβρουαρίου 2008 και ολοκληρώθηκε στις 14 Φεβρουαρίου 2008.

Τον Φεβρουάριο του 2008 η Τράπεζα ίδρυσε δύο θυγατρικές την NBG Finance (Sterling) Plc και NBG Finance (Dollar) Plc στις οποίες κατέχει ποσοστό 100%.

Την 18 Μαρτίου 2008, η NBGI Private Equity Ltd ίδρυσε την εταιρεία NBGI Private Equity S.A.S. με έδρα στην Γαλλία, στην οποία κατέχει ποσοστό 100%.

Από την 21 Απριλίου 2008 και μετά, η Τράπεζα προέβη στην αγορά 8.604.000 μετοχών του Ταχυδρομικού Ταμειοτηρίου («ΤΤ») μέσω του ΧΑ. Οι μετοχές που αποκτήθηκαν αντιστοιχούν στο 6,05% του μετοχικού κεφαλαίου του ΤΤ. Λαμβάνοντας υπόψη τις επιπλέον 816.000 μετοχές του ΤΤ που κατείχε ήδη η Τράπεζα (0,57% μετοχικού κεφαλαίου του ΤΤ), το συνολικό μερίδιο της Τράπεζας στο ΤΤ ανήλθε σε 6,62%.

Την 26 Ιουνίου 2008, τα Διοικητικά Συμβούλια της Τράπεζας και της Π&Κ Α.Ε.Π.Ε.Υ. αποφάσισαν τη συγχώνευση των δύο εταιρειών με απορρόφηση της δεύτερης από την πρώτη. Η ημερομηνία σύνταξης των ισολογισμών μετασχηματισμού ορίστηκε η 30 Ιουνίου 2008. Η Τράπεζα κατέχει το 100% των μετοχών της Π&Κ Α.Ε.Π.Ε.Υ. και συνεπώς δεν μεταβλήθηκε το μετοχικό κεφάλαιο της με την ολοκλήρωση της συγχώνευσης την 23 Δεκεμβρίου 2008.

Την 16 Ιουλίου 2008, η Τράπεζα πώλησε τη συμμετοχή της ποσοστού 30% στην εταιρεία Σήμενς Εταιρικές Τηλεπικοινωνίες Α.Ε. αντί συνολικού τιμήματος €11,4 εκατ.

Από την 31 Ιουλίου 2008, η Τράπεζα ενοποιεί την Eterika Plc, εταιρεία ειδικού σκοπού με έδρα στο Ηνωμένο Βασίλειο, με σκοπό την τιτλοποίηση επιχειρηματικών δανείων, στην οποία η Τράπεζα έχει εμπράγματο συμφέρον.

Την 19 Αυγούστου 2008, η Τράπεζα αποδέχθηκε πρόταση της FIBA Holding A.S. (πωλητών – παλαιών μετόχων της Finansbank), για την εξαγορά των υπολοίπων μετοχών της Finansbank που κατέχουν (9,68%), οι οποίες εμπίπτουν στο δικαίωμα πώλησεως αυτών, όπως ορίζεται στη σύμβαση. Η τιμή εξάσκησης καθορίστηκε σύμφωνα με μέθοδο υπολογισμού που προβλέπεται στα συμβατικά κείμενα και ανήλθε σε USD 697 εκατ. Την 26 Σεπτεμβρίου 2008, η NBG Finance (Dollar) Plc εξαγόρασε το ανωτέρω ποσοστό από την FIBA Holding A.S.

Την 30 Σεπτεμβρίου 2008, η Τράπεζα κατέβαλε για την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της CPT Investments Ltd, το ποσό των €311,2 εκατ.

Στις 25 Νοεμβρίου 2008, σε συνέχεια της απόφασης της Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων του ΑΣΤΗΡ Παλάς για την αύξηση του μετοχικού του κεφαλαίου, η Τράπεζα ως κύριος μέτοχος, συνείσφερε το ποσό των €99,6 εκατ.

Στις 16 Δεκεμβρίου 2008, η Ανώνυμος Ελληνική Εταιρεία Γενικών Ασφαλειών «Η Εθνική» αύξησε το μετοχικό της κεφάλαιο και η Τράπεζα συνείσφερε το ποσό των €137,5 εκατ.

Στις 30 Μαΐου 2008 η Τράπεζα συμμετείχε στην αύξηση μετοχικού κεφαλαίου της Banca Romaneasca με το ποσό των €41,2 εκατ. Επιπλέον, στις 22 Δεκεμβρίου 2008, η Banca Romaneasca αύξησε το μετοχικό της κεφάλαιο και η Τράπεζα συνείσφερε το ποσό των €41,6 εκατ.

Στις 23 Δεκεμβρίου 2008, η Τράπεζα πώλησε τη συμμετοχή της ύψους 20,23% στην εταιρεία Ελληνικές Εξοχές Α.Ε., αντί συνολικού τιμήματος €3,5 εκατ.

Από τον Δεκέμβριο του 2008, η Τράπεζα ενοποιεί τις Revolver APC Limited και Revolver 2008-1 PLC, Εταιρείες Ειδικού Σκοπού με έδρα στο Ηνωμένο Βασίλειο, με σκοπό την τιτλοποίηση ανοικτών καταναλωτικών δανείων και πιστωτικών καρτών, στις οποίες η Τράπεζα έχει εμπράγματο συμφέρον.

Η μεταβολή των συμμετοχών σε θυγατρικές συνοψίζεται ως ακολούθως:

	Τράπεζα	
	2008	2007
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	6.434.777	4.016.713
Εξαγορές/ ίδρυση νέων θυγατρικών και απόκτηση πρόσθετης συμμετοχής/ αύξηση κεφαλαίου σε υφιστάμενες θυγατρικές	1.251.414	2.581.024
Πωλήσεις	(462.386)	(311.924)
Απορροφήσεις και αποσχίσεις κλάδων	(25.226)	148.964
Απομείωση	(48.717)	-
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	7.149.862	6.434.777

Σημειώσεις επί των Οικονομικών καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 46: Ενοποιούμενες εταιρείες

Ουγατρικές	Εδρα	Ανέλεγκτες φορολογικά χρήσεις	Όμιλος %		Τράπεζα %	
			31.12.2008	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2007
Εθνική Π&Κ Χρηματοπιστηριακή Α.Ε.Π.Ε.Υ.	Ελλάδα	2003-2008	100,00%	100,00%	100,00%	59,32%
Εθνική Κεφαλαίου Α.Ε.	Ελλάδα	2006-2008	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Εθνική Asset Management Α.Ε.Δ.Α.Κ.	Ελλάδα	2005-2008	100,00%	100,00%	81,00%	81,00%
Εθνική Leasing Α.Ε.	Ελλάδα	2006-2008	100,00%	100,00%	93,33%	93,33%
Εθνική Συμβουλευτικές Υπηρεσίες Ακινήτων Α.Ε.	Ελλάδα	2003-2008	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Προνομιούχος Α.Ε. Γενικών Αποθηκών Ελλάδος	Ελλάδα	2007-2008	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
NBG Bancassurance Α.Ε. Ασφαλιστικής Πρακτόρευσης	Ελλάδα	2007-2008	100,00%	100,00%	99,70%	99,70%
Καινοτόμες Επιχειρήσεις Α.Ε. (I-Ven)	Ελλάδα	2007-2008	100,00%	100,00%	-	-
Ανώνυμος Ελληνική Εταιρεία Γενικών Ασφαλειών «Η Εθνική»	Ελλάδα	2006-2008	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Audatex Ελλάς Α.Ε.	Ελλάδα	2008	70,00%	70,00%	-	-
National Μεσιτική Ασφαλίσεων Α.Ε.	Ελλάδα	2008	95,00%	95,00%	-	-
ΑΣΤΗΡ Παλάς Βουλαγμένης Α.Ε.Ε.	Ελλάδα	2006-2008	85,35%	78,06%	85,35%	78,06%
Grand Hotel Summer Palace Α.Ε.	Ελλάδα	2007-2008	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Εκπαιδευτικό Κέντρο Ε.Τ.Ε. Α.Ε.	Ελλάδα	2007-2008	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Εθνodata Α.Ε.	Ελλάδα	2005-2008	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
ΚΑΔΜΟΣ Α.Ε.	Ελλάδα	2007-2008	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
ΔΙΟΝΥΣΟΣ Α.Ε.	Ελλάδα	2007-2008	99,91%	99,91%	99,91%	99,91%
Κτηματική Κατασκευαστική Α.Ε. «ΕΚΤΕΝΕΠΟΛ»	Ελλάδα	2006-2008	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
ΠΡΟΤΥΠΟΣ Κτηματική Τουριστική Α.Ε.	Ελλάδα	2007-2008	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Ελληνικά Τουριστικά Έργα Α.Ε.	Ελλάδα	2007-2008	77,76%	77,76%	77,76%	77,76%
Εθνογらん Α.Ε.	Ελλάδα	2007-2008	100,00%	100,00%	-	-
Εθνική Κτηματικής Εκμετάλλευσης Α.Ε.	Ελλάδα	2007-2008	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Π&Κ Α.Ε.Π.Ε.Υ.	Ελλάδα	2007-2008	-	100,00%	-	100,00%
Finansbank A.S. (*)	Τουρκία	2004-2008	99,79%	99,57%	82,21%	91,67%
Finans Kiralama A.S. (Finans Leasing) (*)	Τουρκία	2004-2008	61,68%	61,55%	2,55%	2,55%
Finans Yatirim Menkul Degerler A.S. (Finans Invest) (*)	Τουρκία	2004-2008	99,70%	99,48%	0,20%	0,20%
Finans Portfoy Yonetimi A.S. (Finans Portfolio Management) (*)	Τουρκία	2004-2008	99,69%	99,48%	0,01%	0,01%
Finans Yatirim Ortakligi A.S. (Finans Investment Trust) (*)	Τουρκία	2004-2008	87,25%	80,97%	5,30%	5,30%
IBTech Uluslararası Bilisim Ve Iletisim Teknolojileri A.S. (IB Tech) (*)	Τουρκία	2005-2008	99,59%	98,58%	-	-
Finans Emeklilik ve Hayat A.S. (Finans Pension)	Τουρκία	2007-2008	99,79%	99,57%	-	-
Finans Tuketici Finansmani A.S.	Τουρκία	-	99,79%	-	-	-
Finansbank Malta Holdings Ltd (*)	Μάλτα	2006-2008	99,79%	99,57%	-	-
Finansbank Malta Ltd (*)	Μάλτα	2005-2008	99,79%	99,57%	-	-
United Bulgarian Bank A.D. - Sofia (UBB)	Βουλγαρία	2005-2008	99,91%	99,91%	99,91%	99,91%
UBB Asset Management	Βουλγαρία	2004-2008	99,92%	99,92%	-	-
UBB Insurance Broker	Βουλγαρία	2007-2008	99,93%	99,93%	-	-
Interlease E.A.D., Sofia	Βουλγαρία	2005-2008	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Interlease Auto E.A.D.	Βουλγαρία	2006-2008	100,00%	100,00%	-	-
ETEBA Bulgaria A.D., Sofia	Βουλγαρία	-	100,00%	100,00%	92,00%	92,00%
ETEBA Romania S.A.	Ρουμανία	2000-2008	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Banca Romaneasca S.A. (*)	Ρουμανία	2006-2008	99,28%	98,88%	99,28%	98,88%
NBG Leasing IFN S.A.	Ρουμανία	2007-2008	100,00%	70,00%	100,00%	70,00%
S.C. Garanta Asigurari S.A.	Ρουμανία	2003-2008	94,96%	94,96%	-	-
Vojvodjanska Banka A.D. Novi Sad	Σερβία	2006-2008	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
National Bank of Greece a.d. Beograd	Σερβία	2001-2007	-	100,00%	-	100,00%
NBG Leasing d.o.o. Belgrade	Σερβία	2005-2008	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
NBG Services d.o.o. Belgrade	Σερβία	2007-2008	100,00%	100,00%	-	-
Stopanska Banka A.D.-Skopje (*)	F.Y.R.O.M.	2005-2008	94,64%	94,64%	94,64%	94,64%
NBG Greek Fund Ltd	Κύπρος	2003-2008	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
ETEBA Emerging Markets Fund Ltd	Κύπρος	-	-	100,00%	-	100,00%
ETEBA Estate Fund Ltd	Κύπρος	-	-	100,00%	-	100,00%
ETEBA Venture Capital Management Co Ltd	Κύπρος	-	-	100,00%	-	100,00%
Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος (Κύπρος) ΛΤΔ	Κύπρος	2006-2008	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Εθνική Χρηματοπιστηριακή Κύπρου ΛΤΔ	Κύπρος	-	100,00%	100,00%	-	-
NBG Management Services Ltd	Κύπρος	2003-2008	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Εθνική Ασφαλιστική (Κύπρου) ΛΤΔ	Κύπρος	2008	100,00%	100,00%	-	-
Εθνική Γενικών Ασφαλειών Κύπρου ΛΤΔ	Κύπρος	2008	100,00%	100,00%	-	-
The South African Bank of Athens Ltd (S.A.B.A.)	N. Αφρική	2008	99,67%	99,50%	94,32%	91,45%
NBG Luxembourg Holding S.A	Λουξεμβούργο	-	100,00%	100,00%	94,67%	94,67%
NBG Luxfinance Holding S.A	Λουξεμβούργο	-	100,00%	100,00%	94,67%	94,67%
NBG International Ltd	Ηνωμένο Βασίλειο	2008	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
NBGI Private Equity Ltd	Ηνωμένο Βασίλειο	2008	100,00%	100,00%	-	-
NBG Finance Plc	Ηνωμένο Βασίλειο	2008	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
NBG Finance (Dollar) Plc	Ηνωμένο Βασίλειο	2008	100,00%	-	100,00%	-
NBG Finance (Sterling) Plc	Ηνωμένο Βασίλειο	2008	100,00%	-	100,00%	-
NBG Funding Ltd	Ηνωμένο Βασίλειο	2008	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
NBGI Private Equity Funds	Ηνωμένο Βασίλειο	2008	100,00%	100,00%	-	-
Eterika Plc (Special Purpose Entity)	Ηνωμένο Βασίλειο	2008	-	-	-	-
Revolver APC Limited (Special Purpose Entity)	Ηνωμένο Βασίλειο	-	-	-	-	-
Revolver 2008-1 PLC (Special Purpose Entity)	Ηνωμένο Βασίλειο	-	-	-	-	-
NBGI Private Equity S.A.S.	Γαλλία	2008	100,00%	-	-	-
NBG International Inc. (NY)	H.Π.Α.	2000-2008	100,00%	100,00%	-	-
NBG International Holdings B.V.	Ολλανδία	2008	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
CPT Investments Ltd	Νησιά Cayman	-	50,10%	50,10%	50,10%	50,10%

(*) Το ποσοστό συμμετοχής περιλαμβάνει και δικαιώματα αγοράς και πώλησης δικαιωμάτων προαίρεσης

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 47: Γεγονότα μετά την ημερομηνία του Ισολογισμού

Σχέδιο ενίσχυσης της ρευστότητας της οικονομίας

Το Νοέμβριο του 2008, η Βουλή ψήφισε το Ν. 3723/2008 ο οποίος περιλαμβάνει το σχέδιο ενίσχυσης της ρευστότητας της οικονομίας συνολικού ύψους €28 δισεκατ. με βασικό σκοπό την ενίσχυση της ρευστότητας και κεφαλαιακής επάρκειας των ελληνικών τραπεζών στοχεύοντας στη θωράκιση της ελληνικής οικονομίας από τις επιπτώσεις της διεθνούς κρίσης. Το σχέδιο περιλαμβάνει τρεις βασικούς πυλώνες:

(1) Τη διάθεση κεφαλαίων μέχρι €5 δισεκατ. προκειμένου να αυξηθούν οι δείκτες των κύριων βασικών ιδίων κεφαλαίων (Tier 1) των πιστωτικών ιδρυμάτων. Έναντι των κεφαλαίων που θα διατεθούν, θα εκδοθούν μη μεταβιβάσιμες εξαγοράσιμες προνομιούχες μετά ψήφου (στη γενική συνέλευση των προνομιούχων μετόχων) μετοχές με σταθερή απόδοση 10% επί του εισφερόμενου κεφαλαίου, οι οποίες είναι υποχρεωτικά εξαγοράσιμες στην τιμή διάθεσης μετά πάροδο πέντε ετών ή και προαιρετικά σε προγενέστερο χρόνο και πάντως μετά την 1η Ιουλίου 2009 με έγκριση της Τράπεζας της Ελλάδος. Οι εκδοθήσες προνομιούχες μετοχές μετατρέπονται σε κοινές ή μετοχές άλλης κατηγορίας κατά τη λήξη της πενταετίας, δυνάμει απόφασης του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών μετά από εισήγηση του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, εφόσον δεν είναι δυνατή η εξαγορά τους λόγω του ότι δεν πληρούται ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας που θέτει η Τράπεζα της Ελλάδος.

(2) Την παροχή εγγυήσεων συνολικού ύψους μέχρι €15 δισεκατ. ευρώ για νέα δάνεια (εκτός διατραπεζικών καταθέσεων) που θα συναφθούν (με ή χωρίς την έκδοση τίτλων) μέχρι τις 31.12.2009 και θα έχουν διάρκεια από τρεις μήνες έως τρία έτη. Οι εγγυήσεις αυτές θα χορηγηθούν σε τράπεζες οι οποίες πληρούν τα ελάχιστα κριτήρια κεφαλαιακής επάρκειας που τίθενται από την Τράπεζα της Ελλάδος, καθώς και τα κριτήρια που τίθενται από την απόφαση υπ' αριθμ. 54207/Β 2884 του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών σχετικά με την κεφαλαιακή επάρκεια, το μερίδιο αγοράς, το ύψος και τη λήξη υποχρεώσεων, και το μερίδιο στην αγορά στεγαστικής πίστης και στην αγορά επιχειρηματικής πίστης προς ΜΜΕ.

(3) Τη διάθεση τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου (διάρκειας έως τρία έτη) που θα εκδώσει ο Ο.Δ.Δ.Η.Χ. μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2009 μέχρι του συνολικού ποσού των 8 δις ευρώ. Αυτοί οι τίτλοι διατίθενται σε συμμετέχοντα πιστωτικά ιδρύματα που καλύπτουν τον δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας που θέτει η Τράπεζα της Ελλάδος.

Οι συμμετέχουσες Τράπεζες θα πρέπει να χρησιμοποιούν τους τίτλους που θα λάβουν μόνο ως εγγύηση για επαναχρηματοδότηση, σταθερές ευχέρειες από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ή/ και διατραπεζικό δανεισμό. Οι πρόσοδοι από τη ρευστοποίηση τέτοιων τίτλων θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν για τη χρηματοδότηση στεγαστικών δανείων και δανείων σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις με ανταγωνιστικούς όρους.

Το Ελληνικό Δημόσιο θα έχει το δικαίωμα συμμετοχής στο διοικητικό συμβούλιο των τραπεζών που θα συμμετάσχουν στον πρώτο ή στο δεύτερο πυλώνα του σχεδίου μέσω εκπροσώπου του, ο οποίος θα έχει το δικαίωμα αρνησικυρίας στη λήψη αποφάσεων που αφορούν στη διανομή μερισμάτων και την πολιτική παροχών προς ανώτατα στελέχη της διοίκησης αυτών των τραπεζών. Επιπλέον, οι ως άνω αποδοχές δεν θα μπορούν να

υπερβαίνουν το σύνολο των αποδοχών του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, ενώ οι πάσης φύσεως πρόσθετες απολαβές (bonus) των ιδίων προσώπων καταργούνται για το χρονικό διάστημα συμμετοχής σε αυτούς του πυλώνες. Επιπροσθέτως, κατά το ίδιο χρονικό διάστημα, το διανεμόμενο μέρισμα των συμμετεχουσών τραπεζών δεν θα μπορεί να υπερβεί το 35% των διανεμητέων κερδών της μητρικής τράπεζας. Σύμφωνα με το Νόμο "Σύστημα άυλων τίτλων, διατάξεις περί κεφαλαιαγοράς, φορολογικά θέματα και λοιπές διατάξεις" που ψηφίστηκε το Μάρτιο του 2009, οι συμμετέχουσες στο σχέδιο τράπεζες δύνανται να διανείμουν μέρισμα μόνο σε μετοχές, οι οποίες δεν πρέπει να προέρχονται από επαναγορά, ενώ δεν επιτρέπεται να αγοράσουν ίδιες μετοχές.

Στις διατάξεις αυτές δεν περιλαμβάνεται η απόδοση των προνομιούχων μετοχών που έχουν εκδώσει προς το εξωτερικό τα πιστωτικά ιδρύματα.

Η Τράπεζα με απόφαση του Δ.Σ. την 7 Ιανουαρίου 2009 ανακοίνωσε τη συμμετοχή της στο σχέδιο, παρότι που θεωρεί ότι διαθέτει επαρκή ρευστότητα και ισχυρό δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας για τους ακόλουθους κύριους λόγους:

- Προκειμένου να διατηρήσει αλλά και να αποκτήσει πρόσβαση σε νέες πηγές χρηματοδότησης, δεδομένης της τρέχουσας δυσλειτουργίας στις διατραπεζικές αγορές και του κλεισίματος των αγορών χρεογράφων και τιτλοποιήσεων.
- Προκειμένου να συνεχίσει την πιστωτική επέκτασή της στην Ελλάδα, ως μέρος της συντονισμένης προσπάθειας για τη διατήρηση της παροχής ρευστότητας στην ελληνική οικονομία.
- Προκειμένου να αυξήσει το δείκτη των κύριων βασικών ιδίων κεφαλαίων της (Tier 1) και να ενισχύσει περαιτέρω την κεφαλαιακή θέση της.
- Προκειμένου να παραμείνει ανταγωνιστική έναντι των εγχώριων και ευρωπαϊκών ανταγωνιστών της, που συμμετέχουν σε πρόγραμμα ενίσχυσης ρευστότητας των οικονομιών.

Στις 22 Ιανουαρίου 2009, η Έκτακτη Γενική Συνέλευση των μετόχων ενέκρινε την έκδοση 70 εκατ. εξαγοράσιμων προνομιούχων μετοχών, ονομαστικής αξίας 5 ευρώ καλυπτόμενη από το Ελληνικό Δημόσιο, με κατάργηση του δικαιώματος προτίμησης των υφισταμένων μετόχων, σύμφωνα με τις αναλυτικές διατάξεις του Ν. 3723/2008 για την συμμετοχή της Τράπεζας στον πυλώνα 1 της Προγράμματος ενίσχυσης της Ελληνικής οικονομίας. Με το πέρας των διαδικασιών της αύξησης το μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας θα αυξηθεί κατά €350 εκατ.

Λοιπά γεγονότα

Στις 24 Φεβρουαρίου 2009, η Finansbank πώλησε την θυγατρική της Finans Malta Holdings Ltd στην NBG International B.V. (θυγατρική 100% της Τράπεζας), αντί τιμήματος €185 εκατ. Από την πώληση, η οποία έγινε για τους σκοπούς αναδιοργάνωσης της δομής του Ομίλου, δεν προέκυψε κέρδος ή ζημιά στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

Στις 26 Φεβρουαρίου 2009, το Ελληνικό Κράτος διόρισε ως εκπρόσωπό του, λόγω της συμμετοχής της Τράπεζας στο πυλώνα (1) του Προγράμματος Ενίσχυσης της Ρευστότητας,

Σημειώσεις επί των Οικονομικών καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

τον κ. Αλέξανδρο Μακρίδη, οικονομολόγο, με την ιδιότητα του πρόσθετου μέλους στο Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας.

Στις 26 Φεβρουαρίου 2009, η Τράπεζα προέβη σε τιτλοποίηση απαιτήσεων από σύμβαση ανταλλαγής ταμειακών ροών με το Ελληνικό Δημόσιο ύψους €5,1 δισεκατ.

Στις 17 Μαρτίου 2009, το Δ.Σ. αποφάσισε τη θέσπιση προγράμματος έκδοσης ομολογιών με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου στο πλαίσιο του πυλώνα 2 του Προγράμματος Ενίσχυσης της Ρευστότητας (Ν. 3723/2008) και την έκδοση από την Τράπεζα ομολογιών συνολικού ποσού €500 εκατ.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 48: Συναλλαγματικές ισοτιμίες

ΑΠΟ	ΣΕ	Fixing	Μέση	Fixing	Μέση
		31.12.2008	1.1 - 31.12.2008	31.12.2007	1.1 - 31.12.2007
ALL	EUR	0,00808	0,00832	0,0082	0,0084
BGN	EUR	0,51130	0,51130	0,5113	0,5127
EGP	EUR	0,12728	0,12677	0,1219	0,1313
GBP	EUR	1,04987	1,25968	1,3636	1,4621
MKD	EUR	0,01628	0,01642	0,0163	0,0166
RON	EUR	0,24860	0,27307	0,2772	0,3013
TRY	EUR	0,46538	0,52782	0,5824	0,5625
USD	EUR	0,71855	0,68341	0,6793	0,7308
RSD	EUR	0,01129	0,01240	0,0126	0,0129
ZAR	EUR	0,07653	0,08357	0,0997	0,1038

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 49: Αναμορφώσεις

Αναταξινόμησης χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού Όμιλος

Σύμφωνα με τις τροποποιήσεις του Δ.Λ.Π. 39 την 13 Οκτωβρίου 2008, ο Όμιλος μετέφερε χρεόγραφα αξίας €86,9 εκατ. από το χαρτοφυλάκιο διαθεσίμων προς πώληση και €2.184 εκατ. από το εμπορικό χαρτοφυλάκιο στα δάνεια και απαιτήσεις. Τα μεταφερθέντα χρεόγραφα δεν διαπραγματεύονται σε ενεργή αγορά και ο Όμιλος έχει την πρόθεση και την δυνατότητα να τα διακρατήσει στο προσεχές μέλλον ή μέχρι τη λήξη.

Επιπρόσθετα, λόγω της τρέχουσας κρίσης στην χρηματοοικονομική αγορά, ο Όμιλος μετέφερε από το εμπορικό χαρτοφυλάκιο χρεόγραφα αξίας €2.370,6 εκατ. στο χαρτοφυλάκιο διαθεσίμων προς πώληση και €29,8 εκατ. στο χαρτοφυλάκιο επενδύσεων διακρατούμενων μέχρι τη λήξη.

Η λογιστική και η εύλογη αξία των μεταφερθέντων χρεογράφων (εμπορικών και διαθεσίμων προς πώληση) την 31 Δεκεμβρίου 2008 ανέρχεται σε €4.553 εκατ. και €4.379,6 εκατ. αντίστοιχα.

Σχετικά με τους μεταφερθέντες τίτλους, από την 1 Ιανουαρίου και έως την μεταφορά τους, από την αποτίμηση σε εύλογη αξία, αναγνωρίστηκε στην κατάσταση αποτελεσμάτων ζημία €9,8 εκατ. (2007: €15,8 εκατ.) και στην καθαρή θέση ζημία €1,8 εκατ. (2007: €7,5 εκατ.). Μετά την μεταφορά και μέχρι την 31 Δεκεμβρίου 2008 η αντίστοιχη ζημία που αναγνωρίστηκε στην καθαρή θέση ανέρχεται σε €167,1 εκατ. προ φόρων.

Σχετικά με τους μεταφερθέντες τίτλους, €238,8 εκατ. έσοδα τόκων από χρεόγραφα, €1,6 εκατ. έσοδα από μερίσματα και €1 εκατ. ζημιά απομείωσης από μετοχικούς τίτλους αναγνωρίστηκαν την χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2008.

Εάν οι τίτλοι αυτοί δεν είχαν μεταφερθεί, τα αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων και τίτλων επενδυτικού χαρτοφυλακίου μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2008 θα ήταν μειωμένα κατά €343,7 εκατ. (€278,8 εκατ. μετά από φόρους) και το αποθεματικό αποτίμησης των διαθεσίμων προς πώληση χρεογράφων, μετά από φόρους θα ήταν αυξημένο κατά €122,1 εκατ.

Λοιπές αναμορφώσεις

Ορισμένα ποσά στις προηγούμενες περιόδους έχουν αναμορφωθεί προκειμένου να είναι συγκρίσιμα με τα αντίστοιχα της τρέχουσας περιόδου σύμφωνα με τον ακόλουθο πίνακα:

Ισολογισμός

€ 000's	Όμιλος			Τράπεζα		
	31.12.2007			31.12.2007		
	Αναταξινόμημένα ποσά	Δημοσιευμένα ποσά	Αναταξινόμησης	Αναταξινόμημένα ποσά	Δημοσιευμένα ποσά	Αναταξινόμησης
Έντοκα Γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου και άλλα αξιόγραφα	-	228.001	(228.001)	-	67.142	(67.142)
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	12.211.840	12.139.287	72.553	11.048.630	10.981.488	67.142
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων	4.781.996	4.626.548	155.448	-	-	-
Ακίνητα επενδύσεων	-	-	-	-	160	(160)
Ενσώματα πάγια στοιχεία	-	-	-	955.732	955.572	160
Σύνολο ενεργητικού	90.385.574	90.385.574	-	71.058.950	71.058.950	-
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	-	-	-	8.935.585	9.033.985	(98.400)
Λοιπές δανειακές υποχρεώσεις	-	-	-	3.482.135	3.383.735	98.400
Σύνολο Παθητικού	-	-	-	64.523.029	64.523.029	-

Την ημερομηνία μεταφοράς το μεσοσταθμικό πραγματικό επιτόκιο των χρεογράφων που μεταφέρθηκαν ήταν 4,89%.

Την ημερομηνία μεταφοράς οι ταμειακές ροές που αναμένεται να ανακτηθούν από τα χρεόγραφα που μεταφέρθηκαν ανέρχονταν σε €6.708,8 εκατ.

Τράπεζα

Η Τράπεζα μετέφερε από το εμπορικό χαρτοφυλάκιο χρεόγραφα αξίας €1.359,8 εκατ. στα δάνεια και απαιτήσεις και χρεόγραφα αξίας €2.250,1 εκατ. στο χαρτοφυλάκιο διαθεσίμων προς πώληση. Η λογιστική και η εύλογη αξία των μεταφερθέντων χρεογράφων την 31 Δεκεμβρίου 2008 ανέρχεται σε €3.505,4 εκατ. και €3.404,9 εκατ. αντίστοιχα.

Σχετικά με τους μεταφερθέντες τίτλους, από την 1 Ιανουαρίου και έως την μεταφορά τους, από την αποτίμηση σε εύλογη αξία, αναγνωρίστηκε στην κατάσταση αποτελεσμάτων κέρδος €15,5 εκατ. (2007: €12,4 εκατ.). Μετά την μεταφορά και έως την 31 Δεκεμβρίου 2008 η αντίστοιχη ζημία που αναγνωρίστηκε στην καθαρή θέση ανέρχεται σε €147,1 εκατ. προ φόρων.

Σχετικά με τους μεταφερθέντες τίτλους, €187,3 εκατ. έσοδα τόκων από χρεόγραφα, €0,7 εκατ. έσοδα από μερίσματα και €1 εκατ. ζημιά απομείωσης από μετοχές αναγνωρίστηκαν την χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2008.

Εάν οι τίτλοι αυτοί δεν είχαν μεταφερθεί, τα αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων και τίτλων επενδυτικού χαρτοφυλακίου για το 2008 θα ήταν μειωμένα κατά €259,6 εκατ. (€194,7 μετά από φόρους) και το απόθεμα των διαθεσίμων προς πώληση χρεογράφων μετά από φόρους θα ήταν μεγαλύτερο κατά €110,3 εκατ.

Την ημερομηνία μεταφοράς το μεσοσταθμικό πραγματικό επιτόκιο των χρεογράφων που μεταφέρθηκαν ήταν 4,82%.

Την ημερομηνία μεταφοράς οι ταμειακές ροές που αναμένεται να ανακτηθούν από τα χρεόγραφα που μεταφέρθηκαν ανέρχονταν σε €5.321,8 εκατ.

Πίνακας αντιστοιχίας παραπομπών με τις πληροφορίες του άρθρου 10 του Ν. 3401/2005

Οι εταιρικές ανακοινώσεις του έτους 2008 έχουν αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της Τράπεζας

http://www.nbg.gr/wps/portal/lut/p/c1/04_SB8K8xLLM9MSSzPy8xBz9CP0os3jXIFNnSzCPlwN3fx8XAYMfVwtXXycfQ4MAM6B8JLK8qYsrUD7Q0M_cyM_AwNkIlgG4_j_zcVP11_ShnzKpMTfQjc1LTE5Mtr9Qtyl8rzHRUVAfni0TMI/dl2/d1/L0J5Klna21BL0IKakFBRXlBQkV5Q0pBISEvWUZOQTFOSTUwLTVGd0EhiS83X0V5NUM5RkgyMEdPTEQwMkxFOEVNQkwxMDUOL2gzcl9fMTey/WCM_PORTLET=PC_7_ER5C9FH20GOLD02LE8EMBL1054_WCM&WCM_GLOBAL_CONTEXT=/wps/wcm/connect/nbg-gr/NBG+Site/Group/Press%2C+Publications/Press+Releases/Bank/2008/&WCM_Page.ResetAll=TRUE

Θέμα	Ημ/νια
Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου της Εθνικής Τράπεζας	30/12/08
Μειώσεις επιτοκίων από την Εθνική Τράπεζα	23/12/08
Μέτρα της Εθνικής Τράπεζας για μικρομεσαίες επιχειρήσεις - πελάτες της που υπέστησαν ζημιές	09/12/08
Επισημάνσεις από τη Διοίκηση	08/12/08
Ανακοίνωση έκδοση covered bonds	01/12/08
Η Εθνική Τράπεζα θα διαθέσει έως €1 δις. το 2009 για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις. Αυξάνει τα όρια χρηματοδότησης σε 20.000 Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις. Νέο δάνειο χαμηλής εκκίνησης με επιτόκιο 5,90% τον πρώτο χρόνο.	27/11/08
Αποτελέσματα εννεαμήνου 2008	26/11/08
Αγορά 100.000 ιδίων μετοχών	21/11/08
Νέα μείωση επιτοκίων. Η Εθνική συνεχίζει με υψηλούς ρυθμούς τη χρηματοδότηση της αγοράς κατοικίας	21/11/08
Διευκρίνιση για τους ισχυρισμούς περί πώλησης στεγαστικών δανείων της Εθνικής Τράπεζας	20/11/08
Απάντηση σχετικά με δημοσίευμα στον τύπο της 16.11.2008	19/11/08
Έγκριση καταβολής μερίσματος στους κατόχους των προνομίωχων μετοχών της Τράπεζας	19/11/08
Ημερομηνία ανακοίνωσης οικονομικών αποτελεσμάτων 3ου τριμήνου 2008	19/11/08
Ανάκληση επιστολής προς τον ΟΕΚ	13/11/08
Δεύτερη δέσμη μέτρων: Προνομιακές ρυθμίσεις για τους κατόχους πιστωτικών καρτών	12/11/08
Αγορά 209.698 Ιδίων Μετοχών μέσω Εθνικής Π&Κ Χρηματιστηριακής	12/11/08
Πρωτοβουλίες για ελάφρυνση ανέργων και ενίσχυση μικρομεσαίων επιχειρήσεων	07/11/08
Αγορά 80.500 Ιδίων Μετοχών μέσω Εθνικής Π&Κ Χρηματιστηριακής	07/11/08
Η Εθνική Τράπεζα στηρίζει με συνέπεια τον αθλητισμό	04/11/08
Ανακοίνωση της Εθνικής Τράπεζας για την Εθνική Ασφαλιστική	30/10/08
Εθνική Τράπεζα : Δάνεια Ο.Ε.Κ.	30/10/08
Αγορά 255.062 Ιδίων Μετοχών μέσω Εθνικής Π&Κ Χρηματιστηριακής	29/10/08
Αγορά 860.000 Ιδίων Μετοχών μέσω Εθνικής Π&Κ Χρηματιστηριακής	27/10/08
Αγορά 466. 761 Ιδίων Μετοχών μέσω Εθνικής Π&Κ Χρηματιστηριακής	24/10/08
Αγορά 620.453 Ιδίων Μετοχών μέσω Εθνικής Π&Κ Χρηματιστηριακής	23/10/08
Επισημάνσεις του Αντιπροέδρου της ΕΤΕ κ. Ιωάννη Πεχλιβανίδη στην 8η ετήσια ημερίδα του Euromoney	22/10/08
Αγορά Ιδίων Μετοχών 80.966 μέσω Εθνικής Π & Κ Χρηματιστηριακής	22/10/08
Αγορά 359.850 ιδίων μετοχών μέσω της Εθνικής Π&Κ Χρηματιστηριακής ΑΕΠΕΥ	21/10/08
Αγορά 2.150.823 Ιδίων Μετοχών	29/09/08
Αγορά Ιδίων Μετοχών	16/10/08
Αγορά ιδίων μετοχών μέσω Εθνικής Π&Κ Χρηματιστηριακής	13/10/08
Εθνική Τράπεζα: Αγορά μέχρι 20.000.000 Ιδίων Μετοχών	01/10/08
Ενημέρωση για τις συναλλαγές της Εθνικής Τράπεζας με τη Lehman Brothers	26/09/08
Απόκτηση μετοχών της Finansbank	24/09/08
Εθνική: αναζήτηση στρατηγικής συμμαχίας στον ασφαλιστικό κλάδο	10/09/08
Εκλογή ανεξάρτητου μη εκτελεστικού μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου	29/08/08
Δελτίο Ανάλυσης Ελληνικής Οικονομίας και Αγορών: Διαρθρωτικές αδυναμίες και ισχυρή εγχώρια ζήτηση ενισχύουν τις εισαγόμενες πληθωριστικές πιέσεις που πηγάζουν από τις ανατιμήσεις πετρελαίου και τροφίμων διεθνώς	02/09/08
Αποτελέσματα Α' εξαμήνου 2008	28/08/08
Ανακοίνωση	20/08/08
Αγορά διατηρητέου κτηρίου (παλαιού Χρηματιστηρίου Αθηνών) επί της οδού Πεσμαζόγλου 1 στην Αθήνα	07/08/08
Αναλυτικό δελτίο τύπου για Επικουρικές Συντάξεις και Εθνική Τράπεζα	04/08/08
Επικουρικές συντάξεις και Εθνική Τράπεζα	02/08/08
Ανακοίνωση Σχεδίου Σύμβασης Συγχώνευσης της ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ της ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε. και της Π&Κ Α.Ε.Π.Ε.Υ.	25/07/08
Ημερομηνία ανακοίνωσης Οικονομικών αποτελεσμάτων 2ου τριμήνου 2008	24/07/08
Διάψευση δημοσιευμάτων για το Ταμείο Αυτασφάλειας	22/07/08
Αναπροσαρμογή Επιτοκίων	22/07/08
Βραβείο Κοινωνικής Ευθύνης για την Εθνική Τράπεζα από το Ε.Β.Ε.Α.	08/07/08
Ανακοίνωση αγοράς ιδίων μετοχών	02/07/08
Βραβείο Αριστείας για το Contact Center της Εθνικής Τράπεζας	03/07/08
Απόφαση Εθνικής Τράπεζας για συγχώνευση, με απορρόφηση, της Π&Κ Α.Ε.Π.Ε.Υ.	26/06/08
Απάντηση σε δημοσιεύματα σχετικά με την επέκταση της Εθνικής Τράπεζας στην Αίγυπτο	27/06/08
Αύξηση Μετοχικού Κεφαλαίου της Εθνικής Τράπεζας κατά 1.939.850 ευρώ	27/06/08
Εθνική Τράπεζα: Διαδραματίζοντας ηγετικό ρόλο στην ΝΑ Ευρώπη και την Ανατολική Μεσόγειο	24/06/08
Οι προοπτικές της Ποντοπόρου Ναυτιλίας παραμένουν θετικές παρά τη δυσμενή διεθνή οικονομική συγκυρία	24/06/08
ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΥΠΟΤΡΟΦΙΑΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2008-2009 ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ Μ. ΒΡΑΝΟΠΟΥΛΟΥ	12/06/08
Πιστωτικές διευκολύνσεις προς επιχειρήσεις και επαγγελματίες που δραστηριοποιούνται στους Νομούς Αχαΐας και Ηλείας, περιοχές που επλήγησαν από το σεισμό της 08/06/2008	09/06/08

Πληροφορίες του άρθρου 10 του Ν. 3401/2005

Θέμα	Ημ/νια
Ανακοίνωση «Ρυθμιζόμενων Πληροφοριών» σύμφωνα με το Νόμο 3556/2007 .Διάθεση προνομιάτων μετοχών στις ΗΠΑ	30/05/08
Αποτελέσματα Α' τριμήνου 2008	28/05/08
Αγορά Ιδίων Μετοχών	19/05/08
Ημερομηνία ανακοίνωσης αποτελεσμάτων 1ου τριμήνου 2008	19/05/08
ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΥΞΗΣΗ ΤΟΥ ΜΕΤΟΧΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΝΟΜΗ ΝΕΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ ΑΝΤΙ ΠΡΟΣΘΕΤΟΥ ΜΕΡΙΣΜΑΤΟΣ ΑΝΕΥ ΠΛΗΡΩΜΗΣ.	16/05/08
Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου με την έκδοση νέων μετοχών άνευ πληρωμής αντί προσθέτου μερίσματος	16/05/08
Ανακοίνωση Αποκοπής-Καταβολής Μερίσματος	16/05/08
Αποφάσεις Β' Επαναληπτικής Γενικής Συνέλευσης της Εθνικής Τράπεζας	15/05/08
Αναπροσαρμογή Επιτοκίων	07/05/08
Πρόσκληση Β' Επαναληπτικής Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων της Εθνικής Τράπεζας της 15ης Μαΐου 2008	05/05/08
Αναπροσαρμογή επιτοκίου	02/05/08
Ενημέρωση για την Επαναληπτική Συνέλευση των Μετόχων της Εθνικής Τράπεζας της 02.05.2008	02/05/08
Απόκτηση ποσοστού 5,161% του Ταχυδρομικού Ταμειτηρίου	21/04/08
Πρόσκληση Επαναληπτικής Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων της 2 Μαΐου 2008, ημέρα Παρασκευή και ώρα 11:00	17/04/08
Ενημέρωση για τις αποφάσεις της Ετήσιας Τακτικής Γενικής Συνέλευσης των μετόχων της Εθνικής Τράπεζας	17/04/08
Ομιλία του Προέδρου της ΕΤΕ κ. Τάκη Αράπογλου στην Ετήσια Τακτική Γενική Συνέλευση των Μετόχων της Εθνικής Τράπεζας	17/04/08
Δελτίο Αναδυόμενων Οικονομιών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης και της Μεσογείου - Οικονομικές, τραπεζικές, χρηματοοικονομικές εξελίξεις και προοπτικές (Ιανουάριος - Μάρτιος 2008)	31/03/08
Αναπροσαρμογή Επιτοκίων	28/03/08
Δελτίο Ανάλυσης Ελληνικής Οικονομίας και Αγορών: Οι αυξανόμενες οικονομικές σχέσεις με τη ΝΑ Ευρώπη τροφοδοτούν την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας	21/03/08
ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΤΑΚΤΙΚΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ της 17 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2008, ημέρα Πέμπτη και ώρα 13:00	18/03/08
Διανομή μερίσματος από την Εθνική Τράπεζα	18/03/08
Απόσχιση του αποθηκευτικού κλάδου της ΕΤΕ	18/03/08
Διήμερη επίσκεψη στην Κύπρο	14/03/08
Εθνική Τράπεζα και Ασφαλιστικό	13/03/08
Αποτελέσματα χρήσης 2007	04/03/08
Τιμητική διάκριση απέσπασε η Εθνική Τράπεζα για τη συμμετοχή της στην 22η Διεθνή Έκθεση AGROTICA 2008	20/02/08
Η νέα λειτουργική δομή του Ομίλου της Εθνικής Τράπεζας	15/02/08
Αναπροσαρμογή επιτοκίων μικρομεσαίων επιχειρήσεων	12/02/08
Ημερομηνία ανακοίνωσης αποτελεσμάτων 2007	11/02/08
Αγορά Ιδίων Μετοχών	06/02/08
Καλύτερη Τράπεζα στην Ελλάδα στον τομέα του Private Banking	31/01/08
Εισαγωγή μετοχών από άσκηση δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς μετοχών (stock option plan)	15/01/08

Διαθεσιμότητα ετήσιας οικονομικής έκθεσης

Η Ετήσια Οικονομική Έκθεση, στην οποία περιλαμβάνονται:

- Οι Δηλώσεις Μελών του Διοικητικού Συμβουλίου
- Η Ετήσια Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου
- Η Έκθεση Ελέγχου του Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή
- Οι Ετήσιες Οικονομικές Καταστάσεις του Ομίλου και της Τράπεζας
- Τα Στοιχεία και πληροφορίες του Ομίλου και της Τράπεζας
- Πίνακας αντιστοιχίας παραπομπών με τις πληροφορίες του άρθρου 10 του Ν. 3401/2005

είναι αναρτημένη στη διαδικτυακή διεύθυνση <http://www.nbg.gr/>